

VII. Activitat de recerca

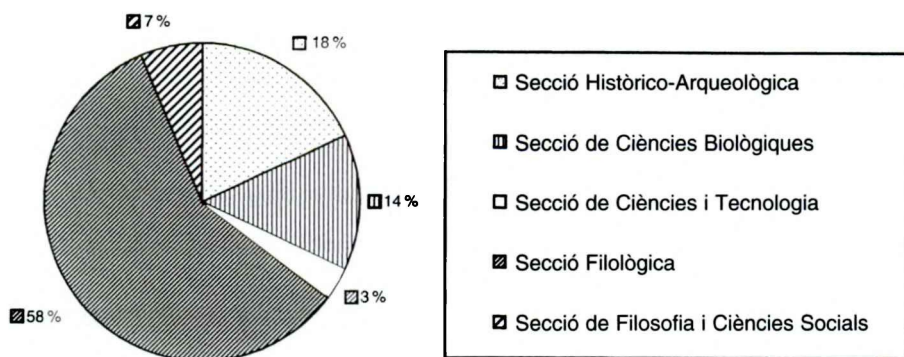
Institut d'Estudis Catalans és una corporació acadèmica que té per objectiu l'alta investigació científica i, principalment, la de tots els elements de la cultura catalana; objectiu que els Estatuts de l'IEC concreten en les finalitats següents: a) tenir cura de l'estudi de la llengua, establir-ne la normativa, i vetllar perquè el seu procés de normalització sigui coherent arreu del seu àmbit lingüístic; b) contribuir a la planificació, la coordinació i la realització de la recerca en les diferents àrees de la ciència i la tecnologia, i c) impulsar, amb les activitats que li són pròpies, el progrés i el desenvolupament generals de la societat i portar a terme, quan escaigui, tasques d'assessorament dels poders públics i institucions.

En rendir compte en aquesta Memòria de la recerca duta a terme durant el curs 2000-2001, els continguts s'estructuren al voltant de les finalitats abans esmentades. Així, sota el títol *Realització* es repassa l'estat actual dels programes de recerca sota la responsabilitat científica de les 5 seccions i el treball dels dos centres de recerca, en l'apartat d'*Assessorament* es dóna compte de l'emissió d'informes sobre la recerca a Catalunya, així com de la participació de l'IEC en jurats de premis i grups de treball institucional, en l'apartat de *Promoció* es fa una relació dels premis atorgats per l'Institut durant aquest curs i en l'apartat de *Difusió* s'inclouen les nombroses activitats desenvolupades per les 25 societats científiques de l'Institut i les Jornades científiques.

Amb l'objectiu de fer el seguiment de l'activitat de recerca, l'Institut compta amb una Comissió d'Investigació i amb la Secretaria Científica.

Comissió d'Investigació

La Comissió d'Investigació de l'Institut d'Estudis Catalans fou creada a partir de la redacció del document *El paper de l'Institut d'Estudis Catalans en la recerca científica*, aprovat pel Ple de l'Institut de 19 de setembre de 1994. Aquesta Comissió, delegada del Ple, començà a funcionar a partir del mes d'octubre de 1995 i s'encarrega de proposar al Consell Permanent la distribució dels recursos econòmics que l'Institut destina a l'activitat de recerca.

Es preveu que a partir del curs 2001-2002 els recursos per al desenvolupament dels programes de recerca plurianuals seran assignats pel Consell Permanent a proposta de la Comissió d'Investigació.

Secretaria Científica

Secretari científic: Josep Enric Llebot Rabagliati

Són funcions genèriques de la Secretaria Científica l'assistència a l'equip de govern en tot allò que fa referència a la gestió acadèmica de les activitats de recerca de l'Institut.

La Comissió es regeix per la normativa de funcionament que aprovà el Ple de l'IEC el dia 16 de juny de 2001 i que reproduïm a continuació:

1. La Comissió d'Investigació de l'Institut d'Estudis Catalans és una comissió delegada del Ple amb l'objectiu de facilitar la tasca de decisió dels òrgans de govern de l'Institut estudiant i valorant les propostes de programes de recerca fetes per les seccions o proposant-ne de noves al Consell Permanent (si així ho considera convenient a partir d'una visió global de la recerca de l'Institut, especialment en l'àmbit de la catalanística).
2. La Comissió d'Investigació té al capdavant el president de l'Institut o el membre de l'Institut en qui delegui, i està composta per un membre de cada Secció. Actuarà de secretari de la Comissió el secretari científic de l'Institut, amb veu i sense vot.
3. La Comissió d'Investigació és proposada pel Consell Permanent i nomenada

pel Ple. La proposta del Consell Permanent al Ple sobre la composició de la Comissió serà presentada, prèvia consulta amb els presidents de les seccions, pel president de l'Institut.

4. Els membres de la Comissió són nomenats per un període de 4 anys, i són renovables consecutivament una sola vegada.

5. La Comissió actuarà d'acord amb els criteris generals que aprovi el Ple i amb els criteris específics que estableixin el Consell Permanent i les seccions en els camps de llurs respectives competències. Per al més bon compliment de les seves funcions, la Comissió, sempre que ho consideri necessari, podrà sol·licitar l'assessorament d'experts externs, ja siguin membres de l'Institut o no.

6. El Consell Permanent haurà d'informar, cada any, la Comissió d'Investigació de les possibilitats pressupostàries per a nous programes. Atenent als recursos disponibles per al finançament de nous programes de recerca, la Comissió d'Investigació obrirà un termini per a la seva presentació.

7. La iniciativa de proposar programes de recerca correspon a les seccions o a les societats filials, sens perjudici que el Consell Permanent, a proposta de la Comissió d'Investigació, a partir d'una visió global de la recerca de l'Institut, pugui suggerir temes de recerca, especialment en l'àmbit de la catalanística. En qualsevol cas, les seccions ostenten la responsabilitat científica dels programes de recerca de l'IEC. Per això, cal que els programes que han de ser realitzats per una o diverses seccions siguin valorats per aquestes en tots els seus aspectes, tinguin el seu informe favorable i se'ls assigni la prioritat que els correspongui. Els programes de recerca promoguts per les societats filials han de ser, també, informats i assumits per les seccions corresponents.

8. La direcció d'un programa de recerca serà a càrrec d'un membre de l'Institut. Si, excepcionalment, no ho és, la Secció corresponent nomenarà un ponent, el qual respondrà davant la Secció i la Comissió d'Investigació en tot moment sobre l'execució del programa. Entre els components de l'equip de recerca, necessàriament hi haurà membres de l'IEC o socis de les societats filials.

9. La sol·licitud dels programes de recerca inclourà, en qualsevol cas, la informació següent:

- a) el títol i el director de l'equip de recerca
- b) l'equip executor del programa de recerca
- c) un resum del programa de recerca
- d) els antecedents i els objectius
- e) la motivació
- f) la durada, la planificació i el calendari del programa de recerca
- g) el pressupost, per anualitats i per capítols

h) els mitjans necessaris i el lloc de realització

i) informació sobre altres fonts de finançament, concedides o sol·licitades, quan n'hi hagi.

10. Els programes de recerca de l'Institut d'Estudis Catalans es classificaran segons la tipologia que es relaciona a continuació, la qual gaudirà del següent ordre de prioritat:

a) Programes de recerca internacionals en els quals l'Institut assumeix la part corresponent als Països Catalans.

b) Programes de recerca no integrats en un programa internacional que constitueixen corpus, recopilacions de documents o bases de dades referents als Països Catalans.

c) Altres programes de recerca sobre temes referents als Països Catalans.

d) Diccionaris temàtics en català.

e) Altres programes de recerca sobre temes d'interès general no referents als Països Catalans.

A l'hora de prioritzar la proposta d'ajut per als programes de recerca, a més dels criteris indicats i dels criteris generals d'excel·lència, rigor i oportunitat, es tindran en compte també altres criteris, entre els quals la Comissió d'Investigació considerarà els següents:

- que l'Institut sigui el principal executor del programa de recerca
- que es tingui una raonable expectativa d'una contribució molt notable a l'avenç del coneixement en una determinada disciplina
- que s'esperï rendibilitat social en funció dels seus objectius
- que el programa de recerca hagi obtingut prèviament finançament de la Secció per a la seva elaboració, com a mostra del seu interès intrínsec
- que sigui un programa de recerca interdisciplinari
- que contribueixi a la formació d'especialistes dels quals el nostre país té mancances.

11. Un cop presentats, els programes de recerca seran analitzats per la Comissió d'Investigació, la qual elaborarà un dictamen que comunicarà als presidents de les seccions, donant-los un temps prudencial perquè aquests eventualment puguin fer les consideracions que creguin pertinents. El parer dels presidents de les seccions no serà vinculant.

12. La Comissió d'Investigació comunicarà al director de cada programa de recerca la proposta que té intenció de fer, tant si és positiva com negativa, amb la finalitat que en un termini raonable el director del programa de recerca pugui fer alegacions, aportar informació o documentació complementàries o, si escau, adequar el programa a la quantia de l'ajut proposat.

13. La Comissió d'Investigació sotmetrà al Consell Permanent una proposta degudament motivada. El Consell Permanent examinarà si la proposta de la Comissió s'adequa als criteris, generals i específics, establerts pel Ple, pel Consell Permanent i per les seccions i als recursos disponibles i, si escau, l'aprovarà. Si el Consell Permanent no accepta la proposta de la Comissió d'Investigació, aquell requerirà una nova deliberació de la Comissió. Tenint en compte el nou informe de la Comissió, finalment el Consell Permanent decidirà.

14. La Comissió d'Investigació farà un seguiment del desenvolupament dels programes en curs ja aprovats i anualment farà al Consell Permanent la proposta de finançament per al proper exercici pressupostari.

Durant aquest curs, la Comissió d'Investigació ha estat integrada per les persones següents:

President: Josep Egozcue i Cuixart (tresorer)
Vocals: Narcís Soler i Masferrer (Secció Històrico-Arqueològica)
Francesc González Sastre (Secció de Ciències Biològiques)
Salvador Reguant i Serra (Secció de Ciències i Tecnologia)
Joan Veny i Clar (Secció Filològica)
Pere Lluís i Font (Secció de Filosofia i Ciències Socials)
Secretari: Josep Enric Llebot Rabagliati (secretari científic)

Durant el curs 2000-2001, els recursos destinats per l'IEC als seus 33 programes de recerca, que han sorgit tant des del pressupost general com des dels pressupostos de les seccions, han abastat 191.694.646 milions de pessetes, repartits entre les seccions, que presentem segons la distribució percentual següent.

Realització

Programes de recerca

Secció Històrico-Arqueològica

Arnau de Vilanova, obres traduïdes al grec

Director: Manuel Mundó i Marcet

L'objectiu d'aquest programa és la preparació i el comentari de l'edició de 8 tractats traduïts al grec dins del projecte de publicació de les *Obres espirituals* d'Arnau de Vilanova i és patrocinat per la Unió Acadèmica Internacional i assumit, des del 1963, per l'Institut d'Estudis Catalans.

Estat actual del programa i realitzacions

El senyor Joan Sergi Nadal, doctor en lletres clàssiques i bizantinisme i agregat cultural per a Afers Culturals Religiosos a l'ambaixada d'Espanya a Roma, ha acabat l'obra i l'ha lliurada el mes de setembre perquè sigui publicada.

Banc de dades de monedes catalanes

Director: Miquel Crusafont i Sabater

L'objectiu d'aquest programa és recollir la informació gràfica i documental sobre els exemplars existents de monedes que són fruit del treball de diferents investigadors de la història de la moneda al

llarg de molts anys. Complementàriament interessa aplegar informació de peces importants que surten al mercat numismàtic —essencialment a través de subhastes i vendes públiques que es fan arreu del món— i també informació documental sobre l'especialitat. Aquesta informació gràfica documentada de materials numismàtics podrà subministrar-se a treballs d'investigació en curs, o bé a treballs de difusió cultural que es considerin adients.

Estat actual del programa i realitzacions

S'han recollit diversos materials de l'Arxiu Crusafont-Balaguer i s'ha començat per sistematitzar 2 grans col·leccions: la de Banca Catalana i la de la Caixa de Pensions. Actualment aquests fons tenen emesa una fitxa essencial de cada peça de veritable interès. Cal completar només la resta d'informacions d'algunes de les fitxes. S'han processat prop d'un miler de monedes.

Hi ha certa dificultat d'accés a l'arxiu Villaronga, tant per la incertesa que té el projecte mateix del banc de dades de monedes catalanes com per la manca d'una reglamentació d'accés, que de fet no es pot realitzar fins que el projecte no tingui aquesta garantia. De tota manera hem pogut obtenir el material de la important col·lecció medallística de M. Almirall.

S'han fotografiat en diverses sessions les peces d'interès de 2 col·leccions avui dispersades. Una era essencialment de moneda d'Aragó i de la Corona catalanoaragonesa i l'altra de moneda de Sardenya del període català: prop de 200 monedes i medalles de notable raresa. També s'ha obtingut i sistematitzat molta informació gràfica de peces importants o inèdites; alguns exemples són: la malla de Jaume III de Mallorca, o bé el florí de Perpinyà de Ferran I; ambdues peces eren desconegudes i es publicaran a *Acta Numismàtica*.

S'han atès consultes de nombrosos investigadors i també d'alguns mitjans de comunicació a partir de la informació gràfica i documentada del banc de dades. En l'apartat «Atenció a consultes», de la memòria d'activitats de la Societat Catalana d'Estudis Numismàtics del curs 2000-2001, donem compte de les informacions i aclariments que hem pogut subministrar als investigadors que se'ns han adreçat.

Catalunya Carolíngia

Directors: Josep M. Font i Rius

Manuel Mundó i Marcet

L'objectiu d'aquest programa de recerca és recollir i publicar tots els documents referents a Catalunya fins a l'any 1000, començant pels preceptes dels reis francs

expeditos per al nostre país. Aquest corpus documental té un interès excepcional per a la història dels segles IX i X no tan sols de Catalunya, sinó de l'Europa occidental dels temps carolíngis.

Estat actual del programa i realitzacions

El volum V de la Catalunya Carolíngia, que inclou el comtat de Girona, Besalú, Empúries i Peralada, està enllestit. S'està revisant la transliteració dels antropònims en català. La resta està corregida i a punt d'anar a impremta. El volum VI, que inclou els comtats del Rosselló i veïns dependents del Bisbat d'Elna, obra del senyor Pere Ponsich, l'està revisant el senyor Ramon Ordeig. El volum VII, que inclou el comtat de Barcelona, està en fase molt avançada de redacció pels senyors Pere Puig i Ustrell i Ignasi Baiges. S'està començant a treballar en el volum VIII, que inclourà els comtats d'Urgell i de la Cerdanya.

Des de l'any 1998, aquest programa està finançat per la Secretaria d'Estat de Política Científica i Tecnològica del Ministeri de Ciència i Tecnologia.

Centre d'Art Romànic Català (ARCAT)

Directors: Joan-F. Cabestany i Fort

M. Teresa Matas i Blanxart

L'objectiu d'aquest programa és aconseguir un corpus informatitzat bibliogrà-

fic, documental i d'imatges dels edificis de tipus religiós existents a la Catalunya Vella. Això permetrà conèixer l'organització religiosa i civil des del final del segle IX fins a mitjan segle XII. Una vegada assolida aquesta fita, els estudiosos de l'època romànica disposaran d'una informació de 6.500 variables d'anàlisi arquitectònica i 36 grups de documentació, per a l'estudi dels monuments romànics i del seu context històric.

Estat actual del programa i realitzacions

Fins al moment hem codificat 3.127 esglésies de les 4.000 que estimem que conté el corpus d'edificis religiosos romànics (segles IX-XIII) del patrimoni català.

D'aquestes 4.000 esglésies previstes, amb data de 29 de juny de 2001, la base de dades conté:

- 200 edificis amb una informació àmplia, pràcticament completa, millorable amb publicacions recents i dades noves,

- 2.000 edificis amb una bibliografia elemental i una informació arquitectònica bàsica,

- 800 esglésies únicament inventariades, és a dir, que només disposen d'un número de codi i una fitxa tècnica,

- 1.000 edificis per inventariar.

La finalitat del programa és aconseguir una informació òptima de les 4.000 esglésies, però el diferent nivell de

conservació i categoria arquitectonicoartística que tenen ens permet aplegar-les en 3 grups:

- 1.000 esglésies de funcionalitat complexa,

- 2.000 esglésies de planta elemental.

- 1.000 esglésies desaparegudes, de les quals només es conserva informació documental.

L'objectiu prioritari, a partir de la renovació de la tasca informàtica, fou iniciar la introducció dels buidatges bibliogràfics recopilats, al llarg de 2 anys, dels grups documentals de Bibliografia, Material Gràfic i Planimetria.

La tasca portada a terme en el curs 2000-2001 ha consistit en la introducció de la informació recopilada dels 52 títols consultats a la Biblioteca dels Museus d'Art de Barcelona, a l'Institut Francès, el despull de la *Revista de Girona* (1884-1999), i part dels volums VI i IX de la *Catalunya romànica*.

Durant el segon semestre d'aquest curs s'han revisat i ampliat les dades ja buidades i la seva introducció a la base de dades. També s'ha treballat en els volums I i II d'*Els castells catalans*, de Pere Català i Roca, i en els volums 1 a 4, i 23 de la *Gran Enciclopèdia Catalana*.

S'ha organitzat el fons fotogràfic del projecte ARCAT, per comarques i municipis, i s'han buidat els grups de documentació de Bibliografia, Material Gràfic i Planimetria, a la Biblioteca del

Consell Superior d'Investigacions Científiques (CSIC), del volum 3 al 12, i 16 de la *Gran Geografia Comarcal de Catalunya*.

Entre les tasques de responsabilitat de la direcció, destaca la tasca de revisió de totes les dades introduïdes a l'ordinador procedents de la *Revista de Girona* (1884-1999).

La tasca portada a terme durant el curs 2000-2001 ha consistit en les accions que es descriuen tot seguit:

Estudi de fonts bibliogràfiques

L'estudi de 81 fonts bibliogràfiques ha significat ampliar i completar l'anàlisi historicodocumental i arquitectònica d'un total de 1.064 edificis. Aquests, estudiats per comarques, són: Alt Camp (5), Alt Empordà (246), Alt Penedès (10), Alt Urgell (89), Alta Cerdanya (4), Alta Ribagorça (35), Andorra (33), Anòia (5), Bages (31), Baix Empordà (11), Baix Llobregat (46), Baix Penedès (3), Baixa Cerdanya (18), Baixa Ribagorça (2), Barcelonès (28), Berguedà (33), Conca de Barberà (8), Conflent (23), Garraf (1), Garrotxa (41), Gironès (28), Maresme (40), Montsià (1), Noguera (9), Osona (37), Pallars Jussà (11), Pallars Sobirà (25), Pla de l'Estany (24), Priorat (2), Ripollès (42), Rosselló (17), Segarra (5), Segrià (3), Selva (7), Solsonès (4), Tarragonès (9), Urgell (4), Vall d'Aran (8), Vallès Occidental (68), Vallès Oriental (43) i Vallespir (5).

S'ha dut a terme el buidatge dels grups Bibliografia, Material Gràfic i Planimetries del volum 3 al 12 de la *Gran Geografia Comarcal de Catalunya*, publicada per la Fundació Enciclopèdia Catalana.

S'han organitzat i classificat per comarques 1.681 fotografies del fons gràfic del Centre d'Art Romànic Català (ARCAT): Alt Empordà, Alt Penedès, Andorra, Anòia, Baix Camp, Baix Empordà, Baix Penedès, Baixa Ribagorça, Barcelonès, Bages, Berguedà, Conca de Barberà, Garrotxa, Noguera, Osona, Pallars Jussà, Ripollès, Rosselló, Segarra, Vallès Occidental, Vallespir, Conflent, Gironès, Pallars Sobirà, Pla de l'Estany, Selva, Vallès Oriental, Solsonès, Vall d'Aran, Fenolleda i Perapertusa.

S'ha revisat tot el material introduït a la base de dades d'AS/400, des de maig fins a novembre de 2000, procedent de la *Revista de Girona* des de l'any 1884 fins al 1999.

La bibliografia consultada i el treball de camp realitzat han permès aportar informació d'un total de 1.072 esglésies de les 3.127 fins ara codificades.

Grups de documentació treballats:

— Fitxa tècnica: 101 esglésies, que representen el 3,22% dels edificis codificats

— Observacions a la cronologia: 63 esglésies

— Planimetria: 160 esglésies

— Observacions a la planimetria: 1 església

- Comparacions per elements:
1 església
- Afegitons a l'edifici: 2 esglésies
- Dependències vers una altra:
29 esglésies
- Descobertes: 1 església
- Esglésies dependents: 13 esglésies
- Descripcions anteriors a l'època actual: 7 esglésies
- Observacions a l'estat actual:
17 esglésies
- Modificacions: 6 esglésies
- Observacions a l'advocació:
6 esglésies
- Documentació: 1 església
- Objectes conservats avui a l'edifici: 5 esglésies
- Objectes conservats en altres indrets: 1 església
- Inscripcions: 1 església
- Notícies d'elements decoratius: 2 esglésies
- Material gràfic: 1.346 esglésies
- Bibliografia: 2.207 esglésies
- Variables: 292 esglésies.

S'han unificat els criteris metodològics de les «Regestes» de les actes de consagració, així com la comprovació i correcció de les transcripcions del llatí, i de les traduccions al català dels esmenats documents que ja estaven introduïdes a la base de dades de l'AS/400. Les esmenes proposades, degudament valo-

rades, foren rectificades i introduïdes a l'ordinador.

El criteri establert per a aquest treball fou el de seguir la revisió a partir de l'ordre de codificació dels edificis.

Els documents revisats són: Sant Vicenç de Cardona, Sant Llorenç del Munt, Sant Jaume de Frontanyà, Santa Maria de Ripoll i Sant Joan de les Abadesses.

Àrea d'anàlisi arquitectonicoartística: treball de camp

Enguany l'ARCAT ha dut a terme l'estudi i comprovació *in situ* d'un total de 17 monuments, que són: Sant Pere d'Aberra, Sant Pere Sacama, Santa Maria de Cervelló, Sant Joan de Llorac, Santa Maria del Puig, Vallespinosa, Sant Andreu de Gurb, Santa Anna de Mont-ral, Santa Maria del Pla de Santa Maria, Sant Feliu de la Força d'Àreu, Santa Maria de la Torre, Santa Maria de Ginestarré, Sant Pau i Sant Pere d'Esterrí de Cardós, Santa Coloma de Surri, Sant Romà d'Ainet, Sant Romà d'Anàs, Santa Eulàlia d'Estaon i Sant Feliu de Bonestarré.

S'ha preparat un esquema de les àrees d'història i art per al portal de la Vall de Boí sol·licitat per la Universitat Oberta de Catalunya (UOC).

Publicacions

CABESTANY I FORT, Joan-F. «El monestir de Santes Creus: 850 anys d'història». *Circular d'Amics de l'Art Romà-*

nic. Barcelona, núm. 198 (2000, desembre), p. 164-166.

MATAS I BLANXART, M. Teresa. «Pròleg». *Boí, Burgal, Pedret, Taiüll. Imitació o interpretació contemporània de la pintura romànica*. Barcelona: IEC (2000), p. 9-11.

— «Aportació a l'estudi de tres peces d'orfebreria medieval del Museu de Vilafranca». *Lambard. Estudis d'art medieval*. Barcelona, vol. XII (2000), p. 183-197.

— «Els objectes de ferro forjat del món romànic: un art sovint oblidat». *Circular d'Amics de l'Art Romànic*. Barcelona, núm. 200 (2001, febrer), p. 164-166.

Activitats acadèmiques

Enguany l'ARCAT, en col·laboració amb els Amics de l'Art Romànic i el Museu de Terrassa, ha organitzat les següents activitats acadèmiques i hi ha participat:

Organització de sessions científiques

X Taula rodona: *Les esglésies de Sant Pere de Terrassa: de seu episcopal a conjunt monumental*. Hi intervingueren: Domènec Ferran i Gómez [«El conjunt monumental: art, història i arquitectura»]; Riu-Barrera [«Història de l'art, arqueologia i restauració (segles XVI-XX)»]; Antonio Moro i Garcia i Francesc Tusset i Bertrán [«Les darreres excavacions arqueològiques: 1995-2001»], i Pere Riera i Panellas i Alfred Pastor i Mongrell [«El pla director de

desenvolupament cultural. Integració urbana»]. Moderadora: M. Teresa Matas i Blanxart. Terrassa, 2 de maig de 2001.

Participació en sessions científiques

— Sessió de treball organitzada per l'Arxiu Bibliogràfic de Santes Creus. Joan-F. Cabestany i Fort pronuncià la conferència «El 12 de desembre de 1150: vuit-cents cinquanta anys d'història». Santes Creus, 17 de setembre de 2000.

— Congrés internacional CULTURTEC 2000. II Jornades Europees: *Patrimonio cultural, educación y tecnologías de la sociedad de la información*. Facultat de Ciències de la Informació de la Universitat Complutense de Madrid. Joan-F. Cabestany i Fort i M. Teresa Matas i Blanxart pronunciaren la conferència «ARCAT: Una base de datos para el estudio y difusión del patrimonio románico catalán». Madrid, 23-24 de novembre de 2000.

— XVI Cicle de conferències *Iconografía profana de l'art romànic*. Organitzat pels Amics de l'Art Romànic. Joan-F. Cabestany i Fort pronuncià la conferència «La iconografia del cavaller: art i arqueologia». Barcelona, 6 de novembre de 2000.

— XVI Cicle de conferències *Iconografía profana de l'art romànic*. Organitzat pels Amics de l'Art Romànic. M. Teresa Matas i Blanxart pronuncià la conferència «Temes profans dins un art

essencialment sacre». Barcelona, 13 de novembre de 2000.

— Sessió de treball organitzada per l'Asociación Española de Amigos de los Castillos. Joan-F. Cabestany i Fort pronuncià la conferència «Els castells romànics de l'entorn del monestir de Santes Creus». Barcelona, 5 de febrer de 2001.

— Sessió de treball celebrada a l'Institut d'Estudis Catalans. Joan-F. Cabestany i Fort i M. Teresa Matas i Blanxart van fer la *Presentació del programa ARCAT i del Monestir de Sant Joan les Fonts*. Barcelona, 17 de febrer de 2001.

— Sessió de treball organitzada pel Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya. Joan-F. Cabestany i Fort pronuncià la conferència «Les catedrals catalanes, un document per a la història medieval». Barcelona, Palau Moja, 15 de maig de 2001.

— Cicle de romànic. Sala Cultural de Vilassar. Joan-F. Cabestany i Fort pronuncià la conferència «El monestir: església i claustre (segles XI i XII)». Vilassar de Mar, 16 de juny de 2001.

Assistència a sessions científiques

— Inauguració de l'exposició «Bosc de pedra. Capitells medievals del Museu Frederic Marès». Museu Frederic Marès. Barcelona, 5 de juliol de 2000.

— Journées Romanes. *L'an mil. Fin d'un monde où renouveau? Abbaye de*

Saint-Michel de Cuxa. Codalet, 7-14 de juliol de 2000.

— VII Trobada al Monestir de Santa Maria de Gualter (la Baronia de Rialp). Patronat d'Amics i Protectors del Monestir de Santa Maria de Gualter i romànic de la Baronia de Rialp. Parròquia de Santa Maria de Gualter. Generalitat de Catalunya. Santa Maria de Gualter, 22 de juliol de 2000.

— Inauguració de la restauració de l'església de Sant Víctor de Dòrria-Toses (Ripollès). Dòrria, setembre de 2000.

— XLIII Assemblea Intercomarcal d'Estudiosos. Dedicada a l'estudi de Martorell i el Baix Llobregat Nord. Martorell, 4-5 de novembre de 2000.

— Tribuna d'arqueologia 2000-2001. El castell i la col·legiata de Mur (castell de Mur, Pallars Jussà). Organitzat pel Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya. Palau Moja. Barcelona, 31 de gener de 2001.

— Inauguració de l'exposició «Olèrdola en l'objectiu. Mirada fotogràfica d'un segle». Museu d'Olèrdola. Castell d'Olèrdola, 12 de maig de 2001.

Consultes

Durant aquest curs s'han rebut 9 consultes sobre diferents informacions de què disposa l'ARCAT. L'ARCAT proporciona permanentment connexió als centres següents:

— Centre d'Informació i Docu-

mentació Científica (CINDOC), dependent del Consell Superior d'Investigacions Científiques, de Madrid (CSIC).

— Xarxa de Biblioteques dels Museus d'Art de Catalunya, dependents del Museu Nacional d'Art de Catalunya.

— Biblioteca de la Facultat de Lletres de la Universitat de Girona. Sollicità la connexió amb l'ARCAT el 26 d'octubre de 1996, i l'obtingué el 25 de febrer de 1997.

— Departament d'Història de l'Art de la Facultat de Geografia i Història de la Universitat de València.

Han col·laborat en el programa ARCAT: Annabel López i Gómez, ajudant d'investigació, i les becàries Marina Gómez i Carrascal i Marta Nuet i Blanch.

Des de l'any 1998, aquest programa està finançat per la Secretaria d'Estat de Política Científica i Tecnològica del Ministeri de Ciència i Tecnologia.

Corpus d'argenteria catalana medieval: l'obrador de Girona

Directora: Núria de Dalmasas i Balañà

Aquest programa de recerca és una continuació del Corpus d'orfebreria catalana medieval (Barcelona 1300-1500) i pretén constituir un corpus d'argenteria catalana medieval referent a l'àmbit de les terres gironines.

Estat actual del programa i realitzacions

Les tasques dutes a terme durant el curs 2000-2001 són la continuació de les tasques iniciades en el curs anterior, fonamentalment, el buidatge de la documentació municipal i notarial de Girona i l'estudi directe de les peces conservades.

El primer d'aquests fronts ha donat com a resultat un volum més important de fons per estudiar del que inicialment s'havia previst, fet que està allargant aquesta fase, tot i que es preveu que, pel que fa als fons gironins, s'haurà clos abans de finals del 2001. També durant aquest curs 2000-2001 s'ha iniciat el buidatge de la documentació local conservada en aquelles poblacions on s'han localitzat peces.

En l'àmbit documental també s'ha començat l'inventari de la documentació recollida a la catedral de Girona.

Quant a l'estudi de les obres, s'ha avançat menys, per causa principalment de la programació d'una exposició temporal al Museu d'Art de Girona (*Art sacre gironí d'ahir i d'arui*), que ha mantingut ocupades les institucions i persones responsables de les col·leccions durant pràcticament un any. Tot i amb això, aquest lapse de temps s'ha aprofitat per a avançar en l'ordenació i l'estudi de la informació que s'havia extret de l'anàlisi de peces conservades en la reserva de l'Arxiu Diocesà de Girona (ara com ara, encara no s'ha pogut accedir a l'obra exposada), així com en l'elabora-

ció d'un pla de treball més intensiu des del mes d'agost de 2001 fins a finals d'any. En aquests moments, per tant, s'estan tramitant els permisos necessaris que han de permetre emprendre l'estudi de les peces conservades en l'àmbit local i, més concretament, les corresponents a les comarques del Gironès i l'Alt i el Baix Empordà. Atès que el nombre de peces referenciades en aquestes comarques és força important (cal tenir en compte que s'inclouen fons gironins importants com l'església de Sant Feliu de Girona), segurament aquesta fase de la recerca s'allargarà durant el curs 2001-2002.

De totes maneres, es preveu que en el termini anual del 2001 es podrà disposar d'un primer inventari de l'orfebreria dispersa a les comarques gironines, una part de la qual ja estarà referenciada.

Una altra de les tasques que s'iniciarà durant el proper curs és la redacció preliminar dels resultats de l'estudi de les peces conservades, per tal de començar a consolidar el corpus i obtenir unes primeres conclusions.

No cal dir que al llarg del curs s'ha anat seguint el buidatge de la bibliografia d'àmbit local, especialment pel que fa a revistes i publicacions periòdiques, feina que es continuarà fins a finalitzar el corpus gironí.

En aquest projecte hi continua col·laborant Meritxell Casadesús Insa (licenciada en història de l'art).

Corpus de manuscrits il·luminats medievals de Catalunya (CMIMC)

Directors: Manuel Mundó i Marcet
Xavier Barral i Altet

L'objectiu d'aquest programa de recerca és elaborar un corpus de manuscrits medievals il·luminats. El material, en forma d'una fitxa per manuscrit, està classificat per ciutats i per biblioteques, arxius i centres. Sempre que ha estat possible, s'hi han afegit fotografies o reproduccions de cada peça o miniatura. S'està informatitzant tot el registre d'aquest material.

Estat actual del programa i realitzacions

Durant aquest curs s'ha treballat per enllestir el buidatge bibliogràfic i també en l'examen directe dels fons conservats a la ciutat de Barcelona. L'any 2000 va ser un any de tancament de la primera fase del programa. El 2001 ha començat una nova etapa amb un equip renovat, la tasca del qual consisteix en l'estudi dels manuscrits que conformen el fitxer, en la comprovació de les dades aportades per la bibliografia i en la descripció de cada un dels manuscrits. Per ara es treballa en els manuscrits conservats a Barcelona. Seguiran els de Vic i Tortosa.

**Corpus documental de les relacions
internacionals de Catalunya
i de la Corona d'Aragó**

Directors: Maria Teresa Ferrer i Mallol
Manuel Riu i Riu

L'objectiu d'aquest programa de recerca és publicar en edició crítica els tractats internacionals de Catalunya i, després, de la Corona d'Aragó.

Estat actual del programa i realitzacions

Durant aquest curs s'ha continuat treballant en la redacció de la introducció del volum primer, que comprendrà l'edició dels documents corresponents al segle XII, i en la redacció dels comentaris que els acompanyaran. La introducció és força complexa, perquè ha de comentar la documentació anterior —del segle XI— que no s'inclou, com ara els acords entre els comtes catalans, que van portar a poc a poc a la unificació de Catalunya, els pactes amb els senyorius occitans, les relacions amb Al-Andalus, etc. Creiem que aquesta informació prèvia és necessària per entendre la situació del segle XII. Es tracta encara d'episodis de formació de Catalunya i de gran fragmentació del poder, en un món polític feudal. Poques de les relacions dels comtes amb altres poders es poden qualificar d'internacionals, és a dir, entre estats, o almenys ningú no té constància de la documentació.

A partir del govern del comte Ramon Berenguer III (1082-1131) ja es

conserven tractats internacionals. De tota manera, no ens limitarem a comentar aquests documents, sinó que s'estan redactant introduccions per a cada àrea estudiada que tinguin en compte, també, les referències indirectes de tractats. Cal analitzar igualment la política matrimonial dels comtes, ja que sovint els matrimonis representaven aliances que no han quedat reflectides en tractats formals.

En la memòria del curs passat ja es van especificar els documents de què es disposa sobre les relacions amb cadascuna de les àrees estudiades: països musulmans, àrea italiana (Gènova, Pisa, Apúlia-Sicília), àrea occitana, Aragó, Navarra, Castella-Lleó, Portugal, Anglaterra i Imperi bizantí. Durant aquest curs el senyor Manuel Riu ha fet una nova redacció dels comentaris que acompanyen els documents sobre les relacions amb Castella, Lleó, Portugal i Navarra i ha revisat alguns documents publicats que contenien errors de transcripció. La senyora Maria Teresa Ferrer també ha procedit a efectuar una revisió dels textos que havia redactat sobre les relacions amb Gènova i amb Pisa perquè documentació indirecta publicada en els *Libri Iurium* de Gènova (en curs d'edició) i l'estudi de la documentació de les relacions amb l'Imperi bizantí ha aportat nova llum sobre alguns aspectes de les relacions amb aquells comuns italians. També ha completat l'estudi sobre les relacions amb Bizanci i està treballant

sobre les relacions amb França, l'àrea occitana i amb Anglaterra.

El senyor Carles Vela ha continuat estudiant les relacions amb els països islàmics. Ha consultat llibres en àrab, poc accessibles, per tal de mirar de completar la nostra informació i, juntament amb el senyor Roberto Pili, ha continuat treballant en l'organització de la documentació i revisió de la documentació. Cal destacar que ja s'ha rebut el microfilm d'una part de la documentació existent a l'Arxiu Nacional de París. També s'ha continuat recollint informació sobre els tractats que no formaran part d'aquest volum sinó dels següents, especialment la referida a llibres nous, a fi d'evitar que més endavant quedin oblidats.

La feina de revisió dels estudis i dels documents mateixos és llarga, però s'està enllestint pel que fa al volum primer.

Activitats

La senyora Maria Teresa Ferrer va coordinar unes Jornades Científiques de l'IEC (vegeu el subapartat «Jornades científiques», dins l'apartat «Difusió») sobre el tema *Els catalans a la Mediterrània oriental a l'edat mitjana*, entre els dies 16 i 17 de novembre de 2000, que es publicaran durant el curs 2001-2002. La senyora Ferrer hi presentà la ponència: «Incidència del cors a les relacions amb Orient a l'edat mitjana». La

major part de les conferències o ponències tractaren, amb més o menys extensió, de les relacions internacionals.

Tant el senyor Riu com la senyora Ferrer o el senyor Vela van participar en el Congrés de la Corona d'Aragó celebrat a Barcelona el mes de setembre de 2000 i hi van presentar comunicacions sobre l'abastament d'aigua a les ciutats medievals, sobre el carreratge de Barcelona i sobre les ordinacions de la candel·leria de cera. Les actes són en curs de publicació.

La senyora Ferrer va participar durant el mes d'octubre de 2000 en unes Jornades titulades *Conquistar y defender; los recursos militares en la Edad Media Hispánica*, patrocinades per l'Instituto de Historia y Cultura Militar, amb una conferència sobre l'organització militar a Catalunya a l'edat mitjana que, molt ampliada, s'ha publicat després i figura en les publicacions relacionades més avall. També té una gran implicació amb la història de les relacions internacionals.

Així mateix, la senyora Ferrer ha participat en unes jornades celebrades a Lorca amb motiu de l'Assemblea de la Sociedad Española de Estudios Medievales, del 15 al 17 de març de 2001. Va coordinar una ponència sobre «El aprovechamiento del agua en Cataluña, Aragón y Baleares en la edad media», en curs de publicació.

Publicacions

- FERRER I MALLOL, Maria Teresa. «L'instrument notarial (segles XI-XV)». *Actes del II Congrés d'Història del Notariat Català*. Barcelona: Fundació Noguera (2000), p. 29-88.
- «Esclaus i lliberts orientals a Barcelona, segles XIV-XV». *De l'esclavitud a la llibertat. Esclaus i lliberts a l'edat mitjana*. Barcelona: Institució Milà i Fontanals, CSIC (2000), p. 167-212.
- *Corsarios castellanos y vascos en el Mediterráneo medieval*. Barcelona: Institució Milà i Fontanals, CSIC (2000).
- «Ramon de Cardona, militar y diplomático al servicio de cuatro reinos». *Revista da Faculdade de Letras. Historia*, xv (Universitat de Porto, 1998 [2000]), p. 1433-1451.
- «La guerra d'Arborea alla fine del XIV secolo». *Giudicato d'Arborea e Marchesato di Oristano: proiezioni mediterranee e aspetti di storia locale*. Atti I Convegno Internazionale di Studi (1997). Oristano, ISTAR (2000), p. 535-620
- «Pellegrinaggi e giubileo in Catalogna. I monasteri di Montserrat e di Sant Pere de Rodes e le destinazioni più lontane». *Gli Anni Santi nella Storia (Cagliari, 1999)*, Cagliari: Deputazione di Storia Patria per la Sardegna (2000), p. 315-347.
- «Les capitulacions per a la submissió de Sant Cugat a Joan II durant la guerra dels catalans contra el rei (1471)», *XLII Assemblea Intercomarcal d'Estudiosos* (Sant Cugat del Vallès, 1998). Sant Cugat del Vallès: Arxiu Nacional de Catalunya (2000), p. 157-165.
- «La organización militar en Cataluña. Siglos XII a XV», *Revista de Historia Militar*, xlv (Instituto de Historia y Cultura militar), núm. extra. *Conquistar y defender. Los recursos militares en la Edad Media Hispánica* (2001), p. 119-222.
- *El carreratge de Barcelona. Una associació de municipis a l'edat mitjana*. a: *Llibre de Tona*. Tona: Sant Jordi (2001), p. 57-64.
- «El rei Martí I l'Humà (1396-1410)», *Llibre de Tona*. Tona: Sant Jordi (2001), p. 65-71.
- FERRER I MALLOL, Maria Teresa; MUTGÉ VIVES, Josefina [ed.]. *De l'esclavitud a la llibertat. Esclaus i lliberts a l'edat mitjana* (Colloqui internacional, 1999). Barcelona: Institució Milà i Fontanals, CSIC (2000).
- RUI I RUI, Manuel. «El papel de las Cortes Catalanas en la política de los primeros años del reinado de Alfonso el Magnánimo (1416-1423)». *XII Congreso Internacional de Storia della Corona d'Aragona (Napoli, 1997)*. Atti, Nàpols: Comune di Napoli (2000), p. 657-672.
- VELA AULESA, Carles. «Naves y marinos vascos en Barcelona a partir de los

registros de «Coses Vedades» (1+38-1+49)». *Itsas Memoria* [Sant Sebastià]. Untzi Museo-Museo Naval, núm. 3 (2000), p. 629-648.

— «Polígons de contacte». *L'Arenç*, núm. 253. Barcelona (2000, desembre), p. 74-76.

A més, la senyora M. Teresa Ferrer ha publicat 40 ressenyes a l'*Anuario de Estudios Medievales* 30/1 i 30/2 (2000) i 16 ressenyes més i 1 comentari bibliogràfic en el fascicle 31/1 (2001). El senyor Carles Vela ha publicat 7 ressenyes a l'*Anuario de Estudios Medievales* 30/1 i 1 a l'*Archivio del Sannio*.

Durant el curs 2000-2001 han col·laborat en el programa els senyors Carles Vela i Roberto Pili.

Corpus Inscriptionum Latinarum

Director: Marc Mayer i Olivé

L'objectiu d'aquest programa de recerca és redactar una nova edició del volum II del *Corpus Inscriptionum Latinarum*, que inclourà inscripcions llatines a Hispania.

Estat actual del programa i realitzacions

Durant aquest curs s'ha treballat sobre la redacció del fascicle corresponent al *Conventus Caesaraugustanus* del *Corpus Inscriptionum Latinarum* (CIL), volum II (segona edició), full 2. En el mo-

ment actual la redacció de Barcelona ha rebut pràcticament la totalitat dels materials corresponents al fascicle del *Conventus Caesaraugustanus*, amb excepció de les fitxes de la província d'Àlaba (que elabora directament A. U. Stylow) i una petita part de la província de Saragossa (l'elabora F. Beltrán).

El treball fet sobre aquests materials es troba en l'actualitat en l'estat següent, desglossat per províncies modernes:

— Terol (redactat per F. Beltrán i F. Marco). Ha estat llatinitzat per R. Comes. Presenta *praefationes* completes.

— *Bilbilis* (redactat en llatí per G. Alföldy). Complet.

— *Complutum* (redactat en llatí per R. C. Knapp, A. U. Stylow i G. Alföldy). Complet, a excepció de la *praefatio*.

— *Ercavica* (redactat en llatí per G. Alföldy). Complet.

— Osca (redactat per F. Beltrán). En procés de llatinització per A. Guzmán.

— Lleida (redactat en llatí per G. Fabre, M. Mayer i I. Rodà). Complet.

— Saragossa (redactat per F. Beltrán i M. Beltrán). En procés de llatinització per X. Espluga.

— La Rioja (redactat per U. Espinosa i X. Espluga). Llatinitzat per X. Espluga. Complet.

— Navarra (redactat per C. Cas-

tillo, J. Bañales, A. M. Blázquez i J. Velaza). Llatinitzat per J. Velaza. Complet.

— Àlaba (redactat en llatí per A. U. Stylow).

— Sòria (redactat per J. Gómez Pantoja). Llatinitzat per I. Pagán.

Paral·lelament a la llatinització de les fitxes rebudes en castellà, s'està fent la normalització formal i l'adaptació al format de CIL, així com la comprovació de les referències bibliogràfiques. Pel que fa al *conspectus auctorum* del fascicle, queda pendent la unificació de les diverses bibliografies particulars i la seva adequació al protocol CIL.

Finalment es procedirà a la preparació del material fotogràfic que ja hi ha recollit a l'arxiu.

Respecte a les inscripcions romanes de Catalunya, el volum v, amb més de 300 entrades noves i complements a tot el que ja s'ha publicat, és a punt per a ésser lliurat a impremta. S'està preparant *Sylloge Epigraphica Barcinonensis II*.

Corpus Vitrearum Medii Aevi (CVMA)

Directors: Manuel Mundó i Marcet
Xavier Barral i Altet

L'objectiu d'aquest programa de recerca és estudiar els vitralls de recintes religiosos i civils de Catalunya. Es tracta d'un programa de la Unió Acadèmica Internacional.

Estat actual del programa i realitzacions

Fins ara s'han publicat 4 volums. El volum v, i darrer, ha d'incloure els vitralls de les catedrals de la Seu d'Urgell i de Tortosa, els de la col·legiata de Santa Maria de Cervera i altres restes menors conservades al Museu Episcopal de Vic, així com la documentació antiga dels vitralls perduts de Lleida, dels edificis civils de la Generalitat i de l'Ajuntament de Barcelona.

La descripció dels vitralls existents és acabada i la documentació dels vitralls antics dels edificis que els han perdut està pràcticament completada. La segona part del volum v contindrà la introducció general de tota l'obra dels vitralls a Catalunya en diversos capítols dels col·laboradors. S'està acabant el glossari de termes de vitraller amb correspondència en altres llengües.

Des de l'any 1998, aquest programa està finançat per la Secretaria d'Estat de Política Científica i Tecnològica del Ministeri de Ciència i Tecnologia.

Estudi del paisatge arqueològic antic a la Cossetània oriental

Director: Josep Guitart i Duran

L'objectiu d'aquest programa és l'estudi arqueològic diacrònic del territori de les actuals comarques del Baix Penedès i una part de l'Alt Penedès en època ibèrica i romana.

Estat actual del programa i realitzacions

Aquest programa s'ha desenvolupat durant els anys 1999 i 2000, ha estat promogut per l'IEC i finançat per l'empresa Autopistes de Catalunya, i ha tingut, a més, la col·laboració activa de la Direcció General de Patrimoni Cultural de la Generalitat de Catalunya, el Consell Comarcal del Baix Penedès i els ajuntaments del Vendrell i de Calafell.

El programa ha portat a terme l'estudi arqueològic de les èpoques ibèrica i romana al territori de l'actual comarca del Baix Penedès i una part de l'Alt Penedès, és a dir, la zona oriental de la *regio Cessetania* esmentada per les fonts antigues, que en època romanoimperial, sens dubte, va formar part del *territorium* de la *Colonia Iulia Urbs Triumphalis Tarraco*.

La Comissió mixta, creada pel conveni signat el 16 de setembre de 1998 per fer el seguiment del projecte, va rebre i aprovar la *Memòria final del Projecte* en la seva reunió de 23 de febrer de 2001. L'índex d'aquesta memòria n'il·lustra el contingut:

1. Introducció
2. Carta arqueològica de la Cossetània oriental: inventari, descripció i interpretació cronològica i tipològica dels jaciments
3. Materials arqueològics de la Cossetània oriental en col·leccions públiques i privades
4. Prospeccions intensesives a la

Cossetània oriental: Transect dels termes de Bellvei i Santa Oliva. Transect al terme de l'Arboç. Transect al terme de Sant Jaume dels Domenys

5. Prospeccions intensesives als jaciments d'època romana de Mas Quefa (la Bisbal del Penedès) i Tomoví (Albiinyana)

6. Xarxa viària i estructuració del territori de la Cossetània oriental. Arqueomorfologia i proposta de centuriació

7. Campanya d'excavacions de comprovació en diversos jaciments de la Cossetània oriental: Via de la França (el Vendrell), Camí de Roda (el Vendrell), Els Arquets (Sant Jaume dels Domenys), La Blanquera (el Vendrell), La Caronya (Sant Jaume dels Domenys) i Sota l'Era d'en Soler/Cirerol (la Bisbal del Penedès)

8. L'evolució del paisatge a la Cossetània oriental en el període comprès entre el 500 aC i el 500 dC

9. Conclusions

L'esmentada Comissió mixta organitza el novembre de 2001 el «Simpòsi Internacional d'Arqueologia del Baix Penedès: Territoris antics a la Mediterrània i a la Cossetània oriental», en el marc del qual es presentaran públicament els resultats científics d'aquest projecte.

Fonts municipals per a l'estudi de l'abastament frumentari de les ciutats catalanes a la baixa edat mitjana

Director: Antoni Riera i Melis

L'objectiu d'aquest programa és examinar sistemàticament la documentació municipal corresponent als segles XIV i XV per tal de reunir, editar i indexar la informació inèdita relativa a la regulació dels mercats de cereals i dels forns de pa pels consistoris.

Estat actual del programa i realitzacions

La recerca avança al ritme previst. La riquesa i qualitat de la documentació provinent del Consell de Barcelona i el paper de model que va assumir el Consistori de la capital arreu de Catalunya ens han induït a concentrar inicialment els esforços en la consulta i anàlisi de les fonts documentals conservades a l'Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona.

S'han escorcollat els 19 primers volums de la sèrie *Clavaria* (1357-1400) i s'han transcrit i anotat els 185 documents, seleccionats el curs passat, dels 14 primers registres de la sèrie *Deliberacions* (1433-1462) i dels 8 darrers *Registres d'Ordinacions* (1380-1450).

La documentació reunida confirma la importància que va concedir el Consell barceloní a l'abastament de blat, des de les primeres caresties dels anys trenta del segle XIV. El Consistori, en els anys de males collites, va injectar al mer-

cat local, per tal de contenir l'alça dels preus, importants contingents de gra adquirits a l'estranger, va sotmetre a control estret la qualitat i el pes del pa i va reduir el dret de fornatge. Aquesta política populista va permetre a l'alta burgesia aprofitar la fam dels estaments baixos per a accentuar el seu control sobre el Consell, de manera que van ser els grans mercaders els qui avançaren, en èpoques de fretura, els recursos econòmics i aportaren els coneixements tècnics per a canalitzar gra des de les àrees exteriors excedentàries, serveis que els van ser recompensats amb escreix quan es va restablir la normalitat.

La trista experiència acumulada durant els períodes de fam va impel·lir el Consell a doblar, fins i tot en els anys de bones collites, l'oferta privada de blat amb el *gra de la ciutat*, adquirit tot aprofitant els preus baixos als mercats interiors i exteriors i emmagatzemat als graners municipals. Aquesta sobreoferta de blat conjurava la puja dels preus, reduïa les reivindicacions salarials del menestrals i erosionava els guanys dels comerciants abastadors.

Difusió dels resultats

Els resultats s'han difós en:

— Les ponències i comunicacions en els congressos següents:

El creixement urbà a Catalunya a l'etapa central de l'edat mitjana, XVII Congrés d'Història de la Corona d'Aragó, Barcelona-Lleida, 2000.

Ponència: *Il Mediterraneo, melting pot di tradizioni alimentari*. «La cucina, luogo dell'identità e dello scambio». Bolonya. 2000.

L'abastament frumentari de les ciutats catalanes a la baixa edat mitjana. «Tráficos y mercados internos en las economías regionales medievales». València. 2000.

Le città catalane e baleari (1250-1350). «Le città del Mediterraneo all'apogeo dello sviluppo medievale: aspetti economici e sociali», Pistoia, 2001.

Les Européens et les autres: les racines historiques des différences. «Histoire et identités alimentaires en Europe». Estrasburg, 2001. Taula rodona.

— Les participacions en els cursos universitaris d'estiu han estat:

Pobresa i assistència mendicant a la baixa edat mitjana. «Cultura Urbana. art gòtic i devoció mendicant als segles XIII i XIV», XXVIII Setmana Internacional d'Estudis Medievals. Barcelona, 2000, organitzada per la Universitat de Barcelona, la Universitat Autònoma de Barcelona i el Museu d'Història de la Ciutat.

Los primeros libros de cocina medievales. «La alimentación a lo largo de la Historia», Logroño. UNED. 2001.

Els sistemes alimentaris cristians de la baixa edat mitjana, «La vida quotidiana a través dels segles», Barcelona. Juliol de la Universitat de Barcelona. 2001.

Els sistemes alimentaris a la Catalunya medieval. «L'alimentació a Catalunya al llarg del temps», XXVIII Escola d'Estiu de Secundària. Barcelona, Col·legi Oficial de Llicenciats en Filosofia i Lletres i en Ciències de Catalunya.

Ha col·laborat en aquest programa Joan Josep Càceres Nevot, alumne de doctorat del Departament d'Història Medieval de la Universitat de Barcelona

D'altra banda, des de 1999 el senyor Albert Balcells dirigeix per acord de la Secció Històrico-Arqueològica la recerca de materials per a una futura història de l'IEC i la redacció dels primers esborranys. Primerament es va buidar la bibliografia que conté informació sobre el tema. A continuació es va procedir a la lectura i buidatge de dades de la documentació inèdita de l'arxiu de l'IEC, bàsicament les actes dels plens i de les seccions, juntament amb la documentació de la Secretaria General. Es va començar després una primera redacció de la història de l'IEC des del període fundacional fins al 1923. Al mateix temps es procedí a una primera redacció del període de la Guerra Civil (1936-1939). També s'ha treballat a l'Arxiu de la Diputació de Barcelona, que conté documentació d'interès per a la història de l'IEC abans i després de la Guerra Civil. Així mateix s'han recollit les dades referents a les subvencions públiques a la institució entre 1907 i 1923.

Amb la col·laboració del senyor Enric Pujol, llicenciat en Història, s'ha

procedit a una primera redacció del període 1907-1923, alhora que s'han recollit dades referents al període de 1939 a 1960. Durant el curs 2000-2001 s'espera finalitzar una primera redacció del període de la dictadura de Primo de Rivera, i del de 1930 a 1936. Es té previst elaborar un apèndix de texts que permeti dedicar més proporció, dins el cos de l'obra a càrrec dels autors, a la interpretació i a l'explicació; es preveu publicar-lo en 2 volums.

La cova de l'Arbreda i els altres jaciments paleolítics de Serinyà (el Pla de l'Estany)

Director: Narcís Soler i Masferrer

L'objectiu del programa és la represa de les excavacions a la cova de l'Arbreda de Serinyà, la informatització de les dades obtingudes i la publicació progressiva dels materials que aquest jaciment i els altres jaciments paleolítics de Serinyà han anat proporcionant.

Estat actual del programa i realitzacions

Les excavacions a la cova de l'Arbreda han continuat. En el moment de redactar aquest informe té lloc una nova campanya que durarà tot el mes, en la qual participen unes 15 persones, quasi totes estudiants universitàries. S'excaven nivells que corresponen al Mosterià, la ci-

vilització de l'home de Neandertal. Tenen una edat aproximada de 50.000 anys, i estan a 5,80 metres de profunditat. L'estratigrafia de la cova de l'Arbreda coneguda fins ara arriba als 8,90 metres. Així, doncs, encara queden, en l'àrea d'excavació escollida, 3 metres de potència per excavar.

També estem actuant a la cova de Mollet I. Aquest jaciment, el més antic del paratge del Reclau de Serinyà, proporciona una fauna molt arcaica, amb animals que per primera vegada es trobaven a Catalunya, i una indústria del començament del Mosterià, d'una edat suposada de 250.000 anys. Va ésser quasi totalment excavat durant els anys quaranta i a començament dels setanta. S'hi fa una neteja per comprendre'n més bé l'estratigrafia i obtenir mostres de microfaua per assegurar-ne la datació.

La informatització de les dades d'excavació es porta pràcticament al dia. Manca entrar només les d'un metre quadrat, E2, que s'havien extraviat, i les de l'actual campanya de 2001. Ha avançat la informatització de les seccions, si bé en aquest aspecte encara hi ha molta feina per fer. Encara hi ha seccions *in situ* a l'Arbreda per dibuixar o digitalitzar directament.

Hi ha diverses tesis en curs sobre aspectes de l'Arbreda i de Mollet I, i continua la preparació de la publicació d'un llibre inèdit de Pere Alsius, el pare de la prehistòria catalana, i dels materials de

les excavacions de Josep M. Corominas de la cova de l'Arbreda i de la cova del Reclau Viver.

Recerca arqueològica a Guissona

Director: Josep Guitart i Duran

L'objectiu d'aquest programa de recerca és investigar i difondre el jaciment arqueològic de Guissona, corresponent a l'antiga ciutat de Iesso, esmentada per les fonts documentals d'època romana.

Estat actual del programa i realitzacions

Durant els darrers mesos de 2000 es van concretar 2 aspectes decisius per al desenvolupament d'aquest projecte: es va constituir definitivament el Parc Arqueològic de Guissona, després que el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya hagués comprat 3 camps, que es van afegir als 2 que ja eren propietat de l'Ajuntament de Guissona, i es va procedir al seu tancament i primera adequació per a la visita. Properament s'hi ha d'afegir encara el que avui és provisionalment el pati de l'Institut d'Ensenyament Secundari de Guissona, en el subsòl del qual es conserven les restes d'unes termes públiques de la *Iesso* romana. La seu definitiva del nou institut ja s'ha començat a construir.

D'altra banda, el 18 de novembre

de 2000 es va inaugurar l'adequació i remodelació del Museu de Guissona, Eduard Camps. En aquest equipament, ubicat a la capella i planta baixa de l'antic hospital de Guissona, es presenten les peces més destacades que les excavacions arqueològiques efectuades han permès recuperar fins a l'actualitat. Aquesta mostra d'objectes, acompanyada de textos, fotografies i il·lustracions, ofereix al visitant un estat de la qüestió de la recerca arqueològica en aquesta ciutat romana de la Catalunya interior, que fou fundada al voltant de l'any 100 aC i es va desenvolupar durant més de 7 segles amb una important activitat constructiva i comercial, i també amb un notable paper polític en l'estructuració d'aquells territoris.

El Patronat d'Arqueologia de Guissona, amb la presència i participació activa de l'IEC, ha assumit la gestió del Parc i Museu. Promou i dirigeix, també, la recerca arqueològica del jaciment i la tasca d'arqueologia preventiva basada en el seguiment de l'activitat constructiva que eventualment pot afectar el jaciment. En aquesta darrera línia cal remarcar enguany la troballa, en un solar de l'avinguda de la Generalitat, de les restes d'una aula monumental que va ser construïda en el segle II dC i que molt probablement cal relacionar amb el fòrum de la ciutat. Això ha permès per primera vegada ubicar topogràficament la situació d'aquest espai públic.

L'any 2001, després de 3 anys de desenvolupament, arriba al seu terme el projecte *Urbanitas*, que ha gaudit d'una important ajuda de la Unió Europea en el marc del programa Raphaël de potenciació del patrimoni cultural europeu. Aquest projecte ha permès posar en comú les metodologies i els resultats de les tasques de recerca i d'aprofitament cultural del nostre jaciment amb uns altres 3 jaciments urbans d'època romana: *Bracara Augusta*, gestionat per la Universitat de Minho (Braga, Portugal), *Peltuinum* (Itàlia central), gestionat per la Universitat de Roma «La Sapienza», i *Aeso* (Isona), gestionat pel Museu de la Conca Dellà. Els resultats del projecte s'exposaran i debatran públicament en el 1r Simposi «Patrimoni i turisme cultural: arqueologia viva de les ciutats de l'Antiguitat» que se celebrarà a Lleida del 4 al 6 d'octubre de 2001, organitzat amb la participació de l'IEC.

Repertori de manuscrits catalans del segle XVI (1474-1620)

Directora: Eulàlia Duran i Grau

L'objectiu del programa és elaborar un inventari de manuscrits en català del període del Renaixement (1474-1620) a partir d'un buidatge sistemàtic de catàlegs i fitxers i d'una comprovació *in situ* de tots aquests manuscrits. La descripció

comporta la identificació de l'autor (quan és anònim), de l'obra (si no és identificada) i del copista (a partir de la lletra). També s'inclouen la bibliografia recent i la remissió d'uns altres manuscrits de la mateixa obra que es troben en la mateixa biblioteca o en unes altres.

Estat actual del programa i realitzacions

L'any 2000 l'IEC ha publicat el segon lliurament del *Repertori de manuscrits catalans (1474-1620)*, sota la direcció d'Eulàlia Duran i la compilació a cura d'Eulàlia Miralles i Maria Toldrà. Aquest volum conté les descripcions dels materials del període indicat que es conserven en 2 fons bibliogràfics de Barcelona: la Biblioteca Pública Episcopal i la Biblioteca de la Universitat. L'extensió de la part corresponent a aquesta ha aconsellat dividir el volum en 2 toms, dels quals l'aparegut el 2000 és el primer (vol. II. 1). Pel que fa al segon (vol. II. 2), que conté el final de la secció dedicada a la Biblioteca universitària de Barcelona i que va acompanyat de la bibliografia i els índexs corresponents als dos toms, ja és en premsa i se'n preveu la publicació en guany o a començament de l'any vinent. El segon volum ha gaudit també de l'ajut econòmic de la Generalitat de Catalunya i del Ministeri d'Educació, Cultura i Esport.

Durant el mes de juny de 2001 s'ha dipositat a l'Institut el tercer volum, sota la direcció d'Eulàlia Duran i la com-

pilació a cura d'Eulàlia Miralles, Antoni Lluís Moll i Maria Toldrà. S'hi descriuen els manuscrits conservats en les següents biblioteques de Barcelona: Arxiu capítular, Arxiu de la Corona d'Aragó, Arxiu Històric de Protocols, Arxiu Provincial dels Caputxins de Catalunya, Biblioteca de l'Ateneu, Biblioteca del Col·legi d'Advocats i Reial Acadèmia de Bones Lletres.

Amb el lliurament d'aquest volum es tanca un primer cicle del *Repertori de manuscrits catalans del segle XVI (1474-1620)*, dedicat als arxius i les biblioteques de la ciutat de Barcelona, projectat en 3 volums dividits en 4 toms, i s'obre el cicle següent, que té com a objectiu els fons bibliogràfics no barcelonins de Catalunya. S'han començat a recopilar materials corresponents al volum quart, en concret sobre Montserrat, Ripoll, Tarragona, Tortosa, Valls i Vic. D'altra banda, en aquest segon cicle del projecte s'ha iniciat una política de col·laboració amb altres institucions d'àmbit polític més restringit. En aquest sentit, un acord establert amb la Diputació de Tarragona ha fet possible que un membre del projecte treballi, des de fa uns quants mesos, en la selecció i descripció dels manuscrits de les comarques tarragonines, que seran inclosos en el volum quart.

La utilitat de projectes de les característiques d'aquest programa, dedicats a reunir, identificar i donar una informació general sobre el patrimoni bi-

bliogràfic d'uns períodes de la història cultural del país, especialment dels més desatesos, es demostra pel fet que aquell ha donat lloc no sols a la publicació de monografies sobre autors de l'època, sinó a l'inici d'investigacions paral·leles relacionades amb el món de la impremta. En aquest sentit, hi ha en curs l'elaboració d'un catàleg d'incunables catalans, que s'inscriu en el marc dels projectes dirigits des de la càtedra universitària de la senyora Eulàlia Duran.

Han col·laborat en aquest programa Eulàlia Miralles, Antoni Lluís Moll i Maria Toldrà, llicenciats en filologia catalana.

Repertori dels catàlegs d'exposicions col·lectives d'art a Barcelona (fins a l'any 1939)

Director: Francesc Fontbona
de Vallescar

Aquest programa consisteix en la catalogació de tots els catàlegs de mà d'exposicions col·lectives d'art celebrades a Catalunya entre el segle XIX i el final de la Guerra Civil, existents en biblioteques públiques de Barcelona i en algunes biblioteques importants de fora de Barcelona.

Es tracta de la continuació d'un programa anterior que se centrava en els catàlegs de les exposicions individuals,

els resultats del qual ja foren publicats per l'IEC el 1999. L'objecte d'aquest repertori és un tipus d'imprès molt interessant pel seu contingut informatiu, però molt descontrolat a causa de la seva escassa entitat bibliogràfica, motiu pel qual sovint no ha estat prou valorat a les biblioteques, que no solen registrar-los ni catalogar-los, i consegüentment ara són difícils de localitzar.

Hi ha documents d'aquest tipus a la Unitat Gràfica de la Biblioteca de Catalunya, a l'Institut Municipal d'Història de Barcelona, a la Biblioteca General d'Història de l'Art, i en alguns altres fons menors.

Actualment, les bibliotecàries Antònia Montmany i Teresa Coso, que en la primera etapa del programa, el curs passat, ja havien començat a catalogar i buidar els fons, estan enllestitint la tasca, i calculem que estarà acabada al final de l'any 2001.

Tabula Imperii Romani (TIR) - Forma Orbis Romani (FOR)

Director: Josep Guitart i Duran

La TIR és un projecte internacional per a elaborar el mapa de l'Imperi romà a partir de 56 fulls a escala 1:1.000.000. La FOR és concebuda de la mateixa manera, però a una escala molt més gran: 1:25.000, que permet l'estudi topografi-

coarqueològic de tots els vestigis de l'antiguitat que resten al territori.

Estat actual del programa i realitzacions

La part del full de la TIR que correspon a Catalunya i Balears, full K/J-31, ja va ser elaborada i editada per l'IEC el 1997. L'IEC preveu la conveniència de preparar una reedició del full complet en col·laboració amb l'Académie des Inscriptions et Belles Lettres de París, quan aquesta institució enllesteixi l'elaboració de la part francesa del full.

Respecte a la FOR, els treballs de preparació i estudi es desenvolupen d'acord amb el programa establert, ja detallat en la *Memòria del curs 1999-2000*. Actualment hi ha en elaboració els 3 primers volums, corresponents respectivament al Baix Penedès, a *Baetulo* i el seu territori i a *Iluro* i el seu territori. El primer és el més avançat en preparació i podrà entrar molt aviat en premsa, ja que se n'ha conclòs la redacció i s'ha iniciat la confecció de la cartografia (mapa general i mapes temàtics per cronologies i tipologies).

D'altra banda, desde 1999 el senyor Albert Balcells dirigeix per acord de la Secció Històrico-Arqueològica la recerca de materials per a una futura història de l'IEC i la redacció dels primers esborranys.

Aquest programa té l'objectiu d'oferir una història global i institucional de l'Institut d'Estudis Catalans des

de la seva fundació el 1907 fins als temps recents. Es tracta de ponderar el paper exercit per l'IEC en el procés d'institucionalització de la cultura catalana, paral·lel a la lluita per l'autonomia de Catalunya i la funció exercida en la resistència cultural a la dictadura franquista fins a la recuperació i reconeixement institucional durant la transició

democràtica fins a la segona Generalitat contemporània.

Estat actual del programa i realitzacions

En aquest programa es començà a treballar l'any 1999 per acord de la Secció Històrico-Arqueològica, que el va incloure en el seu pressupost de lliure disposició.

Secció de Ciències Biològiques

Aspectes poblacionals i genètics rellevants per al desenvolupament de la biologia de la conservació a Catalunya

Director: Jaume Terrades i Serra

L'objectiu del programa és promoure la recerca, en el camp de la biologia, de la conservació a Catalunya, mitjançant l'estudi de processos ecològics i de l'estructura genètica de les poblacions salvatges. El programa es basa en l'aplicació de tècniques de biologia molecular a l'estudi de la gestió de la flora. Concretament, el projecte incideix en un dels aspectes més importants de la biologia de la conservació dels recursos naturals: determinar quin és el nivell de fragmentació genètica i ecològica de les espècies vegetals i les seves conseqüències evolutives.

Estat actual del programa i realitzacions

L'enfocament del programa està basat en la comparació d'espècies «model» que permetin un màxim de generalització a altres espècies d'àmbit mediterrani. Per tot això es duen a terme una sèrie d'investigacions sobre diversos tàxons rars o endèmics que presenten diferents característiques de cicle vital, analitzant la variabilitat demogràfica, genètica i el grau d'aïllament de les poblacions (flux genètic). Moltes de les espècies rares estan

constituïdes per poblacions relativament petites i aïllades, de manera que les variacions demogràfiques i genètiques poden posar en perill la seva persistència. L'avaluació de la importància de les diferents característiques del seu cicle vital (mecanismes de dispersió i sistema reproductiu) i l'estudi de la variabilitat genètica de les poblacions permeten examinar l'estat actual de les espècies estudiades i adoptar les mesures de gestió més apropiades.

Objectius

Els objectius científics durant el curs 2000-2001 han estat els següents:

— Desenvolupament de diversos marcadors moleculars en els tàxons *Ramonda myconi* (L.) Rehb. (Gesneriaceae), *Crepis triasii* (Cambess.) Nyman (Asteraceae) i *Mycelis muralis* (L.) Dumort. (Asteraceae); en aquest darrer cas en col·laboració amb investigadors de les universitats de Wageningen i Groningen (Holanda), per tal d'analitzar la variabilitat genètica present i l'estimació del flux genètic entre poblacions, en funció de la seva mida i dels diferents graus de fragmentació existents.

— Anàlisi dels factors ecològics i demogràfics responsables d'aquesta variabilitat per complementar la informació obtinguda a partir dels diferents marcadors.

— Finalment, s'ha iniciat l'estudi de diferents marcadors nuclears i clo-roplàstics a *Ramonda myconi*, *Crepis triasii* i *Mycelis muralis* per tal de conèixer quina ha estat la influència dels diversos factors històrics i biogeogràfics en l'estructura espacial actual a escala local i regional.

D'altra banda, el desenvolupament d'aquests estudis ens ha permès obtenir un ampli arxiu de mostres de DNA d'aquests tàxons, i en aquests moments tenim prop de 200 mostres de *R. myconi* procedents de 19 poblacions diferents (Catalunya i Osca), unes 90 de *C. triasii* de 9 poblacions de Mallorca, Menorca i Cabrera, i 240 mostres de *M. muralis* procedents de 8 poblacions de tot Catalunya.

Estat actual del programa i realitzacions

— *Anàlisi de la variabilitat genètica.* S'han analitzat diferents marcadors isoenzimàtics a *R. myconi*, *C. triasii* i *M. muralis*. Els diferents procediments d'extracció i d'electroforesi en gels de poliacrilamida (PAGE) són els descrits en la memòria d'activitats anterior d'aquest projecte. Pel que fa a les tincions, s'han seguit els protocols de Soltis *et al.* (1983) i Wendel & Weeden (1989). A *Ramonda myconi*, dels 22 sistemes analitzats, solament 12 presentaven activitat o una resolució acceptable amb les combinacions de tampons utilitzades. Tot i això, els resultats preliminars mostraven

l'existència de dificultats a l'hora d'aplicar alguns sistemes com a marcadors, com ara l'elevada complexitat d'alguns zimogrames, fet que sembla indicar que *R. myconi*, de la qual es desconeix amb certesa el nivell de ploïdia, molt probablement es tracta d'una espècie poliploide.

En el cas de *C. triasii* i *M. muralis*, actualment s'estan analitzant un total de 23 sistemes enzimàtics: etanol deshidrogenasa, E.C. 1.1.1.1; xiquimat deshidrogenasa, E.C. 1.1.1.25; formiat deshidrogenasa, E.C. 1.2.1.2; glutamat deshidrogenasa, E.C. 1.4.1.2; lactat deshidrogenasa, E.C. 1.1.1.27; glucosa 6-fostat deshidrogenasa, E.C. 1.1.1.49; fosfogluconat deshidrogenasa, E.C. 1.1.1.44; formaldehid deshidrogenasa, E.C. 1.2.1.1; malat deshidrogenasa, E.C. 1.1.1.37; isocitrat deshidrogenasa, E.C. 1.1.1.41; aspartat aminotransferasa, E.C. 2.6.1.1; α -esterases, E.C. 3.1.1.2; β -esterases, E.C. 3.1.1.1; enzim màlic, E.C. 1.1.1.40; fosfatasa àcida, E.C. 3.1.3.2; aconitasa, E.C. 4.2.1.3; adenilat kinasa, E.C. 2.7.4.3; glucosa 6 fosfat isomerasa, E.C. 5.3.1.9; fosfoglucomutasa, E.C. 5.4.2.2; leucinaminopeptidasa, E.C. 3.4.11.1; manosa fosfat isomerasa, E.C. 5.3.1.8; β -glucosidasa, E.C. 3.2.1.21 i alanina aminotransferasa, E.C. 2.6.1.2. Els resultats preliminars mostren que 8 dels sistemes enzimàtics analitzats (etanol deshidrogenasa, formiat deshidrogenasa, glutamat deshidrogenasa, lactat deshidrogenasa, fosfoglucomutasa, for-

maldehid deshidrogenasa, β -glucosidasa i aconitasa) presenten una resolució acceptable, cosa que permet la interpretació dels zimogrames. En total es disposa de *loci* polimòrfics i es preveu iniciar les anàlisis poblacionals a partir del mes de setembre.

D'altra banda, per a *M. muralis* s'han dissenyat 9 marcadors microsatèl·lit (en col·laboració amb investigadors de les universitats de Wageningen i Groningen) i actualment s'està determinant el grau de polimorfisme que presenten.

— *Anàlisi demogràfica de la viabilitat de les poblacions de Ramonda myconi*. Els estudis demogràfics portats a terme en aquesta planta durant 8 anys en algunes poblacions de la Cerdanya han prosseguit durant el curs 2000-2001, i s'ha ampliat també el nombre de poblacions a un total de 19, que representen tota l'àrea de distribució d'aquesta espècie. D'altra banda, alguns dels resultats obtinguts fins ara ja han estat acceptats per a ser publicats (Picó & Riba, 2001) i actualment es troben en preparació un parell de publicacions més per a revistes internacionals.

— *Estudi biogeogràfic de Ramonda myconi i Crepis triasii*. Un dels objectius més importants per a determinar la capacitat de supervivència d'una espècie és conèixer la seva història evolutiva intraespecífica o filogeografia, fet que ens permetrà establir els nivells de variació genètica que presenta en con-

junt. Per tal d'inferir els patrons biogeogràfics que han determinat la distribució actual de *Ramonda myconi* es va iniciar l'estudi de 2 tipus de marcadors que proporcionaven informació complementària: un marcador nuclear (la regió ITS: Baldwin *et al.*, 1995), d'herència biparental, i un marcador cloroplàstic (la regió trnT-F: Taberlet *et al.*, 1991), d'herència materna. Els resultats preliminars mostraven que tots els individus estudiats presentaven unes seqüències que eren idèntiques per als 2 tipus de marcadors. Aquesta manca de variació entre les diferents mostres ens ha fet explorar les possibilitats d'altres marcadors nuclears (l'intró 5 del gen TPI: Strand *et al.*, 1997) i cloroplàstics (trnH-psbA, trnS-trnG, rpl20-5'rps12; psbB-psbF: Hamilton, 1999) que presentin una variació més alta. Actualment s'han seqüenciat un total de 15 mostres diferents (1 individu per població) per a la regió trnS-trnG, i 17 per a la regió rpl20-5'rps12, i, encara que els nivells de variació detectats són molt baixos, esperem poder completar la informació obtinguda amb els altres 2 marcadors. Posteriorment s'iniciarà l'estudi de la variació que presenten aquests marcadors a nivell poblacional en almenys 10 individus per població, utilitzant la tècnica de RFLPs per a detectar els diferents al·lels.

Finalment, per a *Crepis triasii* s'han obtingut mostres de DNA de 9 poblacions de Mallorca, Menorca i Cabrera

(uns 10 individus per població). Actualment s'estan posant a punt les condicions necessàries per a l'amplificació de l'intró 5 del gen TPI en aquesta espècie. Addicionalment, s'està explorant la utilitat d'altres marcadors de DNA cloroplàstic per tal d'establir les relacions genètiques entre poblacions.

**Banc de recursos biològics
per a l'estudi de la diversitat
en humans i altres primats**

Director: Jaume Bertranpetit i Busquets

Aquest programa consisteix en l'establiment d'un banc de recursos biològics per a l'estudi de la diversitat genètica en humans i altres primats no humans. Les activitats que s'integren dins d'aquest programa són:

— Recollida de mostres biològiques en poblacions humanes d'especial interès, tant per la seva història particular com per tal d'obtenir una bona representació de la diversitat humana a escala mundial. El material que es recull és, preferentment, sang, de la qual es pot extreure DNA, però a partir de la sang també es poden establir cultius cel·lulars permanents de limfoblasts.

— Recollida de mostres biològiques de primats no humans. Com en el cas dels humans, es recull preferiblement sang, però també, atesa la dificultat d'ob-

tenir sang en primats no humans, es recullen altres tipus de mostres biològiques a partir de les quals es pugui obtenir DNA.

— Extracció de DNA, catalogació de les mostres i arxiu en neveres i congeladors, depenent del temps durant el qual s'hagin de conservar.

— En els casos en què és possible, establiment de línies cel·lulars permanents a partir de limfoblasts transformats mitjançant el virus d'Epstein-Barr.

Aquesta tècnica permet de disposar d'una font contínua de DNA de l'individu a partir de la qual s'estableix; si hom només extreu DNA directament de la mostra, la quantitat que se n'obté és finita i permet un nombre limitat d'anàlisis genètiques.

Aquest banc de recursos biològics proporciona el material bàsic de treball per a diverses línies de recerca, com són l'estudi de la diversitat genètica humana (aplicada a la reconstrucció de la història de les poblacions, a l'epidemiologia genètica o a la farmacogenètica) o la genètica de la conservació d'espècies de primats en perill d'extinció.

Estat actual del programa i realitzacions

L'estudi de la diversitat del genoma humà és un camp en gran expansió, especialment des de la publicació de la seqüència de DNA en el Projecte del Genoma Humà. A partir d'aquest punt s'han mostrat rellevants diferents aspectes de l'estudi de la diversitat del genoma humà:

— Implicacions en genètica mèdica. En l'estudi dels caràcters complexos intervenen variants genètiques que es presenten a alta freqüència en les poblacions; són els gens de susceptibilitat, essencials en la comprensió de les malalties més comunes.

— La diversitat genètica i la dinàmica del genoma. El coneixement de la diferència genètica permet entendre els mecanismes que l'han produïda i, així, poder reconèixer els factors que han donat forma a l'evolució de les poblacions humanes.

— Genòmica comparativa. Les diferències genètiques que existeixen entre espècies properes poden ajudar a entendre les bases biològiques específiques de cadascuna. Actualment aquest enfocament s'està emprant per a entendre la singularitat humana.

— Genètica i història de poblacions. Les diferències genètiques són fruit d'un procés evolutiu que podem reconstruir, des de fenòmens generals com l'origen dels humans actuals (humans anatòmicament moderns) fins a qüestions d'abast continental (com el primer poblament d'Europa o Amèrica) i a aquelles d'àmbit regional, com les relacions entre les poblacions del nord d'Àfrica i les de la península Ibèrica.

— Genètica de primats no humans. L'estudi genètic està essent emprat en múltiples vessants, com la filogènia, la identificació individual, l'ajut als

zoològics per a la reproducció o l'estructura dels grups.

Els primers passos de qualsevol projecte d'estudi de la diversitat genètica humana consisteixen en l'obtenció de mostres, l'extracció de DNA, la conservació tant de mostres de teixits com del DNA i la transformació dels limfòcits en línies cel·lulars de creixement continu, que permeten disposar d'un emmagatzematge indefinit de DNA. Aquests són els procediments que hem dut a terme dins el marc del present programa, que han permès estudis ulteriors, com ara l'anàlisi de marcadors genètics d'herència paterna o materna. Així, l'establiment i manteniment del Banc de Recursos Biològics és essencial per a múltiples estudis genètics.

Una de les fites obtingudes dins d'aquest projecte és l'establiment d'un banc de DNA de poblacions del nord d'Àfrica, poblacions pràcticament desconegudes fins al moment d'elaborar aquest projecte i que ara, ja força estudiades, poden ser-ho encara molt més intensament. De fet, molts laboratoris d'arreu del món s'han interessat per les mostres recollides en el banc de DNA que s'ha creat mercès a aquest projecte.

Publicacions

Algunes de les publicacions referents a les poblacions del nord d'Àfrica i la seva relació amb les poblacions de la península Ibèrica, fetes amb el patrocini del programa de recerca de l'IEC, són:

- BOSCH, E.; CALAFELL, F.; COMAS, D.; OEFNER, P. J.; UNDERHILL, P. A.; BERTRANPETT, J. «High resolution analysis of human Y-chromosome variation shows a sharp discontinuity and limited gene flow between Northwestern Africa and the Iberian Peninsula». *American Journal of Human Genetics*, núm. 68 (2001), p. 1019-1029.
- BOSCH, E.; CALAFELL, F.; PÉREZ-LEZAUN, A.; COMAS, D.; IZABEL, H.; AKHAYAT, O.; SEFRANI, A.; HARITI, G.; DUCOUJON, J. M.; BERTRANPETT, J. «Y chromosome STR haplotypes in four populations from northwest Africa». *International Journal of Legal Medicine*, núm. 114 (2000), p. 36-40.
- BOSCH, E.; CALAFELL, F.; PÉREZ-LEZAUN, A.; CLARIMON, J.; COMAS, D.; MATEU, E.; MARTÍNEZ, R.; MORERA, B.; BRAKEZ, Z.; AKHAYAT, O.; SEFRANI, A.; HARITI, G.; CAMBON-THOMSEN, A.; BERTRANPETT, J. «Genetic Structure of Northwestern Africa revealed by STR analysis». *European Journal of Human Genetics*, núm. 8 (2000), p. 360-366.
- COMAS, D.; CALAFELL, F.; BENCHIEMSI, N.; HELAL, A.; LEFRANGH, G.; STONEKING, M.; BATZER, M. A.; BERTRANPETT, J.; SAJANTHA, A. «Alu insertion polymorphisms in NW Africa and the Iberian Peninsula: evidence for a strong genetic boundary through the Gibraltar Straits», *Human Genetics*, núm. 107 (2000), p. 312-319.
- PÉREZ-LEZAUN, A.; CALAFELL, F.; CLARIMON, J.; BOSCH, E.; MATEU, E.; GUSMÃO, L.; AMORIM, A.; BENCHIEMSI, N.; BERTRANPETT, J. «Allele Frequencies of 13 Short Tandem Repeats in Population Samples of the Iberian Peninsula and Northern Africa». *International Journal of Legal Medicine*, núm. 113, volum 4 (2000), p. 208-214.
- SIMONI, L.; CALAFELL, F.; PETTENER, D.; BERTRANPETT, J.; BARBUJANI, G. «Geographic patterns of mtDNA diversity in Europe». *American Journal of Human Genetics*, núm. 66 (2000), p. 262-278.

Centre Català de la Nutrició de l'IEC

Director: Màrius Foz i Sala

L'objectiu fonamental del Centre Català de la Nutrició de l'IEC (CCNIEC) és contribuir a l'avenç de la recerca bàsica i aplicada en nutrició i millorar la qualitat de la informació i de la formació nutricional de la societat.

Funcions

Entre les principals funcions del CCNIEC destaquen les de:

— Coordinar els esforços individuals i col·lectius dels grups d'investigació per poder resoldre els problemes nutricionals dels ciutadans.

— Fomentar i difondre a la po-

blació missatges d'educació nutricional correcta.

— Assessorar les administracions públiques, els mitjans de comunicació, la indústria alimentària i la població en general en temes relacionats amb la nutrició.

— Contribuir a la lluita contra els trastorns alimentaris i contra l'obesitat.

— Actuar com a element dinamitzador i coordinador de projectes d'investigació bàsica, clínica i epidemiològica relacionats amb la nutrició.

— Desenvolupar iniciatives en el camp de la docència en aspectes relacionats amb la Nutrició, en col·laboració amb les universitats.

— Assessorar les administracions públiques en diferents problemes relatius a la competència i l'exercici professional en l'àmbit de la nutrició clínica.

Organització

Els grups que integren el CCNIEC són els següents:

— Grup de Nutrició i Bromatologia del Departament de Nutrició i Bromatologia de la Universitat de Barcelona

— Grup de la Unitat de Trastorns de l'Alimentació de l'Hospital Universitari Germans Trias i Pujol de Badalona

— Grup Nitrogen-obesitat del Departament de Bioquímica i Biologia Molecular de la Universitat de Barcelona

— Grup de Recerca en Nutrició

de la Facultat de Medicina i Ciències de la Salut de Reus de la Universitat Rovira i Virgili

— Grup de Recerca en Nutrició Comunitària de la Universitat de Barcelona

— Grup de Bioquímica i Biotecnologia Enològica del Departament de Bioquímica i Biotecnologia de la Universitat Rovira i Virgili

— Grup de Nutrició i Envel·liment del Centre d'Investigacions en Bioquímica i Biologia Molecular (Hospitals de la Vall d'Hebron) de la Universitat Autònoma de Barcelona

— Grup de Recerca en Nutrició i Aparell Digestiu de l'Hospital Universitari Germans Trias i Pujol de Badalona

— Grup de Nutrició Molecular de la Universitat de les Illes Balears

— Grup d'Estudi de l'Estat Nutricional-Biodisponibilitat d'Elements Minerals de la Unitat de Nutrició i Bromatologia de la Universitat de València.

Estat actual del programa i realitzacions

Durant aquest curs s'ha renovat la Xarxa Temàtica en Nutrició amb la concessió d'un ajut en la convocatòria de l'any 2000 corresponent al II Pla de Recerca de Catalunya 1997/2000. La Xarxa Temàtica en Nutrició està formada pels 8 grups del CCNIEC que estan radicats a Catalunya i està integrada funcionalment en el si del CCNIEC.

Han tingut lloc diverses reunions amb representats de la indústria alimentària amb la intenció d'arribar a acords i acomplir funcions d'assessorament.

S'ha elaborat el document: «Estat nutricional de la població gran a Catalunya», lliurat a l'Administració (Direcció General de Salut Pública) i pendent de pròxima publicació.

El dia 1 de febrer de 2001 es va organitzar la taula rodona amb el títol *És segur menjar carn?* El senyor Màrius Foz, director del CCNIEC, va actuar de moderador, i els temes exposats van ser els següents:

«Per què cal menjar carn?», a càrrec d'Abel Mariné, del Departament de Nutrició i Bromatologia de la Facultat de Farmàcia de la Universitat de Barcelona.

«Higiene i seguretat en l'elaboració i el processament de la carn», a càrrec de Josep Montfort, director de la Divisió Alimentària de l'Institut de Recerca i Tecnologia Agroalimentàries (IRTA) i coordinador del Centre de Referència en Tecnologia dels Aliments de la Generalitat.

«Encefalopatia espongiforme bovina: patogènia i infectivitat dels teixits», a càrrec de Mariano Domingo, director del Centre de Recerca en Sanitat Animal (CReSA), de la Fundació IRTA-UAB.

«L'alimentació animal: de la granja a la taula», a càrrec de Joaquim Brufau, cap del Departament de Nutrició Animal de l'IRTA.

S'han realitzat diverses reunions amb la Direcció General de Salut Pública i, seguint els punts 6 i 7 del conveni de col·laboració signat amb la Direcció General, es troben en fase avançada les negociacions per a portar a terme una recerca científica en col·laboració amb l'enquesta de salut de Catalunya i l'estudi nutricional. Per a portar a terme aquesta tasca el CCNIEC rebrà una assignació econòmica.

Diccionari de les Ciències Ambientals

Director: Pere Riera i Micaló

L'objectiu d'aquest programa és la redacció d'un diccionari de les ciències ambientals que contingui entre 4.000 i 5.000 entrades i que abasti totes les disciplines que actualment intervenen en les ciències ambientals. Cada entrada té la traducció corresponent al castellà, a l'anglès i al francès. També es pretén que el diccionari inclogui una cinquantena d'entrades enciclopèdiques i quadres i taules d'esdeveniments, mesures, aparells, organitzacions, etc. L'objectiu és que sigui un diccionari fàcil de manejar per persones amb graus molt diversos de coneixement de la terminologia ambiental.

Estat actual del programa i realitzacions

L'Institut d'Estudis Catalans va aprovar

el 1996 el projecte de redacció d'un Diccionari de les Ciències Ambientals d'entre 4.000 i 5.000 entrades. Al llarg de poc més de 4 anys s'ha estat preparant el contingut del diccionari amb un grup nombrós d'experts de diferents disciplines. L'any 2001, el diccionari és en la seva fase final de confecció.

La redacció del diccionari ha comportat diferents etapes. En primer lloc es va constituir una Comissió de Coordinació, que és qui ha guiat les tasques successives. La Comissió està formada per Mercè Durfort, Xavier Gabarrell, Josep Enric Llebot, Eduard Mata i Pere Riera, amb el suport de Xavier Basora i Arnau Queralt, i l'assessorament de Rut Vidal.

L'any 1997 es va enllestir la primera versió del diccionari a partir del buidatge de diccionaris publicats en altres llengües. Aquesta primera versió del diccionari va ser revisada per la Comissió de Coordinació i es va modificar en diversos aspectes. Atesa la relativa escassetat de termes socials i territorials en els diccionaris ja existents en altres idiomes i en el primer esborrany del diccionari en català, es va decidir d'ampliar més el buidatge en aquests camps.

L'esborrany de diccionari va tornar a la Comissió de Coordinació, la qual, després de noves correccions, el 1998 va decidir lliurar-lo a un ampli grup d'experts perquè el revisessin i completessin. Els revisors eren experts

en camps de coneixement específics dins els 6 grans àmbits definits inicialment:

- Tecnologies
- Ciències socials i jurídiques
- Ciències humanes i del territori
- Ciències naturals
- Ciències físiques, químiques, geològiques i exactes
- Ciències de la salut

Després de la revisió dels experts, el volum de veus es va incrementar en aproximadament un 20 %, i moltes de les definicions van ser millorades. Es van recollir també diversos suggeriments en aspectes concrets o generals del diccionari, que la Comissió de Coordinació va discutir i resoldre en successives reunions.

L'estiu de l'any 2000 es va entrar en la darrera fase de la confecció del diccionari, que és la de la unificació formal de l'estil i del format de totes les definicions, a més d'un repàs, d'una a una, de les entrades i del seu contingut i relació. Com a suport al treball continu de la Comissió de Coordinació, s'ha disposat dels serveis d'una persona experta en els aspectes formals de confecció de diccionaris, la senyora Rut Vidal, i amb l'assessorament dels serveis tècnics de l'Institut d'Estudis Catalans. Aquesta fase, que ha implicat celebrar reunions cada 15 dies, ha comportat primerament un avenç lent, però a poc a poc s'ha anat progressant amb més rapidesa. Amb data de

juny de 2001 es va per la lletra e. Es calcula acabar la revisió completa de les entrades durant el curs 2001-2002.

Estudi comparatiu-evolutiu de les espècies d'interès biològic i pesquer a la costa catalana

Director: Carles Bas i Peired

L'objectiu d'aquest programa és l'estudi comparatiu de la demografia poblacional de les espècies marines explotades entre els anys cinquanta i l'actualitat. En aquests moments s'està introduint la part final de les dades disponibles que corresponen a les captures de peixos i altres animals ara fa uns quaranta anys i, un cop acabada aquesta tasca, es confeccionarà un banc de dades.

Estat actual del programa i realitzacions

Durant el curs 2000-2001 s'ha acabat la compilació del banc de dades confeccionades durant els anys precedents. La tasca primordial ha estat dirigida a la preparació de taules i gràfics que faciliten la comprensió de la situació comparativa entre les dades del període dels anys cinquanta i la situació actual.

S'ha continuat treballant en aspectes metodològics, ja quasi definitivament establerts. Aquest fet ha estat un complement del que s'assenyala en la *Memòria 1999-2000*.

Finalment, construïda la quasi totalitat dels gràfics i taules, i establertes les línies bàsiques de la metodologia, resta tan sols afinar i dur a terme la composició crítica del text objecte del present estudi. És previst el seu lliurament per a la corresponent publicació a principis de l'any 2002.

Estudis sobre la reproducció de paneroles, plaga de les nostres àrees urbanes

Director: Xavier Bellés i Ros

El programa pretén aprofundir en l'estudi de la biologia de la reproducció de l'espècie de panerola *Blattella germanica* (soca Barcelona), que és una plaga important dels nostres ambients urbans.

Estat actual del programa i realitzacions

El programa pretén estudiar la biologia de la reproducció de les paneroles, tot utilitzant com a espècie model l'espècie *Blattella germanica*. La vitellogenina és la proteïna majoritària dels ous dels insectes, que donarà energia per al desenvolupament de l'embrió. En etapes anteriors del projecte ja havíem estudiat parcialment la vitellogenina de *Blattella germanica* (programa IEC, 1997), i la influència de diverses hormones, en especial els ecdisteroides, sobre la seva

producció (programa IEC, 1998). Més concretament, el projecte de 1997 permeté caracteritzar parcialment el DNA complementari de la vitellogenina [descriu en la publicació: MARTÍN, D.; PIULACHIS, M. D.; COMAS, D.; BELLES, X. (1998). «Isolation and sequence of a partial vitellogenin cDNA from the cockroach *Blattella germanica* (L.) (Dictyoptera, Blattellidae), and characterization of the vitellogenin gene expression». *Archives of Insect Biochemistry and Physiology*, núm. 38, p. 137-146].

Durant aquest curs l'objectiu ha estat estudiar les possibles isoformes de la vitellogenina en *Blattella germanica*. Els treballs efectuats, tot i que no van poder confirmar l'existència d'isoformes de l'esmentada proteïna, van permetre completar-ne la seqüència.

Alhora, els estudis duts a terme van permetre avançar en el coneixement de l'estructura del promotor del gen de la vitellogenina, del qual es van poder seqüenciar més de 1.100 parells de bases. El coneixement de la regió promotora del gen de la vitellogenina obre el camí per a fer estudis més precisos sobre la regulació de la seva transcripció.

Publicacions

COMAS, D.; PIULACHIS, M. D.; BELLES, X.
 «The vitellogenin of *Blattella germanica* (L.) (Dictyoptera, Blattellidae): nucleotide sequence of the cDNA and analysis of the protein primary struc-

ture». *Archives of Insect Biochemistry and Physiology*, núm. 44 (2000), p. 1-11.

Flora i cartografia de les plantes i la vegetació

Aquest programa de recerca consta de 4 subprogrames:

- a) Flora i cartografia de briòfits
- b) Cartografia de la distribució de les plantes vasculars als Països Catalans (ORCA)
- c) Cartografia de la vegetació de Catalunya
- d) Biodiversitat micològica de Catalunya.

a) Flora i cartografia de briòfits

Directora: Creu Casas i Sicart

La finalitat d'aquest apartat és elaborar un manual per a la determinació de les espècies de briòfits que viuen als Països Catalans. Consta d'una introducció, de claus de determinació, de dades sintètiques sobre la morfologia, l'ecologia i la distribució de cada tàxon, de dibuixos de les parts més característiques del vegetal i d'un glossari. Es divideix en 2 volums: 1. Molses i 2. Hepàtiques.

Un cop enllestida la *Flora dels briòfits*, es continuarà la publicació de l'atles *Cartografia de briòfits*.

Estat actual del programa i actuacions

1. *Brioflora dels Països Catalans*

L'octubre de 2000 fou lliurat a l'IEC, perquè el corregissin, el primer volum, corresponent a les *Molsets*. Després d'una segona correcció, a càrrec del senyor Josep Vigo, va passar al Servei de Publicacions. Durant el primer semestre de 2001 hem revisat les proves d'impremta. Aquest volum sortí imprès al final del mes de juliol de 2001.

Simultàniament s'ha continuat el treball sobre les *Hepàtiques*, corresponents al volum 2, iniciat l'any passat.

Hem redactat de manera provisional el glossari corresponent a aquesta part.

Donem per acabat l'estudi i la revisió de les mostres d'herbari, la redacció del text i les il·lustracions relatius als gèneres següents: *Barbilophozia*, *Bazzania*, *Nowellia*, *Blepharostoma* i *Lepidozia*. Hem iniciat l'estudi de *Ptilidium*, *Trichocolea*, *Diplophyllum* i *Tritomaria*. D'altra banda, hem encarregat a la senyora Marta Infante l'estudi de *Lophozia*, gènere crític del qual és especialista.

2. *Cartografia de briòfits*

Es continuen recollint dades per prosseguir la publicació d'aquest atlas tan bon punt s'acabi la *Flora dels briòfits*.

Publicacions

BRUGUÉS, M. «Two nomenclatural chan-

ges in Entosthodon». *Orsis*, núm. 15 (2000), p. 115.

CASAS, C. «Algunes molsets noves o rares per a la brioflora catalana». *Acta Bot. Barc.*, núm. 46 (2000), p. 89-95.

b) *Cartografia de la distribució de les plantes vasculares als Països Catalans (ORCA)*

Director: Oriol de Bolòs i Capdevila

La finalitat d'aquest subprograma és estudiar i representar amb exactitud la distribució geogràfica de les plantes vasculares dels Països Catalans i publicar els resultats dins les sèries de l'*Atlas corològic* i dels *Catàlegs florístics locals*, i també a Internet. Els atlas de l'ORCA són ja una obra de referència obligada per als estudis de biogeografia i resulten molt útils per al coneixement i la gestió de la biodiversitat vegetal dels Països Catalans.

Estat actual del programa i realitzacions

Des de gener de 1982, en què es va constituir l'Organització per a la Cartografia de les plantes vasculares als Països Catalans (ORCA) com a grup de treball permanent de la Secció de Ciències de l'IEC, han estat publicats 2.425 mapes de tàxons, aplegats en 10 volums de la sèrie normal de l'*Atlas corològic*, i han estat editats 10 catàlegs florístics locals. La figura 1 mostra el nombre de mapes corològics de la sèrie normal publicats per any.

FIGURA 1. Nombre de tàxons cartografiats, inclosos en els volums de l'*Atlas corològic* publicats fins ara.

A part de les feines d'edició de les obres esmentades més avall, les tasques dutes a terme entre el juliol de 2000 i el juliol de 2001 s'han centrat en la informatització de les dades personals dels col·laboradors i de la bibliografia, la programació informàtica, especialment d'Internet, i la depuració d'errors de les bases de dades florístiques d'ORCA. Pel que fa a aquestes últimes, inclouen més de 400.000 citacions —la majoria originals—, aportades pels més de 70 membres consultors, repartits per tota la península Ibèrica.

Quant a la informatització de dades, la responsabilitat recau en els 2 becaris que col·laboren amb nosaltres. Les feines d'edició, programació i depuració d'errades recauen en el secretari del projecte. La feina de desenvolupament de la nova pàgina web de l'ORCA està força avançada; esperem poder-la connectar a Internet aquesta mateixa tardor.

Els resultats obtinguts durant el darrer període (juliol de 2000 a juliol de 2001) poden ésser resumits i agrupats en 3 apartats:

a) Pel que fa a la cartografia de les plantes, hem elaborat i publicat 319 mapes que constitueixen el volum desè de l'*Atlas corològic de la flora vascular dels Països Catalans*. En aquest moment treballem en 375 mapes més i som a punt d'acabar la informatització de les dades dels consultors externs. Aquests mapes seran publicats en un nou volum de l'*Atlas corològic*, l'onzè, al final d'aquest any.

b) Hem publicat el desè volum del *Catàleg florístic focal*, corresponent a Sant Climent Sescebes (quadrat 31T DC99), del qual són autors Joan Font i Lluís Vilar, i en tenim 2 més en preparació.

c) La base de dades general de l'ORCA s'ha vist ampliada amb uns 1.200 inventaris de vegetació (procedents principalment del País Valencià, les Illes Balears i la Franja de Ponent), cosa que representa unes 26.000 noves citacions.

Publicacions

BOLÓS, O. de; FONT, X.; VICO, J. [ed.].

Atlas corològic de la flora vascular dels Països Catalans. Volum 10 (mapes 2107-2425). Secció de Ciències Biològiques. Institut d'Estudis Catalans. (2000)

FONT GARCIA, J.; VILAR SAIS, L. *Plantes vasculares del quadrat UTM 31TDC99, Sant Climent Sescebes (Alt Empordà)*. Secció de Ciències Biològiques. Institut d'Estudis Catalans. (2000)

**Comunicacions i contribucions
a reunions científiques**

- M. de Càceres i X. Font: «Vegana, a computer program for the generation and comparison of vegetation classifications». *10th international workshop «European Vegetation Survey»*. Roma, 29 de març - 2 d'abril de 2001.
- X. Font: Taula rodona sobre «Bases de Dades i Gestió del patrimoni Natural». *61a sessió del Comitè1 NAT-HISTICOM 2001*. Barcelona, 2001.
- X. Font, R. V. Quadrada i M. de Càceres: «El Banco de datos de Biodiversidad de Cataluña, dos años de experiencia en Internet». *VIè Col·loqui Internacional de Botànica pirenaico-cantàbrica*. Barruera, 2001.

**c) Cartografia de la vegetació
de Catalunya**

Director: Josep Vigo i Bonada

L'objectiu d'aquest subprograma és, globalment, continuar l'aixecament dels mapes de vegetació de Catalunya i publicar els documents resultants.

En una primera etapa (que s'havia programat per a 3 anys, però que s'ha allargat per causes imprevistes), hom pretén:

a) Completar l'aixecament dels mapes a escala 1:50.000 corresponents als Pirineus catalans; i publicar-los tots.

b) Mapa 1:250.000. Ha quedat enllestida la versió definitiva del mapa i hem iniciat la redacció de la memòria corresponent.

Estat actual del programa i realitzacions

a) Mapes 1:50.000. Aixecaments cartogràfics: circumstàncies de programació temporal i d'acceptació de responsabilitats per part dels cartògrafs ens han fet variar les previsions inicials; de tal manera que hem dedicat els esforços a cobrir l'àrea nord-oriental dels Pirineus i hem deixat la cartografia dels fulls nord-occidentals per al final.

Durant l'estiu de 2000 es va enllestir l'aixecament del full 256 (Ripoll). També s'han aixecat els fulls 218 (Molló) i 219 (Maçanet de Cabrenys) i s'ha iniciat el del full 257 (Olot).

b) Enllestir i publicar el mapa a escala 1:250.000, que inclourà bàsicament la vegetació potencial.

Com que l'Institut Cartogràfic de Catalunya no s'ha mostrat gaire interessat en la publicació d'aquest document, n'hem programat, juntament amb el Servei de Publicacions de l'IEC, l'edició independent. Això ha implicat per part nostra la preparació del mapa en format *postscript*, que donarà lloc directament als fotolits. Estem pendents dels darrers detalls formals per a fer les primeres proves.

c) Publicació de mapes. Com en el cas del mapa 1:250.000, la modificació

per part de l'Institut Cartogràfic de Catalunya de les perspectives de coedició, ens ha obligat a programar un sistema de publicació independent. Com que aquesta modificació no ha quedat explícita fins molt tard, després d'un llarg període de negociació, la sortida dels mapes s'ha alentit encara més.

De totes maneres, s'han publicat, encara en coedició amb l'ICC, el full 216 (Bellver de Cerdanya), assenyalat amb data de gener de 2000, però en realitat posterior, i el full 180 (Benasc), amb data oficial de març de 2001.

d) Preparació de documents per publicar. Ja hem explicat que a partir d'ara l'IEC es farà càrrec en exclusiva de la publicació dels documents cartogràfics. Això ha obligat el Servei de Publicacions a buscar els mitjans (material de suport i sistemes d'impressió) adequats, i nosaltres hem hagut de posar al punt una nova metodologia. A part de la digitalització del mapa pròpiament dit, que ja fèiem rutinàriament, ara cal generar en format digital tots els altres elements de la maqueta del full: títol, logos, portada i contraportada, llegendes, talls de vegetació, caràtules i crèdits. També hem hagut de definir les trames corresponents a la fisiognomia de la vegetació. Amb tot això es genera un document en format *postscript* que permet filmar directament els fotolits de la quadricromia.

Fins ara hem aplicat aquesta metodologia al full 149 (Isil), que ha estat

lliurat al Servei de Publicacions perquè hi doni aviament. Estem pendents de revisar la prova d'impremta.

Hem enllestit gairebé la memòria del full 149, i hem iniciat la dels fulls 214 (Sort) i 213 (el Pont de Suert), que seran publicats conjuntament, a continuació d'aquell.

Publicacions

CARRERAS, J.; CARRILLO, E.; NINOT, J. M.
Mapa de vegetació de Catalunya 1:50.000. Bellver de Cerdanya, 216 (35-10). [Mapa]. IEC, Inst. Cart. Cat., Dir. Gen. Medi Nat. (2000).

CARRERAS, J.; CARRILLO, E.; MASALLES, R. M.; NINOT, J. M.; VICO, J. *Mapa de vegetació de Catalunya 1:50.000. Benasc, 180 (32-9)*. [Mapa]. IEC, Inst. Cart. Cat., Dir. Gen. Medi Nat. (2001).

CARRERAS, J.; VICO, J. *Mapa de vegetació de Catalunya 1:50.000. Benasc, 180 (32-9)*. (Memòria, 70 p.). IEC, Inst. Cart. Cat., Dir. Gen. Medi Nat. (2001).

NINOT, J. M.; VICO, J. *Mapa de vegetació de Catalunya 1:50.000. Bellver de Cerdanya, 216 (35-10)*. (Memòria, 81 p.). IEC, Inst. Cart. Cat., Dir. Gen. Medi Nat. (2000).

VICO, J.; CARRERAS, J.; CARRILLO, E.; FERRÉ, A.; FONT, X.; NINOT, J. M.; SORIANO, I. «L'application des données phytosociologiques à la cartographie de la végétation». *Colloques Phytosociologiques XXVII* (2000), p. 543-552.

d) Biodiversitat micològica de Catalunya

Director: Xavier Llimona i Pagès

Aquest subprograma va ser inclòs dins el programa general a partir de l'any 1999, però tenia alguns precedents dins la Secció de Ciències Biològiques de l'IEC. D'altra banda, recull i amplia l'activitat que ja desenvolupaven, des de fa temps, els equips universitaris i la Societat Catalana de Micologia. Abraça 3 línies principals, imbricades entre elles.

a) *Inventaris micològics diversos.*

Pretenen completar, amb estudis de camp i de laboratori, les principals llacunes detectades en el coneixement dels fongs de Catalunya, amb la col·laboració d'especialistes de dins i de fora del país. En una primera fase, les activitats segueixen 2 línies de treball bàsiques:

— *Inventari micològic de les contrades occidentals, meridionals i litorals de Catalunya.* Incideix en l'exploració i l'estudi de les contrades menys humides, que fins temps recents havien rebut poca atenció. Les prospeccions se centren, a més, en ambients poc estudiats fins ara. Darrerament hem treballat sobretot al Parc Natural del Cap de Creus i Serra de Verdura, al Parc Natural de Collserola i als afloraments silícis de l'àrea de Mont-roig i Escornalbou i del Desert de les Palmes (estudis sobre els fongs lligats a les brolles acidòfiles del *Cistion*), en alguns indrets de la depres-

sió de l'Ebre i en els boscos de ribera, pinedes, rouredes i boscos de pi roig i pi negre de la vall del riu de Perles (Alt Urgell, Prepirineus).

— *El component micològic de l'alta muntanya.* S'estudien sobretot els estatges subalpí i alpí dels Pirineus, amb especial atenció per al Pallars i la Ribagorça i, sobretot, per al Parc Nacional d'Aigüestortes i Estany de Sant Maurici.

b) *Revisions de grups taxonòmics.* Es fan prenent com a unitats de treball principalment els gèneres més problemàtics o els més mal estudiats. Aquestes revisions representen un complement a la línia de treball precedent i en són una derivació lògica. Actualment s'ha iniciat una revisió molt detallada del gènere *Cortinarius*, que ha comportat la descripció de diversos tàxons nous. Destaquen també l'estudi monogràfic de tots els fongs associats al boix i a l'arboç i l'estudi de camp i de laboratori de la nova espècie de deuteromicet *Penicillium aureocephalum*, descoberta a Selva de Mar (Alt Empordà).

S'han fet també reordenacions parcials de les col·leccions conservades (incloses en l'Herbari BCC Myc., ara traspassat al BCN, del Centre de Documentació (CEDOC), pertanyent al Centre Especial de Documentació de Biodiversitat Vegetal (CERBIV). Especial objecte de tria, per tal de facilitar-ne l'estudi dins el projecte que presentem

ara, han estat els deuteromicets, els ascomicets que creixen sobre boix, els gasteromicets i els mixomicets.

c) *Banc de Dades dels Fongs dels Països Catalans*. Vol aplegar tota la informació existent al respecte, recollint les dades obtingudes per l'equip de treball i també, és clar, les publicades per altres autors i les contingudes en els herbaris. Inclou, a més, una base bibliogràfica, que serveix com a referència precisa d'una bona part de les citacions incloses en el banc.

Es parteix de la base de dades dels fongs de Catalunya (FUNGACAT), ja començada i programada segons el model del banc de dades de la flora vascular (BDORCA), i es fa extensiva a tot el territori dels Països Catalans. És compatible amb les altres bases de dades de biodiversitat existents o en elaboració.

Estat actual del programa i realitzacions

Hem continuat fent prospeccions durant tot el curs, i també hem estudiat material extret de la reserva inesgotable de l'herbari del projecte que conté les col·leccions fetes entre 1994 i 2000.

Entre les espècies noves per a la ciència, cal destacar *Penicillium aureocephalum*, que forma masses subesfèriques d'hifes grogues, sobre fulles mortes de *Quercus suber*. El seu complex mecanisme de formació de pigments, de glomèruls d'hifes i de conidis, ha estat estudiat amb tot detall en el laboratori.

Esmentem també la descripció de diversos tàxons nous: *Cortinarius ayanamii*, *C. turbinatorum*, *C. contractus* var. *eucalypticola*, *Leucoagaricus pseudoplatianus*, *Volvariella nigrorolvacea* var. *dunensis*, *Inocybe squarrosa* var. *macrosperma*.

Les aportacions a la flora de Catalunya continuen fluint regularment. Podem esmentar com a més destacables: *Ramaria clavarioides*, *Tubaria cistophila*, *Collybia benoistii*, *C. cistoimpudica*, *Inocybe roseonapipes*, *Entoloma philocistus*, *Cortinarius acetosus*, *C. tomentosus*, *C. umbrinoclarus*, *C. minutulus*, *C. hysginicolor*, *Entoloma politoflavipes*, *Lactarius salicis-herbaceae*, *Russula alnetorum*, *Omphalina epichysium*, *Xerocomus ripariellus*.

Hem incorporat 51 inventaris nous a l'estudi de la comunitat fúngica associada a l'estepar, ja descrita i publicada sota el nom definitiu de *Russulo monspeliensi-Rectipilecium cistophili*. Hem comprovat que l'associació és sensiblement igual en els estepars de Collserola i dels encontorns de Mont-roig del Camp. L'addició d'un volum tan notable d'informació nova ha permès valorar el procés d'enriquiment del coneixement d'una comunitat fúngica mediterrània en funció del nombre de parcel·les estudiades, de la distribució de les prospeccions al llarg de l'any i d'un any per l'altre, i de la distància geogràfica entre els estepars estudiats.

En el camp de l'estudi dels ascomicets bitunicats, el material recollit des de 1994 ha estat incorporat a la tesi de Dolors Sierra, en fase de redacció. Unes tres quartes parts de l'original han estat ja corregides. Les revisions de *Pleospora*, *Microthyrium*, *Cercidospora*, *Pyrenidium*, *Lichenostigma*, *Cucurbitaria*, *Thyriopsis* i *Lophiostoma* ja són acabades. Es troba també molt avançada la revisió dels fongs hipogeus ibèrics. S'ha realitzat la identificació dels gasteromicets recollits de 1994 ençà.

Dels gèneres *Cortinarius* i *Inocybe*, tant les col·leccions procedents del projecte (anualitats anteriors) com moltes de fetes expressament (sobretot, a l'obaga del Montseny) han estat en bona part estudiades. Això ha portat a la descripció de tàxons nous, o a la redescrípció dels mal coneguts. Els nostres especialistes en *Cortinarius* (C. Gutiérrez, J. Vila i J. Ballarà) s'han coordinat i, sovint, han treballat conjuntament amb altres experts en la mateixa família (A. Ortega, R. Mahiques, F. Esteve-Raventós, M. Bon i A. Bidaud), que es poden considerar col·laboradors assidus del programa.

Ha continuat l'estudi del material de mixomicets i s'hi ha afegit el dels ascomicets unitunicats amb peritecis. Les tècniques d'anàlisi i comparació de seqüències de DNA han estat aplicades especialment per M. P. Martín a diversos gèneres i espècies. S'ha treballat sobretot en l'avaluació de la distància genètica

entre alguns gasteromicets i els seus parents propers no angiocàrpics.

Han estat isolades diverses espècies de fongs d'interès aplicat.

Cal destacar l'intens estudi dels fongs liquenícoles portat a cap per P. Navarro-Rosinés. Una secció del IV Symposium of the International Association of Lichenology, celebrat del 3 al 8 de setembre de 2000 a Barcelona i organitzat per nosaltres, fou consagrada a aquest tema. Moltes espècies noves han estat descrites per l'especialista esmentat, a partir de material recollit a Catalunya.

L'abundant material recollit ha estat incorporat a l'herbari BCC Myc., si bé, en general, les etiquetes estan encara pendents d'informatització. La unió d'aquest herbari al BCN del Centre de Documentació (GEDOC), que és part del centre Especial de Recerca de Biodiversitat Vegetal (CERBIV), creat fa poc temps, ha possibilitat el seu trasllat al Parc Científic de la Universitat de Barcelona. Això facilitarà la seva informatització i la gestió posterior.

La base de dades dels fongs de Catalunya (FUNGACAT) conté ja 20.601 citacions, referents a 2.878 tàxons, i ja es pot consultar en línia a l'adreça <http://biodiver.bio.ub.es/biocat/homepage.html>, on apareixen mapes de distribució de cada tàxon i tota la bibliografia on s'esmenta.

Publicacions

- CALATAYUD, V.; NAVARRO-ROSINÉS, P.; CALVO, E. «*Lichenospora mediterranea* (Phyllachorales, Ascomycetes) a new lichenicolous fungus from Spain». *Lichenologist*, núm. 32 (2000), p. 225-231.
- CALONGE, F. D.; MARTIN, M. P. «Notes on the taxonomy of *Gymnomyces Martellia* and *Zelleromyces* (Elasmomycetaceae, Russulales)». *Mycotaxon*, núm. 76 (2000), p. 9-15.
- CALONGE, F. D.; VIDAL, J. M. «Contribución al catálogo de los hongos hipogeos de Portugal». *Bol. Soc. Micol. Madrid*, núm. 25 (2000), p. 251-264.
- CALONGE, F. D.; VIDAL, J. M.; DEMOULIN, V. «*Lycoperdon umbrinoides* Dissing et Lange (Gasteromycetes), a tropical fungus present in Europe». *Bol. Soc. Micol. Madrid*, núm. 25 (2000), p. 55-58.
- CARBÓ, J.; ROCABRUNA, A.; PÉREZ-DE-GREGORIO, M. À.; TABARÉS, M. «*Entoloma plebejum* (Kalchbr.) Noordel, un fong trobat recentment a Catalunya». *Revista Catalana de Micologia*, núm. 23 (2001), p. 37-45.
- EI. BAKALI, M. A.; MARTIN, M. P. «Characterization of *Rhizoctonia solani* and binucleate *Rhizoctonia* from forest nurseries. Proceedings of the 4th meeting of IUFRO working party 7.03.04». *Research Papers*, núm. 781 (2000), p. 139-149.
- EI. BAKALI, M. A.; MARTIN, M. P.; MORET, A.; NADAL, M. «Discriminación de los grupos de anastomosis de *Rhizoctonia solani* por los métodos moleculares». *Book IV Jornada de Protecció Vegetal* (2000).
- EI. BAKALI, M. A.; GARCÍA, F.; MARTIN, M. P.; MORET, A.; NADAL, M.; MONTÓN, C. «First report of *Rhizoctonia solani* AG-3 on potato in Catalonia (NE Spain)». *Plant Disease*, 8(7) (2000), p. 806.
- ESTEVE-RAVENTÓS, F.; VILA, J.; LLISTOSELLA, J. «Algunos hongos interesantes del piso subalpino de los Pirineos de Cataluña». *Revista Catalana de Micologia*, núm. 23 (2001), p. 79-90.
- GERHARDT, E.; VILA, J.; LLIMONA, X. *Bolets dels Països Catalans i d'Europa. Manual d'identificació*. Barcelona: Ed. Omega (2000). 957 p.
- LADURNER, H.; PÖDER, R.; ROCABRUNA, A.; TABARÉS, M. «*Boletellus catalaunicus* Pöder, Moreno, Rocabruna et Tabarés: a synonym of *Xerocomus ripariellus* Redeuilh». *Revista Catalana de Micologia*, núm. 23 (2001), p. 121-125.
- LLIMONA, X.; BLANCO, M. N.; DUEÑAS, M.; GORRIS, M.; GRÀCIA, E.; HOYO, P.; LLISTOSELLA, J.; MARTIN, M. P.; MUNTANYOLA-CVETKOVIC, M.; QUADRADA, R.; ROCABRUNA, A.; SALCEDO, I.; SIERRA, D.; TABARÉS, M.; VILA, J. «Els fongs de Catalunya Occidental segons les prospeccions recents. II». *Acta Bota-*

- nica Barcinonensia*, núm. 46 (2000), p. 5-29.
- LLISTOSELLA, J. «Datos sobre la ecología y fenología del género *Lactarius* Pers. ex Gray en Cataluña e islas Baleares (NE de España)». *Micologia 2000* (2000), p. 309-317.
- MAIHQUES, R.; GUTIÉRREZ, C. «Algunos Cortinarios pseudovolvados del área mediterránea ibérica». *Micologia 2000* (2000), p. 323-341.
- MARTIN, M. P. «PCR and automated DNA sequencing». A: Martin [ed.]. *Protocols. Slovenian Forestry Institute* (2000), p. 61-65.
- «Polymerase Chain Reaction (PCR) and Restriction Fragment Length Polymorphism (RFLP) analysis». A: MARTIN [ed.]. *Protocols. Slovenian Forestry Institute* (2000), p. 39-44.
- «Protocols: DNA isolation, PCR and RFLP analyses». A: MARTIN [ed.]. *Protocols. Slovenian Forestry Institute* (2000), p. 45-51.
- MARTIN, M. P.; CALONGE, F. D. «*Rhizopogon aromaticus* (Basidiomycotina) a new species found in Spain». *Mycotaxon*, núm. 75 (2000), p. 425-429.
- MARTIN, M. P.; GRÀCIA, E. «Spore germination and development of young mycelia in some *Rhizopogon* species». *Acta Botanica Barcinonensia*, núm. 46 (2000), p. 31-46.
- MARTIN, M. P.; HIDALGO, E.; MORENO, G.; ALTÉS, A. «Phylogenetic relationships in *Phellorinaceae* (Basidiomycotina) based on their rDNA sequence analysis». *Cryptogamie Mycologie*, 21(1) (2000).
- MARTIN, M. P.; JOHANNESSON, H. «*Battarraea phalloides* and *B. stevenii*, insight into a long-standing taxonomic puzzle». *Mycotaxon*, núm. 76 (2000), p. 67-75.
- MARTIN, M. P.; JEPPESSON, M. «An interesting *Lycoperdon* affinis to *L. ericaeum*». *Revista Catalana de Micologia*, núm. 23 (2001), p. 47-50.
- MARTIN, M. P.; KÄRÉN, O. «Taxotron and DNA databases to identification of ectomycorrhizae». A: MARTIN [ed.]. *Protocols. Slovenian Forestry Institute* (2000), p. 57-59.
- MARTIN, M. P.; KÄRÉN, O.; NYLUND, J. E. «Molecular Ecology of hypogeous mycorrhizal fungi: *Rhizopogon roseolus* (Basidiomycotina)». *Phyton*, núm. 40, volum 4 (2000), p. 135-141.
- MARTIN, M. P.; MONTÓN, C.; GARCÍA, F. «Podredumbre cúbica en *Cupressus macrocarpa* causada por *Laetiporus sulphureus*». *Biol. San. Veg. Plagas*, núm. 26, volum 1 (2000), p. 99-102.
- MICLIOZZI, V.; ROCABRUNA, A.; TABARÉS, M. «*Leucoagaricus pseudopilatianus*: una nueva especie de la sección *piloselli*». *Revista Catalana de Micologia*, núm. 23 (2001), p. 67-74.
- MUNTANYOLA-CVETKOVIC, M.; HOYO, P.; LLIMONA, X. «Lesions i estructures fúngiques en arbustos espontanis de

- Catalunya. I. Sobre fulles i branquillons d'*Arbutus unedo*». *Revista Catalana de Micologia*, núm. 23 (2001), p. 37-45.
- MUNTANYOLA-CVETKOVIC, M.; HOYO, P.; SIERRA, D.; LLIMONA, X. «Lesions i estructures fúngiques en arbustos espontanis de Catalunya. II. Sobre fulles i branquillons de *Buxus sempervirens*». *Revista Catalana de Micologia*, núm. 23 (2001), p. 127-143.
- NAVARRO-ROSINÉS, P.; ROUX, C.; BELLEMÈRE, A. «Ultrastructure de *Weddellomyces epicallopisma* (Dothideales, Dacampiaceae), plus particulièrement de ses spores». *Comptes Rendus de l'Academie des Sciences Serie III. Sciences de la Vie*, núm. 324(5) (2001), p. 443-451.
- ORTEGA, A.; VILA, J.; BIDAUD, A.; LLIMONA, X. «*Cortinarius ayanamii* A. Ortega, J. Vila, A. Bidaud i X. Llimona, cortinaire cistophile nouveau, trouvé en Catalogne». *Bull. Féd. Mycol. Dauphiné-Savoie*, núm. 157 (2000), p. 23-26.
- ROCABRUNA, A.; TABARÉS, M. «Aportación al conocimiento de los hongos del macizo montañoso del Montseny (Cataluña). III». *Revista Catalana de Micologia*, núm. 23 (2001), p. 25-36.
- «Aportació a la flora micològica del Maresme, III; noves dades per a la flora de la Serralada Litoral Catalana». *Revista Catalana de Micologia*, núm. 23 (2001), p. 95-107.
- Societat Catalana de Micologia, *Bolets de Catalunya*, sèrie 19. Inclou làmines de 50 bolets, iconografiats i descrits gairebé exclusivament per membres de l'equip (2000).
- Societat Catalana de Micologia, *Bolets de Catalunya*, sèrie 20. Inclou làmines de 50 bolets, iconografiats i descrits gairebé exclusivament per membres de l'equip (2001).
- VIDAL, J. M. «Dos hipogeos de Carlo Vittadini a menudo confundidos: *Elaphomyces maculatus* y *Elaphomyces septatus*. *Bull.*». *FAMM*, N. S. núm. 18 (2000), p. 119-126.
- VILA, J.; ESTEVE-RAVENTÓS, F.; LLISTOSELLA, J.; LLIMONA, X. «Contribución al conocimiento de los hongos del piso alpino de los pirineos de Cataluña. III». *Revista Catalana de Micologia*, núm. 23 (2001), p. 51-65.

Implicacions de la tolerància central a la miastènia *gravis*

Director: Màrius Foz i Sala

La miastènia *gravis* és una de les malalties autoimmunitàries en què el paper dels autoanticossos està més ben establert. Aquests autoanticossos actuen contra el receptor muscular d'acetilcolina (AChR). En canvi, no es coneix bé

quin mecanisme condueix al desenvolupament d'aquesta resposta autoimmunitària.

La recerca proposada pretén estudiar el nivell i localització de l'AChR expressat al timus a fi de determinar el paper de la tolerància central en la patogènesi de la miastènia *gravis*.

Estat actual del programa i realitzacions

S'han dut a terme l'extracció de RNA i la síntesi posterior del cDNA de mostres escollides de teixit tímic. Es van recollir 14 mostres de timus normals, 8 mostres de malalts amb miastènia *gravis* (MG) i 1 mostra d'un malalt amb timoma sense MG per tal de determinar per RT-PCR l'estudi comparatiu de l'expressió d'antígens de la MG al timus i en mostres de 13 teixits de controls diferents. Per a dur a terme aquest estudi s'han determinat prèviament les condicions òptimes de l'amplificació per RT-PCR, tant amb relació al nombre de cicles com a la sensibilitat dels encebadors. Posteriorment a l'amplificació s'obtingueren els *Southern blots* dels amplífers mitjançant oligosondes específiques dels gens amplificats, marcades amb ^{32}P .

En els teixits controlats es van detectar trànscrips de les subunitats alfa, delta i gamma només al múscul i al timus, mentre que a les glàndules adrenals, la tiroide, el cervell, el pàncrees i la pròstata se'n van detectar petites quantitats de beta i èpsilon. La línia cel·lular fi-

broblàstica també va expressar alfa, però això no és totalment inesperat a les cèl·lules transformades. La hibridació amb sondes específiques marcades ens va permetre obtenir dades densitomètriques que van ser convertides en nombre de còpies de l'amplímer. Utilitzant com a referència els resultats de la titulació dels encebadors, es va definir una escala semiquantitativa per al nivell de transcripció de cada subunitat. Els valors corresponents a menys de 10 còpies per alíquota de cDNA normalitzat per a GAPDH i amplificat per a cada subunitat van ser considerats negatius. Els valors compresos entre 10 i 100 còpies es van considerar positius dèbils, i els valors corresponents a més de 100 còpies van ser considerats positius.

Per als timus normals, vam trobar que les subunitats alfa i delta del receptor d'acetilcolina s'expressen amb marcades variacions interindividuais sense relació amb l'edat. Les subunitats beta i èpsilon s'expressen en tots els timus estudiats, mentre que la subunitat gamma s'expressa només als timus dels nounats. Als timus patològics no vam trobar diferències del patró d'expressió de les subunitats quan es comparen amb els timus normals.

Aquests resultats suggereixen que hi podria haver 3 aspectes diferents per considerar en l'expressió tímica dels autoantígens diana: d'una banda, les formes de *splicing* alternatiu expressades al

timus, tal com va ser descrit per a uns altres antígens, com són la proteolípid-proteïna (PLP) per Bruno Kyewski *et al.* [*Nat. Med.*, núm. 6 (2000), p. 56-61]; d'una altra, les variacions interindividuals de l'expressió intratímica, probablement degudes als polimorfismes en els gens [Alberto Pugliesse *et al.*, *Nature Genetics*, núm. 15 (1997), p. 293-297; Garchon *et al.*, *Proc. Natl. Acad. Sci. USA*, núm. 91 (1994), p. 4668-4672] i, finalment, les variacions relacionades amb l'edat.

Per a identificar la possible localització de la població cel·lular responsable de l'expressió tímica dels autoantígens, es van aplicar tècniques de microdissecció amb làser. Hom va dissecar còrtex i medul·la de 6 mostres tímiques diferents i va realitzar l'extracció de RNA i la posterior síntesi del cDNA i la normalització per a GAPDH de les mostres del còrtex i medul·la del teixit tímic. S'ha trobat que les subunitats beta, delta i èpsilon s'expressen en còrtex i medul·la tímica de totes les mostres estudiades, mentre que la subunitat gamma s'expressa només en les medul·les tímiques. Això coincideix amb la localització medul·lar de les cèl·lules mioïdes, un dels possibles tipus cel·lulars responsables de l'expressió del receptor d'acetilcolina al timus humà, tal com vam veure mitjançant tècniques d'immunofluorescència emprant anticossos anti-desmina.

La subunitat alfa es va expressar en còrtex i medul·la tímica, però vam trobar que una medul·la expressa molta més quantitat de subunitat alfa, fet que coincideix amb les marcades variacions interindividuals descrites per a la subunitat alfa a les mostres totals de timus normals.

En resum, podem concloure que l'ús d'una tècnica d'amplificació d'àcids nucleics calibrada ha fet possible expressar els resultats com un nombre de còpies de motlle de cDNA, d'una manera comparable a la de la denominada PCR a temps real. La seva aplicació a la valoració del grau d'expressió de les diferents subunitats del receptor d'acetilcolina ha permès deduir l'existència de 3 patrons d'expressió tímica d'aquestes subunitats clarament diferents, que hem denominat constitutiu (beta i èpsilon), lligat al desenvolupament (gamma) i variable (alfa i beta). Aquests resultats es correlacionen fins a cert punt amb el grau d'immunogenicitat d'aquestes subunitats a la miastènia *gravis*, on les subunitats alfa (variable) i gamma (fetal) són les principals dianes de la resposta autoimmunitària.

Els resultats contribueixen a reafirmar el concepte que la tolerància als antígens s'estableix al timus i depèn de la síntesi *in situ* de la proteïna. La tolerància al timus representaria una barrera important per a l'aparició de malalties autoimmunitàries i explicaria la focalit-

zació d'aquestes malalties en uns antígens i estructures vers les quals el nivell de tolerància és imperfecte. Aquesta baixa tolerància dependent de l'expressió proteica s'explicaria per una regulació extratímica que en redueix l'expressió en moments crítics, per polimorfismes dels

promotors o per processament diferent del mRNA al timus i als teixits perifèrics.

Aquest treball de recerca ha estat tramès per a publicació a la revista *Journal of Neuroimmunology* i en l'actualitat és en període de revisió.

Grup de Física de les Radiacions

Director: Francesc Salvat i Gavalrà

Aquest grup treballa en l'estudi teòric i experimental de la interacció de la radiació (partícules carregades i fotons) amb la matèria, i en el desenvolupament d'algorismes de simulació *Monte Carlo* del transport de radiació. També tracta diferents aplicacions, principalment en camps com ara la microanàlisi amb sonda d'electrons o la física mèdica.

Estat actual del programa i realitzacions

Durant el curs 2000-2001, el Grup de Física de les Radiacions ha continuat amb les seves línies habituals de recerca. Passem a enumerar breument els temes tractats i els principals resultats obtinguts. Citem les publicacions més rellevants a què ha donat lloc el nostre treball de recerca i en què explícitament s'indica la nostra filiació a la Societat Catalana de Física (IEC).

En primer lloc s'ha continuat amb l'estudi de les interaccions inelàstiques d'electrons i positrons amb àtoms. En l'aspecte teòric, ens hem concentrat en les aproximacions de Born i d'impuls relativistes. La segona permet calcular valors de la intensitat d'oscil·lador generalitzada amb menys esforç numèric que la primera, però proporcionant resultats en bon acord amb l'aproximació de Born

per a col·lisions que involucren grans transferències de moment. També s'estan posant al punt programes de càlcul de seccions eficaces en l'aproximació de Born amb ones distorsionades. En la vessant experimental hem realitzat noves mesures de seccions eficaces d'ionització de capes atòmiques internes. En particular s'han obtingut resultats per a la capa K dels elements Co, Fe i Mn. S'han enviat a publicar 2 treballs que, atesa la seva probable data de publicació, correspondrà esmentar en la *Memòria del curs 2001-2002*.

D'altra banda, s'han desenvolupat millores en els algorismes de simulació *Monte Carlo* del transport d'electrons. Aquí s'ha aconseguit formular tant un nou model que incorpora seccions eficaces elàstiques d'ones parcials com un altre que té com a principal avantatge l'estabilitat de les distribucions espacials, que reproduïxen moments d'ordre elevat.

Respecte de les aplicacions de microanàlisi de raigs X amb sonda d'electrons (EPMA), s'ha començat l'estudi de mètodes d'anàlisi de nitrogen en acers inoxidable del tipus dúplex. També s'ha considerat l'efecte de la fluorescència secundària en estudis de difusió de metalls a alta temperatura.

En l'apartat de les aplicacions a la física mèdica, hem finalitzat un treball sobre simulació dels feixos de radiació

produïts per un accelerador lineal d'electrons Siemens KDS. Altres projectes finalitzats han estat la simulació d'una placa oftalmològica tipus COMS amb ¹²⁵I i la caracterització d'una font Beta-Cath utilitzada en tractaments de braquiteràpia intravascular.

Un altre punt que no volem deixar de comentar és que hem iniciat una revisió a fons del programa de simulació *Monte Carlo Penelope*, introduint seccions eficaces d'interacció més acurades i millores en l'estabilitat de l'algorisme de transport d'electrons. El nostre objectiu és fer pública una nova versió i la corresponent documentació, el proper novembre, amb motiu d'un curs *Penelope* organitzat per la *Nuclear Energy Agency*, a París.

Finalment, hem de fer esment de la contribució, en forma de presentacions orals i pòsters, en diversos congressos nacionals i internacionals, així com estades de membres del grup en altres institucions (Karolinska Institute, Universitat de Michigan, KEK).

Publicacions

- BENEDITO, E.; FERNÁNDEZ-VAREA J. M.; SALVAT, F. «Mixed simulation of the multiple elastic scattering of electrons and positrons using partial-wave differential cross sections». *Nuclear Instruments and Methods B*, núm. 174 (2001), p. 91-110.
- BIELAJEW, A. F.; SALVAT, F. «Improved electron transport mechanics in the

Penelope Monte Carlo model». *Nuclear Instruments and Methods B*, núm. 173 (2001), p. 332-343.

- SEMPAU, J.; SÁNCHEZ-REYES, A.; SALVAT, F.; OULAD BEN TAMAR, H.; JIANG S. B.; FERNÁNDEZ-VAREA, J. M. «Monte Carlo simulation of electron beams from an accelerator head using Penelope». *Physics in Medicine and Biology*, núm. 46 (2001), p. 1163-1186.

Grup de Física Matemàtica

Director: Josep Llosa i Carrasco

El Grup de Física Matemàtica ha desenvolupat durant el curs 2000-2001 l'activitat científica en el treball sobre les següents línies de recerca:

- Concreció de la proposta de detector gravitacional basat en esferes massisses i buides concèntriques.
- Estudi de fonts de radiació gravitatòria i la seva detectabilitat amb aquella antena.
- Forats negres: la mètrica de Kerr i els teoremes d'unicitat.
- Sistemes de referència a la relativitat general, aplicació per a comparar diverses solucions de les equacions d'Einstein en el buit.
- Caracterització del cos elàstic en relativitat general.
- L'àlgebra de Clifford i l'equació de Dirac.

- Lagrangians no locals.
- Solucions descriptives del col·lapse gravitacional.
- Depuració i augment del paquet de *software TTC*.

Estat actual del programa i realitzacions

Els membres del Grup de Física Matemàtica, a banda de publicar els resultats de la recerca duta a terme en les línies esmentades abans, també porten a terme unes altres activitats relacionades amb la seva feina científica i que són un exponent de la seva presència reconeguda en l'escena internacional. Així, com a mostra, el senyor J. A. Lobo ha estat invitat a presentar ponències al 15th Florida Workshop in Nonlinear Physics and Astronomy, el febrer de 2001, i a la 4th Edoardo Amaldi Conference on GWs, Perth (Austràlia), el juliol de 2001; el senyor Josep Llosa va participar en la Quarta Trobada Matemàtica de la Societat Catalana de Matemàtiques, que va tenir lloc el mes d'abril de 2001, amb la presentació d'un pòster, i va impartir un seminari de la Societat Catalana de Física titulat «Velocitats superlumíniques: de què?», el març de 2001. Diversos components del grup actuen habitualment com a àrbitres de revistes internacionals especialitzades, com són *Physical Review*, *Classical & Quantum Gravity*, *General Relativity & Gravitation*, *Europhysics Letters*, *Physics Letters*, i el senyor Alfred Molina és l'editor de la *Revista de*

Física, publicació semestral en català de la Societat Catalana de Física sobre temes d'interès general d'aquesta àrea.

També ha estat distingit amb la menció d'honor a «Awards for essays on Gravitation 2001», de la Gravity Research Foundation, el treball «A sensitive and wideband resonant mass detector of GWs: the dual sphere» dut a terme per M. Cerdonio, L. Conti, J. A. Lobo, A. Ortolan, L. Taffarello i J. P. Zendri.

Publicacions

Les publicacions que es relacionen a continuació són les que han aparegut durant el curs 2000-2001 i on hi ha citat l'IEC o la Societat Catalana de Física.

- BALFAGÓN, A.; JAÉN, X. «Review of some classical gravitational superenergy tensors», *Classical and Quantum Gravity*, núm. 17 (2000), p. 2491-2497.
- CERDONIO, M.; CONTI, L.; LOBO, J. A.; ORTOLAN, A.; TAFFARELLO, L.; ZENDRI, J. P. «A wideband dual sphere detector of GWs», *Phys. Rev. Lett.*, núm. 87 (2001), 031101.
- COCCIA, E.; FUCITO, F.; LOBO, J. A.; SALVINO, M. «Scalar GW detection with a hollow spherical antenna», *Phys. Rev. D*, núm. 62 (2000), 044019.
- COLL, B.; LLOSA, J.; SOLER, J. I D. «Three-dimensional metrics as deformations of a constant curvature metric» gr-qc/0104070.

- FAYOS, F.; SOPIERTA, C. F. «General approach to the study of vacuum spacetimes with an isometry» *Class. and Quantum Gravity*, núm. 18 (2001), p. 353-372.
- GAZTANAGA, E.; LOBO, J. A. «Gravitational growth of large scale structures inside and outside standard Cosmology». *Astrophysical Journal*, núm. 548 (2001), p. 47.
- GOMIS, J.; KAMIMURA, K.; LLOSA, J. «Hamiltonian Formalism for Space-time Non-commutative Theories». *Phys. Rev. D*, núm. 63 (2001), 045003.
- LOBO, J. A. «Multiple mode gravitational wave detection with a spherical antenna». *Monthly Notices of the Royal Astronomical Society*, núm. 316 (2000), p. 173.
- LLOSA, J. «Què es mou més ràpid que la llum?». *Revista de Física*, vol. 2, núm. 20 (2001), p. 35-41.
- SENOVILLA, J. M.; VERA, R. «New family of inhomogeneous γ -law cosmologies: example of gravitational waves in a homogeneous ρ ». *Phys. Rev. D*, núm. 63 (2001), 084008.
- MIRALLES, D.; PARRA, J. M.; VAZ, J. «Signature Change and Clifford Algebras». *Int. Journ. Theor. Phys.*, núm. 40 (2001), p. 227-239.
- PARRA, J. M. «In what sense is the Dirac-Hestenes electron a representation of the Poincaré Group?», *Proceedings of the international Work-shop Lorentz group, CPT and neutrinos*, World Scientific, Singapur (2000).
- POZO, J. M.; PARRA, J. M. «Clifford Algebra Approach to Superenergy Tensors», *Proceedings of the Spanish Relativity Meeting ERE-99*. Edicions de l'Euskal Herriko Unibertsitate (2000).
- POZO, J. M.; SOBczyk, G. «Capítol 3». *Geometric Algebra with applications in science and engineering*. BAYRO, E.; SOBczyk, G. [ed.]. Birkhäuser, Boston (2001).

Grup de Treball d'Història de la Ciència

Directors: Josep M. Camarasa i Castillo
Antoni Roca i Rosell

L'objectiu del programa és promoure el desenvolupament de la història de la ciència i de la tècnica i donar suport a investigadors lliures en aquesta disciplina.

Estat actual del programa i realitzacions

Durant aquest període, els membres del grup han continuat preparant i coordinant el projecte «La Ciència en la Història dels Països Catalans», una iniciativa de l'Institut d'Estudis Catalans que dirigeixen Joan Vernet i Ramon Parés, i en el consell editorial del qual hi ha Josep M. Camarasa i Antoni Roca, a més de Julio Samsó i Víctor Navarro Brotons.

Josep M. Camarasa, després d'haver treballat en *Cent anys de passió per la natura. Una història de la Institució Catalana d'Història Natural, 1899-1999*, continua amb els treballs sobre els manuscrits de la biblioteca Salvador i sobre comunicació científica a Catalunya i prepara una biografia de Karl Faust, fundador del jardí botànic Mar i Murtra de Blanes, i mecenes de les ciències naturals a Catalunya des dels anys trenta fins als cinquanta.

Antoni Roca i Rosell s'ocupa de les vinculacions entre desenvolupament científic i desenvolupament tècnic, particularment en el cas català.

Francesc X. Barca ha continuat la seva recerca sobre l'enginyeria nuclear a Barcelona, temàtica que constitueix la memòria de la tesi doctoral que llegirà pròximament.

Josep Batlló porta a terme un estudi de la història de la instrumentació en geofísica i un inventari de dades històriques. Actualment treballa en l'organització del fons històric del Servei Meteorològic de Catalunya.

Finalment, mencionem que ha aparegut l'estudi sobre Abraham Zacut, obra de Josep Chabàs i Bernard Goldstein.

El Grup de Treball d'Història de la Ciència és el que encapçala la Xarxa Temàtica d'Història de la Ciència i de la Tècnica, que té per objectiu facilitar i aprofundir la col·laboració entre els grups de recerca en història de la ciència

i de la tècnica. Per a fer-ho, dona suport a una part considerable de les activitats de la Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica. D'entre les noves iniciatives, destaquem la I Escola de Primavera d'Història de la Ciència, celebrada a Maó el maig de 2001, que tractà sobre els museus de la ciència. Hi participaren uns 40 inscrits, i com a professors hi hagué: Jim Bennett, director del Museu de la Ciència d'Oxford; Paolo Brenni, de l'Institut i Museu de la Ciència de Florència; Guiseppe Olmi, de la Universitat de Bolonya, i John Pickstone, director del Departament d'Història de la Ciència, de la Tècnica i de la Medicina de la Universitat de Manchester. L'Escola està organitzada conjuntament amb l'Institut Menorquí d'Estudis i ha tingut els ajuts del Ministeri de Ciència i Tecnologia i de la Generalitat de Catalunya.

Publicacions

BARCA SALOM, Francesc X. «La Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona com a cos docent». A: NIETO GALÁN, A.; ROCA I ROSELL, A. [dir.]. *La Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona. Història, ciència i societat*. Barcelona: Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona-Institut d'Estudis Catalans (2000), p. 165-195.

— «La política nuclear espanyola: el cas del reactor nuclear Argos». *Quaderns d'Història de l'Enginyeria*, vol. IV (2000), p. 15-55.

- BATLLÓ, J.; BORMANN, P. «A catalog of old Spanish seismographs». *Seismological Research Letters*, vol. 71 (2000), p. 570-582.
- CAMARASA, Josep M. «La botànica a l'Acadèmia: d'Antoni Cebrià Costa i Cui-xart a Pius Font i Quer». A: NIETO GALÁN, A.; ROCA I ROSELL, A. [dir.]. *La Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona. Història, ciència i societat*. Barcelona: Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona-Institut d'Estudis Catalans (2000), p. 267-283.
- *Cent anys de passió per la natura: una història de la Institució Catalana d'Història Natural: 1899-1999*. Barcelona: Institució Catalana d'Història Natural (2000). 183 p.
- «Salvadorianae, III. Una descripció preliminar de *Silene niceensis* All., deguda a Jaume Salvador i Pedrol, a l'edició de 1686 del Botanicum Monspeliense de Pèire Magnol». *Col·lectanea Botanica*, vol. 25, núm. 2 (2000), p. 267-283.
- «El paper de les institucions acadèmiques catalanes en la comunicació de la ciència. De les acadèmies il·lustrades a l'Institut d'Estudis Catalans i a les seves filials». A: JUNYENT, C. [ed.]. *Comunicar ciència. Treballs de la Societat Catalana de Biologia*, vol. 51 (2000), p. 149-156.
- CHABÁS, José; GOLDSTEIN, Bernard R. *Astronomy in the Iberian Peninsula: Abraham Zacut and the transition from manuscript to print*. Filadèlfia: American Philosophical Society (2000). 196 p.
- GARCIA, Francesc; ROCA I ROSELL, Antoni. «La Societat Catalana de Física i els seus antecedents». *La Societat Catalana de Física. Apunts per a una història. Homenatge a Jordi Porta i Jué*. Barcelona: Edicions de la Revista de Física (2000), p. 9-82.
- LUSA, Guillermo; ROCA I ROSELL, Antoni. «Regeneracionisme científic i tècnic: l'oportunitat del 98». *1898. Entre la crisi d'identitat i la modernització*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, vol. 1 (2000), p. 469-475.
- NIETO GALÁN, A.; ROCA I ROSELL, A. [dir.]. *La Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona. Història, ciència i societat*. Barcelona: Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona-Institut d'Estudis Catalans (2000). 384 p.
- ROCA I ROSELL, Antoni. «El Laboratorio General de Ensayos de Barcelona (1922): la técnica y la ciudad». *Scripta Nova*, núm. 69, vol. 3 (2000). 9 p.
- «El canvi de segle (c. 1900): de la voluntat de renovació a l'estancament». A: NIETO GALÁN, A.; ROCA I ROSELL, A. [dir.]. *La Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona. Història, ciència i societat*. Barcelona: Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona - Institut d'Estudis Catalans (2000), p. 197-216.

- «L'Escola industrial de Barcelona de 1904: un gran projecte per a la formació tècnica». A: MALUQUER DE MOTES, Jordi [dir.]. *Tècnics i tecnologia en el desenvolupament de la Catalunya contemporània*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana (2000), p. 100-105.
- «L'Aeronàutica, una oportunitat tècnica arrabassada». A: MALUQUER DE MOTES, Jordi [dir.]. *Tècnics i tecnologia en el desenvolupament de la Catalunya contemporània*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana (2000), p. 366-373.

Col·laboren en aquest programa Francesc X. Barca Salom, Josep Batlló Ortiz, Josep Chabàs Bergon i Joan Vallès Xirau.

La Farga Catalana

Director: Estanislau Tomàs i Morera

El programa es dedica a l'estudi del mètode català utilitzat per a l'obtenció del ferro a partir dels seus minerals. L'estudi es basa principalment en la documentació existent i en treballs arqueològics i d'anàlisi de les escòries dels antics forns de les fargues.

Estat actual del programa i realitzacions

Ha continuat la col·laboració amb els grups de recerca que integren la Xarxa

Temàtica «L'home i el ferro a Catalunya», que té el suport del Departament per a Universitats, Recerca i Societat de la Informació de la Generalitat de Catalunya. En aquesta xarxa hi participen, a més del grup adscrit a l'Institut d'Estudis Catalans, grups d'investigadors de la Universitat de Barcelona, de la Universitat Politècnica de Catalunya i del Consell Superior d'Investigacions Científiques. Les principals activitats de la Xarxa han estat les següents:

- S'ha enllestit la confecció d'un disc CD-ROM sobre la Farga Catalana, destinat als especialistes en el tema i al públic en general.

- S'ha participat en el 6è Curs d'Arqueologia d'Andorra «L'obtenció del ferro pel procediment directe entre els segles IV i XIX», a Andorra la Vella, els dies 2 a 5 d'octubre de 2000.

El grup de l'Institut d'Estudis Catalans ha participat també en la creació de la Xarxa Temàtica Interregional «L'home i el ferro en els Pirineus», en la qual participaren investigadors de Catalunya, Migdia-Pirineus i Euskadi. La primera trobada de la nova xarxa tingué lloc a Tolosa de Llenguadoc, els dies 8 a 10 de juny de 2001, a la Universitat de Toulouse-Le Mirail, on se celebrà un seminari de recerca sobre paleometal·lúrgia. Prèviament es féu una experimentació de reducció de mineral de ferro en un forn baix, a l'Escola de Mines d'Albi-Carmaux.

Secció Filològica

Atles Lingüístic del Domini Català

Directors: Lídia Pons i Giera
Joan Veny i Clar

Les finalitats d'aquest programa són les següents:

a) Formació d'una base de dades que contingui les respostes a un qüestionari lingüístic de 2.452 preguntes, en formes codificades convertibles a transcripció fonètica i en formes ortogràfiques, corresponents a 190 poblacions de tot el domini lingüístic.

b) Explotació cartogràfica dels materials de la susdita base de dades. Se'n preveu la publicació en 9 volums.

c) Com a part complementària, constitució d'un recull d'etnotextos del català oriental i occidental, enregistrats en cinta magnetofònica durant les enquestes, en transcripció fonètica i en grafia convencional i amb il·lustracions de cultura material.

Estat actual del programa i realitzacions

Actualment es treballa de manera exclusiva en la depuració de la base de dades i en la seva explotació en forma de publicacions, que tenen una estructura cartogràfica.

Base de dades

La base de dades, que ja és conclosa, consta de 472.013 registres, 130.529

dels quals són respostes amb una forma fonètica, morfològica o lèxica diferent.

Explotació de les dades en forma de publicacions

S'ha lliurat a la impremta el primer volum cartogràfic de l'Atles, que inclou:

1) 1 introducció, que conté la metodologia de l'enquesta, el tractament informàtic dels materials, la fitxa tècnica (amb dades sobre la localitat, l'enquesta i els informadors), la presentació del sistema cartogràfic i la bibliografia relacionada amb el projecte.

2) 9 mapes introductoris relatius a comarques, divisions polítiques, administratives i eclesiàstiques, nom dels habitants, llengua de la predicació, etc..

3) 179 mapes lingüístics corresponents al primer capítol del qüestionari, dedicat al cos humà i a les malalties,

4) 12 llistes de materials no cartografiats per la seva escassa variació lèxica i fonètica,

5) 7 llistes de materials que corresponen a preguntes contestades de manera parcial.

Actualment es treballa en l'elaboració del segon volum, que comprendrà 300 mapes relatius als capítols 2 i 3 del qüestionari (dedicats al vestit i a la casa i les ocupacions domèstiques, respectivament), i que aniran acompanyats d'il·lustracions de cultura material.

**Caracterització experimental
i descriptiva de les tendències
del català dialectal (1997-2000)**

Director: Daniel Recasens i Vives

Aquest programa té com a finalitat fonamental l'anàlisi experimental d'algunes tendències fonètiques del català dialectal a partir de dades electropalatogràfiques i acústiques de 4 o 5 parlants valencians i mallorquins enregistrades al laboratori i d'altres dades acústiques recollides *in situ* a Mallorca i al País Valencià. La recerca en consideració s'inscriu en el procés de preparació de 2 llibres, 1 estudi sobre les característiques fonètiques dels dialectes catalans i 1 fonètica històrica del català.

Un segon objectiu del programa és la caracterització acusticoarticulatòria d'una mostra representativa de les seqüències consonàntiques del català. Preteníem determinar els casos d'assimilació, coarticulació i mescla gestual en seqüències de consonants a partir de dades electropalatogràfiques corresponents a 3 parlants de català central enregistrades a Reading a principis dels anys noranta en el marc del projecte europeu ESPRIT-ACCOR. Aquesta tasca tenia 2 objectius fonamentals: millorar la classificació que presentàvem en un llibre anterior i contribuir al coneixement dels mecanismes d'assimilació i mescla gestual a partir de prediccions formulades pel nostre model de coarticulació DAC.

També planificàvem l'enregistrament de dades de moviment lingual relatives als grups consonàntics del català amb ús del magnetòmetre del laboratori de fonètica de l'IEC.

Un tercer objectiu del programa és la preparació d'una fonètica històrica per la qual és convenient portar a terme un estudi interpretatiu d'alguns canvis fonètics rellevants en les llengües romàniques. Aquest tasca consisteix en l'avaluació de dades reportades en monografies dialectals i d'hipòtesis sobre canvi fonètic proposades per romanistes i fonetistes.

Estat actual del programa i realitzacions

Actualment, s'ha completat l'estudi electropalatogràfic sobre seqüències de consonants del català s'ha enllestit i presentat el llibre en premsa Recasens, D. i Pallarès, M. D. *De la fonètica a la fonologia (Les consonants i les assimilacions del català)*, que en recull els resultats obtinguts També s'han enregistrat dades de moviment lingual de grups consonàntics corresponents a un catalanoparlant; problemes de funcionament d'una de les bobines transmissores del magnetòmetre (que serà enviat a Alemanya perquè el reparin) han obligat a posposar l'enregistrament de dades de 2 parlants addicionals.

Pel que fa al treball sobre els canvis fonètics de les llengües romàniques, la temàtica plantejada ha estat explora-

da en un 80 % i la redacció preliminar dels capítols de fonètica històrica es troba en fase molt avançada. En ambdós casos hem efectuat una consulta força exhaustiva dels materials bibliogràfics i dialectals existents, que caldrà complementar amb els resultats de les investigacions de fonètica experimental dels dialectes i amb l'avaluació d'edicions crítiques documentals de català antic.

Pel que fa a l'anàlisi experimental d'algunes tendències fonètiques del català dialectal, nucli central del projecte, s'han enregistrat, processat i analitzat dades electropalatoogràfiques i acústiques de 4 parlants: 2 valencians (naturals de Picassent i de la Marina) i 2 mallorquins (naturals de Santanyí i Palma). El treball està molt avançat. Únicament manca acabar l'anàlisi de les dades d'aquests 4 parlants, registrar i processar les dades corresponents a 2 o 3 parlants més per dialecte, i efectuar les investigacions de camp. Necessitem uns quants anys més per a enllestir el projecte que ens ocupa a causa de la magnitud de l'empresa i del temps que comporta el tractament analític i estadístic de les dades experimentals.

Resultats

La realització de /l/ corresponent als 2 parlants mallorquins és dental amb contacte en la fila o files alveolars més anteriors i força velaritzada sense pràcticament contacte palatal. Resulta més fosca

que la /l/ fosca del català central, per tal com és produïda amb una cavitat anterior més extensa a causa del lloc d'articulació dental. Ho demostra el fet que F2 de la consonant en la seqüència /ili/ mesuri 1.100-1.200 Hz i que F2 de /l/ final aparegui a 900-1.000 Hz. La realització de /l/ prepausal presenta oclusió sonora.

Els 2 parlants valencians mostren produccions de /l/ articulades en la primera o segona fila i diferències de contacte segons la vocal adjacent (/i/ > /a/, /u/). En aquest cas, F2 de /ili/ arriba als 1.600 o 2.100 Hz, i /l/ final després de /i/ ateny els 1.300-1.500 Hz. Es tracta, doncs, d'una /l/ força més clara que la /l/ mallorquina.

Encara que les dades relatives a la realització de la consonant en posició inicial darrere de pausa i en contacte amb consonant palatal ja estan processades, cal estudiar-les amb més deteniment.

- Les dades referents a les consonants palatals del mallorquí mostren un escenari força interessant. Mentre que /ʎ/ presenta una configuració alveolopalatal típica, la configuració de /ɲ/ i de l'al·lòfon palatal [c] de /k/ mostra contacte sobre tota la superfície del paladar en el cas del parlant de Santanyí (i, per tant, màxima palatalització) i només en la zona postpalatal en el cas del parlant de Palma (potser com a resultat d'un procés despalatalitzador). En qualsevol cas ambdues variants són recollides per Rousselot (1924) i Barnils (1933) i, per

tant, poden ésser entrevistes com modalitats d'una mateixa categoria articulatòria. L'evolució de contacte des de l'inici fins a la fi de l'oclusiva palatal procedeix en la direcció anteroposterior, tal com s'esdevé en el cas de /ɲ/ en català central.

Hem recollit també dades sobre /k/, /ɲ/ i [c] en les posicions inicial i final absolutes, i sobre la /j/ mallorquina en les posicions inicial, final i intervocàlica. Investiguem actualment els indicis articuladoris i acústics relatius al baix grau de palatalitat de /j/ en mallorquí.

- Les dades acústiques sobre vocalisme indiquen que /a/, /ɛ/ i /ɔ/ tenen un F1 més alt en català nord-occidental, valencià i mallorquí que en català central, i són, per tant, més obertes en el primer grup dialectal. També en aquells tres dialectes, /a/ és molt anterior i /ɔ/ ocupa un espai de *a* posterior ([ɑ]). Aquestes dades poden ajudar a explicar les condicions de realització del vocalisme del català medieval, atès que són compartides pels dialectes més conservadors del domini lingüístic. Una interpretació definitiva d'aquesta qüestió depèn, però, de l'execució dels treballs de camp que proposem.

També hem analitzat (i convidrà comentar-los oportunament) els efectes coarticulatoris de consonant a vocal, així com les dades de contacte linguopalatal corresponents a les vocals en consideració.

- Les fricatives linguals analitzades mostren les tendències següents: en valencià, la realització de /ʃ/ és força avançada i /s/ exhibeix poc contacte palatal; en mallorquí, /s/ resulta especialment palatalitzada. En consonància amb aquestes dades obtingudes en el centre del període fricatiu, /s/ mostra components espectrals més aguts en valencià que en mallorquí, i la /ʃ/ valenciana és emesa amb pèrdua de contacte palatal progressiu des de l'apèndix [j] inicial fins a la fi del període constrictiu (mot *caixa*). Darrere de palatal (mots *alls*, *anys*, *reis*) no sembla haver-li palatalització progressiva clara ni en mallorquí ni en valencià. A diferència del català central, les seqüències /st/ i /ft/ del valencià són emeses amb realització dental de C1 i de C2. Ens trobem, doncs, davant d'un escenari complex que analitzem més detalladament.

Actualment processem les dades relatives a les consonants africades. Resultats provisionals permeten concloure que, en mallorquí, l'element oclusiu dels correlats sord i sonor /tʃ/ i /dʒ/ és llarg i que el període de fricció de /tʃ/ excedeix el de /dʒ/. Per la seva banda, les 2 africades sonora i sorda presenten en valencià oclusió breu i un període de fricció de durada similar.

Publicacions

RECASENS, D. «Phonetic correlates of syllable position in heterosyllabic con-

sonant clusters. Implications for sound change», Conference on the Phonetics-Phonology Interface. Berlin (2001).

RECASENS, D.; PALLARÈS, M.D. *De la fonètica a la fonologia (Les consonants i assimilacions consonàntiques del català)*. Barcelona: Ariel (2001).

— «Underlying voicing and syllabicity in Majorcan Catalan word final stop clusters». *Proceedings 5th Seminar on Speech Production*. Universitat de Munic (2000), p. 125-128.

RECASENS, D.; ROMERO, J. «American English flapping and tongue tip blending», *Proceedings 5th Seminar on Speech Production*. Universitat de Munic (2000), p. 180-184.

El director coordina un grup de recerca consolidat de la Generalitat (1997-2001) i col·labora assíduament amb l'expert en magnetometria senyor Joaquim Romero, professor titular de la Universitat Rovira i Virgili i doctor en lingüística per la Universitat de Connecticut (EUA).

Diccionari del Català Contemporani (DCC) - Diccionari descriptiu de la llengua catalana

Director: Joaquim Rafel i Fontanals

La finalitat d'aquest programa de recerca és elaborar un diccionari descriptiu

del català sobre la base dels recursos constituïts en la primera fase del projecte (Corpus Textual Informatitzat de la Llengua Catalana, CTILC). El diccionari descriptiu és l'obra lexicogràfica que té com a objectiu la definició de les unitats lèxiques de la llengua, des del punt de vista del seu contingut i de la seva utilització real, sense restriccions basades en criteris prescriptius.

Estat actual del programa i realitzacions

Els primers mesos del curs 2000-2001 coincidiren amb l'acabament del primer trienni del projecte de redacció del DDLIC. La finalització completa dels treballs preliminars corresponents a una part del primer trienni, i en especial el fet que ja es varen completar tant els criteris en què es basa l'elaboració del *Diccionari descriptiu de la llengua catalana* (DDLIC), com l'entorn de treball informatitzat per a la redacció, han permès, d'acord amb els plans inicials, caracteritzar el segon trienni com un període dedicat bàsicament a les tasques de redacció d'articles, i també a tasques relacionades amb la difusió dels resultats del projecte.

Progressió en els treballs de redacció

Fins a mitjan juliol de 2001 s'han redactat 2.128 articles (als quals cal afegir 1.107 articles secundaris). D'aquests, 705 són articles que s'havien de redactar en aplicació del criteri de l'ordre alfabètic. Dels altres 1.423, n'hi ha 475 que es

van redactar durant el període de proves i que, per tant, no entren en el procés normal de redacció. Els altres 948 s'han redactat perquè estan relacionats morfològicament o semànticament amb els primers. Tenint en compte això, es pot dir que, per cada article que es redacta seguint la progressió alfabètica, se'n redacta un i mig que, seguint estrictament aquest criteri, no s'hauria de redactar. El repartiment és, evidentment, molt desigual. Al costat d'articles que no precisen la redacció d'altres que hi estiguin relacionats morfològicament o semànticament, n'hi ha alguns que obliguen a redactar-ne molts altres.

De vegades, pot ser necessari redactar una accepció d'un article només per fer-hi una remissió. Si es tracta d'articles senzills, es fan entrar en el procés de redacció; en canvi, si es preveu que l'article pot ser molt llarg o que pot complicar innecessàriament la redacció de la sèrie, se'n redacta només l'accepció que cal. Aquests articles són els que anomenem provisionals i, en aquests moments, n'hi ha 1.159.

Una línia específica dins dels treballs de redacció que s'ha iniciat en aquest curs 2000-2001 fa referència als articles corresponents a les classes tanca-des (preposicions, conjuncions, certs tipus d'adverbis, etc.). Tot i el nombre relativament baix d'articles que representa el tractament d'aquest tipus d'unitats, les característiques especials d'aquestes

categories relacionals, de contingut semàntic no estrictament conceptual sinó gramatical, i l'elevada freqüència d'aparició en el corpus, fan que calgui tractar-les lexicogràficament a partir de solucions específiques. La redacció d'aquests articles, per tant, no seguirà el procés habitual de l'equip de redacció del DDLC, sinó que s'assumirà com una tasca de l'equip de coordinació del projecte.

Validació estructural del DDLC

Considerat des del punt de vista d'estructura de dades, un diccionari és un conjunt d'elements estructurals que contraven entre ells relacions que impliquen la necessitat que es compleixin determinats requisits de coherència i d'integritat referencial. La verificació d'aquestes condicions no es pot realitzar únicament sobre un article o un conjunt d'articles relacionats per la metodologia dels treballs de redacció. D'aquí que, seguint el pla de treball per al trienni 2001-2003, s'hagi iniciat la implementació d'una sèrie d'aplicacions que conjuntament formaran la part automatitzada del sistema de validació estructural del diccionari.

Els treballs de validació estructural poden ésser vistos com una mena de postredacció o com un segon cicle de revisió, que té la doble finalitat de:

- a) detectar possibles manques de coherència entre articles,
- b) servir de test de l'aplicació dels criteris de redacció.

El disseny per a la implementació d'aquestes funcions recull:

a) Validacions rigoroses sobre elements codependents de l'article projectats en estructures relacionades en el diccionari. Un exemple d'això pot ser la verificació, dins de les sèries sinonímiques del DDLC, de la coherència entre els patrons sintàctics (i les relacions entre patrons) i les restriccions seleccionals de tots els mots que integren la sèrie, en la seva accepció corresponent.

b) Control horitzontal d'elements estructurals del diccionari; es refereix al conjunt d'operacions necessàries per a assegurar el compliment estricte dels criteris de redacció i la coherència en aquells punts en què hi pugui haver certs dubtes en el tractament d'un determinat fenomen. Dins d'aquesta línia de programació es faran verificacions sobre tots els elements estructurals del diccionari. Per posar-ne dos exemples clarament diferenciats, d'una banda, aquest sistema permetrà el perfeccionament de criteris sobre metallengua de definició, formulació de definicions, etc. que usen els redactors, la qual cosa permetrà el control del vocabulari definicional i la minimització de la circularitat entre definicions; d'una altra banda, es podrà establir un control sobre fins a quin punt els criteris de tractament de la derivació s'apliquen de forma homogènia amb relació a les orientacions que es donen a la documentació de referència.

c) Estadístiques sobre elements estructurals específics; aquesta línia de programació permetrà la validació, i l'eventual correcció de desviacions, de determinats elements estructurals, com ara les citacions del CTILC que figuren com a exemples il·lustratius al DDLC. En principi, hi ha la intenció que la selecció dels exemples resulti tan representativa com sigui possible de l'estructura cronologicotemàtica del CTILC; per aquest motiu és bàsic conèixer, a partir de la prospecció quantitativa d'aquest element estructural, les dades sobre la procedència dels exemples que es fan servir en el diccionari; d'aquesta manera es poden corregir possibles desviacions que resultin en una utilització excessiva d'un determinat tipus d'exemples.

Difusió externa de les dades

La sistemàtica en la redacció d'articles (progressió no alfabètica) condiciona enormement la publicació en format de paper del diccionari prèvia a la finalització definitiva; tot i amb això, creiem que, atesa la naturalesa del projecte, convé plantejar-se en quina mesura es pot donar difusió pública als articles definitius del DDLC, mentre aquest encara es trobi en curs d'elaboració. Així, doncs, tot i que la publicació de l'obra en format convencional es considera una de les fites principals del projecte, la difusió de les parts acabades de l'obra es farà a través d'Internet, de manera que l'edició de l'o-

bra en forma de llibre es realitzarà al final dels treballs de redacció del DDLC.

En aquesta línia s'ha constituït una intranet local per a la visualització en format de diccionari de la informació continguda a la base de dades del DDLC. La decisió de constituir aquesta intranet s'integra en l'opció estratègica més àmplia que acabem d'exposar. Els principis generals de constitució d'una intranet per al servei de dades internes i d'una estructura que faci accessibles aquestes dades a través d'Internet són els mateixos; per tant, hom va considerar oportú dedicar part dels esforços de desenvolupament informàtic a la producció de sortides en format HTML de les entrades, a fi d'estar en condicions de difondre-les externament en funció dels plans del projecte. La facilitat amb què el format HTML permet l'accés a informació relacionada fa d'aquest format un dels més adequats que existeixen en l'actualitat per a la visualització d'informació lexicogràfica.

Diccionari de la llengua catalana de l'Institut (DIEC). Segona edició

Director: Joaquim Rafel i Fontanals

La finalitat d'aquest programa és la preparació de la segona edició del diccionari normatiu: *Diccionari de la llengua catalana* de l'Institut d'Estudis Catalans

(DIEC). La segona edició del DIEC ha de servir per a donar més coherència al text del diccionari i per a revisar i actualitzar la nomenclatura i les definicions, tant pel que fa al lèxic comú com pel que fa a les àrees d'especialitat.

Estat actual del programa i realitzacions

Les tasques encaminades a assolir els objectius amunt esmentats han estat distribuïdes en 4 àrees de treball. Al final del curs 2000-2001, cada àrea es troba en l'estat següent:

a) Aplicació dels criteris lexicogràfics al text del diccionari

La Secció Filològica va establir uns criteris lexicogràfics per a la primera edició; aquests criteris, però, no van ser aplicats exhaustivament. Per a la segona edició, han estat aprovats altres criteris que complementen els de la primera edició. S'ha previst que s'han d'aplicar al text del diccionari 16 criteris diferents.

Fins a final de juliol de 2001, han estat aplicats 12 criteris i 2 més estan en procés d'aplicació; els 2 criteris que resten s'aplicaran quan es disposi del text definitiu.

Durant el curs 2000-2001 s'han completat les aplicacions dels criteris que fan referència al tractament lexicogràfic de les subaccepcions que només contenen exemples, dels verbs pronominals, de les variants dialectals, dels gentilicis; a la regularització de les subentrades; i a la distribució de les marques valorati-

ves. S'ha avançat en l'aplicació dels criteris sobre l'adequació lexicogràfica de les definicions i sobre les accepcions pronominals del verbs.

b) Revisió dels termes d'especialitat

Per a la segona edició del DIEC, s'ha previst revisar la terminologia amb l'objectiu de completar-ne la nomenclatura i de millorar-ne les definicions. La tasca de revisió de les 75 àrees de coneixement en què estan distribuïts els continguts del DIEC es duu a terme amb la col·laboració d'un centenar d'especialistes.

Actualment, els especialistes han completat la revisió del 95 % de la nomenclatura i del 90 % de les definicions de les àrees d'especialitat. Les addicions, modificacions i supressions proposades pels especialistes en les revisions han estat introduïdes a la base de dades BDOL de manera exhaustiva. D'altra banda, s'han elaborat 2.600 informes sobre propostes d'alta i de baixa de nomenclatura i de canvi gràfic, un miler dels quals han estat resolt per la Comissió de Lexicografia. S'han fet unes 1.500 consultes als especialistes, fruit de l'anàlisi de les propostes sobre la nomenclatura i de l'anàlisi de les propostes de definicions. Al final del mes de juliol del 2001, la nomenclatura de 22 àrees i les definicions de 5 són a punt per a la revisió final i tenen el vistiplau dels especialistes.

Durant el curs 2000-2001, els especialistes han revisat la nomenclatura i

les definicions alhora i han lliurat les revisions corresponents a 17 àrees temàtiques: així mateix s'han introduït a BDOL les propostes de nomenclatura i definicions corresponents a 30 àrees. Un total de 1.150 termes han estat objecte d'estudi en informes referents a la nomenclatura. S'han iniciat les tasques de revisió de les definicions de les diverses àrees, tenint en compte les propostes dels especialistes i les propostes rebudes des de diverses instàncies. Finalment s'han elaborat 29 informes per als especialistes sobre el tractament de què han estat objecte les seves propostes de nomenclatura i s'han redactat 400 consultes sobre diversos aspectes de la revisió de la terminologia.

c) Revisió del lèxic comú

La revisió del lèxic comú que es duu a terme dins el projecte de segona edició del DIEC implica tasques de 3 tipus: anàlisi i resolució de les propostes d'esmena al text del diccionari fetes per institucions i persones de dins i de fora de l'Institut, actualització de la nomenclatura de lèxic comú del diccionari i establiment de la forma gràfica de les entrades.

Al final del curs, han estat completades l'anàlisi i la resolució de les propostes d'esmena relatives a definicions millorables, a restrictors d'àrea temàtica, a valoratius lingüístics i a addició de noves accepcions en els articles del diccionari. També s'ha enllestit la preparació de materials per a la selecció de la no-

menclatura de lèxic comú; aquests materials, obtinguts de les propostes d'addició i supressió d'entrades i del buidatge d'obres de referència, estan classificats i han de servir per a elaborar les llistes de selecció del lèxic comú. Al llarg del procés de la segona edició, han estat elaborats i resoltos 324 informes que tracten d'entrades concretes i d'altres de grups de mots relacionats per la semàntica o bé per trets morfosintàctics.

Durant el curs 2000-2001 s'ha treballat en la millora de definicions i s'han resolt tots els casos de què es tenia consència. S'han preparat els materials per a la selecció de la nomenclatura de lèxic comú; amb aquests materials s'ha creat una base de dades que permet l'obtenció de llistes parcials útils per a la tasca de selecció. S'han elaborat 51 informes sobre la forma gràfica, i han estat analitzats per la Comissió Lexicogràfica.

d) Revisió general

Per tal de garantir la coherència interna del text, hi ha previst de fer una revisió final que tingui en compte la regularitat del text pel que fa als criteris lexicogràfics i a les remissions entre els articles, i l'adequació a la nova gramàtica normativa.

Com a tasca preparatòria de la revisió final, durant el curs 2000-2001 s'han iniciat les tasques d'elaboració dels diversos programes informàtics que han de permetre el control automàtic de les remissions entre articles.

Glossarium Mediae Latinitatis Cataloniae (ab anno DCC usque ad annum MCXXXI)

Director: Joan Bastardas i Parera

El programa és un recull lèxic que apareix en fonts catalanes entre el segle IX i el XII i conté una àmplia informació lingüística sobre el llatí medieval i el català preliterari juntament amb notes de caràcter arqueològic i sociocultural. Aquest programa es desenvolupa conjuntament amb la Institució Milà i Fontanals del Consell Superior d'Investigacions Científiques.

Estat actual del programa i realitzacions

Actualment es procedeix a l'edició en paper dels fascicles corresponents a la lletra *f*. La correcció de les proves és especialment exigent. Els originals de la lletra *g* seran lliurats perquè els imprimeixin durant el curs vinent.

Paral·lelament continuen els treballs de recull de materials per tal d'obtenir un fitxer informatitzat actualitzat.

Gramàtica Catalana

Director: Joan A. Argenter i Giralt

L'objectiu d'aquest programa de recerca és l'elaboració d'una nova gramàtica normativa de la llengua catalana d'acord amb els criteris d'anàlisi de la lingüística moderna, sense fer un ús explícit de l'a-

parat formal que la caracteritza. S'avaluarà la conveniència que atengui no solament a l'estructura de l'oració, sinó també a aspectes relatius al discurs i a altres qüestions d'ordre pragmàtic. S'estructurarà, en tot cas, entorn dels apartats següents: ortografia, fonètica i fonologia, flexió i formació de mots, sintaxi.

Estat actual del programa i realitzacions

L'activitat d'aquest projecte durant el curs 2000-2001 s'ha centrat en l'actualització de diversos aspectes de la normativa ortogràfica, en l'estudi de les discrepàncies entre la Gramàtica i el DIEC, i en l'elaboració de la sintaxi. Durant el segon semestre del curs, el conjunt del projecte ha estat sotmès a una revisió que n'ha motivat el replantejament general: la Secció Filològica ha acordat, en la sessió de 18 de maig de 2001, l'avançament de la publicació de la part que comprèn la fonètica i fonologia, la flexió i la formació de mots, i l'ortografia, i ha reconsiderat l'elaboració de la part de la sintaxi d'acord amb un nou pla de treball. Acabada la part de la sintaxi, l'obra serà publicada sencera.

Pel que fa pròpiament a la redacció de la Gramàtica, l'esborrany d'ortografia s'ha actualitzat amb la incorporació dels resultats de la revisió de la normativa de l'ús de l'apòstrof, l'accent anomenat *diacrític* i el guionet, que ha dut a terme la Comissió de Gramàtica i ha resolt la Secció Filològica. Posterior-

ment l'esborrany d'ortografia ha passat a tramitar-se a la Secció Filològica. Al mateix temps, la Comissió de Gramàtica ha avaluat els esborranys de sintaxi, que la ponència redactora havia enllestit durant el primer semestre del curs. La comissió ha observat que presenten un grau d'heterogeneïtat i complexitat més importants en comparació amb les altres parts ja redactades. En vista d'això, la Comissió de Gramàtica ha considerat més oportú redefinir aquest apartat tenint en compte el material ja elaborat.

Pel que fa a la revisió del conjunt de la redacció, l'Oficina de Gramàtica ha prosseguit les tasques d'identificació, classificació i estudi de les discrepàncies entre la Gramàtica i el DIEC i hi ha aprofundit, centrant-se en les que afecten la normativa en l'àmbit de la morfologia flexiva, en què ha comptat amb la col·laboració de les Oficines Lexicogràfiques. L'Oficina de Gramàtica també ha assistit la Comissió de Gramàtica en la seva activitat fornint els informes pertinents sobre les qüestions tractades i duent a terme les tasques de suport en l'elaboració i supervisió dels esborranys i de propostes concretes sobre diversos aspectes.

A més de les actuacions programades, la Comissió de Gramàtica ha tractat un parell de consultes provinents de l'Oficina de Consultes sobre la pronunciació dels grups *tm* i *tn* (22 de setembre de 2000) i sobre la flexió de *cadascun -a* (24 de novembre de 2000).

Contribucions

ARGENTER, J. A. *La Gramàtica de l'IEC: descripció gramatical i orientació normativa*. A: PRADILLA, Miquel Àngel [ed.]. *Societat, llengua i norma. A l'entorn de la normativització de la llengua catalana*. Benicarló: Associació Cultural Alambor (2000). [En premsa.]

— *La norma en la diversidad vs. la diversidad de normas*. Conferència del cicle «Hizkuntza bizikidetzeta eta aniztasuna Eban» (31 de maig de 2001). Donostia: Europako Megimenduaren Euskal Kontseilua.

Informatització del Diccionari català-valencià-balear (DCVB)

Director: Joaquim Rafel i Fontanals

L'objectiu general d'aquest programa és digitalitzar i codificar el *Diccionari català-valencià-balear* d'Alcover i Moll. Dins les línies generals de producció dels anomenats recursos lingüístics, la informatització de diccionaris publicats en paper constitueix una de les actuacions més destacables, ja que representa la incorporació dels esmentats diccionaris a les possibilitats de tractament, extracció d'informació, difusió, consulta, etc. obertes per les noves tecnologies.

Els objectius específics d'aquest programa són els següents:

a) La incorporació, per part de l'IEC, d'aquest recurs a les seves bases de dades de treball (BDLex i BDOL).

b) L'obtenció, per part de l'Editorial Moll, d'una versió codificada del DCVB per a les seves activitats editorials.

c) L'accés a través d'Internet als continguts del DCVB consultables interactivament.

d) La publicació electrònica del DCVB en CD-ROM.

e) La reutilització de la versió codificada del DCVB per a activitats relacionades amb l'enginyeria lingüística.

Estat actual del programa i realitzacions

Per informatització de diccionaris cal entendre el trasllat a suport magnètic de la informació escrita que contenen, i la posterior codificació lògica i el tractament d'aquesta informació; això té diverses possibilitats d'aplicació en àmbits molt diferents (editorial, lexicogràfic, informàtic).

D'acord amb el pla de treball, l'execució del projecte (que té una duració prevista de 24 mesos) es divideix en les fases següents:

1) *Trasllat a suport magnètic*: activitat subcontractada a l'empresa *AND - WINGS Electronic Publishing*. Durada: 1-4 mesos.

2) *Validació i tractament textual*: conversió de formats de la informació lliurada, control de qualitat del text digitalitzat, etc. Durada: 4-5 mesos.

3) *Normalització d'entrades*: assignació d'una forma gràfica normalitzada a cadascuna de les entrades del diccionari. Aquesta operació té la seva motivació principal en la incorporació del DCVB a les bases de dades lexicogràfiques de l'IEC (BDLex i BDOL). Durada: 5-20 mesos.

4) *Codificació en SGML*: marcatge textual del DCVB en l'estàndard SGML (Standard Generalised Mark-up Language), seguint les normes del TEI (Text Encoding and Interchange) per a la codificació de diccionaris. Durada: 5-15 mesos.

5) *Càrrega a les bases de dades de l'IEC (BDLex i BDOL) i instal·lació a Internet*: aquestes operacions garanteixen la diversitat d'utilitzacions finals que tindrà el text del diccionari. Durada: 18-24 mesos.

L'equip de treball encarregat de l'execució del projecte prestarà, si l'Editorial Moll ho creu convenient, suport tècnic a l'edició electrònica del DCVB en CD-ROM.

La signatura del conveni entre l'IEC i l'Editorial Moll, i l'acord entre els diversos organismes que participen en el finançament del projecte, permeté que l'inici dels treballs es produís el desembre de 2000. Per tant, es preveu la finalització dels treballs pel novembre de 2002. L'estat actual de desenvolupament del projecte segueix estrictament el calendari previst, de manera que s'han donat ja per finalitzades les operacions de trasllat a suport magnètic i les de validació i tractament

textual. A primers de maig s'ha incorporat al projecte el personal que ha de desenvolupar les línies de treball de normalització d'entrades i de codificació textual.

El personal dedicat a la codificació dels articles ha establert ja els diferents grups d'estructures per a la codificació semiautomatitzada del DCVB. Les operacions de normalització d'entrades també avancen; de les 152.289 entrades que conté en total el DCVB, 105.706 es van resoldre automàticament amb l'aplicació informàtica de codificació; de les 46.583 que resten, fins a mitjan juliol han estat resoltes per procediment semiautomàtic un total de 6.365.

Observatori de Neologia

Directora: M. Teresa Cabré i Castellví

L'objectiu del programa és realitzar l'anàlisi dels neologismes d'àmplia difusió que apareixen en textos de llengua general en català. Amb aquesta finalitat fa un buidatge sistemàtic de la premsa catalana, dels mitjans de comunicació audiovisual i de textos escrits no mediatitzats per la revisió lingüística.

Estat actual del programa i realitzacions

Durant aquest curs s'han dut a terme les accions següents:

1. Buidatge de premsa catalana (*AFUI, El Periódico i El Temps*), editada

l'any 2000-2001, i automatització a la base de dades corresponent (3.480 registres).

2. Aplicació del SEXTAN, sistema d'extracció automàtica de neologismes a partir de criteris lexicogràfics, que aprofita la metodologia de corpus de l'IULA, aplicable a la neologia lèxica formal monolexemàtica. Aquest curs s'han buidat un total de 62 exemplars del diari *Arui* i s'han obtingut un total de 3.320 neologismes (dades que cal afegir a les esmentades en el punt 1).

3. Buidatge de neologismes provinents de textos orals dels mitjans de comunicació (informatius i debats radiofònics). Adequació de la metodologia de treball (fitxa de buidatge i protocol) a les característiques diferencials dels textos orals respecte als textos escrits.

4. Buidatge de neologismes provinents de textos escrits de llengua general, caracteritzats per vehicular neologia més espontània, ja que majoritàriament no estan mediatitzats per un procés de revisió lingüística.

5. Organització del *II Seminari de Neologia*, a la Universitat Pompeu Fabra (18 d'abril de 2001), adreçat especialment als estudiants de la Facultat de Traducció i Interpretació i a estudiants d'altres estudis que mantenen un contacte estret amb la creació lèxica. Objectius: presentar els mecanismes que utilitza la llengua, a partir de l'anàlisi de les dades de l'Observatori, per tal de comprovar les coincidències i di-

vergències respecte de la descripció duta a terme en les gramàtiques, amb la intenció de posar de manifest com es materialitza la vitalitat interna de les llengües. S'hi van presentar les 6 comunicacions següents (en premsa): Judit Feliu, Yannick Garcia i Isabel Obradó. «Aspectes de composició: nom-nom»; Mireia Lladó i Òscar Talamiño. «Aspectes de composició: verb-nom»; Xavier Solé i Mercè Vázquez. «Aspectes de composició: altres estructures»; Sílvia López. Cristina Mayoral, Muntxa Pibernat i Elisabet Solé. «Dos formants pejoratius: el prefix *pseudo-* i el sufix *-ide*»; Mariona Barrera. Marc Colell i Judit Freixa. «Els neologismes formats sobre noms propis»; Meritxell Domènech, Rosa Estopà, Maite Ferré. Cristina Mayoral i Mireia Raymi. «Buidatge i anàlisi de neologismes orals».

6. Difusió del projecte i intercanvi amb altres projectes de neologia:

— Presentació del projecte a la Facultat de Traducció i Interpretació de la Universitat Autònoma de Barcelona (2001, 19 d'abril).

— Coordinació d'un projecte de REALITER sobre neologismes d'economia en la premsa escrita. Hi participen grups per a totes les llengües romàniques: Observatori de Neologia, per al català i el castellà; M. Josefa Gómez de Enterría (Universitat d'Alcalà) per al castellà; John Humbley (CNRS) per al francès; Observatorio de Neología (Universitat de Vigo) per al galleg; Giovanni Adamo (Universitat de Roma) per a l'i-

talià; Ieda Alves (Universitat de São Paulo) i Margarita Correia (Universitat Nova de Lisboa) per al portuguès; i Georgeta Ciobanu (Universitat Politècnica Timisoara) per al romanès.

— Intercanvis de col·laboració amb els grups de neologia de la Universitat de Forlì, la Universitat de Vigo i la Universitat de Roma.

— Participació al *Colloque «L'innovation lexicale»*. Faculté des Lettres & Sciences Humaines de Limoges. Universitat de Llimotges (2001, 1-3 de febrer).

7. Coorganització i participació al *Congresso Internazionale La Neologia*. Università di Bologna - Universitat Pompeu Fabra. Forlì - Università di Bologna (2001, 4-5 de maig).

Publicacions

Observatori de Neologia. *Neologismes documentats a la premsa en català (2000)*. Barcelona: Institut Universitari de Lingüística Aplicada (2001). [Papers de l'IULA. Sèrie Informes, núm. 30]. 157 p. DL: B-20.265-2001.

PatRom: contribució a l'elaboració del diccionari d'antroponímia

catalana: normalització de materials

Director: Antoni M. Badia i Margarit

L'objectiu del programa és constituir un corpus de materials antroponímics ca-

talans que seran la base per a la redacció del futur diccionari de cognoms de les llengües romàniques i del futur diccionari de cognoms del català. La redacció del diccionari d'antroponímia catalana és fruit de la investigació duta a terme per col·laborar en el projecte panromànic.

Estat actual del programa i realitzacions

Durant el curs 2000-2001 s'han revisat per a la publicació del primer volum del diccionari romànic els articles següents: CORPUS, HOMO, CAPUT, TESTA, FRONS, CORNU, BUCCA, LINGUA, GULA, BECCUS, OCLUS, AURICULA, NASUS, COLLUM, PECTUS, VENTER, PANTEX, CULUS, CAUDA, BRACHIUM, MANUS, DIGITUS, POLLEX. S'ha redactat per al mateix volum l'article DENS. La data de presentació d'aquests articles per a la publicació és el 15 de setembre de 2001. La previsió de publicació és per a l'any 2002. A partir del mes de setembre es començarà a treballar en l'edició del segon volum del diccionari.

El centre català ha revisat la bibliografia de fonts del diccionari romànic, que està previst que es publiqui l'any 2002, així com també va revisar el *Cahier des Normes Rédactionnelles* del mateix diccionari.

Pel que fa al diccionari català, s'ha fet la darrera revisió dels articles previstos per al volum de presentació: BASTARD, LLOP, CONILL, POC, CALB, BRU, FILL, GORD, BORD, ESTORNELL, PORC, VER-

MELL, BARBA, PÈL, GENER, PETIT, SABATA, TROBAT, PERDIU, ROSSINYOL, ROIG, LLENGUA, ALEMANY, ESPANYOL, GRAS, HOME, AMIC; i se n'han elaborat 3 de nous: GODALL, ANOLL, CARGOL. S'ha fet una primera prova del que serà l'índex de formes antroponímiques documentades d'aquests 30 articles. Tot aquest material estarà a punt per al dia 10 de setembre, juntament amb una bibliografia i unes instruccions de maneig del diccionari que s'estan redactant actualment. La introducció del volum de presentació és a càrrec del senyor Badia i Margarit. D'altra banda, s'han buidat fonts per a la documentació històrica dels articles.

Es demanarà a la Comissió de Publicacions de la Secció Filològica que en planificar les publicacions de l'any 2002 tingui en compte aquest original.

Portal de Dades Lingüístiques

Directora: M. Teresa Cabré i Castellví

L'objectiu d'aquest programa és la constitució d'un gran banc de dades d'informació sobre la llengua catalana d'accés informàtic a través de la xarxa Internet.

Estat actual del programa i realitzacions

Els dies 19 d'abril i 21 de maig de 2001 va ser presentat oficialment als mitjans de comunicació i als professionals de la llengua, respectivament, el Portal de Da-

des Lingüístiques (PDL) de l'Institut d'Estudis Catalans.

El PDL és un gran banc d'informació sobre la llengua catalana, d'accés públic i gratuït, que permet fer consultes sobre els usos de la llengua en general i sobre els usos particulars d'un autor o d'un període determinat comprès entre els anys 1833 i 1988.

Es tracta d'una eina informàtica innovadora en el panorama de les eines lingüístiques. S'hi pot accedir per la pàgina de benvinguda del web de l'Institut (<http://www.iec.es>) o bé directament mitjançant l'adreça <http://pdl.iec.es>, i permet aprofundir en l'ús i el coneixement de la llengua catalana a partir del *Diccionari de la llengua catalana* (DIEC), elaborat per l'Institut i publicat l'any 1995, i del Corpus Textual Informatitzat de la Llengua Catalana (CTILC).

Amb aquesta iniciativa, l'IEC pretén posar a l'abast de la societat en general una sèrie d'informacions que han estat elaborades al llarg dels anys per aquesta institució gràcies al suport econòmic dels organismes públics, bàsicament la Generalitat de Catalunya i el Ministeri d'Educació, Cultura i Esport. L'IEC vol compartir també amb tots els estudiosos aquests recursos que permetran conèixer la llengua catalana i millorar-ne les eines descriptives (diccionaris, gramàtiques, orientacions lingüístiques...).

El PDL ofereix la possibilitat d'enregistrar-s'hi, amb la qual cosa l'usuari

pot accedir a més opcions que l'usuari no enregistrat.

Contingut del Portal de Dades Lingüístiques

El PDL conté 2 eines bàsiques: el DIEC i el CTILC. Ambdós recursos, que ja formaven part de la base de dades de l'IEC, contenen informacions molt ben documentades, de qualitat, que ara són a l'abast de tothom d'una manera fàcil, àgil i gratuïta per mitjà d'Internet.

Es preveu que progressivament s'incorporaran al Portal dades procedents d'altres projectes lingüístics de l'IEC, com ara informació dialectal procedent del projecte *Atlas Lingüístic del Domini Català*, termes del nomenclàtor toponímic, dades del projecte *Patronymica Romanica* i la segona edició del *Diccionari de la llengua catalana*.

Descripció del Corpus Textual Informatitzat de la Llengua Catalana

El CTILC fou dissenyat, com a part de l'activitat lexicogràfica de l'IEC, perquè servís de font principal en l'elaboració d'un diccionari descriptiu de la llengua catalana.

Aquest projecte és la conseqüència de la preocupació, expressada l'any 1983 per la Secció Filològica de l'Institut, per orientar la seva activitat lexicogràfica futura d'acord amb els progressos científics i metodològics de la lexicografia moderna i amb les possibili-

tats que la tecnologia actual posa a la nostra disposició.

El CTILC és un corpus lematitzat que conté més de 50 milions d'ocurrències. Des del punt de vista cronològic, aplega textos escrits en català des dels volts del 1833, com a data simbòlicament representativa de la represa de l'ús literari de la llengua catalana en l'època moderna, fins al 1988, que és la data de tancament de l'últim grup cronològic en el moment en què se'n féu la selecció. Abraça, per tant, 150 anys llargs de la història de la llengua catalana recent.

Des del punt de vista de la naturalesa de la llengua tinguda en compte, el corpus inclou tipus de text molt diversos, tant de caràcter literari (narrativa, teatre, poesia, assaig), com de caràcter no literari (tractats i manuals sobre diferents disciplines, articles en publicacions especialitzades i de divulgació, textos legals, premsa diària i publicacions periòdiques diverses, fullets, prospectes, etc.); aquesta característica fa que el corpus pugui donar una visió molt àmplia de la llengua escrita utilitzada en les més variades situacions i per a les finalitats més diverses.

El CTILC inclou també dades de caràcter quantitatiu relacionades amb la freqüència d'aparició dels mots i amb la seva repartició entre els diferents grups tipològics i cronològics en què s'ha dividit el Corpus.

Les dades del CTILC ofereixen una gran possibilitat de consultes. Així, l'usuari té accés a informació sobre:

a) La constitució del Corpus i la informació quantitativa de les obres que el conformen.

b) La freqüència i la distribució en el Corpus d'un mot determinat, amb dades exhaustives sobre el repartiment que té entre els diferents grups tipològics i cronològics en què s'ha dividit el Corpus i la seva distribució per forma gràfica.

c) Els contextos d'ocurrència d'un mot en el Corpus, amb possibilitat d'obtenir el paràgraf sencer i la informació sobre l'obra en què apareix el mot.

d) Finalment, el Corpus permet establir filtres de consultes i criteris d'ordenació de resultats. Així, l'usuari pot restringir la seva consulta a un període cronològic, al subcorpus literari o no literari, a les obres d'un autor o a una obra determinada. Els criteris d'ordenació de resultats permeten a l'usuari definir la sortida dels resultats de la cerca. Aquests poden agrupar-se per autor i obra, per criteris cronològics o tipològics o, fins i tot, per ordenació alfabètica de les formes concurrents amb el mot escollit.

Les consultes al Corpus cobreixen, per tant, la demanda de la lexicografia moderna i posen a l'abast del públic i els estudiosos de la llengua un recurs lexicogràfic de gran importància.

Descripció del Diccionari de la llengua catalana

El DIEC és la resposta de l'IEC a la demanda social d'actualització i regularització de la normativa lèxica. Es tracta d'un diccionari monolingüe, general i normatiu que conté, aproximadament, 67.500 articles.

Les dades del DIEC estan organitzades en una base de dades lexicogràfica, la qual cosa permet un ampli ventall de consultes indispensables per a explotar la informació continguda en el diccionari.

Les consultes al DIEC permeten accedir a un article determinat del diccionari o definir una consulta múltiple. Les consultes múltiples permeten obtenir els articles del diccionari que compleixen les restriccions que l'usuari ha definit. Així, l'usuari pot definir restriccions sobre l'entrada —per exemple, les que acaben o comencen d'una manera determinada—, la categoria gramatical, la llengua d'origen, l'àrea temàtica i, finalment, les paraules clau en la definició o la subentrada.

Les consultes múltiples constitueixen una eina lexicogràfica que ofereix la possibilitat d'accedir a les dades del DIEC d'una manera dinàmica i que va molt més enllà de les consultes que podem fer sobre el diccionari en paper o el diccionari en CD-ROM.

Els enllaços del Portal

Finalment, l'apartat de comunicació del PDL inclou els enllaços interns propis de l'IEC i d'organismes, institucions, universitats, acadèmies de la llengua, etcètera.

Alhora, hi ha una bústia de suggeriments per tal d'establir un diàleg amb l'usuari, que permetrà una llista de preguntes més freqüents per a resoldre la curiositat dels internautes i enriquir els seus coneixements sobre aquest Portal.

Arxiu de Textos Catalans Antics

Director: Josep Perarnau i Espelt

L'objectiu d'aquest programa és la constitució d'una biblioteca especialitzada i d'un banc de dades on constin la notícia i la localització bibliotecària o arxivística de textos catalans, la bibliografia que es va publicant en relació amb els textos esmentats, i la possibilitat d'obtenir una reproducció dels dits textos. També es pretén editar els textos catalans anteriors al segle XIX i estudiar-los.

Estat actual del programa i realitzacions

S'ha preparat per a publicació el volum 20, que conté el material següent:

Articles

PERARNAU i ESPELT, Josep. *L'Apologia de versutiis atque perversitatibus pseudotheologorum et religiosorum ad magistrum Jacobum Albi, canonici-cum Dignensem d'Arnau de Vilanova. Edició i estudi; i transcripció del Tractatus quidam in quo respondetur obiectionibus quae fiebant contra «Tractatum Arnaldi de adventu Antichristi».*

— *Sobre la primera crisi entorn el De adventu Antichristi d'Arnau de Vilanova; París 1299-1300.*

MENSA i VALLS, Jaume. *Observacions sobre l'autoria i la finalitat del Tracta-*

tus quidam in quo respondetur obiectionibus quae fiebant contra «Tractatum Arnaldi de adventu Antichristi».

PUIG i OLIVER, Jaume de. *Més nous textos catalans antics de la Biblioteca Capitular y Colombina de Sevilla.*

FERRANDO i FRANCÈS, Antoni. *Aproximació dialectològica al Llibre dels Fets, de Jaume I.*

Notes i documents

CIFUENTES i COMAMALA, Lluís. *In memoriam. Lluís Garcia Ballester: Herència i record.*

CARRÉ, Antònia; CIFUENTES i COMAMALA, Lluís. *Quesits (Barcelona, Pere Posa, 1499): una traducció catalana desconeguda del Liber de homine (Il perchè) de Girolamo Manfredi amb filtre napolità.*

PERARNAU i ESPELT, Josep. *Sobre l'estructura global del De tempore adventus Antichristi d'Arnau de Vilanova.*

PUIG i OLIVER, Jaume. *Johannes Merhout, copista de llibres a Catalunya 1413-1414.*

PLANES i ALBETS, Ramon. *Notes d'arxiu sobre arrendaments i inventaris de molins fariners.*

Secció bibliogràfica

AMENGUAL i BATLE, Josep. *Consentius / Severus de Menorca. Vint-i-cinc anys d'estudis.*

Recensions

Notícies bibliogràfiques:

- I. Obres generals i bibliografies
- II. Estudis de referència geogràfica
- III. Estudis de referència cronològica
- IV. Arxius, biblioteques i museus

Taules

- V. De fons arxivístics i similars
- VI. D'antropònims i d'obres anònimes

Missió de recerca de manuscrits d'obres o d'autors catalans fora de Catalunya

L'objectiu d'aquest apartat és descobrir els manuscrits catalans (per procedència, autor, llengua o temàtica) que no apareixen en inventaris i catàlegs i donar-los a conèixer; identificar els textos confusament indicats en els catàlegs o simplement passats per alt (fragments, etc.); estudiar els manuscrits catalans per tal d'extreure'n la màxima informació possible i, si escau, procedir a editar-los.

El senyor Josep Perarnau ha descrit tots els manuscrits lul·lians de la Biblioteca Ambrosiana de Milà (17) i n'ha preparat el catàleg, que serà publicat a *Arxiu de Textos Catalans Antics* 21 (2002), prosseguint d'aquesta manera la catalogació dels fons lul·lians dispersos per Europa.

A la Biblioteca Apostòlica Vaticana i a l'arxiu dels Carmelites calçats, de Roma, ha continuat els treballs d'edició i estudi dels textos d'Arnau de Vilanova, un dels quals es publica en el volum 20 (2001) d'*ATCA*. El mateix treball l'ha dut a consultar els manuscrits arnaldians de la Biblioteca Nacional de París, on ha consultat els documents del procés inquisitorial contra Arnau de Vilanova que s'hi guarden, per tal d'editar-los en el volum esmentat d'*ATCA*, millorant l'edició que en va fer el seu dia M. Menéndez y Pelayo.

A Carpentràs ha reprès l'estudi del manuscrit que conté les traduccions al català d'obres de Joan de Rocatalhada.

A Sevilla, a la Biblioteca Capitular y Colombina, ha estudiat i descrit 3 manuscrits de sermons de sant Vicent Ferrer. Han aparegut nous sermons, desconeguts i inèdits fins ara, que augmenten els 909 fitxats a *ATCA* 18 (1999).

A Sevilla, Munic i Roma ha prosseguit l'estudi i l'edició crítica del text de la *Lògica d'Alatzell*, de Ramon Llull, amb la intenció d'establir d'una vegada el text crític i complet, a base del manuscrit sevillà, fins ara no tingut en compte.

Per la seva banda, el senyor Jaume de Puig ha descrit els manuscrits de Francesc Eiximenis que esmentem tot seguit: Biblioteca Nacional de Madrid, manuscrits 2801. +187 (*Fida de Crist*), 1+73 (*Carro de las Donas*), 1+60 (*Pastorale*), +286 (*Psaltiri*), 92 (*Scala Dei*);

Biblioteca de l'Escorial, manuscrits b.I.17, N.II.18, h.III.22 (*Vida de Cristo*), h.III.20 (*Libro de las Donas*); Biblioteca Universitària de València, manuscrits 214, 209, 576 (*Vida de Crist*), 726 (*Psalterium laudatorium*); Biblioteca Episcopal de Vic, manuscrit 172 (*Vida de Crist*).

També ha continuat la catalogació dels manuscrits catalans de la Biblioteca Capitular y Colombina de Sevilla, volums amb textos catalans i llatins: manuscrits 5-2-22 (*Furs d'Aragó, Usatges i Constitucions de Catalunya*, segles XIV i XV), 5-1-10 (*Joan de Casals, Tractatus de latitudinibus formarum*, segles XIV-XV), 85-5-37 (*Bonifaci Ferrer, Tractatus pro defensione Benedicti XIII*, segle XV), 56-2-14 (*Ramon Martí, Pugio Fidei*, segle XV), 83-8-1 (*Jaume Marquilles, Manana super Usaticos*, segle XV), 7-2-22 (*Joan de Pastrana, Thesaurus pauperum*, segle XV), 7-3-3 (*Ramon de Penyafort, Summa de paenitentia, Summa de matrimonio, Consultationes fratrum, De medicinis equorum*, segle XIV), 7-2-39 (*Ramon de Penyafort, Summa de paenitentia*, segle XIV), 7-7-3 (*Ramon de Penyafort, Summa de paenitentia, Summa de matrimonio*, segle XIV).

Sobre la troballa de textos medievals desconeguts en el manuscrit 5-5-26 de la mateixa biblioteca, ja descrit en una campanya anterior, és en premsa l'article «Més nous textos catalans antics de la Biblioteca Capitular y Colombina de Sevilla», dins *ATCA* 20 (2001), treball

on Jaume de Puig publica el fragment fins ara desconegut de la traducció catalana medieval de la *Historia Apollonii regis Tyri*, i on es dona notícia de la descoberta d'un nou testimoni medieval de la traducció catalana de la Bíblia: 4 llibres de l'Antic Testament (*dos llibres dels Reis i Cròniques*), entre d'altres.

A l'Arxiu Municipal de València, Jaume de Puig ha acabat la revisió i l'aparat crític de la transcripció del volum *Processos rr-7*, folis 1-250, referent a Nicolau Eimeric, una font essencial per a comprendre l'acció antilul·liana de l'inquisidor.

Durant el curs vinent es preveu dur a terme els treballs següents:

Acabar de descriure altres petits fons manuscrits lul·lians: Innichen, Mainz, etc.

A la Biblioteca Capitular y Colombina de Sevilla hi ha diversos manuscrits lul·lians (10), arnaldians (3) i raimundians (5). Del fons sevillà han estat descrits fins ara 40 manuscrits catalans, amb textos en català, llatí i àdhuc castellà i occità. En falten 32 per acabar la sèrie. Per tant, cal preveure noves missions a Sevilla.

Fins al moment han estat descrits 78 manuscrits d'Eiximenis de biblioteques de Catalunya i d'Espanya. Falten encara per descriure 8 manuscrits de la Seu de València, 4 manuscrits de la Biblioteca Nacional de Madrid, 1 de la Biblioteca Capitular de Saragossa, 1 de les Des-

calzas Reales, de Madrid, 1 de l'Escorial, 4 fragments de la Biblioteca de la Universitat de Barcelona, 2 manuscrits de l'Arxiu Episcopal de Vic, 1 del Col·legi de Sarrià, 1 de l'Ateneu Barcelonès, 1 de l'Arxiu Històric Municipal de Barcelona i 1 fragment de Collbató (entre manuscrits sencers i fragments = 24 manuscrits).

Dels manuscrits d'Eiximenis de l'estranger falta descriure els 3 de la British Library, 1 de Cambridge, 18 de la Biblioteca Nacional de París, 3 de la bibl. de l'Arsenal, 1 de la bibl. Mazarine, 2 de Chantilly, 1 de Lió, 1 de Besançon, 1 de Marsella, 1 d'Albí, 1 de Carpentràs, 1 de Tolosa de Llenguadoc, 1 de Brussel·les, 3 de Roma, 2 de Milà, 2 de Torí, 1 de Budapest, 1 de Cracòvia i 1 de Sant Petersburg. En total: 30 de França, 7 d'Itàlia, 1 de Bèlgica i 3 de països de l'Est = 41 manuscrits.

Pel que fa als manuscrits de la Biblioteca Nacional de París, Jaume de Puig ha començat a recollir totes les dades catalogràfiques que es poden obtenir dels microfilms dels manuscrits d'Eiximenis existents a la Biblioteca de Catalunya i del fitxer de manuscrits de la Fundació Patxot, dipositat en la mateixa Biblioteca de Catalunya, per tal d'aprofitar les notes preses en el seu moment per Pere Bohigas. Pel que fa a la resta de manuscrits d'Eiximenis de l'estranger, es farà el mateix amb els corresponents microfilms dipositats al Patronat Francès Eiximenis de Girona. Una vegada com-

pletat aquest treball per àrees (París-nord de França-Brussel·les, Anglaterra, Itàlia, sud de França, països de l'Est), caldria planificar els desplaçaments *in situ* per acabar la catalogació, amb una gran part del treball prèviament enllestida, factor que en reduiria sensiblement les despeses. Els viatges a l'estranger amb aquesta finalitat podrien començar el febrer de 2002, aprofitant un desplaçament que Jaume de Puig ha de fer a Roma per tal de participar en un simposi sobre inquisició medieval. Els viatges a països de l'Est haurien d'ésser aprofitats per a elaborar inventaris simples de fons catalans que s'hi puguin trobar, tasca que a les grans biblioteques d'aquella zona encara no s'ha fet mai.

Diccionari Jurídic Català

Director: Josep M. Mas i Solench

L'objectiu d'aquest programa és presentar la terminologia jurídica catalana en una obra de conjunt, de manera que cada veu o entrada, referida a una institució o figura jurídica, inclogui la definició, la història, la doctrina, la legislació, la jurisprudència, la bibliografia i les seves equivalències a altres idiomes europeus.

Estat actual del programa i realitzacions

Cal recordar que aquesta obra la porten a terme conjuntament la Fundació Jau-

me Callís i la Societat Catalana d'Estudis Jurídics i que té per objectiu presentar la terminologia del dret històric i actual de Catalunya ordenada alfabèticament, de tal manera que les diverses institucions i figures jurídiques siguin tractades en forma enciclopèdica i, per tant, que cada article que s'hi refereix abasti la definició, la història, la doctrina, la legislació, la jurisprudència i una selecta bibliografia i que, a la vegada, s'ofereixi la traducció de cada concepte a les diverses llengües europees.

Amb aquesta finalitat fa 4 anys es van començar els treballs per a la redacció del *Diccionari Jurídic Català*, el projecte del qual prèviament havia estat consultat a totes les universitats i corporacions professionals de Catalunya. Posteriorment s'ha considerat interessant incloure-hi la terminologia jurídica d'altres terres de l'àrea lingüística del català: Comunitat Valenciana i Govern Balear i Principat d'Andorra. Pel que fa a les 2 primeres s'està pendent d'una decisió definitiva, mentre que pel que fa a Andorra ja s'ha establert un conveni amb el Ministeri de Turisme i Cultura i el Tribunal Superior de Justícia, segons el qual, en mútua col·laboració, s'inclouran les veus específiques del seu ordenament jurídic d'acord amb el nomenclàtor aprovat. Actualment s'han iniciat els contactes amb els col·laboradors i s'està procedint a confirmar els encàrrecs convinguts.

Quant al desenvolupament de la redacció, el *Diccionari Jurídic Català* segueix el ritme programat des d'un principi, si bé amb més lentitud a causa de la complexitat del projecte i a les corresponents disponibilitats econòmiques. Les col·laboracions a l'obra estan aconseguides en un 70% i els treballs que es fan actualment són: 1) redacció dels articles que falten; 2) alfabetització informatitzada de les col·laboracions rebudes; 3) correcció lingüística i científica dels materials lliurats; 4) traducció d'aquells articles que inevitablement han estat redactats en castellà, per dificultats dels autors; 5) estructuració de l'ordre intern, concretant les veus de referència, les abreviacions i les citacions legals, i 6) elaboració dels articles derivats de la comprovació de referències i els corresponents a altres comunitats i al Principat d'Andorra.

L'obra recollirà també institucions històriques desaparegudes o en desús, útils per als estudis històrics, així com expressions en idiomes estrangers, especialment llatines, que s'han utilitzat i s'utilitzen encara en textos doctrinals i escrits judicials.

La realització definitiva ha sofert un retard lògic per les raons exposades i resta pendent dels articles encarregats i no lliurats encara, pendent dels corresponents a altres àrees lingüístiques i pendent de la definitiva revisió i estructuració, les quals no es poden portar a terme

si no es disposa de la redacció total del text.

L'educació durant el segle XIX a Catalunya, les Illes Balears i València

Director: Josep González-Agàpito i Granell

En tota societat l'educació és un dels elements fonamentals de sociabilització i individualització dels seus membres. Aquest programa de recerca té com a objectiu ajudar a analitzar i comprendre millor la situació actual de l'educació mitjançant els processos, fets i circumstàncies històrics que l'han afavorit, coneixent el debat i confrontació d'idees i interessos entorn de l'educació, sobretot en les seves connotacions socials i polítiques. Repassant, així mateix, la dual realitat entre avenços i resistències del desenvolupament del sistema escolar i, a l'últim, esguardant les intervencions i efectes educatius produïts entorn de la sociabilitat, el temps lliure, les pràctiques i activitats culturals, la funció de la cultura popular, etc.

Estat actual del programa i realitzacions

Durant el curs 2000-2001 la recerca s'ha centrat en el període dels 2 primers terços del segle XIX, per tal d'establir les polítiques i accions adreçades a la construcció dels sistemes educatius estatals, una de les

eines més eficaces de la construcció dels estats-nació i de conformació de les mentalitats a aquesta nova i uniformadora concepció. S'ha dedicat una atenció especial a les seves repercussions per a la cultura catalana. No sols l'educació formal ha estat objecte d'estudi, sinó també l'àmbit de l'educació social i no formal. Així mateix s'han dedicat esforços a establir les aportacions innovadores i la seva connexió amb els corrents europeus coetanis. La recerca ha fet aflorar documentació especialment interessant que esperem que aportarà noves visions sobre l'educació en els nostres països. D'altra banda, el senyor Salomó Marquès ha continuat l'estudi de l'exili del professorat després de la Guerra Civil; així, ha viatjat a Mèxic i Xile amb aquest objectiu. També el senyor Josep González-Agàpito i col·laboradors han prosseguit l'inventari i estudi de la documentació pedagògica de l'Archivo de la Guerra Civil de Salamanca.

Col·laboren en aquest programa de recerca Salomó Marquès, Bernat Suñer i Alejandro Mayordomo.

La integració dels immigrants a Catalunya. El cas de les dones immigrants en els serveis de proximitat

Directora: Carlota Solé i Puig

L'objectiu d'aquest programa és analitzar les diferents teories que donen comp-

te de la realitat immigratòria en el nostre país, i examinar el tema de la feminització dels fluxos migratoris en els últims 10 anys, especialment pel que fa a la incorporació de dones en el sector dels serveis.

Estat actual del programa i realitzacions

En efecte, és dins el sector de serveis i, específicament, en el subsector dels serveis de proximitat, és a dir, de les activitats relacionades amb la cura d'infants, malalts, ancians, on es produeixen canvis de les tasques tradicionalment assumides per les dones. Són activitats productives que reflecteixen la reproducció social i el desplaçament de les tasques que tradicionalment duïen a terme les dones autòctones. Un cop aquestes dones autòctones entren en el mercat formal de treball, es veuen obligades a delegar en altres persones una part de les tasques de reproducció social. Atesa la baixa taxa de compartiment de feines domèstiques entre homes i dones al nostre país, la solució és la d'arrendar els serveis d'altres dones. Com que les feines de reproducció social engloben moltes activitats rutinàries, brutes, etc., és cada cop més nombrós el percentatge de dones immigrants que se n'encarreguen. La comparació entre les tasques productives i reproductives de dones autòctones i immigrants és pertinent en aquest aspecte.

Aquest darrer any s'ha dut a terme el treball empíric, basat en la realitat

d'entrevistes en profunditat a empresaris i empresàries de serveis de proximitat a la regió metropolitana de Barcelona, a consumidores d'aquests serveis o clientes de les empreses, a usuaris o usuàries dels serveis de proximitat. La transcripció de les entrevistes en profunditat es duu a terme paral·lelament a la seva realització. L'anàlisi de les entrevistes transcrites s'està iniciant en aquest moment i es preveu que pugui estar enllestida al final de la propera tardor de 2001. Les conclusions del treball es podrien presentar a finals de l'any 2001.

Les cartes portolanes medievals

Director: Vicenç M. Rosselló i Verger

Aquest programa no solament mira d' aclarir el concepte d'«Escola mallorquina» a còpia de la documentació arxivística (ACA i ARM) i de l'anàlisi acurada de les cartes i atles confeigits a Mallorca, sinó també de tota la cartografia portolana anterior a l'any 1500. Aquest aspecte de la cultura catalana no es pot abstractreure del context mediterrani global.

Estat actual del programa i realitzacions

Un cop superada la discussió estèril entre cartografia mallorquina o «espanyola» i cartografia genovesa, veneciana o «italiana», hom comença a estar en condicions d'albirar l'origen i les vies de difu-

sió d'un contribució científicotècnica tan valuosa.

Pel que fa a la recollecció de material bàsic, en aquest moment disposem de 59 documents que corresponen a 135 transparències en color (entre 9 × 12 cm i 18 × 24 cm). Som encara lluny d'haver-ne obtingut la totalitat (185 aproximadament) perquè hi ha institucions o propietaris molt difícils de trobar i de convèncer.

Allò més representatiu, tanmateix, ja ha estat aconseguit amb el criteri de reunir tots els anònims i les obres més significatives de cada autor. Els documents provenen de la Biblioteca Marziana de Venezia, Medicea Laurenziana de Firenze, Österreichische Nationalbibliothek Wien, Zentralbibliothek de Zürich, Biblioteca Ricardiana de Firenze, Biblioteca Nazionale Vittorio Emanuele III de Nàpoli, Biblioteca Nazionale Centrale de Firenze, Accademia Etrusca de Cortona, Museo Correr de Venezia, Archivio di Stato de Firenze, Biblioteca Comunale de Siena, British Library London, Yale University Library New Haven, Bibliothèque Nationale de Paris, Biblioteca Marucelliana, National Maritime Museum of Greenwich, Topkapi Sarayı Musei d'Istanbul, Biblioteca Guarnacciana de Volterra, Arxiu de la Corona d'Aragó, Museu Marítim de Barcelona, Biblioteca Palatina de Parma, Hispanic Society of New York, Germanische Nationalmuseum von Nürnberg,

Badisches Landesmuseum von Karlsruhe, Biblioteca Estense de Módena, The Newberry Library of Chicago i de la Biblioteca Ambrosiana de Milano.

Una part de les despeses d'adquisició de materials ha estat sufragada per l'Institut Cartogràfic de Catalunya. El resultat patrimonial seran 2 col·leccions idèntiques, una a la Cartoteca de la Universitat de València i l'altra a l'Institut Cartogràfic de Catalunya, obertes als investigadors. Totes les imatges disponibles fins ara han estat escanejades i gravades en 11 discos compactes per tal de facilitar-ne l'accés i el maneig sense riscos innecessaris.

Sense la dedicació entusiasta del llicenciat Ramon Pujades Bataller, que n'ha fet tema de tesi doctoral, aquest programa no seria la realitat que ja és. Ha treballat a Venècia, Florència, Gènova i Madrid, i ara s'acaba d'incorporar com a facultatiu a l'Arxiu de la Corona d'Aragó. Coneixedor del llatí, el català i l'italià, i amb un sòlid pertret paleogràfic, ha elaborat un treball titulat *El litoral valencià en la cartografia portolana medieval*, fonamentat en l'anàlisi exhaustiva d'una quarantena de documents. També ha buidat una dotzena de cartes pel que fa a la toponímia (uns 1.800 noms per carta) i està tractant el corpus amb l'ajuda d'un complex programa informàtic.

Ara per ara, hom albira una hipòtesi de treball que confirma la dita

d'Opicino de Canistris (1334/37): *Mapa maris nauigabilis secundum Ianuenses et Maioricenses*. El primer «cartògraf» mallorquí (1339) Angelino Dulcert/Dalorto devia ser en realitat un genovès *Dulceto* i feia escola des de l'illa, mentre que el venecià Pietro Vesconte en feia una de paral·lela. Francesco Beccari (1403) serà responsable de les novetats i els progressos posteriors.

Cresques Abraham (1375 ca) òbviament segueix la pauta mallorquina

amb una bona partida de mestres jueus. Ara és en via d'estudi la Carta de Cortona —una de les més antigues i poc conegudes—, la qual, un cop revisada la Carta Pisana, permetrà establir conclusions més sòlides.

Una part avançada de la nostra recerca s'exposa en *10è curs. La cartografia catalana*. «Les cartes portolanes mallorquines». Barcelona, Institut Cartogràfic de Catalunya (2000). Cf. p. 17-115.

Centres de recerca

Centre de Recerca Matemàtica

L'Institut d'Estudis Catalans creà l'any 1984 el Centre de Recerca Matemàtica (CRM) amb l'objectiu principal de posar a disposició dels matemàtics catalans un centre d'investigació que estimulés la millora de la recerca matemàtica a Catalunya, tant en l'aspecte qualitatiu com en el quantitatiu. Per a assolir aquest objectiu, el CRM convida destacats científics d'arreu a fer estades de recerca, facilita el contacte amb aquests i amb institucions científiques als nostres joves investigadors, duu a terme programes de recerca, organitza congressos, seminaris i altres reunions científiques i difon els resultats de la recerca.

El CRM és ubicat a la Facultat de Ciències de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), al Campus de Bellaterra, segons el conveni signat entre l'IEC i la UAB.

Òrgans directius i Secretaria

El Consell

El CRM és dirigit per un Consell format per 4 membres de les disciplines de matemàtiques de l'Institut d'Estudis Catalans (IEC) i per un representant de la Societat Catalana de Matemàtiques (SCM).

Actualment són membres del Consell les persones següents: Eduard Bonet (IEC), Manuel Castellet (IEC), Joan Gir-

bau (IEC), Sebastià Xambó (SCM) i Josep Vaquer (IEC).

El director

El Consell elegeix un director per un període de 4 anys. L'actual director és el senyor Manuel Castellet, que fou reelegit per al quadrienni 2000-2003 en la sessió del Consell del mes d'octubre de 1999.

La Comissió d'Assessorament Científic

El Consell del CRM, en la reunió que celebrà el 13 de maig de 1994, va acordar la creació d'una Comissió d'Assessorament Científic, tal com havien suggerit alguns membres de la comunitat matemàtica catalana.

Durant aquest curs els membres d'aquesta Comissió han estat: Jaume Agudé (UAB), Lluís Alsedà (UAB), Pilar Bayer (UB), Josep Blat (UPF), Joan Elias (UB), Núria Fagella (UB), Jaume Moncasi (UAB), David Nualart (UB), Oriol Serra (UPC) i Mercè Ollé (UPC).

La Secretaria

De la Secretaria de la Direcció del CRM, així com d'atendre els nostres invitats i de processar els treballs de recerca, en tenen cura Maria Julià i Consol Roca.

Investigadors visitants

Durant aquest curs, el CRM ha acollit 33

investigadors visitants, amb estades que globalment sumen 167 mesos.

Becaris postdoctorals

D'entre els investigadors que han visitat el CRM durant aquest curs 2000-2001, volem destacar la presència d'11 becaris postdoctorals, amb estades superiors a 9 mesos, amb la qual cosa s'acompleix un dels objectius fundacionals: facilitar la recerca dels joves investigadors i el contacte d'aquests amb els científics més destacats. Aquests becaris i el període total de la seva estada es relacionen a continuació:

X. Zhang	Científic (DCESeIC)
J. A. Crespo	CRM
F. X. Dehon	Marie Curie (CE)
M. Eddahbi	CRM
G. Granja	Instituto Superior Técnico de Lisboa
N. Dutertre	Marie Curie (CE)
F. Neumann	Xarxa MHT (Modern Homotopy Theory) (CE)
M. Sierakowski	NATO
G. Swirszcz	CRM
A. Descheemaiker	Xarxa MHT (CE)
M. Cuivilliez	Marie Curie (CE)

Les beques doctorals pròpies del CRM foren concedides, l'any 2000 a J. A. Crespo i a G. Swirszcz, d'un total de 36 sollicituds presentades.

Activitats científiques

Barcelona 2001 EuroPh D Topology Conference

- W. Chacholski, Yale University
- O. Cornea, Université de Lille I
- D. J. Green, Universität Wuppertal
- F. Neumann, Centre de Recerca

Matemàtica

- P. Salvatore, Università degli Studi di Roma, «Tor Vergata»
- S. Schwede, Universität Bielefeld
- N. P. Strickland, University of Sheffield
- P. Lambrechts, Université d'Artois
- S. Whitehouse, Université d'Artois

Aquest esdeveniment ha tingut el següent comitè científic: Antonio Viruel, Universidad de Málaga (coordinador de la conferència); Jérôme Scherer, Université de Lausana; Natàlia Castellana, University of Aberdeen.

Hi hagué 9 conferències plenàries, de les quals s'adjunten els títols i els conferenciants a continuació, i 14 presentacions orals i 10 pòsters.

- W. Chacholski: «Model approximations of sheaves»
- O. Cornea: «Periodic orbits of Hamiltonian flows and homotopy theory»
- D. J. Green: «Computing cohomology rings of p -groups»
- P. Lambrechts: «Lefschetz duality and algebraic models of homotopy types»
- F. Neumann: «Étale homotopy and moduli stacks»

— P. Salvatore: «Formality of configuration spaces»

— S. Schwede: «Realizing modules over cohomology algebras»

— N. P. Strickland: «Formal multicurves and equivariant cobordism»

— S. Whitehouse: «Bases for co-operations in complex K-theory»

Cursos avançats del CRM

Aquest curs s'ha dut a terme la sisena edició dels cursos avançats que organitza el CRM sobre temes concrets de les matemàtiques que siguin d'actualitat per la seva activitat investigadora. Aquests cursos intensius estan adreçats a estudiants de doctorat avançats i a doctors, i són impartits per especialistes de reconegut prestigi en la matèria.

Durant el curs 2000-2001 s'han portat a terme el següents cursos avançats:

— *Algebraic Quantum Groups*. Coordinat per P. Ara (UAB) i impartit per K. Brown (Universitat de Glasgow) i K. Goodearl (Universitat de Califòrnia, a Santa Bàrbara). Del 5 al 16 de setembre de 2000.

El curs va tractar de diversos aspectes de la teoria de grups quàntics, i va posar èmfasi en l'estructura i la teoria de representació de versions quàntiques d'anells de coordenades de varietats algebriques i àlgebres envelopants d'àlgebres de Lie de dimensió finita. El punt de vista que adoptaren fou el de l'àlgebra no commutativa moderna i el de la teoria

de representació. Després d'introduir les diverses àlgebres quàntiques, una part del curs es va centrar en la situació en què hi ha una arrel de la unitat, mentre que una altra va seguir el cas general. El primer camí ens porta a l'estudi d'àlgebres de Hopf noetherianes que satisfan identitats polinòmiques i posen èmfasi en bones propietats homològiques i relacions geomètriques amb l'espai maximal d'ideals del centre. En la situació genèrica, les classes es concentraren en la geometria dels espectres primer i primitiu d'anells de coordenades quantitzats.

Aquest curs avançat, al qual assistiren 52 investigadors i estudiants de doctorat, fou finançat per la Comunitat Europea dins el programa Trobades Científiques d'Alt Nivell (contracte núm. HPCF-CT-1999-00048), per la Direcció General de Enseñanza Superior e Investigación Científica (ref. CO99-0116) i per la Direcció General de Recerca (2000ARCS 00132).

— *Symplectic geometry of integrable Hamiltonian systems*. Coordinat per Carlos Curràs-Bosch i Eva Miranda i impartit per Michèle Audin (Institut de Recherche de Mathématique Avancée, Strasbourg), Ana Cannas da Silva (Instituto Superior Técnico, Lisboa) i Eugene Lerman (University of Illinois at Urbana-Champaign). Del 10 al 15 de juliol de 2001.

A més es van impartir 4 conferències d'una hora. El total de participants al curs fou de 55 persones.

— *Global Riemannian geometry: curvature and topology*. Amb la col·laboració de la Universitat Jaume I i coordinat per Vicent Palmer i Ximo Gual. El curs fou impartit per S. Markvorsen (Technical University of Denmark) i M. Min-Oo (McMaster University). Castelló de la Plana. Del 17 al 23 de juliol de 2001.

Es van impartir 4 conferències d'una hora, i 13 intervencions de 10 minuts dels joves participants. El total de participants al curs fou de 47 persones.

— *Modular forms and p-adic Hodge theory*. Coordinat per Adolfo Quirós i Xavier Xarles i impartit per Christophe Breuil (Universitat París-Sud) i Bas Edixhoven (Universitat de Rennes I). Del 18 al 28 d'agost de 2001.

Es van impartir 7 conferències d'una hora i un quart, i els joves participants van fer 9 presentacions de 30 minuts.

Mestratge Matemàtiques

per als instruments financers

El mestratge *Matemàtiques per als instruments financers* és una activitat conjunta del Centre de Recerca Matemàtica i el Departament de Matemàtiques de la Universitat Autònoma de Barcelona amb diverses empreses financeres, entre les quals hi ha la Borsa de Barcelona, que n'és l'entitat patrocinadora. Hi col·laboren, també, els departaments d'Economia Aplicada, d'Economia de l'Empresa

i d'Economia i d'Història Econòmica de la UAB, el Departament d'Estadística de la Universitat de Barcelona i destacats especialistes que treballen en contacte directe amb els mercats. L'objectiu del mestratge és formar especialistes capaços de desenvolupar nous productes financers, segons les necessitats del moment, i preparats per a comprendre i discutir críticament les hipòtesis i limitacions dels models existents. Aquest mestratge s'estructura en 3 quadrimestres, 2 de teòrics, amb 120 hores de docència cadascun, i un tercer de pràctiques en una empresa financera.

La responsabilitat del mestratge és a càrrec de la Comissió acadèmica, integrada pels professors Àngel Calsina, Joan del Castillo, Jaume Llibre i Frederic Utzet, i del Consell assessor, integrat pels senyors Xavier Auguets (Caixa de Catalunya), Antoni Giralt (Borsa de Barcelona), Pere Guinjoan (Caixa d'Estalvis i Pensions de Barcelona) i Joan Sueiro (Banc de Sabadell).

Són admesos anualment un màxim de 20 alumnes, que disposen a les instal·lacions del CRM de la tecnologia més avançada per a fer el seguiment dels mercats financers.

Maths Quiz 2000

El CRM ha organitzat el concurs internacional *Maths Quiz 2000*, que es va celebrar els dies 4 i 5 de desembre de 2000. Aquest joc o competició ha representat

un esdeveniment singular dintre de les celebracions de l'Any Mundial de les Matemàtiques. És un concurs d'una durada ininterrompuda de 24 hores, que s'ha fet a través d'Internet, en temps real, simultàniament a tot el món. Els concursants —hi havia un total de 378 equips inscrits d'arreu del món— havien d'anar contestant preguntes de matemàtiques, del màxim nivell, per tal d'anar sumant punts. Al mateix temps, podien seguir l'evolució de la seva classificació en el total d'equips participants. El joc tenia una estructura que recordava la plena: les preguntes apareixien en una mena de tarja i calia completar una fila o columna per tal d'accedir a una tarja superior on les respostes correctes tenien un valor més alt (la puntuació de les targes seguia la successió de Fibonacci).

El *Maths Quiz 2000* va ser dissenyat i realitzat per Rafel Serra i Jaume Aguadé, que van coordinar un equip d'informàtics encarregats de la programació i implantació del joc, i un equip de matemàtics que van preparar la base de dades de preguntes.

Aquest joc ha rebut el suport de Sun Microsystems, que ha ofert els 5 premis principals (consistents, cada un, en una estació de treball i el servidor del joc; Birkhäuser Verlag, que ha ofert un nombre molt important de lots de llibres; i Wolfram Res., que ha ofert 5 llicències del programa *Mathematica*). Cal destacar també el suport que s'ha rebut de la

Universitat Oberta de Catalunya i del Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació de la Generalitat de Catalunya.

El CRM havia ofert un premi (en forma d'ajuda a la recerca) a l'equip dels Països Catalans que obtingués una classificació més bona. Aquest premi s'ha atorgat a un equip de la Universitat Autònoma de Barcelona, el qual, al mateix temps, ha obtingut la primera posició absoluta al *Maths Quiz 2000*.

Altres conferències i seminaris

Al CRM regularment s'hi fan conferències i seminaris. Per a poder avaluar l'activitat del centre únicament es relaciona a continuació el nombre de conferències i seminaris que s'ha dut a terme durant cadascun dels mesos del curs:

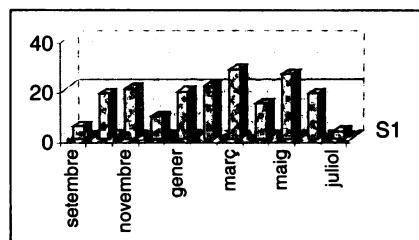

FIGURA 1. Conferències i seminaris curs 2000-2001.

Publicacions

De la sèrie «Preprints», publicada pel CRM durant aquest curs, se n'han fet els 33 números següents:

Núm. 441: LLIBRE, J.; ZHANG, X. *On the*

- invariant algebraic surfaces of the Lorenz systems.* Setembre de 2000.
- Núm. 442: LLIBRE, J.; ZHANG, X. *Invariant algebraic surfaces of the Rikitake system.* Setembre de 2000.
- Núm. 443: MELNIKOV, M. S.; PARAMONOV, P. V.; VERDERA J. *C^1 -approximation and extension of subharmonic functions.* Setembre de 2000.
- Núm. 444: MAÑOSA, V. *Monodromy, stability, and bifurcation of a limit cycle from degenerate singular points of certain planar vector fields.* Octubre de 2000.
- Núm. 445: AIT OUAHRA, M.; EDDAHIBI, M. *Théorèmes limites pour certaines fonctionnelles associées aux processus stables sur l'espace de Hölder.* Octubre de 2000.
- Núm. 446: LLIBRE, J.; ZHANG, X. *Invariant algebraic surfaces of the Belousov-Zhabotinskii systems.* Octubre de 2000.
- Núm. 447: BURDZY, K.; NUALART, D. *Brownian motion reflected on Brownian motion.* Novembre de 2000.
- Núm. 448: LI, W.; LLIBRE, J.; NICOLAU, M.; ZHANG, X. *On the differentiability of first integrals of two dimensional flows.* Novembre de 2000.
- Núm. 449: LI, W.; LLIBRE, J.; ZHANG, X. *Melnikov functions for period annulus, nondegenerate centers, heteroclinic and homoclinic Cycles.* Novembre de 2000.
- Núm. 450: LEARY, I. J. *Bounding the orders of finite subgroups.* Novembre de 2000.
- Núm. 451: LI, W.; LLIBRE, J.; ZHANG, X. *Extension of Floquet's theory to nonlinear periodic differential systems and embedding diffeomorphisms in differential flows.* Novembre de 2000.
- Núm. 452: GAUTERO, F. *Cross-sections to semi-flows on 2-complexes.* Novembre de 2000.
- Núm. 453: LEARY, I. J. *The Euler class of a Poincaré duality group.* Desembre de 2000.
- Núm. 454: LI, W.; LLIBRE, J.; ZHANG, X. *Planar analytic vector fields with generalized rational first integrals.* Desembre de 2000.
- Núm. 455: LI, W.; LLIBRE, J.; ZHANG, X. *Local first integrals of differential systems and diffeomorphisms.* Desembre de 2000.
- Núm. 456: GASULL, A.; GIACOMINI, H. *A new criterium to control the number of limit cycles of some generalized Liénard equations.* Desembre de 2000.
- Núm. 457: FONT, J. M.; HÁJEK, P. *On Lukasiewicz's four-valued modal logic.* Desembre de 2000.
- Núm. 458: ALSEDA, LI.; KOLYADA, S.; LLIBRE, J.; SNOHA, L. *Axiomatic definition of the topological entropy on the interval.* Desembre de 2000.
- Núm. 459: DU TERTRE, N. *On topological invariants associated to a polyno-*

- mial with compact critical set.* Desembre de 2000.
- Núm. 460: GONZÁLEZ, M. J.; NICOLAU, A. *Multiplicative square functions.* Desembre de 2000.
- Núm. 461: ARA, P.; PEDERSON, G. K.; PERERA, F. *A closure operation in rings.* Gener de 2001.
- Núm. 462: CANNON, J. W.; DICKS, W. *On hyperbolic once-punctured-torus bundles.* Gener de 2001.
- Núm. 463: DU TERTRE, N. *Courbures et singularités réelles.* Febrer de 2001.
- Núm. 464: DEHON, F.-X. *μ -cohomologie des espaces fonctionnels de source le classifiant d'un groupe de Lie compact commutatif.* Febrer de 2001.
- Núm. 465: GONZÁLEZ, M. J.; KOSKELA, P.; LORENTE, J. G.; NICOLAU, A. *Distributional inequalities for non-harmonic functions.* Febrer de 2001.
- Núm. 466: DAMMAK, M.; GRAZZINI, F.; ZARATI, S. *Profondeur et cohomologie équivariante.* Març de 2001.
- Núm. 467: BOURGUIBA, D.; HAMMOUDA, S.; ZARATI, S. *Actions libres d'un 2-groupe abélien élémentaire sur un produit fini de sphères.* Març de 2001.
- Núm. 468: CUVILLIEZ, M. *Properties of semi-trivial fibrations.* Març de 2001.
- Núm. 469: SJÖGREN, P.; SORIA, F. *Sharp estimates for the non-centered maximal operator associated to Gaussian and other radial measures.* Abril de 2001.
- Núm. 470: ARA, P.; O'MEARA, K. C.; PERERA, F. *Stable finiteness of group rings in arbitrary characteristic.* Abril de 2001.
- Núm. 471: BROTO, C.; KITCHLOO, N. *Classifying spaces of Kač-Moody groups.* Juny de 2001.
- Núm. 472: DESCHIEEMAER, A.; MALFAIT, W. *Preserving asphericity of virtually nilpotent spaces under p -localization.* Juny de 2001.
- Núm. 473: BROTO, C.; LEVI, R.; OLIVER, B. *Homotopy finite group theory.* Juny de 2001.
- De la sèrie «Quaderns» se n'han publicat aquests 4 números:
- Núm. 17: Advanced Course on Algebraic Quantum Groups (setembre de 2000).
- Núm. 18: Advanced Course on Symplectic Geometry of Integrable Hamiltonian Systems (juliol de 2001).
- Núm. 19: Advanced Course on Global Riemannian Geometry: curvature and topology (juliol de 2001).
- Núm. 20: Advanced Course on Modular Forms and p -adic Hodge Theory (juliol de 2001).
- Durant el mes de març de 2001 es va publicar el sisè volum de la sèrie «Conferències», que recull un resum de les conferències impartides al llarg de l'any 2000.

Placa Narcís Monturiol

Aquest any la Generalitat de Catalunya, a proposta del conseller de Recerca, Universitats i Societat de la Informació, concedí la Placa Narcís Monturiol al mèrit científic i tecnològic al Centre de Recerca Matemàtica (Decret 361/2000, DOGC 3265, de 15 de novembre de 2000). Aquest guardó, que és el màxim que el Govern de Catalunya atorga a una institució científica, fou concedit per «dur a terme una important tasca de desenvolupament de la recerca matemàtica a Catalunya, com a centre de professors visitants i becaris postdoctorals, al servei de tots els matemàtics de les universitats catalanes, alhora que ha projectat a la comunitat internacional l'activitat científica del nostre país». La *Placa Narcís Monturiol* fou lliurada el dia 30 de novembre pel president de la Generalitat de Catalunya al Saló Sant Jordi de la Generalitat i recollida pel seu director, en representació del Centre de Recerca Matemàtica.

L'EPDI

El mes d'agost de l'any 2000, el Centre de Recerca Matemàtica fou convidat a integrar-se a l'European Postdoctoral Institut for the Mathematical Sciences (EPDI), integració que es féu efectiva durant el mes de setembre.

L'EPDI és una xarxa d'instituts de recerca europeus que atorga anualment un nombre de beques postdoctorals d'alt nivell competitiu. Creat inicialment

per l'Institut des Hautes Études Scientifiques de Bures, pel Max-Planck-Institut für Mathematik de Bonn i per l'Isaac Newton Institute for the Mathematical Sciences de Cambridge, està constituït actualment per 9 instituts de recerca matemàtica: els 3 esmentats, el CRM, el Max-Planck-Institut für Mathematik in den Naturwissenschaften de Leipzig, l'Institute Mittag-Leffler de Djursholm, el Banach Center de Varsòvia, l'Erwin Schrödinger Institut de Viena i el Forschungsinstitut für Mathematik (FIM) de Zuric.

L'EPDI convocà el mes d'octubre 5 beques postdoctorals de 2 anys de durada (cursos 2001-2002 i 2002-2003), ofertes a joves investigadors de països europeus que hagin obtingut el doctorat en matemàtiques (pures o aplicades) o en física matemàtica el 1999 o posteriorment.

En sengles reunions a Viena i Cambridge es procedí a la selecció de candidats, un cop estudiades les sollicituds i els informes elaborats per especialistes. Dels 5 becaris escollits, 2 faran una estada d'1 any cadascun al CRM.

Grup de Topologia Algebraica

El Grup de Topologia Algebraica de Barcelona, dirigit per Jaume Aguadé, està integrat per 2 catedràtics d'universitat, 6 professors titulars, 5 doctors i 5 estudiants de doctorat; la major part treballen a la Universitat Autònoma de Barce-

lona, però hi participen també les universitats de Barcelona, Almeria, Màlaga i Granada. Aquest grup ha estat designat aquest any com un centre de formació Marie Curie per la Comissió Europea, un dels 2 únics de l'Estat espanyol. És un Grup de Recerca Consolidat de la CIRIT de Catalunya des de 1995 i forma part de la xarxa europea de formació en recerca Modern Homotopy Theory, juntament amb altres grups de les universitats d'Aberdeen, Aarhus, Sheffield, París-Nord i Catòlica de Leuven i el CNRS.

Des de l'any 1982 organitza cada 4 anys la *Barcelona Conference on Algebraic Topology*, una sèrie de congressos de referència a tot el món, les actes dels quals han estat publicades des de l'any 1986 en diverses sèries de Springer Verlag i Birkhäuser Verlag. El mes de juliol de l'any 2001, els més joves del Grup de Topologia Algebraica han organitzat la *Barcelona 2001 EuroPhD Topology Conference* i, el mes de setembre, l'euro curs avançat *Proper Group Actions*, ambdós esdeveniments finançats per la Comissió Europea.

El grup acull becaris postdoctorals (+ l'any 2000), i a partir de l'any 2001 acollirà també estudiants de doctorat de programes de topologia algebraica de diverses universitats europees.

Trobades científiques d'alt nivell

El Centre de Recerca Matemàtica ha presentat un total de 10 propostes de con-

gressos i cursos avançats a les 2 convocatòries de la Comunitat Europea en el marc del programa *Increment del Potencial Humà de Recerca*, 4 a la convocatòria de l'any 1999 i 6 a la de l'any 2000. Tots 10 esdeveniments han estat aprovats per la Comissió Europea, amb la qual cosa, en un període de 2 anys, de l'estiu de 2000 al de 2002, el CRM haurà organitzat 2 EuroCongressos, 2 EuroCongressos PhD i 6 EuroCursos avançats, a més dels que li puguin ésser aprovats en la convocatòria de 2001. Es tracta dels esdeveniments següents:

- PhD EuroConference on *Complex Analysis and Holomorphic Dynamics*
- *The 6th Barcelona Logic Meeting*

- Curs avançat: *Algebraic Quantum Groups*

- Barcelona 2001 EuroPhD Topology Conference: *Homotopy Theory and Applications*

- Curs avançat: *Symplectic Geometry of Integrable Hamiltonian Systems*

- Curs avançat: *Global Riemannian Geometry: curvature and topology*

- Curs avançat: *Modular forms and p-adic Hodge Theory*

- *Combinatorics and Graph Theory: Algebraic, Algorithmic, Geometric and Probabilistic Aspects*

- Curs avançat: *Proper Group Actions*

- Curs avançat: *Mathematical Finance: Further models*

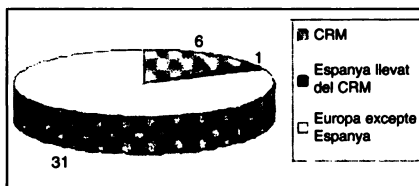

FIGURA 2a. Sol·licituds concedides amb data setembre de 2000.

— Curs avançat: *Geometric 3-Manifolds*

Cal destacar l'elevat percentatge d'èxit assolit pel CRM en aquestes convocatòries, com ho mostren les figures superiors, referit a la convocatòria de l'any 2000.

Premi Ferran Sunyer i Balaguer

L'any 2000 fou convocat per novena vegada el Premi Internacional Ferran Sunyer i Balaguer. El premi és concedit a una monografia que posi al dia els avenços de recerca en alguna de les àrees de les matemàtiques que s'hagin desenvolupat més recentment. L'obra premiada és publicada per Birkhäuser Verlag dins la sèrie *Progress in Mathematics*; el premi és dotat amb 10.000 euros.

En la convocatòria feta el 1999 es van presentar 2 obres d'autors de diferents països. El Comitè científic, integrat per

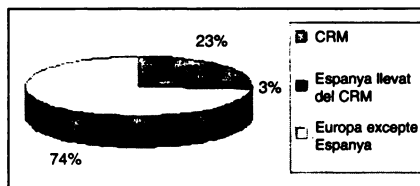

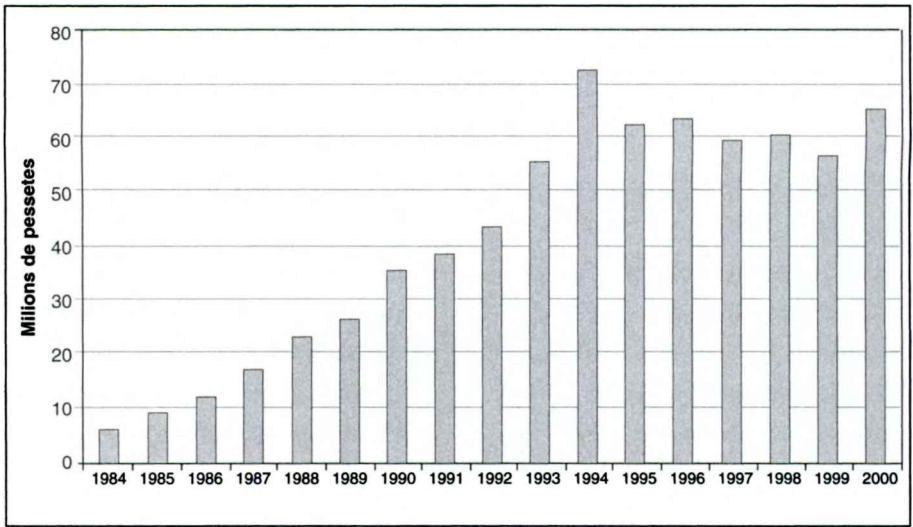
FIGURA 2b. Subvencions concedides amb data setembre de 2000.

Hyman Bass (Universitat de Michigan), Pilar Bayer (Universitat de Barcelona), Antonio Córdoba (Universitat Autònoma de Madrid), Paul Ma llià Vin (Universitat de París VI), i Alan Weinstein (Universitat de Califòrnia, a Berkeley), va recomanar a la Fundació atorgar el premi a l'obra *The symmetry perspective*, dels autors Martin Golubitsky i Ian Stewart.

En la reunió del patronat de la Fundació Ferran Sunyer i Balaguer del 23 de novembre de 2000, Jaume Agudé fou designat nou director de la Fundació per substituir Joaquim Bruna, que n'ha estat director des del 1995, i a qui els membres del patronat van agrair la seva tasca.

Pressupost

A continuació s'adjunta un gràfic de l'evolució del pressupost del CRM durant els darrers anys.

Laboratori d'Estudis Geofísics Eduard Fontserè

Director: Antoni M. Correig i Blanchar

El Laboratori té per objectiu l'estudi de la sismicitat i estructura interna (litosfera) de Catalunya a partir de les dades enregistrades a les estacions sísmiques de Poble, de Vandellòs, de l'Observatori de l'Ebre i del túnel del Cadí, a la Cerdanya.

El Laboratori d'Estudis Geofísics Eduard Fontserè (LEGEF) duu a terme, des de l'any 1985, estudis de sismologia a la Cerdanya (on s'ha estructurat un Laboratori de Sismologia) i, des de l'any 1984, estudis de sismicitat local i detectabilitat a la zona del Baix Ebre, en part encaminats cap a l'anàlisi de perillositat sísmica. La finalitat dels estudis és bàsicament de recerca, tant des del punt de vista experimental (en el sentit de noves tècniques i metodologia d'anàlisi) com de recerca bàsica en geofísica. Els objectius generals dels projectes que porta a terme són de tres tipus: tècnics, científics i d'aplicació; tots tres, però, amb un elevat grau de complementarietat, i la seva definició i aplicació es fa tenint en compte els interessos comuns.

Els objectius tècnics generals passen en tot moment pel manteniment de tecnologia punta en l'apartat d'obtenció i subministrament de dades. Els objectius científics i d'aplicabilitat se centren, en el cas d'estudis de sismicitat, en la determinació d'estructures litosfèri-

ques a Catalunya, així com de les seves propietats atenuants.

Una de les característiques més importants del LEGEF és el fet que tingui fonts d'informació pròpies. Mercès a la privilegiada situació i excel·lent ubicació de les estacions sísmiques que gestiona, actualment aquestes fonts subministren informació que es difon internacionalment a través del consorci ORFEUS (Observatories and Research Facilities for European Seismology) i proposades perquè formin part de la futura xarxa europea. Per tot això, una de les principals tasques del LEGEF és la de mantenir un elevat nivell de qualitat tant en l'enregistrament com en la difusió de la informació obtinguda.

Realitzacions

Per tal de tenir continuïtat en els aspectes abans esmentats, durant el curs 2000-2001 s'ha iniciat el procés d'actualització del servidor central d'adquisició del túnel del Cadí, per dotar l'estació de les prestacions necessàries per a poder aprofitar els avantatges de la seva localització. Després de 6 anys de funcionament ininterromput i una efectivitat que supera el 90 % del temps d'operació, es disposa d'un nou sistema de digitalització que li proporciona un rang dinàmic real (precisió) de 24 bits (actualment és de 16 bits) i, a més a més, obre les portes

a processos de transmissió d'informació en temps real.

Paral·lelament, s'ha equipat l'estació sísmica del monestir de Poblet amb un sensor de darrera generació, cedit temporalment per l'ETH de Zuric, integrant l'estació al projecte MIDSEA (Moment Tensor Inversion in the Mediterranean Region) coordinat per l'ETH mateix. Després de 8 mesos de funcionament, s'ha constatat una excel·lent qualitat de la informació obtinguda i està en procés de convertir-se en una estació permanent de banda ampla.

Amb les actualitzacions de l'instrumental esmentades es podrà, d'una banda, continuar els treballs que s'han anat realitzant des de l'any 1995, i que han fet que l'estació del túnel de Cadí sigui de les poques estacions que han permès publicar en revistes internacionals de primera línia estudis de detectabilitat i controls continuats de nivells de soroll de fons i de font sísmica. Tot això, i el fet que hagi estat enregistrant en mode continu a 80 mostres per segon, fa que pugui ser considerada una referència absoluta per a altres estacions, i que pugui proporcionar valors de referència per a qualsevol època de l'any. A més a més, amb l'adquisició d'un sensor de banda ampla, l'estació sísmica del monestir de Poblet, no solament aprofitarà al màxim les seves possibilitats de treball, sinó que, a més, significarà un complement important de l'estació de banda ampla del túnel del Cadí.

Des del punt de vista d'utilització de dades a nivell de cooperació internacional, els treballs més recents sobre estructura interna de la litosfera (determinació d'estructures mitjançant les funcions de transferència i de recepció, ressonància, localització i propagació caòtica), iniciats els anys 1996 i 1999 respectivament, han permès posar de manifest resultats interessants de cara a un més bon coneixement de les àrees estudiades. Els resultats obtinguts en aplicar metodologies sobre algorismes d'inversió múltiples han afavorit l'establiment o continuació de cooperacions entre l'IEC i la UB amb la Universitat Saint Louis (EUA), l'ETH (Suïssa) i el KNMI (Holanda). Aquestes col·laboracions consisteixen en la utilització de dades comunes dins de projectes de l'àmbit euromediterrani i l'aplicació de tècniques més esteses a registres que permetin ampliar el coneixement de la litosfera a Catalunya.

Projectes (finançats en convocatòries públiques)

Funciones de transferencia y recepción y respuesta local del suelo

Entitat finançadora: Dirección General de Investigación Científica y Técnica. Programa Sectorial de Promoción General del Conocimiento

Projecte: PB96-0139-C04-02

Durada: des de 1997 fins a 2000

Investigador responsable: Antoni M. Correig i Blanchar

Xarxa Temàtica «Sismologia i Enginyeria Sísmica»

Entitat finançadora: Comissionat per a Universitats i Recerca (Generalitat de Catalunya)

Projecte: 1998XT00048

Durada: des del 01/01/1999 fins al 31/12/2000

Investigador responsable: Antoni M. Correig i Blanchar

Riesgo sísmico: análisis de sismicidad y obtención de la respuesta local del medio

Entitat finançadora: Secretaría de Estado de Educación, Universidades Investigación y Desarrollo

Projecte: Ren2000-1740-C05-02

Durada: des de 2000 fins a 2002

Investigador responsable: Antoni M. Correig i Blanchar

Multi-Disciplinary Monitoring, Modelling and Forecasting of Volcanic Hazards

Entitat finançadora: Unió Europea

Projecte: MULTIMO-EVG1-2000-0574

Durada: des de 2001 fins a 2004

Investigador responsable: Antoni M. Correig i Blanchar

Projectes (convenis amb empreses i/o administracions)

Control de sismicitat a la zona del Baix Ebre

Tipus de contracte: Conveni específic IEC-CNVII. Referència CNV-L-OTS-234

Empresa finançadora: Central Nuclear Vandellòs II

Durada: Signat des del 29/07/1982, actualment és vigent

Investigador responsable: Josep Vila i Codina

Control de sismicitat a la zona del Baix Ebre

Tipus de contracte: Conveni específic IEC-ANA

Empresa finançadora: Centrals Nuclears Ascó I i II

Durada: signat des del 29/07/1982, actualment és vigent

Investigador responsable: Josep Vila i Codina

Estudis sísmics al Pirineu oriental

Tipus de contracte: Conveni específic IEC-ICC en matèria de sismologia

Empresa finançadora: Institut Cartogràfic de Catalunya

Durada: des del 01/01/2000 fins al 31/12/2000

Investigador responsable: Josep Vila i Codina

Referències

Les activitats del Laboratori han donat peu a l'elaboració de treballs científics, la publicació dels quals es relaciona a continuació:

JULIÀ, J.; AMMON C. J.; HERRMANN, R. B.; CORREIG, A. M. «Joint Inversion of Re-

ceiver Function and Surface wave Dispersion». *Geophysical Journal International*, núm. 143 (2000), p. 1-19.

POSADAS, A.; HIRATA, T.; VIDAL, F.; CORREIG, A. M. «Spatio-temporal Seismicity patterns using Mutual Information. Application to Southern Iberian Peninsula Earthquakes». *Physics of the Earth and Planetary Interiors*, núm. 122 (2000), p. 269-276.

Comunicacions presentades en congressos

XXVII General Assembly of the European Seismology Commission. Lisboa, 10-15 de setembre de 2000

— J. Batlló, S. Dineva, D. Mihailov, R. Macià. «Source Parameters of two large Iberian earthquakes (23 April 1909 and 16 June 1910) from instrumental data»

— R. Macià, J. Julià. «Dipping Structure Constraints Beneath la Cerdanya (Eastern Pyrenees) from Receiver Function Observations»

— J. Vila, R. Macià, A. M. Correig. «Variations of Local Magnitude in Southern Catalonia (Northeastern Iberian Peninsula)»

2000 Fall Meeting of the American Geophysical Union. San Francisco, 15-19 de desembre de 2000

— A. M. Correig. «On the Fine Structure of Aftershock Time Series»

— A. M. Correig. «Dynamical Characteristics of Microseism Time Series»

— J. Vila, R. Macià, A. M. Correig. «Variations of Local Magnitude in Catalonia (Northeastern Iberian Peninsula)»

Proceedings (comunicacions publicades)

CORREIG, A. M. «Dynamical Characteristics of Microseism Time Series». *EOS Transactions American Geophysical Union*, núm. 81 [Fall Meeting Suppl.] (2000). 64 p.

VILA, J.; MACIÀ, R.; CORREIG, A. M. «Variations of Local Magnitude in Catalonia (Northeastern Iberian Peninsula)». *EOS Transactions American Geophysical Union*, núm. 81 [Fall Meeting Suppl.] (2000). 48 p.

Reports interns de l'Institut d'Estudis Catalans

Aquestes publicacions corresponen al desenvolupament dels convenis que el LEGEF té establerts amb diferents empreses i que s'han especificat abans.

— J. Vila, A. M. Correig. *Informe del funcionamiento de la estación sísmica de la C. N. Vandellòs II (VAN2)*. Període: 1/7/2000 - 31/12/2000. Informe núm. 31. Report LEGEF, núm. 2001-1.

— J. Vila, A. M. Correig. *Informe del funcionamiento de la estación sísmica del monestir de Poblet (POBL)*. Període: 1/1/2000 - 31/12/2000. Report LEGEF núm. 2001-2.

— J. Vila. *Informe del funcionamiento de l'estació sísmica del túnel del Cadí (CADÍ)*. Període: 1/1/2000 - 31/12/2000. Report LEGEF núm. 2001-3.

— J. Vila. *Esdeveniments sísmics seleccionats, enregistrats entre l'1 de gener i el 31 de desembre de 2000*. CD-ROM vol. LEGEF2000; report núm. 2001-4.

Representacions de col·laboradors del LEGEF en comitès internacionals

— Antoni Correig. Membre de la subcomissió «Seismic activity associated to volcanic phenomena». European Seismological Commission

— Josep Vila. Chairman del Working Group I de l'ORFEUS (Observatories and Research Facilities for European Seismology)

— Josep Vila. Observador en representació del Working Group I de l'ORFEUS al projecte MEREDIAN (Mediterranean-European Rapid Earthquake Data Information and Archiving Network)

— Josep Vila. Observador en representació del Working Group I de l'ORFEUS al Dat Center Coordination Meeting. De Bilt, Holanda, 6-11 de juliol de 2001

Estada

L'estada de col·laboradors del LEGEF a l'estranger o en cursos ha estat la següent:

— Josep Vila. ORFEUS Working Group 2 workshop «Installation and operation of seismic broad-band stations». Roma, novembre de 2000

Participació en congressos internacionals

La participació de col·laboradors del LEGEF en congressos o assemblees internacionals ha estat la següent:

— Antoni Correig. Ponent al *2000 Fall Meeting of the American Geophysical Union*. San Francisco, 15-19 de desembre de 2000

— Ramon Macià. Ponent a la *XXVII General Assembly of the European Seismology Commission*, Lisboa, 10-15 de setembre de 2000

— Josep Vila. Ponent a la *XXVII General Assembly of the European Seismology Commission*, Lisboa, 10-15 de setembre de 2000

— Josep Vila. Assistent al Seismologist meeting «Future of waveform data exchange and archiving in Europe». De Bilt, Holanda, 3-5 de juliol de 2001

Assessorament

Reports de la recerca a Catalunya

L'objectiu del programa Reports de la recerca a Catalunya és oferir a la comunitat científica i als poders públics uns informes on es duen a terme anàlisis sectorials del sistema de recerca del país. El programa s'inicià el desembre de 1995 i dividí els treballs en àrees temàtiques fonamentades en els àmbits i els sotsàmbits de la CIRIT. Cada informe proporciona informació agregada sobre la recerca a Catalunya en cada àrea temàtica i aporta reflexions sobre els objectius generals de la recerca, l'evolució, les tendències, la situació actual i una anàlisi prospectiva. Els informes inclouen també dades de finançament i d'índexs de productivitat.

L'elaboració dels informes ha estat confiada a una persona de prestigi que ha actuat com a director i que ha rebut l'ajuda d'un grup de col·laboradors experts en l'àrea. Per a l'elaboració dels reports es va optar, des d'un començament, per no imposar cap metodologia unificada. La raó fou la gran varietat de disciplines analitzades i la diversitat de criteris, metodologies i indicadors que s'usen en cada àrea.

El Decret 195/1991, del 16 de setembre, de la Generalitat de Catalunya, relatiu a la coordinació de la recerca i a la reorganització de la CIRIT, reconeix a

l'IEC un paper regular d'assessorament d'aquest organisme. Desenvolupant aquest paper de l'Institut, la CIRIT durant la tardor de l'any 1995 acordà engegar el projecte d'elaboració dels Reports encarregant-lo a l'IEC.

Fins a aquest curs s'han elaborat i presentat els reports en les àrees següents: biologia cel·lular, molecular i bioquímica, economia, física, medicina, tecnologies de la informació i de les comunicacions, les ciències socials: antropologia, ciència política, comunicació i sociologia, la lingüística i les ciències del llenguatge, geologia, matemàtiques, història, geografia i demografia, biologia d'organismes i sistemes, pedagogia, enginyeria industrial, enginyeries agronòmiques, forestals i alimentàries, art, dret, enginyeria civil i enginyeria de la construcció, química, filologia catalana i literatura catalana.

Durant el curs 2000-2001 s'han presentat els reports següents:

— *Arquitectura i urbanística*

Autor: Manuel Ribas i Piera

— *Veterinària*

Coordinador: Lluís Ferrer i Cauber

Col·laboradors: Maria Teresa Paramio, Mariano Domingo i Joan Tibau

— *Literatura catalana*

Coordinador: Joaquim Molas i Batllori

Col·laboradors: Enric Sullà,

Lola Badia, Eulàlia Duran i Jordi Castellanos

— *Psicologia*

Coordinador: Lluís Garcia i Sevilla

Col·laboradors: Antoni Andrés Pueyo, M. Teresa Anguera i Argilaga,

Xavier Caseras i Vives, Veronique Demarbre i Zboril i Núria Ferré i Suana

Acabades les redaccions dels reports individuals, es preveu publicar tots els reports junts durant el curs 2001-2002.

Promoció

Premis i borses d'estudi

El Ple de l'Institut d'Estudis Catalans concedí el dia 24 d'abril de 2001 els premis i borses d'estudi convocats en el *Cartell de premis* de l'any 2000. El resultat del concurs ha estat el següent:

Premi Prat de la Riba

Ponència: Manuel Castellet i Solanas, Carles Miralles i Solà, Vicent Pitarch i Almela, Joaquim Rafel i Fontanals i Ramon Sistac i Vicén.

Atorgat a Josep M. Nadal i Modest Prats per *Història de la llengua catalana*. Vol. 2: *El segle XV*.

Premi Internacional Catalònia

Ponència: Joan A. Argenter i Giralt, Heribert Barrera i Costa, Oriol de Bolòs i Capdevila, Marc Mayer i Olivé i Josep M. Terricabras i Nogueras.

Atorgat a Georges Fabre per la seva llarga trajectòria de dedicació a la recerca científica sobre la Hispània romana, i més concretament sobre Catalunya.

Premi Jaume Vicens i Vives d'Història Contemporània

Ponència: Manuel Ardit i Lucas, Josep Massot i Muntaner i Concepció Mir i Curcó.

Atorgat a Ramon Arnabat Mata pel treball *Revolució i contrarrevolució a Catalunya durant el Trienni Liberal, 1820-1823*.

Premi Josep Pijoan d'Història de les Arts

Ponència: Xavier Barral i Altet, Francesc Fontbona i de Vallescar i Núria Dalmaes i Balaña.

Atorgat a Santi Torras Tilló pel treball *Els ducs de Cardona: art i poder (1575-1690). Una proposta d'estudi i d'aproximació a la història, art i cultura a l'entorn de la casa ducal en època moderna*.

Premi August Pi i Sunyer de Bioquímica i Ciències Fisiològiques

Ponència: Josep Carreras i Barnés, Mercè Durfort i Coll i Josep Egozcue i Guixart.

Atorgat a Joaquin Egea Navarro pel treball *Regulació per calmodulina de les vies de transducció de senyal activades per agents neurotròfics: rellevància en la supervivència neuronal*.

Accèssit atorgat a Josep M. Casanovas Fontova pel treball *Paper dels receptors 5-HT_{1A} pre- i postsinàptics en el control del sistema serotoninèrgic al cervell de rata*.

Premi Leandre Cervera d'Endocrinologia Experimental

Ponència: Màrius Foz i Sala, Francesc González i Sastre i Jordi Sans i Sabrafen.

Atorgat a Marta Español i Fabregat pel treball *Importància de la glicerolfosfat-deshidrogenasa mitocondrial en la diabetis mellitus*.

Premi Josep R. Bataller de Geologia

Ponència: Jordi Corominas i Dulcet, Pere Santanach i Prat i David Serrat i Congost.

No ha estat adjudicat.

Premi Josep Teixidor de Matemàtiques

Ponència: Joan Girbau i Badó, Josep Vaquer i Timoner i Sebastià Xambó i Descamps.

Atorgat a Montserrat Alsina i Aubach pel treball *Aritmètica d'ordres quaterniònics i uniformització hiperbòlica de corbes de Shimura*.

Premi Lluís Nicolau d'Olwer de Filologia

Ponència: Carles Miralles i Solà, Joan Miralles i Monserrat i Lola Badia i Pàmies.

Atorgat a Joan R. Veny Mesquida pel treball *Diari 1918 de J. V. Foix. Estudi i edició*.

Premi Josep Carner de Teoria Literària

Ponència: Dolors Oller i Rovira, Jordi Sarsanedas i Vives i Josep Vallverdú i Aixalà.

Atorgat a Simona Škrabec pel treball *L'estip de la solitud*.

Premi Francesc Flos i Calcat de Pedagogia

Ponència: Josep González-Agàpito i Granell, Ricard Torrents i Bertrana i Joan Triadú i Font.

Atorgat a Mireia Montané Tuca pel treball *L'educació dels infants de quatre anys a Catalunya*.

Premi Joan Givanel i Mas de Ciències de la Comunicació

Ponència: Josep M. Casasús i Guri, Miquel de Moragas i Spà i Carlota Solé i Puig.

Atorgat *ex aequo* a Josep Pich i Mitjana pel treball *Almirall i El Diari Català (1879-1881). L'inici del projecte politicoideològic del catalanisme progressista* i a Montserrat Ribas i Bisbal pel treball *Discurs parlamentari i representacions socials (la representació de la «immigració» que emergeix de les preguntes d'una comissió d'estudi parlamentària)*.

Premi Jaume Sarri d'Història del Solsonès

Ponència: Joan-F. Cabestany i Fort, Josep Massot i Muntaner i Antoni Pladevall i Font.

No ha estat adjudicat.

Premi Catalunya d'Urbanisme

Ponència: Pere Caralps, Miquel Domingo, Joan Llort, Ricard Pié, Tomàs Pou i Manuel de Solà-Morales.

Atorgat a l'Ajuntament de Montblanc pel treball titulat *Pla Especial de Reforma Interior i de Protecció del Centre Històric del Municipi de Montblanc*.

Accèssit atorgat a DOM Arquitectes Associats pel treball titulat *Normes subsidiàries de planejament de Torrefeta i Florejacs*.

Accèssit atorgat al Sector d'Urbanisme de l'Ajuntament de Barcelona pel treball titulat *Projecte 22@bcn*.

Premi de la Societat Catalana d'Economia

Ponència: Josep Jané i Solà, Pere Puig i Bastard, Antoni Serra i Ramoneda, Josep Manuel Basáñez i Villaluenga, Joaquim Muns i Albuixech, Andreu Mas-Colell i Josep C. Vergés.

Atorgat a Guillem López i Casasnovas i Esther Martínez i García pel treball *La balança fiscal de Catalunya amb el Govern central*.

Premis en col·laboració amb fundacions

Premi de Medi Ambient

Ponència: Manuel Castellet i Solanas, Carles Miralles i Solà, Manuel Grau Gasulla, Joaquim Casal i Fàbrega i Carles Solà i Ferrando.

Atorgat a Joan Grimalt Obrador per l'amplitud i la qualitat de la recerca duta a terme d'una manera intensa i continuada durant vint anys sobre temes relacionats directament amb la qualitat ambiental, que ha donat lloc a un elevat nombre de publicacions en revistes internacionals.

Premi Mercè Rodoreda

Ponència: Joaquim Molas i Batllori, Jordi Sarsanedas i Vives i Joan Triadú i Font.
No ha estat adjudicat.

Premi Ferran Sunyer i Balaguer de Matemàtiques

Ponència: Pilar Bayer, Antonio Córdoba, Paul Malliavin, Hyman Bass i Alan Weinstein.

Atorgat a Martin Golubitsky i Ian Stewart pel treball *The Symmetry Perspective*.

Premi Miquel Mas Molas al Disseny Tèxtil

Ponència: Paco Badia, Emma Hausmann, Elena Mas, Mercè Durfort i Coll i Manuel Ribas i Piera.

Atorgat *ex aequo* a Cristina Mora i Argiles pel treball *Línea, volumen y tejido: las diferentes constituciones femeninas* i a Marta Vilar Comajoan pel treball *Versatilium*.

Premis per a estudiants

Premi de la Institució Catalana d'Estudis Agraris

Ponència: Josep M. Puiggròs i Jové, Joan Saus i Arús, Albert Tehàs i Puig i Joan Pere Vilà i Hors.

Atorgat a Josep Lluís Bosque i Puy pel treball *Estratègies per al control de poblacions de Lolium rigidum Gaudin resistent a herbicides*.

Accèsit atorgat a Albert Magrí Aloy pel treball *Tractament biològic de la fracció líquida de purins de porc mitjançant un reactor discontinu seqüencial (SBR) amb l'objectiu d'eliminar matèria orgànica, nitrogen i fosfor*.

Premi de la Institució Catalana d'Història Natural

Ponència: Llorenç Sáez i Goñalons, Andreu Salvat i Saladrigas i Josep Vigo i Bonada.

Atorgat a Jordi López i Pujol pel treball *Diversitat isoenzimàtica en dues espècies endèmiques de Catalunya: Petrocoptis montsicciana i Seseli farrenyi*.

Concurs de Joves Sociòlegs

Ponència: Joaquim Casal i Bataller, Carles Gironès i Tixé i Sebastià Sarasa i Urdiola.

Atorgat a Joaquim Rius Ulldemolins pel treball *Els marxants d'art i l'espai urbà. Una anàlisi sociològica del mercat de l'art a Barcelona*.

Premi de la Societat Catalana d'Estudis Històrics

Ponència: Mònica González, Carme Molinero i Jaume Sobrequés.

Atorgat a Guerau Palmada Auguet pel treball *Els sistemes defensius romanorepublicans de la Hispània Citerior: els casos d'Olèrdola, Emporiae i Tàrraco i la seva confrontació amb les fortificacions de la península Itàlica*.

Premi de la Societat Catalana de Biologia

Ponència: Emili Itarte, M. Carmen Martínez i Montserrat Llagostera.

Atorgat a M. Goretti Mallorquí i Fernández pel treball *Determinació de l'estructura tridimensional de la proteïna catiònica d'eosinòfils. Implicacions funcionals*.

Accèssit atorgat a Anna Ribera i Llovera pel treball *Mecanismes moleculars de resistència a quinolones en aïllaments clínics de Citrobacter freundii*.

Premi de la Societat Catalana de Química

Ponència: Pere Alemany, Santiago MasPOCH i Joaquim Sales.

Atorgat a David Robert Campaña pel treball *Semblança quàntica en QSAR. Nous desenvolupaments i aplicacions*.

Accèssit atorgat a Manuel Miró Lladó pel treball *Desenvolupament de mètodes automàtics d'extracció sòlid-líquid en flux aplicats a la determinació de nitrats en aigües*.

Accèssit atorgat a Rosa M. Tribó i Rosal pel treball *Síntesi i caracterització de complexos arens de ruteni(II) amb lligands pirazole-fosfina i pirazole-fosfinit*.

Premi de la Societat Catalana de Tecnologia

Ponència: Marc Barracó i Serra, Àlicia Casals i Gelpí i Josep M. Fuertes i Armengol.

Atorgat *ex aequo* a Andreu Llobera Adan pel treball *Anàlisi i caracterització d'acobladors direccionals basats en estructures arrow* i a Anna Collado Miguens pel treball *Desenvolupament de mòduls multixip de tipus D per a aplicacions de potència*.

Accèssit atorgat a Elsa Pastor i Ferrer pel treball *Restauració i rehabilitació de la Torre de les Aigües Armstrong de Palafrugell*.

Premi dels Amics de l'Art Romànic

No ha estat adjudicat.

Premi Évariste Galois de la Societat Catalana de Matemàtiques

No ha estat adjudicat.

Premi Jordi Porta i Jué de la Societat Catalana de Física

Ponència: Paco Fayos, Amadeu Montoto i Roser Pinto.

Atorgat a Jordi Sort Viñas pel treball *Enduriment magnètic induït per l'acoblament ferromagnètic-antiferromagnètic en el sistema Co-NiO preparat per la mòlta mecànica*.

Premi Lluís Casassas i Simó de la Societat Catalana de Geografia

Ponència: Abel Albet i Mas, Jesús Burgueño Rivero i Antonio Luna García.

Atorgat a Ramon Coll i Vengut pel treball *La denominació d'origen Alella. Un vi-nyar urbà*.

Borses d'estudi

Borses d'estudi Generalitat de Catalunya

Ponència: August Bover i Font (Secció Filològica de l'IEC), M. Teresa Ferrer i Mallol (Secció Històrico-Arqueològica de l'IEC), Oriol Pi de Cabanyes (Consorti Català de Promoció Exterior de la Cultura), Lídia Pons i Griera (Associació Internacional de Llengua i Literatura Catalanes) i Marc Taxonera (Fundació Congrés de Cultura Catalana).

Atorgada a Patricia Córdoba Burke (Anglaterra) pel projecte *La impremta a Catalunya a principis del segle XX*.

Atorgada a Pablo Alejandro Passols (Argentina) pel projecte *Ambiente musical e identidad catalana en Barcelona y Buenos Aires (1900-1930)*.

Atorgada a Alessandro Serio (Itàlia) pel projecte *Presència catalanoaragonesa a la Roma del segle XVI*.

Borsa d'estudi Abelard Fabrega

No ha estat adjudicada.

Borsa d'estudi Eusko-Ikaskuntza - Institut d'Estudis Catalans

Ponència: Josep Massot i Muntaner, Joaquim Molas i Batllori i Marc-Aureli Vila i Comaposada.

Atorgada a Meritxell Soler i Cos pel projecte *L'associacionisme cultural basc i català contra l'intent d'uniformització de la cultura per part del règim franquista (Bilbao-Barcelona, 1960-1975)*.

Difusió

Societats filials

Amics de l'Art Romànic

JUNTA DIRECTIVA

Presidenta:

M. TERESA MATAS I BLANXART

Vicepresidenta:

ELENA MARTÍNEZ I GAY

Secretària:

GUADALUPE MIRAS I BERNAL

Tresorera:

ÀNGELA MAJÓ I RAIS

Vocals:

ROSA ALCOY I PEDRÓS

PERE BESERAN I RAMON

JORDI CAMPS I SÒRIA

JOSEP M. DOMINGO I ABADIA

FERNANDO LANDA I MARTÍNEZ

M. JESÚS MUÑOZ I VILLEGAS

Delegat de l'IEEC:

JOAN-F. CABESTANY I FORT

Nombre de socis:

585

Els Amics de l'Art Romànic (AAR) compta actualment amb un total de 585 socis (de mèrit, agregats, numeraris i entitats adherides). Hem de lamentar, però, el traspàs des de gener de 2000 dels socis següents: Enric Casassas i Simó († 16 de febrer de 2000), Ramon Aramon i Serra († 17 de juliol de 2000) i Josep Jorba i Franch († 20 de maig de 2001).

El dimecres 21 de març de 2001, a la Sala Pere Coromines, se celebrà l'Assemblea General ordinària, en la qual es

van aprovar la memòria d'activitats del curs 1999-2000 i la gestió administrativa de la Junta Directiva.

Sessió inaugural

La sessió inaugural del curs 2000-2001, vint-i-quatre d'existència dels Amics de l'Art Romànic, tingué lloc a la Sala Pere Coromines el dimecres 25 d'octubre de 2000 i anà a càrrec del senyor Antoni Pladevall i Font, membre de la Secció Històrico-Arqueològica de l'Institut d'Es-

tudis Catalans, que dissertà sobre el tema *La comtessa de Barcelona, Ermessenda de Carcassona, i la seva contribució als inicis de l'art romànic*. Aquest discurs fou publicat i distribuït a tots els socis.

Nomenament de socis de mèrit

El dimarts 31 d'octubre de 2000, a la Sala Prat de la Riba de l'Institut d'Estudis Catalans, es dugué a terme la sessió de nomenament com a socis de mèrit dels Amics de l'Art Romànic dels senyors Josep M. Font i Rius i Manuel Riu i Riu, socis fundadors de la nostra entitat, destacats medievalistes i fidels col·laboradors. Féu la semblança dels homenatjats el senyor Joan-F. Cabestany i Fort, membre de l'IEC.

Presentació de publicacions

El dia 11 de desembre de 2000 es presentà, a la Sala Prat de la Riba, el dotzè volum de la revista *Lambard. Estudis d'Art Medieval*. L'acte, que comptà amb l'assistència d'un centenar de socis, fou a càrrec del senyor Josep Guitart i Duran, membre de l'IEC. Aquest volum inclou, entre d'altres, vuit de les ponències i comunicacions presentades al VI Col·loqui *Les canòniques catalanes. Arquitectura i art medieval*.

El 14 de febrer de 2001 tingué lloc la presentació del volum *Boí, Burgal, Pedret. Taüll: Imitació o interpretació contemporània de la pintura mural romànica catalana: I Taula rodona*.

L'acte, que se celebrà a la Sala Prat de la Riba de l'IEC i comptà amb l'assistència de més de cent persones, fou a càrrec del senyor Santiago Alcolea i Blanch, director de l'Institut Amatller d'Art Hispànic.

El 21 de maig de 2001 la Societat Catalana d'Estudis Històrics i els Amics de l'Art Romànic, amb la col·laboració de la Fundació Noguera i la Fundació "la Caixa", presentaren els tres volums de l'obra *Els pergamins de l'Arxiu Comtal de Barcelona, de Ramon Borrell a Ramon Berenguer I*. L'acte, presidit pel senyor Manuel Castellet, president de l'IEC, fou a càrrec del senyor Antoni Pladevall i Font, membre de l'IEC.

XVI Cicle de Conferències

Els dies 6, 8, 13, 15, 20, 22, 27 i 29 de novembre de 2000 es dugué a terme, amb un total de 135 assistents, el XVI Cicle de Conferències dedicat a *Iconografia profana de l'art romànic*. Els temes i conferenciants foren els següents:

— 06.11.2000. «La iconografia del cavaller: art i arqueologia», per Joan-F. Cabestany i Fort.

— 08.11.2000. «Aspectes profans i concrets en la pintura mural romànica nord-catalana», per Olivier Poisson.

— 13.11.2000. «Temes profans dins un art essencialment sacre», per M. Teresa Matas i Blanxart.

— 15.11.2000. «De la basarda a la seducció. Les funcions de les imatges

monstruoses en l'escultura romànica», per Gerardo Boto i Varela.

— 20.11.2000. «Iconografía funeraria en época románica», per Francesca Español i Bertran.

— 22.11.2000. «Trepitjar les imatges profanes: la iconografia del paviment en època romànica», per Xavier Barral i Altet.

— 27.11.2000. «Iconografía de los oficios en el románico», per M. Luisa Melero.

— 29.11.2000. «La imagen del rey», per Joaquín Yarza.

Taula rodona

El dimecres 2 de maig, a la sala d'actes de la Biblioteca Central de Terrassa, se celebrà la taula rodona *Les esglésies de Sant Pere de Terrassa: de seu episcopal a conjunt monumental*, organitzada pels Amics de l'Art Romànic, el Centre d'Art Romànic Català (ARCAT) i el Museu de Terrassa. En aquest acte s'aplegaren 143 persones, representants de la Generalitat de Catalunya, de la Diputació de Barcelona, ajuntaments, consells comarcals, universitats, socis de l'entitat, estudiants, restauradors... Les ponències presentades foren les següents:

— «El conjunt monumental: art, història i arquitectura», a càrrec de Domènec Ferran i Gómez, director del Museu de Terrassa.

— «Història de l'art, arqueologia

i restauració (segles xvi-xx)», a càrrec d'Eduard Riu-Barrera, arqueòleg del Servei de Patrimoni Arquitectònic de la Generalitat de Catalunya.

— «Les darreres excavacions arqueològiques: 1995-2001», a càrrec d'Antonio Moro i García i Francesc Tuset i Bertran, arqueòlegs, director i coordinador, respectivament, de les excavacions monumentals.

— «El Pla Director: proposta de desenvolupament cultural i integració urbana», a càrrec de Pere Riera i Pañellas i Alfred Pastor i Mongrell, arquitectes.

Exercí com a moderadora la senyora M. Teresa Matas i Blanxart, presidenta dels Amics de l'Art Romànic i directora del Centre d'Art Romànic Català (ARCAT).

Sessions de treball: conferències

Al llarg del curs, amb una mitjana d'entre 50 i 60 assistents, s'han celebrat tres sessions de treball en les quals es pronunciaren conferències sobre diferents aspectes relacionats amb el món medieval. Les conferències foren les següents:

— 15.01.2001. «Domènec i Montaner: estudiós i restaurador de l'arquitectura medieval catalana», per Joan F. Cabestany i Fort, membre de l'IEC.

— 12.03.2001. «Fams, epidèmies i altres calamitats a l'Europa altme-

dieval: els fets i les reaccions». per Josep M. Salrach, professor de la Universitat Pompeu Fabra.

— 07.05.2001. «El romànic del Pallars», per Brígida Montero i Lavínia Herrera, arquitectes tècnics.

Sessions de treball de camp

També s'han dut a terme deu sessions de treball de camp (visites):

— 10.11.2000. Exposició «Àsia, ruta de les estepes. D'Alexandre el Gran a Genguis Khan», al Centre Cultural de la Fundació "la Caixa", conduïda pel senyor Joan-F. Cabestany i Fort.

— 16.12.2000. Exposició «Bosc de pedra. Capitells medievals del Museu Frederic Marès», conduïda per la senyora Sílvia Llonch.

— 20.01.2001. Exposició «Petras Albas. El monestir de Pedralbes i els Montcada», al Museu Monestir de Pedralbes, conduïda per la senyora M. Teresa Matas i Blanxart.

— 24.02.2001. Itinerari per la Barcelona romana i medieval a fi de conèixer *in situ* els capitells del temple romà, els de la capella de Santa Llúcia i d'altres, conduït pel senyor Joan-F. Cabestany i Fort.

— 17.03.2001. Sala d'Art Romànic del Museu Nacional d'Art de Catalunya, conduïda per la senyora M. Teresa Matas i Blanxart.

— 07.04.2001. Catedral de Bar-

celona, conduïda pel senyor Joan-F. Cabestany i Fort.

— 21.04.2001. Seu de Mauresa, conduïda per la senyora Anna Orriols i Alsina.

— 19.05.2001. Museu de l'Art de la Pell. Col·lecció A. Colomer Munmany (Centre Cultural Convent del Carme, Vic), conduïda per la senyora Lourdes Fonoyet.

— 26.05.2001. Exposició «Alejo de Valúa, mestre d'imatges», al Museu Frederic Marès, comentada per la senyora M. Teresa Matas i Blanxart.

— 09.06.2001. Monestir de Santes Creus, conduïda pel senyor Joan-F. Cabestany i Fort.

Assistència a sessions científiques

La senyora M. Teresa Matas i Blanxart, presidenta dels Amics de l'Art Romànic, i el senyor Joan-F. Cabestany i Fort, delegat, assistiren a les *Journées romanes*, dedicades a *L'an mil. Fin d'un monde ou renouveau? Hommage à Pierre Ponsich*, organitzades per l'Associació Cultural de Guixà (Codalet), 7-14 de juliol de 2000.

La senyora Matas i el senyor Cabestany assistiren a la VII Trobada al monestir de Santa Maria de Gualter (la Baronia de Rialb), 22 de juliol de 2000.

La senyora Guadalupe Miras i Bernal, secretària dels Amics de l'Art Romànic, assistí al III Curso Teórico-Práctico de Iniciación al Románico, organitzat per la Fundació Santa Maria la

Real-Centro de Estudios del Románico, que tingué lloc a Aguilar de Campoo (Palència), 17-19 d'agost de 2000.

El senyor Joan-F. Cabestany i Fort pronuncià, en el monestir de Santes Creus, la conferència «12 de desembre de 1150: 850 anys d'història». En representació dels Amics de l'Art Romànic, hi assistiren la presidenta, senyora M. Teresa Matas, i la secretària, senyora Guadalupe Miras. 17 de setembre de 2000.

La senyora Matas i el senyor Cabestany assistiren a la presentació del llibre de la senyora Dolors Bramon *De quan érem o no musulmans. Textos del 713 al 1010*. 20 de setembre de 2000.

Dins dels actes de la VI Trobada d'Història de la Ciència i de la Tècnica, celebrada a Vic, el senyor Joan-F. Cabestany i Fort pronuncià la conferència «Camins medievals a Catalunya». 20 d'octubre de 2000.

La senyora M. Teresa Matas i Blanxart i el senyor Joan-F. Cabestany i Fort assistiren a la inauguració de l'exposició «Alejo de Vahía, mestre d'imatges», al Museu Frederic Marès. 21 de març de 2001.

La senyora Matas i el senyor Ca-

bestany assistiren a la presentació del llibre *De Barcino a Barcinona (s. I-III). Les restes arqueològiques de la plaça del Rei de Barcelona*. 19 de juny de 2001.

La presidenta dels Amics de l'Art Romànic, senyora M. Teresa Matas, acompanyada de la Junta Directiva de l'entitat, assistí, a la Sala Prat de la Riba de l'IEC, a la presentació del *Directorio de les societats filials*. 26 de juny de 2001.

Publicacions

Boí, Burgal, Pedret, Taiüll. Imitació o interpretació contemporània de la pintura romànica catalana: I Taula Rodona. 2000. 91 p.

Lambard. Estudis d'Art Medieval, núm. XII (1999-2000). 222 p.

PLADEVALL I FONT, Antoni. *La comtessa de Barcelona, Ermessenda de Carcassona, i la seva contribució als inicis de l'art romànic*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 2000. 21 p.

Hom ha continuat la publicació de la *Circular* (núm. 195 a 204), la qual té com a finalitat servir de mitjà de comunicació amb els associats.

Associació Catalana de Ciències de l'Alimentació

JUNTA DIRECTIVA

Presidenta:	MERCÈ CENTRICH I SUREDA
Vicepresident:	ANDREU SÁNCHEZ I SORIANO
Secretària:	M. ANTÒNIA PLADELLORENS I IBARZ
Tresorer:	JORDI CARBONELL I CASAS
Vocals:	FRANCESC CENTRICH I ESCARPENTER JOSEP DOLCET I LLAVERIA MONTSERRAT PÉREZ SUANA JAUME SERRA I FERRÓ
Delegat de l'IEC:	JOSEP CASTELLS I GUARDIOLA
Nombre de socis:	342

Conferències

— «Situación del control de alimentos en Argentina», a càrrec del senyor Neri Bianchi, responsable de qualitat de la cadena de distribució DISCO de l'Argentina. Institut d'Estudis Catalans, 8 de febrer de 2001.

— «Anàlisi sensorial d'aliments», a càrrec del senyor Lluís Guerrero Asorey, responsable del Laboratori d'Anàlisi Sensorial de l'Institut de Recerca i Tecnologia Agroalimentàries (IRTA), Centre de Tecnologia de la Carn. Institut d'Estudis Catalans, 28 de febrer de 2001.

— «Cerveza y salud», a càrrec del senyor José Vicente Carbonell, de l'Institut d'Agroquímica i Tecnologia dels Aliments – Consell Superior d'Investigacions Científiques (CSIC), i la senyora Paula Carrera,

coordinadora del Centro de Información Cerveza y Salud (CICS). Reial Acadèmia de Medicina, 19 d'abril de 2001.

Taules rodones

— *Innovacions tecnològiques aplicades a la conservació d'aliments*. 29 de novembre de 2000.

Ponents: Olga Martí, professora titular de la Universitat de Lleida, i Bonaventura Guamis, catedràtic de Veterinària de la Universitat Autònoma de Barcelona. El senyor Andreu Sánchez Soriano, vicepresident de l'Associació Catalana de Ciències de l'Alimentació (ACCA), hi actuà com a moderador.

— *Etiquetatge i traçabilitat de la carn de vacum*. 24 de gener de 2001.

Ponents: Montserrat Domènech i Montagut, del Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca, i el senyor Josep Mestres i Lagarriga, director general del Laboratori CEINAL. El senyor Josep Dolcet i Llaveria, vocal de l'ACCA, hi actuà com a moderador.

— *Aqüicultura, responsabilitat i sostenibilitat*. 28 de març de 2001.

Ponents: Rosa Flos, directora del Centre de Referència d'Aqüicultura de la Generalitat de Catalunya; Lourdes Reig i Mercè Raventós, de l'Escola Superior d'Agricultura de Barcelona de la UPC, i Joan Cerdà, del Centre d'Aqüicultura de l'IRTA.

— *Encefalopatia espongiforme bovina: àmbits de recerca i control*. 9 de maig de 2001.

Ponents: Montserrat Ramoneda, cap del Servei d'Inspecció Sanitària de Mercats Centrals (IMSP); Mariano Domingo, catedràtic d'Anatomia Patològica de la Facultat de Veterinària de la UAB, i Isidre Ferrer, catedràtic de Neuropatologia de la Facultat de Medicina de la UAB. El senyor Josep Dolcet i Llaveria, vocal de l'ACCA, hi actuà com a moderador.

— *El vi: tractament industrial, legislació i anàlisi*. 6 de juny de 2001.

Ponents: Gemma Torelló Cibill, advocada especialista en dret vinícola; Josep Bujan Fernández, director tècnic de Freixenet; Ramon Viader Guixà, director tècnic del Laboratori Viader Anàlisi, SL. El senyor Jordi Carbonell, vocal de l'ACCA, hi actuà com a moderador.

Associació Catalana de Sociologia

JUNTA DIRECTIVA

President:

CARLES PRATS I MAESO

Vicepresidents:

JOAN COSTA I RIERA

SEBASTIÀ SARASA I URDIOLA

Secretària:

ENCARNA HERRERA I MARTÍNEZ

Tresorer:

XAVIER GODÀS I PÉREZ

Vocals:

JOAQUIM CASAL I BATALLER

ANNA GARCIA I HOM

CARLES GIRONÈS I TIXÉ

JOSEP PONT I VIDAL

PAQUITA SANVICÉN I TORNÉ

EULÀLIA SOLÉ I ROMERO

Vocals d'ALIES:

IMMA JIMÉNEZ I GONZÁLEZ

IGNASI PONS I ALOMAR

Delegada de l'IEC:

CARLOTA SOLÉ I PUIG

Nombre de socis:

275

Sessió en memòria de Raimon Bonal

El dia 20 de febrer de 2001 se celebrà a l'Institut d'Estudis Catalans un acte en memòria del senyor Raimon Bonal i Falgàs, president de l'Associació Catalana de Sociologia (ACS) des de 1991 fins a 1995, traspassat el dia 15 de gener de 2001. Tal com era de preveure, la Sala Prat de la Riba estava plena a vessar de persones que van voler retre homenatge a la seva figura, companys i companyes de la universitat, de la Fundació Bofill, estudiants, socis i sòcies de l'ACS i membres de la Junta.

Hi van intervenir el senyor Jordi Porta, director de la Fundació Bofill, que féu esment dels anys en què el senyor Raimon Bonal, juntament amb el senyor Joan Costa, havien estat fent recerca. Un total de seixanta-quatre estudis, que, des del primer fins a l'últim, mai no deixaven de despertar una activitat entusiasta en els seus autors, i en el senyor Raimon Bonal en particular.

El senyor Salvador Giner, catedràtic de Sociologia de la Universitat de Barcelona, remarcà la seva tasca al si de l'ACS com a president, com a secretari,

com a vicepresident, com a impulsor de tants i tants projectes, des del Congrés Català de Sociologia a Girona fins al Concurs de Joves Sociòlegs. Un repàs de la trajectòria del senyor Raimon Bonal, al qual contribuï la intervenció de l'actual president de l'ACS, Carles Prats. Seminaris, cursos, entre els quals cal destacar el de *La recerca sociològica a Catalunya*, i també un aspecte molt important com és l'atracció dels estudiants i els joves llicenciats cap a l'ACS. No sembla agosarat afirmar que si l'ALIES forma part de l'ACS és gràcies a les gestions i al tarannà acollidor del senyor Raimon Bonal. En aquest apartat, de ben segur que encara ens descuidem d'esmentar moltes de les seves aportacions.

El seu company i amic, el senyor Joan Costa, aprofundí en els aspectes humans i quotidians i remarcà la figura del senyor Raimon Bonal com a persona que estimava la família, la natura, la vida, amb totes les complaences que ofereix.

Les paraules del seu nebot i també sociòleg, Xavier Bonal, acabaren d'aportar el to intimista a un acte que clausurarà el president de l'IEC, Manuel Castellet.

Curs

El curs *Raimon Bonal: La recerca sociològica a Catalunya* va dirigit, principalment, als estudiants de les llicenciatures

de sociologia del segon cicle de la carrera i també als estudiants de qualsevol dels doctorats dels departaments o facultats. El curs no està tancat a cap alumne de qualsevol facultat de Catalunya, si bé s'ha de tenir en compte que el nombre de places és forçosament limitat.

La durada del curs ha estat de trenta hores, distribuïdes en deu sessions de tres hores, des del mes de gener fins al mes de maig de 2001. El curs proporcionava crèdits per als estudiants que assistien a totes les sessions.

Les sessions van tenir lloc a alguns centres de recerca sociològica, excepte la primera sessió, introductòria, i l'última, avaluativa, que es van desenvolupar a la seu de l'Institut d'Estudis Catalans.

De la segona sessió a la novena, s'han visitat els diferents centres de recerca sociològica. El programa que se segueix a cada centre és el següent: *a)* origen del centre i circumstàncies que van afavorir la seva creació, *b)* estratègies, dificultats i viabilitat del projecte inicial, *c)* plantejaments teòrics i metodològics de la recerca que es porta a terme, *d)* exemple concret d'una recerca, des dels inicis de la demanda fins al producte final, i *e)* col·loqui amb el director i/o els treballadors del centre.

La sessió desena va consistir en un balanç comparatiu del que havia estat observat durant el curs i una anàlisi col·lectiva i dialògica entorn de les expe-

riències acumulades. Finalment, es féu un examen sobre els continguts.

El curs té el reconeixement de la Universitat de Barcelona, que es concreta en tres crèdits de lliure elecció, i de la Universitat Autònoma de Barcelona, amb dos crèdits.

Aquest any el curs va comptar amb quinze alumnes, un nombre igual al de places disponibles.

Concurs de Joves Sociòlegs

El dia 28 de febrer de 2001 el jurat format pels senyors Joaquim Casal i Bata-ller, Carles Gironès i Tixé i Sebastià Sarasa i Urdiola, membres de la Junta de l'ACS, es reuní per deliberar sobre els treballs presentats al V Concurs de Joves Sociòlegs.

S'hi presentaren, optant al premi, sis treballs.

El jurat, després d'analitzar i discutir els valors dels treballs presentats, adjudicà el premi a *Els marxants d'art i l'espai urbà. Una anàlisi sociològica del mercat d'art a Barcelona*, de l'autor Joaquim Rius Ulldemolins.

Aquest any no s'adjudicà l'ac-
cèssit.

Tal com preveuen les bases del concurs, el text premiat serà publicat a la *Revista Catalana de Sociologia*.

Sopars debat

S'han esdevingut els tres sopars debat següents:

Sociologia de la immigració

Restaurant Xalana, 26 d'octubre de 2000.

El debat es va estructurar en dues taules:

— Taula 1: «Immigració i polítiques d'integració».

Ponent: Carlota Solé. Catedràtica de Sociologia de la UAB.

— Taula 2: «Qualitat de vida, salut i immigració».

Ponent: Xavier de Balanzó, cap del Servei de Cures Intensives de l'Hospital de Mataró.

Hi van ser convocades les persones següents: Ferran Julián, regidor del districte de Sant Andreu; Joaquim Ferrer, senador i exconseller de Cultura de la Generalitat; Manel Mas, alcalde de Mataró; Àngel Miret, secretari general per a la Immigració de la Generalitat de Catalunya; Josep Ribera, director de la Fundació CIDOB; Ramon Sitjà, exalcalde de Manlleu, i Mohamed Zain, president de la Societat Cultural Islàmica.

Desigualtats socials

Restaurant Hotel Espanya, 8 de març de 2001.

Presentació en homenatge a Raimon Bonal: Joan Costa i Carles Prats.

— Taula 1: «Desigualtats i mundialització»: Xavier Godàs.

— Taula 2: «Desigualtats i classes socials»: Marina Subirats i Cristina Sánchez.

— Taula 3: «Desigualtats socio-espacials»: Josep M. Serra i Anna Alabart.

— Taula 4: «Desigualtats i habitatge»: Joan Costa i Eli Tejero.

— Taula 5: «Desigualtats i mobilitat espacial»: Carme Miralles i Àngel Cebollada.

— Taula 6: «Desigualtats i polítiques públiques»: Maite Montagut i Sebastià Sarassa.

Coordinació del sopar: Anna Alabart i Cristina Sánchez.

La família al segle XXI

Restaurant Hotel Espanya. 17 de maig de 2001.

— Taula 1: «De la família moderna patriarcal a la família post-patriarcal?»

President de la taula: Joan Vallbé, secretari de la Secretaria de la Família, Generalitat de Catalunya.

Ponent: Cristina Brullet, professora titular de sociologia de la UAB.

— Taula 2: «Famílies i Estat del benestar».

Presidenta de la taula: Irene Rigau, consellera de Benestar Social de la Generalitat de Catalunya.

Ponent: Lluís Flaquer, professor titular de sociologia de la UAB.

— Taula 3: «Les múltiples cares de la jornada a temps parcial i dels “treballs de proximitat-treballs familiars”».

Presidenta de la taula: Marina

Geli, diputada del Grup Parlamentari dels socialistes.

Ponent: Sònia Parella, professora ajudant de sociologia de la UAB.

— Taula 4: «Permisos parentals i serveis per la infància».

Presidenta de la taula: Maite Arqué, alcaldessa de Badalona.

Ponent: Anna Escobedo, investigadora del CIREM.

Coordinació del sopar: Cristina Brullet.

Tutoria d'estudiants en pràctiques

L'equip d'alumnes format per Laura Valls, Juan Manuel Franco i Anna Cristina Lleixà ha desenvolupat la recerca *Avaluació del grau de coneixement de l'ACS dels sociòlegs i de les entitats de recerca social de València, Balears, Catalunya Nord i Andorra*, els objectius de la qual són els següents:

— Localitzar contactes d'interès per a l'ACS

— Esbrinar el grau de coneixement de la disciplina i específicament de l'ACS

— Proporcionar informació a les persones i entitats contactades sobre les activitats i les publicacions de l'ACS

— Obtenir un informe avaluatiu que inclogui un resum estadístic i una anàlisi qualitativa de l'estat de la sociologia al territori de la recerca.

La utilitat de la pràctica és elevada pels objectius de l'ACS.

I Congrés Català de Joves Sociòlegs

Els dies 15 i 16 de desembre de 2000 va tenir lloc, a la Facultat de Ciències Econòmiques de la Universitat de Barcelona, el I Congrés Català de Joves Sociòlegs, sota el lema *Estudis, recerca i treball*. La convocatòria del Congrés s'adreçà als estudiants de sociologia, fonamentalment de la Universitat de Barcelona i de la Universitat Autònoma de Barcelona. Hi van assistir 570 persones i 80 hi participaren amb la presentació de ponències.

El Congrés tenia els propòsits fonamentals de trametre informació sobre l'estat de la recerca i el treball en l'àmbit de la sociologia i d'incentivar l'associacionisme per tal que els propis assistents al Congrés vetllin per l'excel·lència científica de la nostra disciplina i ajudin a obrir perspectives laborals.

Es van celebrar dues taules rodones: «La recerca a Catalunya avui i perspectives de futur» i «La sociologia en el mercat de treball».

Grup d'Anàlisi de l'Acció Col·lectiva i dels Moviments Socials

En el si de la Associació Catalana de Sociologia es va constituir, el 15 de març de 2001, el Grup d'Anàlisi de l'Acció Col·lectiva i dels Moviments Socials.

En la primera trobada van participar diferents científics socials (sociòlegs i politicòlegs) que actualment realitzen tasques professionals i de recerca en

l'àmbit de la sociologia o bé en entitats de la societat civil (organitzacions no governamentals, fundacions, etc.).

Els motius per a la creació d'aquest grup són diversos: manca d'un espai de debat sobre aquesta temàtica en el nostre país, necessitat de posar en comú diferents estudis i debats, oportunitat per a poder aprofundir els marcs teòrics, etc.

Els objectius del grup són els següents:

— L'anàlisi de les principals aportacions teòriques i la clarificació conceptual de l'acció col·lectiva i els moviments socials

— Exposició i debat de treballs d'investigació sobre la temàtica

— Desenvolupament i anàlisi de metodologies per a l'estudi de la acció col·lectiva

— Participació en xarxes estatals i internacionals sobre la temàtica i participació en congressos.

Aquest grup, format per socis de l'Associació Catalana de Sociologia, ha endegat el projecte «El moviment contra el Pla Hidrològic Nacional (PHN) i el transvasament de l'Ebre», gràcies a una beca de recerca concedida per la Fundació Jaume Bofill. Aquest estudi, que es preveu d'una durada de sis mesos, es realitza dins del marc de l'Institut d'Estudis Catalans.

L'estudi tracta d'analitzar el moviment contra el Pla Hidrològic Nacional

i el transvasament de l'Ebre com un dels moviments que més entitats i ciutadans ha mobilitzat en els darrers anys a Catalunya.

Els objectius de la recerca són els següents:

— L'anàlisi de les diferents fases d'evolució del moviment i l'eventual institucionalització

— L'anàlisi de l'estructura organitzativa del moviment

— L'anàlisi de com es produeix, entre els membres que formen part dels grups ecologistes, la construcció social dels objectius de la participació en el moviment

— L'anàlisi dels factors externs del moviment, és a dir, com tenen lloc els processos de l'anomenada *estructura d'oportunitat política*

— L'estudi dels moviments socials organitzats generats a partir del Pla Hidrològic Nacional, així com del tipus de moviment de què es tracta i dels factors interns que influeixen en el moviment.

Pàgina web

Aquesta pàgina esdevé un portal d'entrada per als estudiosos en el camp de la sociologia, ja que no es limita a donar informació sobre l'ACS, sinó que permet, per mitjà dels enllaços amb les pàgines web de les universitats catalanes i dels principals centres d'investigació de Catalunya de la nostra especialitat, tenir

accés a una informació molt valuosa sobre els diferents àmbits de treball. Igualment, s'hi van introduint nous enllaços amb universitats, institucions públiques i entitats privades estrangeres.

Publicacions

Bulletí de l'Associació Catalana de Sociologia. És un full d'informació intern per als socis, on la informació sobre l'ACS es complementa amb articles o comentaris, a més d'un apartat per a les novetats bibliogràfiques vinculades a la nostra especialitat, i informacions de l'ACS. Aquest curs se n'han publicat quatre números (63, 64, 65 i 66) amb un tiratge de 300 exemplars.

Revista Catalana de Sociologia. Té un tiratge de 500 exemplars, que es distribueixen entre els socis, les biblioteques especialitzades (facultats, departaments de sociologia, entitats privades i fundacions) i totes les associacions de sociòlegs vinculades a la Federació Espanyola de Sociologia. Aquest curs s'han publicat els números següents:

12: *Famílies: espais, ruptures i polítiques.* Coordinat per Cristina Brullet.

13: *Ecologia i Societat: una aproximació.* Coordinat per Víctor Climent Sanjuán.

14: *Desigualtats, classes socials i territori.* Coordinat per Anna Alabart i Cristina Sánchez.

«Document de Treball». L'ACS inicia una col·lecció nova que inclourà els temes tractats als sopars debat que es vagin fent i els articles que tinguin un grau d'interès i de rigor suficients. Aquest curs s'han publicat els números següents:

1: *Sociologia de la immigració* recull les

opinions que es van plantejar durant el sopar celebrat el 26 d'octubre de 2000. Coordinat per la professora Carlota Solé. Atores: Sònia Parella i Kàtia Lurbe.

2: *Per un ajuntament receptiu: un enfocament estructural*. Autor: Ricard Brotat i Jubert.

Institució Catalana d'Estudis Agraris

JUNTA DIRECTIVA

President:	JOAN PERE VILÀ I HORS
Vicepresident:	RAMON LLUÍS LLETJÓS I CASTELLS
Tresorer:	ANTONI MAZA I RAMONEDA
Secretari:	ALBERT TEHÀS I PUIG

Coordinadors:

Secció d'Agricultura:	CLAUDI BARBERÀ I GAYOSO
Secció d'Estudis Rurals:	RAIMON RODA I NOYA
Secció d'Ornamentals:	JOSEP MONTANER I GIRÓ
Secció de Forestal:	EVA PUJOL I ROIG
Secció de Protecció Vegetal:	JOSEP M. ESPELTA I GUÀRDIA
Secció de Ramaderia:	JOAN BASSETS I PAGÈS
Secció de Sòls:	JOSEP ORIOL ORTIZ I PERPINYÀ
Secció de Viticultura i Enologia:	JOSEP M. PUIGGRÒS I JOVÉ

Vocals:

JOSEFINA PLAIXATS I BOIXADERA
JOAN RÀFOLS I CASAMADA
JOAN SAUS I ARÚS
JORDI TICÓ I MALUQUER

Delegat de l'IEC:

JOSEP VIGO I BONADA

Nombre de socis:

427

En l'Assemblea del dia 14 de desembre de 2000 es renovaren els càrrecs dels membres de la Junta Directiva de la manera següent: Ramon Lluís Lletjós i Castells, vicepresident; Joan Saus i Arús, vocal; Josep Montaner i Giró, coordinador de la Secció d'Ornamentals, i Josep M. Espelta i Guàrdia, coordinador de la Secció de Protecció Vegetal.

La Institució Catalana d'Estudis Agraris (ICEA) té vuit seccions, que són les següents:

- Secció d'Agricultura
- Secció d'Estudis Rurals
- Secció d'Ornamentals
- Secció de Forestal
- Secció de Protecció Vegetal

- Secció de Ramaderia
- Secció de Sòls
- Secció de Viticultura i Enologia.

Congrés

El IV Congrés *Les noves tecnologies en l'àmbit agrari*, organitzat per la ICEA, amb la col·laboració de la Universitat Rovira i Virgili de Tarragona, va tenir lloc a la Facultat d'Enologia, els dies 20 i 21 d'octubre de 2000.

El IV Congrés de la ICEA va ser un punt de trobada i una fita rellevant que va permetre:

- Apropar científics i tècnics al sector agrari dels Països Catalans (produccions animals i vegetals) i obrir un debat on podien identificar-se els requeriments de recerca i desenvolupament del sector.

- Donar a conèixer les noves tecnologies i, en particular, el treball de les universitats i dels centres de recerca catalans.

- Descobrir les sinergies del treball en comú de les institucions de recerca i desenvolupament amb el sector productiu i els camins que les han de fer possibles.

L'estructura i el desenvolupament del Congrés es va fer d'acord amb les ponències següents:

I. «Informàtica i telecomunicacions». Coordinador: Jesús Pomar, Escola Tècnica Superior d'Enginyeria Agrària (ETSEA), Lleida.

II. «Genètica i biotecnologia». Coordinador: Joan Tibau, Institut de Recerca i Tecnologia Agroalimentàries (IRTA), Monells.

III. «Enginyeria mecànica, electrònica i robòtica». Coordinador: Santia-go Planas, Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca (DARP), Lleida.

IV. «Agricultura sostenible i medi ambient». Coordinador: Jordi Peix, DARP, Barcelona.

V. «Transferència i ús de noves tecnologies». Coordinador: Eduard Bes, DARP, Reus.

El senyor Lowell Lewis, coordinador de Programes Universitat de Califòrnia/Catalunya va ser l'encarregat d'obrir el Congrés amb la conferència *L'agricultura d'ahir o de demà*, i el senyor Josep Tarragó, director general de l'IRTA, en féu la conferència de cloenda *Evolució recent de la recerca i la transferència de tecnologia agrària a Catalunya*.

En total, van ser presentades 72 comunicacions.

Cursos

XVII Edició de Monografies de Paisatgisme i Jardineria

La dissetena edició del curs de paisatgisme i jardineria de la ICEA es dedica a tres temes monogràfics. És a càrrec del senyor Josep Montaner i Giró, coordinador de la Secció d'Ornamentals de la ICEA, Institut d'Estudis Cata-

lans, del 27 de febrer al 9 de maig de 2001.

MONOGRÀFIC I. *Espais naturals. Gestió i tractament de la vegetació*

Professorat: Núria Abad i Mach, biòloga, investigadora del Departament de Biologia Vegetal de la Facultat de Biologia de la Universitat de Barcelona; Carme Bladé i Hernández, biòloga, investigadora del Centre d'Estudis Ambientals del Mediterrani (CEAM) de València; Carles Castell i Puig, doctor en biologia de l'Àrea d'Espais Naturals de la Diputació de Barcelona; Josep Lascurain i Golferichs, biòleg i consultor ambiental, i Josep M. Vives de Quadras, enginyer agrònom del Servei de Protecció dels Vegetals del DARP de la Generalitat de Catalunya.

MONOGRÀFIC II. *Paisatgisme. Reciclatge d'espais degradats. Art amb el paisatge*

Professorat: Bet Figueras i Ponsa, arquitecta paisatgista, paisatgista de l'Àrea Metropolitana de Barcelona i professora de taller a l'Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de Barcelona; Pep Fortià i Rius, doctor arquitecte; Edda Manrique, escultora, titulada per l'Escola Lazzari, Florència, i per la Universitat de los Andes, Bogotà; Josep M. Montaner i Martorell, doctor arquitecte, catedràtic de Composició a l'Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de Barcelona, i Miquel Vidal i Pla, doctor arquitecte, màster d'arquitectura del

paisatge per la Universitat Politècnica de Catalunya.

MONOGRÀFIC III. *Instal·lacions de reg en jardins i zones esportives*

Professorat: Conrad Cunill i Prado, enginyer agrònom, enginyer tècnic agrícola; Josep M. Espelta i Guàrdia, enginyer tècnic agrícola de Germinova, SA, i Joaquín Llorente i López, enginyer tècnic agrícola d'Abril-Reg.

Jornada tècnica

El llibre blanc del sector agrari a Catalunya. Un debat al territori. Organitzada per la ICEA i la Fira de Lleida. Jornada tècnica de la Fira Agrària de Sant Miquel. Saló de Congressos de la Fira de Lleida. 30 de setembre de 2000.

— Inauguració a càrrec del senyor Joan Pere Vilà i Hors, president de la ICEA.

— «Presentació de l'estratègia de l'agricultura catalana», a càrrec dels senyors Josep M. Besora, Unió de Pagesos de Catalunya; David Coll, Joves Agricultors i Ramaders de Catalunya - Consorci Forestal de Catalunya; Joan Gené, director de la Federació de Cooperatives Agràries de Catalunya, i Jordi Peix, DARP de la Generalitat de Catalunya.

— Debat i cloenda.

Jornades

Jornada informativa sobre dioxines. Organitzada per la Secció d'Agricultura de

la ICEA. Institut d'Estudis Catalans. 29 de novembre de 2000.

Obertura de la Jornada, a càrrec del senyor Joan Pere Vilà i Hors, president de la ICEA.

«Què són les dibenzodioxines i els dibenzofurans. Derivats clorats. TCDD i isòmers. Origen de les dioxines. Processos en què es formen. Detecció i determinació. Degradació. Contaminació de pinsos», a càrrec del senyor Josep Rivera, del Consell Superior d'Investigacions Científiques (CSIC).

«Toxicologia de les dioxines. TCDD i els seus isòmers. Valors DL-50. Altres clorodioxines. Unitats l-Teq. Acumulació en greixos. Magnificació a la cadena tròfica. Toleràncies acceptades. Perills de l'exposició a les dioxines», a càrrec del senyor Manolis Kogevinas, de l'Institut Municipal d'Investigació Mèdica (IMIM).

«Els fangs de depuradora i la contaminació dels sòls per dioxines. Conseqüències de l'ús de fertilitzants contaminats. Prevenció», a càrrec de la senyora Ethel El Jarrat, del CSIC.

«Els incineradors i la contaminació per dioxines», a càrrec del senyor Esteve Abad, del CSIC.

«Directives de l'Organització Mundial de la Salut i mesures preses, en general, a Catalunya. Control de dioxines en aliments. Resum de les conclusions d'aquestes mesures», a càrrec del senyor Conrad Cases, cap del Servei de Laboratoris de Salut Pública del Departament

de Sanitat i Segurat Social de la Generalitat de Catalunya.

Taula rodona i col·loqui.

Cloenda de la Jornada, a càrrec del senyor Eduard Mata i Albert, director del Programa de Reordenació de la Salut Pública.

Jornada de contaminació de sòls per fertilitzants. Organitzada per la Secció de Sòls de la ICEA. Institut d'Estudis Catalans. 11 de desembre de 2000.

«Contaminació de sòls i fertilització», a càrrec del senyor Jaume Boixadera, Departament d'Agricultura.

«Perills associats a l'aplicació agrícola de residus orgànics», a càrrec de la senyora Maria Teresa Felipó, Facultat de Farmàcia de la UB.

«Determinació i vigilància de plaguicides en sòls», a càrrec de la senyora Sílvia Lacorte, CSIC.

«Contingut en metalls del compost de RM segons material d'entrada i tractament: influència en les aportacions al sòl», a càrrec de la senyora Montserrat Soliva, Escola Superior d'Agricultura de Barcelona.

Taula rodona amb la participació de tots els conferenciantes.

El pla d'acció 2001-2003 sobre l'estudi dels enemics naturals de plagues. Organitzada per la Secció de Protecció Vegetal de la ICEA. Institut d'Estudis Catalans. 20 de desembre de 2000.

«Enemics naturals de plagues en el conreu de fruiters. Plans a desenvolupar el proper trienni. Projecte», a càrrec del senyor Jesús Avilla, professor de la Universitat de Lleida.

«Enemics naturals de plagues en el conreu de cítrics. Plans a desenvolupar el proper trienni. Publicacions i CD-ROM», a càrrec del senyor J. M. Llorens, Servei de Sanitat Vegetal d'Alacant.

«Enemics naturals de plagues en els conreus d'horta. Plans a desenvolupar el proper trienni. Pressupostos i divulgació», a càrrec de la senyora Rosa Gabarra, IRTA, Cabrils (Barcelona).

«Enemics naturals de plagues en el conreu de vinya. Plans a desenvolupar el proper trienni. Protocols OILB», a càrrec del senyor Josep Izquierdo, Servei Tècnic i Desenvolupament de Bayer.

«Enemics naturals de plagues en la resta de conreus. Plans a desenvolupar el proper trienni. Recursos, organització», a càrrec del senyor Jordi Ticó, ICEA.

«Les publicacions: continguts, normes i conceptes per assegurar l'objectiu», a càrrec del senyor Joan Ràfols, ICEA.

Gestió de recursos hídrics, dins les Jornades Científiques *L'aigua i el medi*. Institut d'Estudis Catalans. 3 de maig de 2000.

— «Gestió de l'aigua per al consum urbà i industrial», a càrrec del senyor Francesc Vilaró, del Consorci d'Aigües Ter-Llobregat (ATLL).

— «Gestió dels regadius», a càrrec del senyor Jordi Peix, del DARP de la Generalitat de Catalunya.

Universitat Catalana d'Estiu

XVI Jornada d'Agricultura a Prada. Agricultura i immigració. Liceu Renouvier de Prada de Conflent. 25 d'agost de 2001.

Obertura de la Jornada, a càrrec del conseller d'Agricultura, Ramaderia i Pesca de la Generalitat de Catalunya, senyor Josep Grau i Seris.

Introducció de la jornada, a càrrec del senyor Josep M. Puiggròs i Jové, vocal coordinador de la Jornada.

«La immigració tan vella com l'home. Breu història dels moviments migratoris», a càrrec del senyor Joan Ràfols Casamada, geògraf i enginyer tècnic agrícola.

«La mà d'obra agrícola emigrada al Rosselló», a càrrec del senyor Alain Tarrus, professor de la Universitat de Tolosa-Le Mivail.

«El fenomen social de la immigració agrària. Exemples del segle xx», a càrrec del senyor Andreu Peix, sociòleg i enginyer tècnic agrícola.

«Les polítiques migratòries», a càrrec del senyor Llorenç Olivé, director de l'Àrea de Polítiques Migratòries de la Secretaria per a la Immigració de la Generalitat de Catalunya.

«Com s'organitza el treball temporer a l'agricultura per part d'un sindi-

cat agrari», a càrrec del senyor Joan Josep Vergé, responsable d'aquesta activitat a la Unió de Pagesos.

«Una pinzellada humana sobre la immigració», a càrrec del senyor Francesc Candel, escriptor.

Taula rodona. Debat.

Cicle de conferències

Maneig i avaluació de sòls, organitzada per la Secció de Sòls de la ICEA. Del 21 al 30 de maig de 2001.

El senyor Samir El-Swaify, professor de la Universitat de Hawaii, EUA, va impartir les conferències següents:

— «Challenges in recognizing and quantifying soil erosion». 21 de maig de 2001.

— «Conserving soil resources: An imperative for all societies». 23 de maig de 2001.

El senyor Eric van Ranst, professor de la Universitat de Gant, Bèlgica, impartí les conferències següents:

— «Modelling land production potentials - a new wave in land suitability assessment». 28 de maig de 2001.

— «Rational soil management in the humid tropics». 28 de maig de 2001.

— «Application of computer-based technology and fuzzy reasoning in land evaluation». 29 de maig de 2001.

— «Properties and management of soils derived from volcanic ejecta». 29 de maig de 2001.

— «Forest soil condition in Europe: vulnerability of european forest soils to air pollution». 30 de maig de 2001.

Sortida científica

Excursió d'edafologia *Transcatalonia N-S*, organitzada per la Secció de Sòls de la ICEA. 19 i 20 de maig de 2001.

L'excursió científica té per objectiu mostrar certs grups de sòls en tres àrees al llarg d'un trajecte que segueix aproximadament un eix N-S: l'àrea meridional de Lleida (les Garrigues), la serra de Prades i les terres de l'Ebre.

Premi per a estudiants

El dia 26 de febrer de 2001 es reuní el jurat que havia de dictaminar sobre les obres que optaven al Premi per a estudiants de la Institució Catalana d'Estudis Agraris d'enguany, format pels senyors Josep Maria Puiggròs i Jové, Joan Saus i Arús, Joan Pere Vilà i Hors i, actuant-hi com a secretari, el senyor Albert Tehàs i Puig.

El jurat, després d'analitzar i discutir els valors dels cinc treballs presentats, assessorats per experts sobre els diversos temes, va proposar a la Junta Directiva de la ICEA d'adjudicar el premi al treball *Estratègies per al control de poblacions de Lolium rigidum Gaudin resistents a herbicides*, del senyor Josep Lluís Bosque i Puy, de l'Escola Tècnica Superior d'Enginyeria Agrària de la Uni-

versitat de Lleida, i de concedir un accèssit al treball *Tractament biològic de la fracció líquida de purins de porc mitjançant un reactor discontinu seqüencial (SBR) amb l'objectiu d'eliminar matèria orgànica, nitrogen i fòsfor*, del senyor Albert Magrí i Aloy, de l'Escola Tècnica

Superior d'Enginyeria Agrària de la Universitat de Lleida.

Publicacions

Quaderns Agraris, núm. 26 (desembre 2000).

Institució Catalana d'Història Natural

CONSELL DIRECTIU

President:

JORDI SARGATAL I VICENS

Vicepresident:

FERRAN RODÀ I DE LLANZA

Secretari:

JOSEP GERMAIN I OTZET

Tresorer:

JOAN PINO I VILALTA

Vocals:

CARLES BALASCH I SOLANES

IGNASI CEBRIÁN I ESTER

GUILLEM CHACÓN I CABAS

CÈSAR GUTIÉRREZ I PEREARNAU

JORDI LLORENS I POCA

JOAN MALUQUER I MARGALEF

JOAN MIR I PUYUELO

JORDI PIETX I COLOM

MIQUEL RAFA I FORNIELES

LLORENÇ SÁEZ I GOÑALONS

ANDREU SALVAT I SALADRIGAS

Representant de la Delegació del Bages:

FLORENCI VALLÈS I SALA

Delegats de l'IEC:

ORIOL RIBA I ÀRDERIU

JOANDOMÈNEC ROS I ARAGONÈS

Nombre de socis:

940

Societats adherides:

**Centre d'Estudis de la Natura
del Barcelonès Nord**

**Centre d'Història Natural de la
Conca de Barberà**

Grup Mineralògic Català

Societat Catalana de Lepidopterologia

Societat Catalana de Micologia

Testudinum Cataloniae Societas

Activitats

25 d'octubre de 2000. Sessió inaugural: *L'ecologia del paisatge: dimensió clau en l'ordenació territorial i l'avaluació estratègica d'impacte ambiental*, per Josep M. Mallarach, consultor ambiental i professor del doctorat d'ordenació territorial i medi ambient de la Universitat de Girona (UdG). Tingué lloc a l'IEC.

27, 28 i 29 d'octubre de 2000. Curs naturalista: *Espais naturals, corredors ambientals i gestió del territori*, a cura de Carles M. Mansanet, biòleg. Tingué lloc a Alcoi.

3 de novembre de 2000. Seminari sobre *Avaluació del sistema d'espais naturals protegits: la definició dels indicadors*. Hi intervingueren: Margarida Castañer, catedràtica de Geografia de la UdG; Josep M. Mallarach, professor d'avaluació de polítiques ambientals de la UdG, relator del capítol d'avaluació del Pla d'Acció dels Espais Naturals Protegits de l'Estat (EUROPARC-Espanya) i coordinador del projecte d'avaluació; Josep Germain, secretari de la Institució Catalana d'Història Natural (ICHN) i coordinador del projecte d'avaluació; Miquel Rafa, cap de gestió de la Fundació Territori i Paisatge, i Josep Vila, doctor en geografia, professor de la UdG. Tingué lloc al Departament de Geografia de la Facultat de Lletres, Història i Història de l'Art de la UdG.

11 i 12 de novembre de 2000. XI Congrés de Tafonomia. Es van presentar

les ponències: *Painting the broad picture: a plea for a multidisciplinary approach in community reconstruction*, de D. K. Ferguson, de l'Institut de Paleontologia de la Universitat de Viena, i *Taphonomy of amber and its inclusions*, de X. Martínez-Delclòs, del Departament d'Estratigrafia i Paleontologia de la Facultat de Geologia, Universitat de Barcelona. I els resums: *Preserving plants in pyrite*, de D. Edwards, del Departament de Ciències de la Terra, de la Universitat de Cardiff; *Mesofossils from the late Cretaceous of Antarctica*, de H. Eklund, de l'Escola de Ciències de la Terra, de la Universitat de Leeds, Regne Unit; *Unusual preservation of silicified wood by quartzine from the Jurassic Purbeck Formation*, de J. E. Francis, de l'Escola de Ciències de la Terra, de la Universitat de Leeds, Regne Unit; *Plant taphonomy in the fluvio-lacustrine basin of Uña-Las Hoyas (Upper Barremian, Southwestern Iberian Ranges, Spain)*, de B. Gomez, del Laboratori de Biodiversitat i Evolució dels Vegetals Actuals i Fòssils, Universitat Claude-Bernard, França; C. Martín-Closas, del Departament d'Estratigrafia i Paleontologia, Universitat de Barcelona; G. Barale, del Laboratori de Biodiversitat i Evolució dels Vegetals Actuals i Fòssils, Universitat Claude-Bernard, França; H. Méon, del Centre de Paleontologia, Estratigrafia i Paleoecologia, Universitat Claude-Bernard, França; F. Thévenard, del Laboratori de Biodiversitat i Evolu-

ció dels Vegetals Actuals i Fòssils, Universitat Claude-Bernard, França; *Mid Cretaceous fossil forests of Alexander Island, Antarctica*, de J. Howe, de l'Escola de Ciències de la Terra, Universitat de Leeds, Regne Unit, i *Terrestrial plant remains in late Cenozoic shallow marine deposits of the Po Plain (Italy)*, d'E. Martinetto, del Departament de Ciències de la Terra, Torí. Va estar coordinada per Carles Martín-Closas, del Departament d'Estratigrafia i Paleontologia, Universitat de Barcelona, i se celebrà a l'Institut d'Estudis Catalans i a la Cerdanya.

15 de novembre de 2000. Sessió científica: *La gestió ambiental del cap de Creus. El paisatge després del foc*, per Victòria Riera, directora del Parc Natural del Cap de Creus. Sessió coorganitzada amb la Facultat de Ciències de la UdG. Tingué lloc a l'Aula Magna de la Facultat de Ciències de la UdG.

24, 25 i 26 de novembre de 2000. Curs naturalista: *Els ecosistemes dunars valencians*, a cura d'Olga Mayoral i Jordi Domingo, biòlegs de la Universitat de València; Miguel Ángel Gómez-Serrano, biòleg de SEO, i Antonio Vizcaíno, biòleg, director de l'Oficina Tècnica de la Devesa del Saler. Tingué lloc al Saler.

30 de novembre de 2000. Sessió científica: *La plana de Vic: el territori de la masia*, per Javier Eizaguirre, professor d'urbanisme de la Universitat Politècnica

de Catalunya. Tingué lloc a la sala d'actes del Palau Bojons de la Universitat de Vic.

2 i 3 de desembre de 2000. Curs naturalista: *Recuperació de fauna salvatge i plans de conservació d'espècies*, a cura de Neus Caminal, biòloga i educadora ambiental de l'associació TRENCA, i Damià Sánchez, encarregat del Centre de Recuperació de Fauna Salvatge de Vallcalent. Tingué lloc a Lleida.

20 de desembre de 2000. Sessió científica: *Transformació del territori i conservació dels sistemes naturals al delta del Llobregat*, per Pau Esteban, cap de Secció de Medi Ambient de l'Ajuntament del Prat de Llobregat. Sessió coorganitzada amb el Departament de Biologia Vegetal, Universitat de Barcelona. Tingué lloc a l'Aula Magna de la Facultat de Biologia de la UB.

17 de gener de 2001. Sessió científica: *L'Anella Verda, la xarxa ecològica metropolitana de Barcelona*, per Martí Domènech, coordinador de l'Àrea d'Espais Naturals de la Diputació de Barcelona. La sessió se celebrà a la sala d'actes de la Facultat de Ciències de la UAB, Bellaterra.

25 de gener de 2001. Presentació del llibre *Cent anys de passió per la natura: Una història de la Institució Catalana d'Història Natural (1899-1999)*, de Josep M. Camarasa. Hi intervingueren: Ferran Rodà, vicepresident de la ICHN; Josep M. Camarasa, autor del lli-

bre; Joaquim Maluquer, president de la ICHN durant el centenari; David Serrat, director general de Recerca, i Martí Domínguez, biòleg i professor de periodisme a la Universitat de València, que parlà sobre *La visió de la natura en la pintura del Renaixement*. Tingué lloc a l'IEC.

27 i 28 de gener de 2001. Curs naturalista: *El seguiment de rastres a la neu*, impartit per Jordi Garcia i Petit, director del Parc Natural del Cadí-Moixeró. Tingué lloc a Bagà.

22 de febrer de 2001. Sessió científica: *El paisatge de la Catalunya central després dels grans incendis: alternatives de restauració i usos*, per Josep M. Espelta, investigador del Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals (CREAF). La sessió se celebrà a la seu de l'Obra Social de la Caixa d'Estalvis de Manresa, plana de l'Om, Manresa, amb la col·laboració de Caixa de Manresa.

14 de març de 2001. Sessió científica: *Conservació i desenvolupament. Com revisem el planejament urbanístic de la Garrotxa*, per Narcís Ribas, director del Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa. La sessió se celebrà a l'Aula Magna de la Facultat de Ciències de la UdG, Campus de Montilivi, Girona. Coorganitzada amb la Facultat de Ciències de la UdG.

26 de març de 2001. Assemblea General.

29 de març de 2001. *Reconeixement automàtic d'organismes biològics: aplicació a la classificació del zooplànton i a la identificació de foraminífers*, per Monique Thonat, directora de recerca de l'Institut National de Recherche en Informatique et en Automatique (INRIA). Tingué lloc a la Reial Acadèmia de Medicina de Barcelona.

3 d'abril de 2000. Sessió científica: *Biodiversitat a Veneçuela*, per Carlos Pérez Santos. Tingué lloc a la Sala Prat de la Riba de l'IEC.

7 i 8 d'abril de 2001. Curs naturalista: *Les aus limícoles: ecologia i claus per a la identificació de les espècies presents a Catalunya i a la Mediterrània occidental*, impartit per Jordi Martí, responsable de l'Estació Ornitològica del Parc Natural dels Aiguamolls de l'Empordà. Tingué lloc a Castelló d'Empúries.

19 d'abril de 2001. Sessió conjunta de la ICHN i la Societat Catalana de Biologia (SCB). *Prions, purins i pastures*. Hi intervingueren: Jordi Jordana, Departament de Ciència Animal i dels Aliments, Facultat de Veterinària, UAB, que parlà sobre *Les races domèstiques locals i la importància de la seva conservació*; Jordi Bartolomé, Departament de Ciència Animal i dels Aliments, Facultat de Veterinària, UAB, que parlà sobre *Ramaderia extensiva i manteniment del paisatge*; Josep Turet, Enric Vilalta i Xavier Serra, Servei d'Assaig i

Recerca Tecnològica, Universitat de Vic, que parlaren sobre *Incidència ambiental de la ramaderia intensiva: els fems i purins a Osona*; José Juan Rodríguez, Departament de Ciència Animal i dels Aliments, Facultat de Veterinària, UAB, que parlà sobre *Alimentació del vacum: menjar i ser menjat*, i Isidre Ferrer, Departament de Biologia Cel·lular i Anatomia Patològica, Facultat de Medicina, UB, que parlà sobre *Malalties prioniques humanes i animals*. Tingué lloc a l'Aula Magna de la Facultat de Biologia, UB.

5 i 6 de maig de 2001. Curs naturalista: *La geoconservació, una estratègia fonamental en la gestió integrada dels espais protegits. L'exemple del cap de Creus: un patrimoni geològic únic*. Jordi Carreras i Elena Druguet, Departament de Geologia, UAB. Tingué lloc al Port de la Selva.

17 de maig de 2001. Dins les Jornades Científiques *L'aigua i el medi*, organitzades per l'Institut d'Estudis Catalans, *L'aigua i la salut dels ecosistemes*, per Narcís Prat, biòleg del Departament d'Ecologia, UB.

19 i 20 de maig de 2001. Curs naturalista: *Els cetacis de les costes catalanes des del mar*, per Laura Silvani i Manuel Gazo, biòlegs. Tingué lloc al Port de la Selva.

16 de juny de 2001. Sortida naturalista a la vall d'Alinyà: *Pinedes i rouredes submediterrànies*. Itinerari: l'Alzina

d'Alinyà (1.400 m) - coll de la Maçana. Temàtica: geologia i geomorfologia, aigües d'aigua dolça i edàfiques, briòfits, comunitats vegetals, mol·luscs i usos i pràctiques tradicionals.

23 de juny de 2001. Sortida naturalista a la vall d'Alinyà: *Bosc i matollars subalpins*. Itinerari: prat Major (1.760 m) - l'Estany. Temàtica: edafologia, ecosistemes forestals, ecosistemes aquàtics, fongs i vertebrats.

30 de juny de 2001. Sortida naturalista a la vall d'Alinyà: *Zona culminant: roquissars i prats alpins*. Itinerari: Pedró dels Quatre Batlles (2.382 m) - prat Llarg. Temàtica: ecosistemes pascícoles, líquens, plantes vasculares, artròpodes i lepidòpters.

7 i 8 de juliol de 2001. Curs naturalista: *Flora i vegetació de l'estatge alpi del Parc Nacional d'Aigüestortes i Estany de Sant Maurici*, per Gerard Giménez Pérez, tècnic del Parc Nacional d'Aigüestortes i Estany de Sant Maurici. Tingué lloc a Espot.

14 i 15 de juliol de 2001. Curs naturalista: *Geoquímica ambiental al nord de les muntanyes de Prades*, per Xavier Font i Manel Viladevall, Departament de Geoquímica, Petrologia i Prospecció Geològica, UB; Sergio Valenzuela García, geòleg, Comissió de Medi Ambient del Centre d'Història Natural de la Conca de Barberà (CHNCB), i Jordi Llorens Poca, Comissió de Medi Ambient del CHNCB.

Premi per a estudiants

Atorgat a *Diversitat isoenzimàtica en dues espècies endèmiques de Catalunya: Petrocoptis montsiciana i Seseli farrenyi*, de Jordi López i Pujol.

Publicacions

Butlletí de la Institució Catalana d'Història Natural, núm. 68 (2000). 168 p.

CAMARASA, Josep M. *Cent anys de passió per la natura. Una història de la Institució Catalana d'Història Natural, 1899-1999*. 183 p. (Memòries de la Institució Catalana d'Història Natural; 14)

Notícies de la Institució, núm. 31-36.

Conclusions del VI Seminari de Gestió Ambiental de la ICHN *Planificació i gestió de les planes interiors: el cas de la plana de Vic*. 8 p.

Actes de la X sessió conjunta ICHN-SCL, celebrada l'any 1997. 164 p.

Participació i assessorament

Elaboració d'informes pericials a sol·licitud del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya amb relació a diferents espais d'interès natural (Els Colls, el delta de l'Ebre, Lladorre, l'Ametlla de Mar, etc.).

La Institució forma part del Consell Directiu del Consorci de l'Espai Rural de Gallecs.

Participació en la Xarxa Temàtica d'Estudi de la Biodiversitat.

Conveni de col·laboració amb l'IUSC.

Participació en l'assemblea de regidors de Medi Ambient dels Països Catalans.

S'han mantingut contactes amb diferents parlamentaris, sobre temes relacionats amb el medi natural de Catalunya.

S'han impartit conferències en el marc d'activitats organitzades per altres entitats: a la Universitat Catalana d'Estiu, a les Jornades Internacionals sobre Custòdia del Territori, al Museu de Martoró, a l'Institut d'Estudis Catalans, a l'Institut Català de Tecnologia, al Centre d'Història Natural de la Conca de Barberà, etc.

Participació en el Consell Consultiu del Parc de Collserola. S'ha designat Josep M. Espelta com a representant de la ICHN en aquest Consell.

El Ministeri de Medi Ambient ha sol·licitat a la ICHN un informe sobre els aspectes ambientals que cal tenir en compte per elaborar el projecte d'ampliació de l'aeroport de Barcelona.

Membre del Comitè Tècnic de la Fundació Fòrum Ambiental.

Participació en la Plataforma per a la Conservació i Desenvolupament Sostenible de les Muntanyes de Prades.

Participació en la Xarxa Catalana de Custòdia del Territori.

Els sistemes naturals de la vall d'Alinyà

Ha començat l'estudi naturalista de la

vall d'Alinyà, per encàrrec de la Fundació Territori i Paisatge, coordinat per la ICHN i realitzat per disset grups de treball pertanyents a diferents universitats,

La geologia
 Els sòls
 Els ecosistemes forestals
 Els ecosistemes pascícoles
 Els ecosistemes aquàtics
 Els microorganismes
 Les algues d'aigua dolça
 Els fongs
 Els líquens
 Els briòfits
 Les plantes vasculars
 Les comunitats vegetals
 Els molluscs
 Els artròpodes
 Els lepidòpters
 Els vertebrats
 Usos i pràctiques tradicionals

Avaluació del sistema d'espais naturals protegits de Catalunya

Elaboració del projecte per a l'avaluació del sistema d'espais naturals protegits de Catalunya, el qual ha rebut el suport de la Fundació Territori i Paisatge i de la Diputació de Girona.

Activitats amb altres entitats

20 de setembre de 2000. Jornada sobre *Espais naturals locals: criteris i plans de gestió*. Va obrir una reflexió sobre la problemàtica i les possibilitats d'actuació

centres de recerca i entitats naturalistes de Catalunya. Els treballs que s'estan realitzant durant els anys 2000 i 2001 són:

Alicia Masriera
 Francesc Domingo, UdL
 Joan Josep Ibàñez, CREAM
 Teresa Sebastià, UdL
 Narcís Prat, UB
 Ricard Guerrero, UB
 Jaume Cambra, UB
 Pere Navarro, UB
 Xavier Llimona, UB
 Rosa Maria Cros, UAB
 Llorenç Sáez, UAB
 Ignasi Soriano, UB
 Francesc Uribe, MZB
 Antoni Serra, UB
 Francesc Vallhonrat, SCL
 Jordi Camprodon, CTFC
 Joan Tort

per conservar i protegir espais naturals de petita dimensió, però amb un valor ecològic elevat. Durant la jornada, es va presentar la Custòdia del territori: una manera d'actuar en la protecció de petits espais naturals que atorga un important paper als propietaris i a les associacions. Organitzada per LA VOLA, es va celebrar al castell de Montesquiu.

6 i 7 d'octubre de 2000. Jornades sobre *Estratègies per al futur de l'Alta Garrotxa*, organitzades per la Càtedra de Geografia i Pensament Ter-

ritorial de la Universitat de Girona, el Consorci de l'Alta Garrotxa i la ICHN. Es va reflexionar sobre la problemàtica actual de l'Alta Garrotxa i es van dibuixar les estratègies per al seu futur amb la voluntat de convertir-se en un punt de referència per a la gestió que haurà de desenvolupar-li el recentment creat Consorci de l'Alta Garrotxa. Tingueren lloc a Oix.

20, 21 i 22 d'octubre de 2000.
III Jornades *El medi i els humans a la*

Conca de Barberà i les muntanyes de Prades, organitzades pel Centre d'Història Natural de la Conca de Barberà i per la Institució Catalana d'Història Natural. Hi van intervenir: Josep M. Riba, president del Consell Comarcal de la Conca de Barberà; Ramon M. Masalles, responsable científic; Albert Palacín, plebà de Montblanc, i Jordi Llorens, president del Centre d'Història Natural de la Conca de Barberà. Tingueren lloc a Montblanc.

Delegació del Bages

La Junta Directiva de la Delegació del Bages de la ICHN està formada pels membres següents:

President:	FLORENCI VALLÈS I SALA
Vicepresident:	JORDI MORATÓ I FARRERAS
Tresorer:	MARC VILARMAU I MASFERRER
Secretari:	JORDI BADIA I GUITART
Vocals:	JOSEP BIOSCA I MUNTS
	JOSEP ILLA I ANTICH
	XAVIER ADOT I FERNÁNDEZ
	RAMON SOLÀ I FERRER

Activitats

23 de setembre de 2000. Conferència «Els incendis forestals a la Catalunya central: història, impactes i propostes d'actuació», a cura de Josep M. Espelta, del CREAF, i de Florenci Vallès, president de la Delegació del Bages de la ICHN.

5 de novembre de 2000. Sortida a la vall de la Maçana —Aguilar de Segarra—, l'obaga de les Tres Creus i el Cogulló de Can Torra —Rajadell— i Castellfollit del Boix.

3 de desembre de 2000. Sortida a l'anticlinal de Santa Maria d'Oló, la font

Salada i els penya-segats i meandres de la riera Gavarresa.

Del 27 d'abril a l'1 de maig del 2001. Excursió a Navarra. Un viatge des de la vall de l'Ebre fins al Parc Natural del Pirineu navarrès per visitar diversos ambients i observar espècies animals i vegetals de gran interès.

Unes altres activitats realitzades durant el curs 2000-2001 són les següents:

— Consultoria del Pla de Protecció del Medi Natural i del Paisatge que redacta el Consell Comarcal del Bages. Durant l'any 2000 van quedar enlestits els treballs de redacció del Pla per a quasi tots els municipis de la comarca.

— Distribució i promoció de la segona edició de la *Guia d'espais d'interès natural del Bages*.

— «Els runams salins del Bages». Exposició realitzada per la plataforma cívica Montsalat, en què participen a títol individual membres de la Delegació del Bages de la ICHN, la qual explica les conseqüències ambientals negatives per al paisatge, l'estabilitat dels terrenys i, sobretot, la qualitat de les aigües de les conques dels rius Cardener i Llobregat derivades de la mineria potàssica del Bages.

— La Delegació del Bages ha col·laborat directament en la realització del calendari de l'any 2001 de l'Ajuntament de Manresa. Aquest calendari presenta l'entorn natural de la ciutat, amb fotografies dels millors paisatges i d'algunes espècies d'animals i plantes que hi habiten.

Societat Catalana d'Economia

JUNTA DIRECTIVA

President:	PERE PUIG I BASTARD
Vicepresident:	ARTUR SAURÍ DEL RIO
Tresorer:	HUMBERT SANZ I GARCIA
Secretari:	JOSEP C. VERGÉS
Vocal d'Institucions Acadèmiques:	JORDI PASCUAL I ESCUTIA
Vocal de Tesis i Publicacions:	JOSEP M. CARRAU I RAMON
Vocal Territorial:	JOSEP LLUÍS RAYMOND BARÀ
Vocal de Promoció:	ÀNGELS ROQUETA I RODRÍGUEZ
Vocal de Premsa:	ROLDÁN MARTÍNEZ I LÓPEZ
Delegat de l'IEC:	JOAQUIM MUNS I ALBUIXECH
Delegat a Brussel·les:	VÍCTOR POU I SERRADELL
Delegat a Madrid:	JOSEP M. NUS I BADIA
Nombre de socis:	283

Conferències

Inauguració del curs acadèmic 2000-2001. Conferència inaugural del curs, a càrrec de Lluís Riera, director del Fons Social Europeu de la Comissió Europea: «L'estratègia europea de l'ocupació: el rol del fons social europeu». Institut d'Estudis Catalans, 9 d'octubre de 2000.

Acte de lliurament del III Premi de la Societat Catalana d'Economia, a càrrec dels guardonats Guillem López i Casasnovas i Esther Martínez i García: «La balança fiscal de Catalunya amb el Govern central». Facultat de Ciències Econòmiques i Empresariales de la Universitat de Girona, 27 de novembre de 2000.

Conferència sobre el Premi Nobel d'Economia, concedit a James J. Heckman i Daniel L. McFadden, a càrrec de Jaume García, de la Universitat Pompeu Fabra, dins del cicle de conferències *Els Premis Nobel de l'any 2000.* Institut d'Estudis Catalans, 15 de desembre de 2000.

Benjamí Bastida Vila, catedràtic de Política Econòmica de la Universitat de Barcelona, director del Grup d'Anàlisi de la Transició Econòmica (GATE) i vicepresident de l'European Association for Comparative Economic Studies (EACES): *La incorporació dels països de l'est a la Unió Europea després dels acords de*

Niça. Institut d'Estudis Catalans, 8 de febrer de 2001.

XX Ple Anual

Antoni Argandoña, catedràtic d'Economia i Ètica, IESE, Universitat de Navarra: «Hi ha un paper per a l'ètica a l'empresa?». Institut d'Estudis Catalans, 15 de març de 2001.

Joaquim Trigo, director executiu de Foment de Treball Nacional i professor de teoria econòmica de la Universitat de Barcelona: «Marge empresarial, cost i preus: relació inexistent o inversa». Institut d'Estudis Catalans, 19 d'abril de 2001.

J. A. Garcia-Duran, catedràtic de

la Universitat de Barcelona i professor extraordinari de la Universitat de Navarra: «Població, progrés tècnic i economia». Institut d'Estudis Catalans, 23 de maig de 2001.

Francesc Homs i Ferret, conseller d'Economia i Finances de la Generalitat de Catalunya: «El nou model de finançament autonòmic». Institut d'Estudis Catalans, 7 de juny de 2001.

Francesc Xavier Mena, professor d'ESADE de la Universitat Ramon Llull: «Què passa amb la nova economia?». Institut d'Estudis Catalans, 5 de juliol de 2001.

Societat Catalana d'Estudis Clàssics

JUNTA DIRECTIVA

President:	JAUME PÒRTULAS I AMBRÓS
Vicepresident:	JOAN GÓMEZ I PALLARÈS
Tresorer:	XAVIER RIU I CAMPS
Secretària:	MONTSERRAT NOGUERAS I HERNÁNDEZ
Vocals:	JAUME ALMIRALL I SARDÀ MARIÀNGELA VILALLONGA I VIVES

Delegat de l'IEC: CARLES MIRALLES I SOLÀ

Nombre de socis: 170
29 estudiants adherits

Taula rodona

Les clàssiques en el treball de recerca del batxillerat. Hi intervingueren els professors: Jaume Almirall (com a moderador), Jesús Carruesco, María Díez, Cándida Ferrero i Privat Rodríguez. Institut d'Estudis Catalans, 6 de novembre de 2000.

Conferències

El millenni ante portas: escatologia i bogeria a l'hagiografia bizantina, a càrrec del senyor José Simón Palmer. Institut d'Estudis Catalans, 29 de novembre de 2000.

En col·laboració amb el Departament de Filologia Grega de la UB, dues conferències a càrrec de Vittorio Citti, de la Universitat de Trento:

— *Il prologo delle Choefore di Eschilo: testo e drammaturgia.* Institut

d'Estudis Catalans, 20 de desembre de 2000.

— *Odisseo, una metafora dell'Europa.* Facultat de Filologia de la UB, 20 de desembre de 2000.

El capaltard dels imperis, a càrrec del senyor Jaume Pòrtulas, de la UB. Institut d'Estudis Catalans, 24 de gener de 2001.

Los estudios clásicos en América Latina durante el siglo XX, a càrrec de la senyora Ana M. González de Tobia, de la Universitat Nacional del Mar de Plata. Institut d'Estudis Catalans, 12 de març de 2001.

En col·laboració amb el Departament de Filologia Grega de la UB, dues conferències a càrrec del senyor Andreas Bagordo, de la Universitat de Friburg:

— *Metapoetica: lessico metaletterario nella lirica greca arcaica*. Institut d'Estudis Catalans, 20 de març de 2001.

— *Comodumena: parodia e derisione nella Commedia Attica Antica*. Facultat de Filologia de la UB, 21 de març de 2001.

Identitat cultural, alteritat i relacions estrangeres: exemples antics per a una reflexió contemporània, a càrrec del senyor Alain Blomart, de la UB. Institut d'Estudis Catalans, 26 de març de 2001.

Grecs i egipcis: una trobada que no es produí, a càrrec del senyor Josep Moutserrat Torrents, de la UAB. Institut d'Estudis Catalans, 11 de juliol de 2001.

Cicle de conferències

Segona part del cicle sobre *La figura del savi i del poeta a la Grècia antiga*. Institut d'Estudis Catalans, 14 i 16 de maig de 2001.

El dia 14 de maig es van fer les conferències següents: «Linos poeta», a càrrec del senyor Joan Silva, de la UB, i «Savis i tirans. La correspondència dels Set al llibre I de Diògenes Laerci», a càrrec de la senyora Pilar Gómez, de la UB.

El dia 16 de maig es van fer les conferències següents: «Aproximació a la figura mítica de Pamfos», a càrrec del senyor Martí Duran, i «Qüestions sobre Melamp», a càrrec de la senyora Moutserrat Nogueras.

Societat Catalana d'Estudis Hebraics

JUNTA DIRECTIVA

President:	EDUARD FELIU I MABRES
Tresorer:	PERE CASANELLAS I BASSOLS
Secretari:	JORDI CASANOVAS I MIRÓ
Vocals:	PRIM BERTRAN I ROIGÉ JOAN FERRER I COSTA MANUEL FORCANO I APARICIO
Delegada de l'IEC:	MARIA TERESA FERRER I MALLOL
Nombre de socis:	68

Durant aquest curs s'ha continuat el buidatge de revistes per a la compilació de la base de dades bibliogràfica sobre la història dels jueus de la Corona de Catalunya i Aragó i la Provença en l'edat mitjana, la qual comprèn ja unes 2.800 fitxes.

En contacte amb la Secció Filològica de l'IEC, i seguint-ne alguns suggeriments, s'ha acabat l'elaboració de la «Proposta de transliteració i transcripció de l'hebreu en textos escrits en català».

La Societat ha col·laborat en la revisió de termes relatius a **bíblia i judaisme** per a les futures reedicions del *Diccionari* de l'IEC.

La Societat va organitzar el 5 de juliol de 2001, a la seu de l'IEC, un acte d'homenatge *in memoriam* del P. Guiu Camps, monjo de Montserrat i biblista.

Al llarg d'aquest curs 2000-2001, hem procurat de participar i inter-

venir en totes les activitats a les quals la Societat Catalana d'Estudis Hebraics havia de donar suport. Per aquesta raó alguns dels seus membres han participat i han col·laborat en les activitats següents:

— Joan Ferrer participà amb la conferència «Quan neixen les lletres, lletres i llengües de l'hebreu», dins el cicle de conferències *Les lletres de l'alefat. La cultura escrita del poble jueu*. Centre Bonastruc ça Porta, 25 de gener de 2001.

— Jordi Casanovas participà amb «Lletres pel record, epitafis i epigrafia en les tombes jueves de Girona», dins el cicle de conferències *Les lletres de l'alefat. La cultura escrita del poble jueu*. Centre Bonastruc ça Porta, 29 de març de 2001.

— Dolors Bramon, Sílvia Planas, Eduard Feliu i Joan Ferrer han estat els

professors del curs *Vida privada a les comunitats jueves de la Corona d'Aragó*, del 13 de març al 24 de maig de 2001.

S'ha enllestit el número 3 de la revista *Tamid*, el qual conté algunes traduccions de textos de l'hebreu medieval i modern, relatius a la cultura dels jueus de la Catalunya medieval, i de la literatura hebrea contemporània, a més d'alguns articles de membres de la Societat i l'habitual crònica arqueològica. També inclou un extens treball bibliogràfic (més de 400 fitxes) relatiu a llocs on ha estat publicada la bibliografia d'erudits que treballen el camp dels estudis hebraics i del Pròxim Orient antic.

Pel que fa als diversos projectes

de recerca i publicació engegats a l'inici del curs, com ara la compilació d'un diccionari hebreu-català, la publicació d'una gramàtica d'hebreu bíblic (que ja ha estat traduïda al català per membres de la Societat) i una nova edició actualitzada del corpus de documents hebreus de jueus catalans, continuen el seu curs sense que per ara sigui possible establir-ne cap data d'acabament.

Com sempre, la Societat ha assessorat els editors d'algunes publicacions en temes que afecten la cultura i la llengua hebrees, ha fornit traduccions d'alguns textos i ha identificat fragments de documents hebreus trobats en diversos arxius.

Societat Catalana d'Estudis Històrics

JUNTA DIRECTIVA

President:	GASPAR FELIU I MONTFORT
Vicepresidenta:	CORAL CUADRADA I MAJÓ
Secretària:	MÒNICA GONZÁLEZ I FERNÁNDEZ
Vicesecretària:	MERCÈ RENOM I PULIT
Tresorer:	PERE MOLAS I RIBALTA
Vicetresorer:	ORIOL OLEART I PIQUET
Vocals:	RAMON ARNABAT I MATA ARMAND DE FLUVIÀ I ESCORSA CARME MOLINERO I RUIZ JAUME SOBREQUÉS I CALLICÓ
Delegat de l'IEC:	ALBERT BALCELLS I GONZÁLEZ
Nombre de socis:	165

La Societat Catalana d'Estudis Històrics (SCEH) organitza fonamentalment conferències, debats i seminaris amb la participació d'especialistes. Edita el *Butlletí de la Societat Catalana d'Estudis Històrics*, de periodicitat anual.

La SCEH convoca també, dins del *Cartell de premis* de l'IEC, un premi per a estudiants per a un treball d'investigació, bibliografia o assaig sobre història dels Països Catalans. El premi, dotat amb 100.000 pessetes, va ésser adjudicat al treball *Els sistemes defensius romanorepublicans de la Hispània Citerior: els casos d'Olèrdola, Emporiae i Tàrraco i la seva confrontació amb les fortificacions de la penín-*

sula Itàlica, de Guerau Palmada Auguet.

El dia 29 de maig de 2001 se celebrà l'Assemblea General ordinària de socis de la SCEH, en el transcurs de la qual es procedí a la renovació estatutària de la meitat de la Junta Directiva de la SCEH.

Actes

El dia 16 de novembre de 2000 tingué lloc la inauguració del curs amb una conferència sobre el tema *Noblesa absentista i retòrica catalana*, a càrrec del senyor Pere Molas i Ribalta, catedràtic d'Història Moderna de la UB.

La presentació del llibre de Martí Marín i Corbera, *Catalanisme, clientelisme*

i franquisme. Josep Maria de Porcioles, a càrrec dels professors Borja de Riquer, catedràtic d'Història Contemporània de la UB, i Gaspar Feliu, catedràtic d'Història Econòmica de la UB i president de la SCEH, que tingué lloc al Museu d'Història de Catalunya, el dia 1 de març de 2001.

El 21 de maig de 2001 la SCEH col·laborà, juntament amb els Amics de l'Art Romànic, la Fundació Noguera i la Fundació "la Caixa", en la presentació del llibre *Els pergamins de l'Arxiu Com-*

tal de Barcelona, de Ramon Borrell a Ramon Berenguer I.

El dia 29 de maig de 2001, amb motiu de l'Assemblea General ordinària, el senyor Ramon Arnabat parlà sobre *La regència d'Urgell i el reialisme català.*

Publicacions

MARÍN I CORBERA, Martí. *Catalanisme, clientelisme i franquisme. Josep Maria de Porcioles*. 2000. 129 p. (D'ahir per avui; 1)

Societat Catalana d'Estudis Jurídics

JUNTA DIRECTIVA

President:

JOSEP M. MAS I SOLENCH

Vicepresident:

CARLES PRAT I MASIP

Secretari:

JOSEP CRUANYES I TOR

Tresorer:

XAVIER GENOVER I HUGUET

Vocals:

MARIÀ CAPELLA I PIFARRÉ

JOSEP A. LÓPEZ I TENA

JORDI OLIVERAS I BADIA

Delegat de l'IEC:

JOSEP M. PUIG I SALELLAS

Nombre de socis:

42

Curs de dret civil català

Acte inaugural del *Curs de dret civil català*, a càrrec del senyor Manuel Castell, president de l'IEC; del senyor Josep M. Mas i Solench, president de la Societat Catalana d'Estudis Jurídics, i del senyor Ferran Badosa i Coll, director del Curs. Institut d'Estudis Catalans, 17 d'octubre de 2000.

— Sessió 1. «L'àmbit civil de l'ordenament jurídic de Catalunya. Les seves fonts», a càrrec del senyor Ferran Badosa i Coll, catedràtic de Dret Civil de la Universitat de Barcelona (UB). IEC, 24 d'octubre de 2000.

— Sessió 2. «La persona jurídica», a càrrec de la senyora Maria Elena Lauroba Lacasa, professora titular integrada de Dret Civil de la UB. IEC, 7 de novembre de 2000.

— Sessió 3. «Els contractes i les accions per declarar la seva ineficàcia», a càrrec de la senyora Juana Marco Molina, professora titular de Dret Civil de la UB. IEC, 14 de novembre de 2000.

— Sessió 4. «Els contractes agraris», a càrrec del senyor Carlos J. Maluquer de Motes i Bernet, catedràtic de Dret Civil de la UB. IEC, 21 de novembre de 2000.

— Sessió 5. «La Llei 13/1990, del 9 de juliol, de l'acció negatòria, les immissions, les servituds i les relacions de veïnatge», a càrrec de la senyora María Luisa Zahíno Ruiz, professora de Dret Civil de la UB. IEC, 28 de novembre de 2000.

— Sessió 6. «Els censos», a càrrec del senyor Antoni Mirambell Abancó, catedràtic de Dret Civil de la UB. IEC, 12 de desembre de 2000.

— Sessió 7. «Els drets reals de garantia mobiliària», a càrrec del senyor Pere del Pozo Carrascosa, catedràtic de Dret Civil de la Universitat Rovira i Virgili (URV), IEC, 9 de gener de 2001.

— Sessió 8. «El matrimoni: els seus efectes legals. Els efectes derivats de la nul·litat, el divorci i la separació judicial», a càrrec de la senyora Encarna Roca i Trias, catedràtica de Dret Civil de la UB, IEC, 16 de gener de 2001.

— Sessió 9. «Els règims econòmics matrimonials de separació de béns i de participació en els guanys», a càrrec de la senyora Anna Casanovas i Mussons, catedràtica de Dret Civil de la UB, IEC, 23 de gener de 2001.

— Sessió 10. «Els règims econòmics matrimonials de comunitat i els de dret local», a càrrec del senyor Santiago Espiau Espiau, catedràtic de Dret Civil de la Universitat de Lleida (UdL), IEC, 30 de gener de 2001.

— Sessió 11. «El parentiu», a càrrec de la senyora M. Esperança Ginebra i Molins, professora de Dret Civil de la UB, IEC, 6 de febrer de 2001.

— Sessió 12. «Les institucions de protecció», a càrrec de la senyora Esther Arroyo Amayuelas, professora de Dret Civil de la UB, IEC, 13 de febrer de 2001.

— Sessió 13. «La successió per causa de mort. Els títols i l'objecte de la successió», a càrrec del senyor Lluís Jou i Mirabent, notari, IEC, 20 de febrer de 2001.

— Sessió 14. «L'adquisició de l'herència», a càrrec del senyor José Alberto Marín Sánchez, notari, IEC, 27 de febrer de 2001.

— Sessió 15. «La comunitat hereditària. Les operacions particionals», a càrrec del senyor Antoni Vaquer Aloy, professor titular de Dret Civil de la UdL, IEC, 6 de març de 2001.

— Sessió 16. «Els negocis jurídics *mortis causa*», a càrrec del senyor Joan Marsal i Guillamet, professor titular interí de Dret Civil de la UB, IEC, 13 de març de 2001.

— Sessió 17. «Les substitucions hereditàries», a càrrec del senyor Lluís Puig i Ferriol, magistrat del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya i catedràtic de Dret Civil de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), IEC, 20 de març de 2001.

— Sessió 18. «Els llegats», a càrrec del senyor Josep Ferrer Riba, professor titular de la Universitat Pompeu Fabra (UPF), IEC, 27 de març de 2001.

— Sessió 19. «La marmessoria», a càrrec de la senyora Eulàlia Amat i Llari, professora titular de la UAB, IEC, 3 d'abril de 2001.

— Sessió 20. «La successió contractual: Els heretaments», a càrrec del senyor Joan Egea Fernández, catedràtic de Dret Civil de la UPF, IEC, 17 d'abril de 2001.

— Sessió 21. «La successió intestada», a càrrec del senyor Tomás Gi-

ménez Duart, notari. IEC, 24 d'abril de 2001.

— Sessió 22. «La llegítima», a càrrec del senyor Esteve Bosch i Capdevila, professor de Dret Civil de la URV. IEC, 8 de maig de 2001.

Sessió de cloenda del *Curs de dret civil català*, que comptà amb la presència del senyor Josep-Delfí Guàrdia Canela, conseller de Justícia de la Generalitat de Catalunya, i del senyor Carles Miralles, secretari general de l'IEC. Durant l'acte, en què hi va intervenir el senyor Ferran Badosa, director del Curs, es van lliurar els certificats d'assistència al curs. IEC, 15 de maig de 2001.

La segona edició d'aquest Curs es portà a terme a Reus, organitzat conjuntament amb l'Escola de Pràctica Jurídica Guillem Maria de Brocà, del Col·legi d'Advocats de Reus.

L'acte d'obertura d'aquest Curs

tingué lloc el dia 1 de març de 2001 i l'acte de cloenda i de lliurament de diplomes, el dia 24 de maig de 2001, a la seu del Col·legi d'Advocats de Reus. Ambdós actes comptaren amb l'assistència del president de la Societat Catalana d'Estudis Jurídics i del degà del Col·legi d'Advocats de Reus.

Conferències

L'aigua: una visió normativa, a càrrec de Joan Perdigó, de la UB. Aquesta conferència forma part de les Jornades Científiques *L'aigua i el medi*. IEC, 10 de maig de 2001.

Llei de pensions periòdiques, a càrrec del senyor Antoni Mirambell, catedràtic de Dret Civil de la UB. IEC, 22 de maig de 2001.

Llei d'usdefruit, d'ús i d'habitatció, a càrrec del senyor Ferran Badosa, catedràtic de Dret Civil de la UB. IEC, 29 de maig de 2001.

Societat Catalana d'Estudis Litúrgics

JUNTA DIRECTIVA

President:

ALEXANDRE OLIVAR I DAYDÍ

Secretari:

RAFAEL M. BOFILL I FRANSÍ

Vocals:

CRISTINA GODOY I FERNÁNDEZ

MIQUEL DELS SANTS GROS I PUJOL

SEBASTIÀ JANERAS I VILARÓ

Delegat de l'IEC:

MANUEL MUNDÓ I MARCET

Nombre de socis:

23

Com ja és habitual des de fa molts anys, l'activitat corporativa de la Societat Catalana d'Estudis Litúrgics s'ha concretat aquest curs en les reunions de tardor i primavera, sessions 63 i 64, celebrades, respectivament, el dimarts 21 de novembre de 2000 i el dimecres 20 de juny de 2001.

El traspàs de dos dels membres, ocorregut el curs anterior, tot just iniciat l'any 2000, s'ha vist compensat al llarg d'aquest curs amb l'ingrés de dos candidats i l'admissió d'un tercer, que també ingressarà definitivament a la Societat així que ens comuniqui haver rebut i acceptat la nostra decisió, totalment favorable. Aquests dos primers nous membres són: el senyor Roger E. Reynolds, de l'Institut Pontifici d'Estudis Medievals, de Toronto, i professor del Centre d'Estudis Medievals de la Universitat d'aquesta ciutat canadenca,

i el pare jesuïta Manuel Sotomayor, professor de la Facultat de Teologia de Granada. El tercer, de qui s'espera l'anuència, que equivaldrà a la seva incorporació definitiva, és el senyor Matthieu Smyth, de Lo Puèg, a Occitània, especialista en litúrgia gal·licana i col·laborador del darrer volum de la nostra publicació periòdica *Miscel·lània Litúrgica Catalana*.

A més de la labor científica individual dels membres, en l'activitat social del curs present, cal destacar la preparació dels dos volums que apareixeran el proper curs: el facsímil del missal diocesà més antic dels impresos a Catalunya i arribats sencers fins a nosaltres, incunable de 1496, publicat ara amb un estudi introductori del membre de la Societat, el senyor Francesc Xavier Altés (vol. III de la nostra col·lecció social «Biblioteca Litúrgica Catalana»); el nú-

mero x de *Miscel·lània Litúrgica Catalana*, un dels més extensos i de contingut més variat entre els apareguts fins ara. Queda prou evidenciat l'augment progressiu de l'activitat en les nostres publicacions, si tenim present que, entre 1978 i 1990, es van publicar quatre volums, i entre 1991 i 2001, exactament el doble; a més, el contingut de *Miscel·lània*, integrat per estudis duts a terme per membres de la Societat, catalans o forasters, i col·laboradors externs, sol duplicar en els darrers volums el contingut dels primers.

Cal esmentar encara dos guardons obtinguts pel senyor Manuel Mundó: la Creu de Sant Jordi i l'ingrés a la Reial Acadèmia de Bones Lletres en qualitat de numerari.

Conferència

El senyor Francesc Xavier Altés fou el conferenciant de la sessió de tardor, amb *Entorn de l'homiliari de Luculenci a Catalunya*, que va resumir catorze anys d'investigacions del dissertant sobre aquesta figura, possiblement un monjo benedictí de tradició francocatalana i cultura carolíngia. Barcelona, 21 de novembre de 2000.

Publicacions

Miscel·lània Litúrgica Catalana, núm. x (2001).

Missale Vicense, 1496. Edició reduïda en facsímil a cura de Francesc Xavier Altés. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 2001 (Biblioteca Litúrgica Catalana; 3) [En premsa]

Societat Catalana d'Estudis Numismàtics

JUNTA DIRECTIVA

President:	MIQUEL CRUSAFONT I SABATER
Vicepresident:	LEANDRE VILLARONGA I GARRIGA
Tresorer:	RAFAEL COMAS I EZEQUIEL
Secretària:	ANNA M. BALAGUER I PRUNÉS
Vocal 1r:	ANTONI TURRÓ I MARTÍNEZ
Vocal 2n:	JAUME BENAGES I OLIVER
Vocal 3r:	XAVIER SANAHUJA I ANGUERA
Delegat de l'IEC:	MANUEL RIU I RIU
Nombre de socis:	136

Presentació de publicacions

— Presentació de l'obra *Les monedes de plata d'Empòrion, Rhode i i les seres imitacions: De principi del segle III aC fins a l'arribada dels romans, el 215 aC*.

El dia 6 de febrer es presentà a la seu de l'IEC l'obra *Les monedes de plata d'Empòrion, Rhode i les seres imitacions: De principi del segle III aC fins a l'arribada dels romans, el 215 aC* de Leandre Villaronga. La presentació fou a càrrec de l'Excm. Sr. Carles Pàramo, president de la Diputació de Girona i alcalde de Roses, i l'acte fou presidit per l'Excm. Sr. Manuel Castellet, president de l'IEC. Aquesta publicació fou possible mercès al suport generós de la Diputació de Girona i de l'Ajuntament de Roses.

— Presentació de l'obra *Ilerca-*

ronia-Dertosa i les seres encunyacions monetàries.

El dia 15 de juny es presentà l'obra *Ilercaronia-Dertosa i les seres encunyacions monetàries* de M. del Mar Llorens i Xavier Aquilué. La presentació fou a càrrec del senyor Joan-Vianney Albeloa i a continuació intervingueren els autors. Aquest acte fou celebrat a la ciutat de Tortosa, gràcies a l'acollida que oferí l'Arxiu Històric Comarcal de les Terres de l'Ebre i l'Ajuntament de Tortosa.

— Presentació d'*Acta Numismàtica*.

Al llarg del curs s'ha preparat l'edició del volum 30 d'*Acta Numismàtica*, que conté els índexs dels volums 21-30 (1991-2000), la «Memòria de les activitats de la Societat Catalana d'Estudis Numismàtics durant l'any 1999» i les

habituals seccions de «Troballes monetàries» i «Recensions bibliogràfiques», així com catorze articles d'investigació. Entre aquests darrers destaca l'estudi «Els rals d'or de Mallorca de Pere III (I de Mallorca) del fons de "Sa Nostra". Caixa de Balears», de Miquel Crusafont i Andreu Vidal, un treball aprofundit sobre aquesta sèrie de rals d'or, que han estat publicats en color, mercès a la col·laboració de Caixa de Balears.

L'avinentesa de la publicació d'aquest treball, a *Acta Numismàtica*, núm. 30, féu adient que el volum es presentés a l'Espai Mallorca, entitat dedicada a la difusió de la cultura mallorquina i que té la seva seu de Barcelona molt a prop de l'IEC.

Assemblea General

El dia 12 de juny se celebrà l'Assemblea General de socis, la qual transcorregué segons l'ordre previst.

Atenció a consultes

Des de la Societat Catalana d'Estudis Numismàtics (SCEN) s'han atès totes les consultes que ens han adreçat estudiosos de la història de la moneda i d'alguns camps més que s'hi relacionen. Cada consulta s'ha canalitzat a través de l'especialista corresponent. Farem esment de les més rellevants i, en especial, de les que han originat algun tipus d'informe.

Entre l'estiu i finals de l'any 2000 s'atengueren les consultes següents:

L'Arxiu Nacional de Catalunya féu una consulta sobre una medalla d'Alfons el Magnànim i una altra sobre una medalla que resulta ésser erròniament atribuïda a Joan II a la *Gran enciclopèdia catalana*. Es tracta d'una medalla de Joan d'Aragó, comte de Ribagorça.

El senyor J. M. Nuix ens mostrà les fotografies dels nou mancosos —tot just descoberts en una excavació feta a Castellfollit del Boix (Bages)— per tal d'assegurar-ne la correcta identificació i catalogació. Ens adreçà la consulta en nom del Museu d'Igualada i d'ArqueoCat, responsable de l'excavació.

La senyora Teresa Sisó demanà la col·laboració de la SCEN en l'estudi d'un diner de Ramon Berenguer I del tipus de la rosa.

També s'atengueren les consultes bibliogràfiques i s'enviaren diferents obres al senyor F. Zulaica, professor de l'Escola d'Estudis Empresarials de Saragossa.

A finals d'any s'establiren contactes i intercanvis amb els següents investigadors de la nostra especialitat en l'àmbit europeu: D. Abulafia, Universitat de Cambridge; H. U. Geiger, Universitat de Zuric; B. Malmer, Institut Numismàtic, Estocolm; N. Mayhew, Museu Ashmolean, Oxford; E. Oberlander, Museu Nacional de Romania; A. Pol, Gabinet Numismàtic de Leiden; P. Spufford, Universitat de Cambridge; H. von Roten, Gabinet Numismàtic de Zuric; P. Wood-

head, Societat Reial Numismàtica, Londres; B. Zach, Gabinet Numismàtic de la ciutat de Winterthur, i W. Hahn, Institut de Numismàtica, Universitat de Viena.

Ja en el decurs de l'any 2001 fou redactat un detallat informe per atendre una sèrie de consultes de M. Bompaire, del CRNS, sobre determinats esments de monedes d'època comtal a la documentació escrita.

Es contestà també la proposta de L. Travaini, de la Universitat de Milà, sobre l'estudi dels aspectes monetaris que contenen els tractats d'aritmètica i altres fons documentals similars a les edats medieval i moderna europees.

Es redactà un informe per al senyor Peter Backer, dels Estats Units, sobre un dinar bilingüe andalusí de l'any 98 de l'Hègira, que ens arribà a través de la firma Aureo, SA.

Es contestà la consulta del senyor F. Baptista Gumucio, del Centre d'Estudis Socials, de Bolívia, sobre l'origen del nom *mancús*, i una suposada relació amb la paraula *macuquina*.

S'informà al senyor J. Lentillon, de Cornella de Vercol (Catalunya Nord), sobre la correcta classificació d'una moneda aragonesa dels Àustria hispànics.

S'han atès nombroses consultes del Departament de Monedes del Museu Fitzwilliam, de Cambridge, sobre monedes medievals i modernes de la sèries de la península Ibèrica i sobre bibliografia.

Es contestà positivament al senyor president de la Associació Numismàtica Portuguesa, que s'interessava per reproduir en el seu anuari un article recentment publicat a *Acta Numismàtica*.

S'autoritza igualment a la confraria de sant Magí per reproduir l'estudi de les medalles de devoció de sant Magí de la Brufaganya —aparegut a *Acta Numismàtica*, 29— a la publicació que aquesta entitat edita a Tarragona cada any amb motiu de la Setmana Santa.

Aime Pommier féu diferents consultes sobre pesals i se li envià bibliografia i informació per al seu treball preparatori per a l'edició del catàleg dels pesos monetaris del Museu de la Monnaie de París.

S'han atès diferents consultes sobre pallofes catalanes, canalitzades a través del Museu J. Puig, de Perpinyà.

El senyor J. Labrot, del Centre National de Recherche sur les Jetons et Mereaux, ens consultà la classificació d'una sèrie de monedes medievals de les excavacions del castell de Rauzan (Gironde).

Es gestionà també una consulta sobre un dinar andalusí a prop de T. Ibrahim i que canalitza R. Molina Noquera, ambdós membres de la SCEN.

S'han rebut també nombroses consultes dels socis de la nostra entitat sobre els temes següents: una malla inèdita de Jaume III de Mallorca; un florí inèdit de Perpinyà de Ferran I; l'autenti-

citat d'uns pesals monetaris castellans, i la identificació dels ardots dels anys 1612-1617. També es rebé una consulta sobre una pallofa inèdita que Miquel Crusafont atribuï a Oliana, i que posteriorment el soci Porta Parcerisa confirmà amb noves dades que refermen aquesta atribució.

Col·laboració en programes i recerques de l'IEC

S'ha dut a terme la revisió dels termes numismàtics per a la segona edició del DIEC, tot introduint termes nous, corregint errors, etc.

També s'han atès diferents consultes que ens han adreçat les oficines lexicogràfiques de l'IEC sobre termes que calia documentar o bé dubtosos, així com propostes d'altres investigadors que afectaven la nostra especialitat.

La SCEN ha descobert l'existència d'una medalla que commemora el 50è aniversari de l'IEC l'any 1957 i que ha pogut documentar mercès a la col·laboració eficaç d'Eulàlia Miret, responsable del Servei de Documentació i Arxiu de l'IEC.

Participació en congressos, conferències i altres activitats

El mes de setembre de 2000, sortia l'edició de les actes del V Congrés Nacional de Numismàtica de Portugal, celebrat dels dies 8 al 12 de març de 2000, en el qual la SCEN tingué un paper destacat.

El mes de novembre de 2000, se celebrà a Cambridge un simposi en honor del professor Philip Grierson en el seu 90è aniversari. Aquesta trobada d'investigadors fou organitzada pel Departament de Monedes del Museu Fitzwilliam i pel Gonville and Caius College, i comptà amb el suport de la British Academy. Aquesta joiosa trobada al voltant de la figura de l'illustre historiador i numismàtic, el mestratge del qual és reconegut per la major part d'historiadors de la moneda medieval d'arreu d'Europa, aplegà més de seixanta estudiosos. La SCEN fou especialment convidada a participar amb una de les quinze ponències de què constava el simposi. El tema que va tractar era el de la transmissió d'idees entre una seca i una altra a l'Europa medieval. La nostra entitat va contribuir amb la ponència «Carolingian and Muslim influences in early Christian coinages in the Iberian area (9th-12th centuries)», d'Anna M. Balaguer i Miquel Crusafont.

A finals de l'any 2000, aparegué el volum d'homenatge al numismàtic portuguès Mario Gomes Marques. La SCEN contribuï de manera notable a fer possible aquesta realització, ja que el president de la SCEN forma part de l'equip de redacció i s'ocupà de l'apartat bibliogràfic i d'explicar la projecció científica de l'homenatjat, i hi aportà quatre articles d'investigació, a càrrec de membres de la nostra entitat.

El dia 25 de juny de 2001 es féu una conferència presentació del treball «Els rals d'or de Mallorca de Pere III (I de Mallorca) del fons de "Sa Nostra", Caixa de Balears». Aquest acte se celebrà a la sala d'actes de la seu central de Caixa de Balears, a Palma de Mallorca, amb parlaments del senyor S. Lliteres, conservador del fons numismàtic de "Sa Nostra"; del senyor Miquel Crusafont; del senyor Andreu Vidal, assessor numismàtic de l'esmentada entitat financera, i de la senyora Anna M. Balaguer.

Col·laboració amb els mitjans de comunicació

Com en altres ocasions, TV3 sol·licità el concurs i l'assessorament de la SCEN per dur a terme algun dels seus programes referents a la moneda o a la seva història.

Així, el mes de gener de 2001, en el context de la preparació pel canvi de moneda, es programà l'emissió d'uns petits missatges televisius entorn de l'entrada de l'euro i el comiat de la pesseta. La SCEN col·laborà en un d'aquests amb el tema de l'origen català del nom *pesseta* i sobre la manera que aquest nom passà al castellà.

TV3 prepara un llarg programa sobre els ibers i la moneda, en què l'especialista entrevistat és Leandre Villarronga. La SCEN ha facilitat assessorament, material gràfic i bibliogràfic en la

realització d'aquest programa, que es filmà la primavera de l'any 2001.

Banc de dades de monedes catalanes i biblioteca

Durant el curs 2000-2001, la SCEN ha continuat incorporant nous materials a aquest banc de dades. La tasca consisteix tant a sistematitzar i fer consultable materials fotogràfics disponibles des de temps enrere, com a fotografiar fons monetaris als quals mai abans no s'havia accedit.

Entre les tasques realitzades enguany hi ha, d'una banda, la de sistematitzar els materials fotogràfics disponibles de la col·lecció "la Caixa", i de l'altra, la de fotografiar un gran nombre de medalles catalanes anteriors a la guerra de 1936-1939, un important fons de moneda de la Sardènia catalana i una extraordinària col·lecció de peces aragoneses primitives i de la Corona catalano-aragonesa, en general.

Pel que fa a consultes realitzades al banc de dades, destacarem la d'alguns materials gràfics facilitats a TV3 per a la filmació sobre la moneda ibèrica i una sobre els divuitens valencians de Carles II, entre d'altres.

La formació del banc de dades és una tasca que va molt vinculada a la disponibilitat bibliogràfica a l'hora d'identificar, catalogar i referenciar les peces. Enguany s'ha dedicat una part dels esforços a reorganitzar els més de

sis-cents volums de què consta la nostra biblioteca i que hem recuperat després d'haver restat durant més de dos anys emmagatzemats, amb motiu de les obres de l'IEC. Ara disposem, en els nous locals destinats a les societats filials de

l'IEC, d'un espai convenient per col·locar aquest fons bibliogràfic, que va incrementant-se sobretot gràcies als intercanvis de publicacions amb d'altres entitats estudioses, museus i universitats d'arreu del món.

Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica

CONSELL DIRECTIU

President:	ANTONI ROCA I ROSELL
Secretari:	XAVIER ROQUÉ I RODRÍGUEZ
Tresorer:	PERE GRAPÍ I VILUMARA
Vocals:	FRANCESC X. BARCA I SALOM PASQUAL BERNAT I LÓPEZ ÀNGEL CALVO I CALVO JOSEP M. CAMARASA I CASTILLO JORDI FERRAN I BOLEDA IRIS FIGUEROLA I PUJOL PERE DE LA FUENTE I COLLELL LLUÍS GARRIGÓS I OLTRA AGUSTÍ NIETO I GALÁN JOSÉ PARDO TOMÁS JOSEP M. PARRA I SERRA ROSER PUIG I AGUILAR CARLES PUIG I PLA MÒNICA RIUS I PINIÉS VICENTE SALAVERT I FABIANI JORDI SERVAT I SUGRANYES JOSEP M. VIDAL I HERNÁNDEZ ALFONS ZARZOSO I ORELLANA
Delegat de l'IEC:	DAVID JOU I MIRABENT
Nombre de socis:	228

Activitats

En el desè curs d'existència, la Societat ha continuat les seves activitats segons les línies establertes en cursos anteriors. El Consell Directiu s'ha reunit un cop cada mes i mig, aproximadament, tot i que la

permanent del Consell ha portat a terme algunes reunions més, segons la urgència de les circumstàncies. El mes de juny s'ha realitzat la renovació reglamentària de càrrecs, que queda reflectida en la llista que encapçala aquest escrit. Hem de men-

cionar la renúncia de Jon Arrizabalaga al seu càrrec. El Consell Directiu l'acceptà, i cobrirà el seu lloc de vicepresident per cooptació, fins a les properes eleccions, que se celebren el 2003.

Fa tres anys que s'ha instituït una trobada de final de curs dels membres del Consell Directiu i els responsables dels grups de la Xarxa Temàtica. L'objectiu és dedicar una jornada únicament a la discussió, però sense compromisos preestablerts. Això ha resultat, fins al moment, força productiu. En la jornada de 2001 es discutí principalment la reorientació de les trobades generals de la Societat, amb la intenció de millorar-ne el funcionament, és a dir, fomentar la participació dels socis a totes les sessions i facilitar l'intercanvi i la discussió científica.

El juny de 2001 s'ha presentat una sol·licitud de renovació de la Xarxa Temàtica d'Història de la Ciència i de la Tècnica, formada per grups de recerca de diversos centres i universitats dels Països Catalans, l'investigador principal de la qual és Antoni Roca Rosell, actual president de la Societat. En la renovació hi hagué alguna lleugera variació en els grups, que ara són disset. Recordem que la Xarxa Temàtica té per objectiu la coordinació de grups de recerca i la potenciació dels seus treballs. En el cas de la d'Història de la Ciència, aquesta coordinació es porta a terme, en gran part, a través de la nostra Societat. Aquesta Xarxa fou crea-

da el 1997 i fou renovada el 1999. La seva existència ha fet possible moltes de les activitats portades a terme des de llavors.

La Societat s'esforça any rere any a mantenir un programa de col·loquis mensuals de la màxima qualitat possible. El programa d'aquest curs, detallat més avall, va incloure com a activitats destacades la celebració de la VI Trobada, un curs sobre història de les matemàtiques i la celebració de la I Escola de Primavera d'Història de la Ciència. A més, la Societat fou coorganitzadora del Simpòsium Internacional d'Història de l'Enginyeria.

El primer comentari ha de ser sobre les VI Trobades d'Història de la Ciència i de la Tècnica (Vic, del 27 al 29 d'octubre de 2000), organitzada conjuntament amb la Universitat de Vic. El seu desenvolupament confirmà la maduresa científica del món català d'història de la ciència i de la tècnica, tot i que foren acollides, com en les altres ocasions, comunicacions de fora dels Països Catalans. En les Trobades, es desenvoluparen dos simposis. L'un, per contribuir a l'Any Internacional de les Matemàtiques, dedicat als aspectes històrics de les aplicacions de les matemàtiques, coordinat per Maria Rosa Massa i Carles Puig i Pla. L'altre, relacionat amb la indústria agrícola, característica de la comarca d'Osona, sobre la ramaderia, la veterinària i el consum de carn, proposat per Pasqual Bernat i Lluís Cifuentes. Les conferències convidades foren a càrrec de distin-

gits investigadors. La conferència inaugural, que comptà amb la presència del rector de la Universitat de Vic, fou a càrrec de John North, un dels especialistes més destacats en història de l'astronomia medieval. En la sessió inaugural, celebrada a la sala principal de l'Ajuntament de Vic, parlà Santos Casado, de la Residencia de Estudiantes, que pertany a una nova generació d'historiadors de les ciències naturals. En relació a aquest mateix camp, però centrat en l'agricultura, comptàrem amb Josep Vicent Maroto, professor de la Universitat Politècnica de València, que presentà una perspectiva històrica del període recent en les tècniques agrícoles. Finalment, David Edgerton, cap del Centre d'Història de la Ciència, de la Tècnica i la Medicina de l'Imperial College (Londres), pronuncià la conferència de clausura en el marc incomparable del monestir de Sant Pere de Casserres.

El segon acte destacat ha estat el curs sobre els orígens del càlcul infinitesimal, a càrrec d'Eberhard Knobloch, de la Universitat de Berlín. Inclogué una taula rodona moderada per M. R. Massa en la qual participaren A. Dou, M. García Doncel, V. Navarro i X. Roqué. El curs fou una altra contribució de la Societat a l'Any Mundial de les Matemàtiques, i hem de fer constar que despertà un gran interès entre els nombrosos assistents.

D'altra banda, aquest any la Societat ha iniciat una nova activitat, l'Es-

cola de Primavera d'Història de la Ciència, organitzada conjuntament amb l'Institut Menorquí d'Estudis i que tindrà lloc cada dos anys. L'Escola està pensada per tractar les vinculacions entre la divulgació científica i tècnica i la història de la ciència. Aquesta primera edició s'ha centrat en els museus. Els professors convidats foren Jim Bennett, director del Museu de la Ciència d'Oxford; Giuseppe Olmi, de la Universitat de Bolonya; John Pickstone, director del Departament d'Història de la Ciència de la Universitat de Manchester, i Paolo Brenni, del Museu de la Ciència de Florència. L'Escola va comptar amb un bon nombre d'inscripcions, per la qual cosa hom prepara la segona edició per al 2003.

El setembre de 2000 s'iniciaren els actes de celebració dels 150 anys de l'enginyeria industrial a Espanya i dels 150 anys de l'Escola d'Enginyeria Industrial de Barcelona. La Societat col·laborà amb el Centre de Recerca per a la Història de la Tècnica en la celebració del Simpòsium Internacional d'Història de l'Enginyeria, que tingué lloc a l'Escola els dies 18 i 19. Comptà amb la presència de destacats especialistes europeus i americans en història de l'enginyeria, i amb una cinquantena de comunicacions d'un gran interès.

La resta de les conferències de la sèrie anual dels Col·loquis d'Història de la Ciència i de la Tècnica, el detall de les quals consta a continuació, ha tingut una

bona acollida. Les temàtiques han estat variades i, seguint l'esforç que ha fet la Societat al llarg de la seva trajectòria, hi han participat conferenciants de França, Portugal i Mèxic, així com de diferents llocs de l'Estat espanyol (Galícia i el País Basc), a part dels especialistes catalans. Destaquem que una de les sessions va ser organitzada conjuntament amb la Societat Catalana de Biologia i una altra, amb el Centre de Recerca per a la Història de la Tècnica de la Universitat Politècnica de Catalunya.

En relació amb l'activitat de la Societat, volem assenyalar l'aparició del llibre de NIETO-GALAN, A.; ROCA I ROSELL, A. (coord.), *La Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona als segles XVIII i XIX: Història, ciència i societat*. Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona - Institut d'Estudis Catalans, Barcelona, 2000. Ha estat preparat per socis de la Societat. A l'origen era un simposi que tingué lloc dins les IV Trobades, celebrades l'any 1996, a Alcoi, del qual sorgí un grup d'estudi, el resultat del qual és el llibre. La institució protagonista del treball s'ha fet càrrec de l'edició, en col·laboració amb l'Institut d'Estudis Catalans. D'altra banda, la Societat s'adherí a l'homenatge a Manuel García Doncel, celebrat l'octubre de 2000, a la Universitat Autònoma de Barcelona, amb motiu de la seva jubilació. Doncel ha estat fins avui el principal promotor i director del Centre d'Estudis d'Història de les Cièn-

cies que funciona en aquella universitat, d'on han sorgit un nombre important d'iniciatives en el camp de la recerca i de la formació. La trajectòria del Centre fins ara ha tingut una influència indubtable en el panorama de la història de la ciència a Barcelona.

Entre els projectes de la Societat, es troba la creació d'un Servei d'Arxius de Ciència, en col·laboració amb el Centre d'Estudis d'Història de les Ciències, que coordinaria la preservació i l'estudi del patrimoni documental científic i tècnic català. Durant el curs 2000-2001 s'han portat a terme gestions perquè el projecte compti amb el suport de l'Institut d'Estudis Catalans i d'altres institucions científiques i acadèmiques catalanes.

El juliol de 2001 s'ha celebrat a Mèxic el Congrés Internacional d'Història de la Ciència, on ha participat una representació catalana significativa. El Congrés continua essent un aparador singular de l'activitat internacional en història de la ciència i de la tècnica, tot i que en els darrers anys proliferen les reunions més especialitzades. La Societat forma part des de 1993 del comitè espanyol de la Divisió d'Història de la Ciència, Unió Internacional d'Història i Filosofia de la Ciència, l'assemblea general de la qual s'ha reunit a Mèxic. La Unió ha acordat celebrar el següent congrés del 2005 a Beijing.

Coincidint amb l'assemblea general de juny, on es renovà el Consell Di-

rectiu, hom realitzà un acte de commemoració dels 10 anys des de la creació de la Societat.

Actes

Simpòsium internacional d'història de l'enginyeria

Barcelona, 18 i 19 de setembre de 2000, Escola Tècnica Superior d'Enginyeria Industrial, UPC, Barcelona. Organitzat conjuntament amb el Centre de Recerca per a la Història de la Tècnica, ETSEIB, UPC.

Ponents: Francesc Barca Salom (UPC), Hans-Joachim Braun (Universitat de Bundeswher, Hamburg), José Manuel Cano Pavón (Universitat de Màlaga), Neil Cowan (Universitat estatal de Nova York), Isabel Garaizar (Universitat del País Basc), André Grelon (Escola d'Estudis Superiors de Ciències Socials, París), Irina Gouzévitch (Escola d'Estudis Superiors de Ciències Socials, París), Eda Kranakis (Universitat d'Ottawa), Guillermo Lusa Monforte (UPC), Timo Myllyntaus (Universitat d'Hèlsinki), Bruce Seely (National Science Foundation, Washington).

VI Trobades d'Història de la Ciència i de la Tècnica

Vic, 27, 28 i 29 d'octubre de 2000, Universitat de Vic.

Acte organitzat amb la Xarxa Temàtica d'Història de la Ciència i de la Tècnica.

Conferència inaugural

John North, Universitat de Gröningen: *Astrology at the courts of England and France in the Middle Ages*. Aula Magna de la Universitat de Vic, 27 d'octubre de 2001.

Simpòsium

La matemàtica com a eina essencial per al desenvolupament econòmic, social i tecnològic de la societat.

Aula Magna de la Universitat de Vic, 27 d'octubre de 2001.

Inauguració oficial

Santos Casado, de la Residència de Estudiantes, CSIC, Madrid: *Ciencia y política en los orígenes de la conservación de la naturaleza en España*. Ajuntament de Vic, 27 d'octubre de 2001.

Simpòsium

Ramaderia, veterinària i consum de carn als Països Catalans (segles XIV-XIX)

Aula Magna de la Universitat de Vic, 28 d'octubre de 2001.

Conferència

Josep Vicent Maroto, de la Universitat Politècnica de València: *Controvèrsies en l'agronomia moderna*. Aula Magna de la Universitat de Vic, 28 d'octubre de 2001.

Conferència de cloenda

David Edgerton, de l'Imperial College, Londres: *De la innovació al uso*:

diez tesis eclécticas sobre la historiografía de la tecnología. Monestir de Sant Pere de Casserres. 29 d'octubre de 2001.

I Escola de Primavera d'Història de la Ciència

Història de la ciència i divulgació científica: els museus

Maó. 17, 18 i 19 de maig de 2001. Organitzat conjuntament amb l'Institut Menorquí d'Estudis.

Acte organitzat amb la Xarxa Temàtica d'Història de la Ciència i de la Tècnica.

Giuseppe Olmi (Universitat de Bolonya): *La història dels museus i del colleccionisme científic.* Museu de Maó, 17 de maig de 2001.

John Pickstone (Universitat de Manchester): *La història de la ciència i la tècnica i els museus de ciència i tecnologia.*

Jim Bennett (Universitat d'Oxford): *La història de la ciència i la tècnica i els museus de ciència i tecnologia II.* Museu de Maó, 18 de maig de 2001.

Paolo Brenni (Institut i Museu d'Història de la Ciència, Florència): *Patrimoni científic i tècnic, col·leccions i instruments: què fer?*

Taula rodona: La història de la ciència i de la tècnica als nostres museus de ciència i tecnologia: models i possibilitats

Museu de Maó, 19 de maig de 2001.

Conferències

Col·loquis d'Història de la Ciència i de la Tècnica

Els actes organitzats amb la Xarxa Temàtica d'Història de la Ciència i de la Tècnica han estat els següents:

— *Dues tradicions en el càlcul: Newton i Leibniz*

Professor Eberhard Knobloch (Universitat de Berlín): *Leibniz's foundation of infinitesimal geometry.* Institut d'Estudis Catalans, 30 de novembre de 2000.

— *Taula rodona: El context de dos apropaments: Newton i Leibniz*

Participants: E. Knobloch, M. García Doncel, A. Dou, V. Navarro i X. Roqué. Institut d'Estudis Catalans, 1 de desembre de 2000.

— Mònica Rius, Universitat de Barcelona: *L'alquibla de les mesquites al Magrib i a al-Àndalus: buscant el «sud»?* Institut d'Estudis Catalans, 15 de desembre de 2000.

— Christine Blondel, CRHST La Villette. París: *Confiance, réplique et invention dans les pratiques expérimentales. Coulomb et Volta face à l'électricité «imperceptible».* Institut d'Estudis Catalans, 26 de gener de 2001.

— Miguel Angel Granada, Universitat de Barcelona: *La representació del univers y la estructura del sistema planetario entre Copèrnic y Giordano Bruno.* Institut d'Estudis Catalans, 16 de febrer de 2001.

— Xosé A. Fraga, Seminario de Estudios Galegos: *La recepción y difusión de la obra de Humboldt en España en el siglo XIX*. Institut d'Estudis Catalans, 23 de febrer de 2001.

— Antonio Lazcano, Universitat Nacional Autònoma de Mèxic: *Los fantasmas y las moléculas: historia reciente del estudio del origen de la vida*. Acte organitzat conjuntament amb la Societat Catalana de Biologia. Facultat de Biologia, Universitat de Barcelona, 16 de març de 2001.

— Maria Paula Diogo, Facultat de Ciències i Tecnologia, Universitat de Lisboa: *Aprender a ser engenheiro: O ensino técnico no Portugal do século XIX*. Amb la col·laboració del Centre de Recerca per a la Història de la Tècnica, ETSEIB, UPC. Escola Tècnica Superior d'Enginyeria Industrial de Barcelona, 29 de març de 2001.

— *Os engenheiros e a Modernização do Portugal Novecentista*. Institut d'Estudis Catalans, 30 de març de 2001.

— Enrique Perdiguero, Universitat Miguel Hernández. Alacant: *Historia*

de la medicina y antropología de la medicina en el último tercio del siglo XX: confluencias y desencuentros. Institut d'Estudis Catalans, 27 d'abril de 2001.

— Inés Pellón, Universitat del País Basc (UPV/EHU): *El tren de la modernidad entró por Barcelona: José Ramón de Luanco y la teoría atómica química (1803-1890)*. Institut d'Estudis Catalans, 25 de maig de 2001.

Publicacions

L'anomalia tèrmica de la plana de Vic, Eduard Fontserè. Barcelona, 2000.

[Edició no venal facsímil de l'original de 1937 amb motiu de la VI Trobada d'Història de la Ciència i de la Tècnica (Vic, octubre de 2000)]

GEOFFREY E., LLOYD R., *Explorant la ciència antiga*, Barcelona, 2001. (Col·loquis d'Història de la Ciència i de la Tècnica; 2)

Ictineu: Butlletí de la Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica, núm. 14 (tardor 2000) i 15 (primavera 2001).

Societat Catalana d'Ordenació del Territori

JUNTA DIRECTIVA

President:	RICARD PIÉ I NINOT
Vicepresident:	ORIOL NELLO I COLOM
Secretari:	ROBERT VERGÉS I FERNÁNDEZ
Tresorera:	ÀNGELS GIL-VERNET
Vocals:	JORDI CAÑAS I SALA MARGARIDA CASTAÑER I VIVAS FRANCESC SANTACANA I PORTELLA
Delegat de l'IEC:	JOSEP M. MUNTANER I PASQUAL
Nombre de socis:	310

L'activitat principal d'aquest curs s'ha centrat en la organització del seminari de reflexió, que a la vegada ha constituït l'activitat mensual de la Societat.

També s'han celebrat conferències i altres actes relacionats amb el món de l'ordenació territorial en tots els seus vessants.

Seminari de reflexió

Els ensenyaments d'ordenació del territori i urbanisme en les universitats catalanes

Aquest seminari ha tingut com a objectius reflexionar, discutir, comparar i diagnosticar sobre el conjunt de coneixements teòrics, pràctics i metodològics que s'imparteixen en les diferents llicenciatures i facultats catalanes, referent a l'ordenació del territori i l'urbanisme. Amb aquesta finalitat s'han organitzat

deu trobades a diferents universitats, on s'ha presentat l'estat de l'art en les diverses llicenciatures i titulacions.

Presentació del Seminari

— *L'ensenyança de l'urbanisme a Europa*, a càrrec de Paolo Ceccarelli, professor de planificació territorial i degà de la Facultat d'Arquitectura de la Universitat de Ferrara, Itàlia. Presentació del seminari, a càrrec de Margarita Castañer, professora de geografia i directora de la Càtedra de Geografia i Pensament Territorial de la Universitat de Girona (UdG). Institut d'Estudis Catalans, 29 de setembre de 2000.

Llicenciatura en ciències ambientals

— *Strategie valutative nello sviluppo sostenibile del territorio*, a càrrec de

Luigi Fusco Girard, director del Departament de Conservació dels Béns Arquitectònics i Ambientals de la Universitat de Nàpols. Coordinadors: Josepa Bru, catedràtica de Geografia Humana de la UdG, i David Saurí, director del Centre d'Estudis Ambientals de la UAB. Facultat de Lletres de la UdG, 27 d'octubre de 2000.

Llicenciatura en geografia

— *Geografía y ordenación del territorio*, a càrrec de Florencio Zoido, catedràtic d'Anàlisi Geogràfica Regional de la Facultat de Geografia i Història de la Universitat de Sevilla. Coordinadors: Margarita Castañer, professora de geografia i directora de la Càtedra de Geografia i Pensament Territorial de la UdG, i Pilar Riera, professora de geografia de la UAB. Facultat de Filosofia i Lletres de la UAB, 1 de desembre de 2000.

Arquitectura

— *Els ensenyaments actuals a les escoles d'arquitectura*, a càrrec de José Luís Oyón, secretari del Departament d'Urbanisme i Ordenació del Territori de la Universitat Politècnica de Catalunya (UPC).

— *L'evolució històrica dels ensenyaments d'urbanisme i perspectives de futur*, a càrrec d'Antonio Font, catedràtic d'Urbanisme de l'Escola Tècnica Superior d'Arquitectura del Vallès (ETSAV), UPC. Coordinador: Carles Llop, professor

titular del Departament d'Urbanisme i Ordenació del Territori de l'ETSAV, UPC. ETSAV, 19 de gener de 2001.

Llicenciatura en enginyeria

— *Els ensenyaments actuals a les escoles d'enginyeria de camins*, a càrrec de Manuel Herce, cap de la Secció d'Urbanisme del Departament d'Infraestructures del Transport i Territori de l'Escola Tècnica Superior d'Enginyers de Camins de Barcelona, UPC. Coordinadors: Francesc Magrinyà i Robert Vergés, Escola Tècnica Superior d'Enginyers de Camins de Barcelona, UPC.

— *La pràctica de l'ensenyament de l'urbanisme a França. Present i perspectives de futur*, a càrrec de Jean-Marc Offner, professor d'urbanisme de l'Escola Nacional de Ponts i Calçades de París. Escola d'Enginyers de Camins de la UPC, 23 de febrer de 2001.

Llicenciatura en econòmiques

— *L'aportació de l'economia a l'estudi i l'ordenació territorial i a l'anàlisi regional i urbana*. Presentació de la jornada a càrrec de Jordi Suriñach, vicepresident de la Divisió de Ciències Jurídiques, Econòmiques i Socials de la UB.

— *Els estudis regionals, urbans i d'ordenació del territori a les facultats d'econòmiques a Catalunya*, a càrrec d'Esther Vayà, professora de la UB i membre del Grup de Recerca d'Anàlisi Quantitativa Regional.

— *La visió professional. Què ha de saber un recent llicenciat?*, a càrrec de Joan Carles Llovet, llicenciat en economia, i Joaquim Clusa, Barcelona Regional. Lloc: Facultat d'Econòmiques de la UB, 16 de març de 2001.

Llicenciatura en dret

— *Aportacions de l'ensenyament del dret urbanístic i ambiental als no juristes*, a càrrec de Luciano Parejo i Alfonso, de la Universitat Carles III.

— *L'urbanisme i l'ordenació del territori en els ensenyaments jurídics a les universitats catalanes*, a càrrec de Glòria Bardají i Pascual, de la UB.

— *El paper del professional en dret en la planificació territorial i urbanística*, a càrrec de Carles Pareja i Lozano, de la UPF. Presentació del seminari a càrrec de Tomàs Font i Llovet, de la UB. Facultat de Dret de la UB, 4 de maig de 2001.

Llicenciatura en paisatge

— *El paisatgisme com a disciplina. El paisatgisme a Barcelona*, a càrrec de Jordi Bellmunt, sotsdirector de l'Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de Barcelona, UPC.

— *El mapa de los estudios de paisajismo en España*, a càrrec d'Angela Souto, arquitecta, representant de l'Associació Espanyola de Paisatgistes (AEP).

— *Italia: consolidación de una disciplina*, a càrrec de Daniella Cola-

franceschi, arquitecta. Sala d'actes de l'Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de Barcelona, 1 de juny de 2001.

Tercers cicles de les universitats i dels instituts

— *Màster d'administració local*, a càrrec de Judith Gifreu. Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona.

— *Màster professional d'estudis territorials i urbanístics*, a càrrec de Josep Bernis. Escola d'Administració Pública de Catalunya, juntament amb la UPC i la UPF.

— *Máster Ciudad: Políticas, Proyectos y Gestión*, a càrrec de Jordi Borja. Les Heures, UB.

— *Màster Projectació Urbanística*, a càrrec de Miquel Corominas. UPC.

Moderador: Josep M. Llop, relator del seminari.

Universitat Pompeu Fabra, edifici França, 29 de juny de 2001.

Conferències

— *Informe sobre la revisió del model d'organització territorial de Catalunya*

El senyor Miquel Roca i Junyent, president de la Comissió d'Experts per a la Revisió del Model Territorial de Catalunya, encarregada pel Departament de Política Territorial i Obres Públiques de la Generalitat de Catalunya, va fer la presentació acadèmica i única de *l'Informe sobre la revisió del model d'organit-*

zació territorial de Catalunya, a l'IEC, en un acte organitzat conjuntament per la Societat Catalana de Geografia i la Societat Catalana d'Ordenació del Territori. Sala Prat de la Riba de l'Institut d'Estudis Catalans. 16 de març de 2001.

— Dins de les Jornades Científiques *L'aigua i el medi*, organitzades per l'Institut d'Estudis Catalans, *Balanç dels recursos hídrics a Catalunya*, a càrrec de Robert Vergés, de la UPC, i *Propostes de futur en la reutilització d'aigües a Catalunya*, a càrrec de Joan Compte de Depurbaix. Sala Pere Coromines de l'Institut d'Estudis Catalans, 19 d'abril de 2001.

— *Cal un model d'organització a Catalunya*, a càrrec de Joaquim Clusa, Antoni Bayona, Joan Trullén i Xavier Marcet. Acte organitzat conjuntament amb l'Associació Catalana de Ciència Regional. Sala Pere Coromines de l'Institut d'Estudis Catalans, 21 de maig de 2001.

II Premi Catalunya d'Urbanisme

Premi instituit l'any 1998, de periodicitat biennal, amb l'objectiu de reconèixer i estimular els esforços dels tècnics i de l'administració en la millora de l'urbanisme i de l'ordenació del territori a Catalunya.

El jurat, format pels senyors Ri-

card Pié, Tomàs Pou, Miquel Domingo, Lluís Cantallops, Pere Caralps, Joan Llorc, Francesc Xavier Subias, Robert Vergés i Manuel de Solà, després d'estudiar les quinze candidatures, va acordar d'adjudicar el II Premi Catalunya d'Urbanisme al treball *Pla Especial de Reforma Interior i de Protecció del Centre Històric del Municipi de Montblanc*, d'Emili Donato Folch i d'altres (Ajuntament de Montblanc), perquè es tracta d'un pla urbanístic que compagina el manteniment dels valors formals i estructurals del centre històric de la ciutat de Montblanc, sense minva de l'activitat urbana.

Així mateix, va acordar de concedir dos accessits: un al treball *Projecte 22@bcn*, del Sector d'Urbanisme de l'Ajuntament de Barcelona, per l'intent de reactivar una important àrea del Poblenou de Barcelona amb l'objectiu de diversificar-ne els usos i aportar un sector competitiu en el context d'un mercat globalitzat, i un altre al treball *Normes subsidiàries de planejament de Torrefeta i Florejacs*, de DOM Arquitectes Associats (Ajuntament de Torrefeta i Florejacs), per l'aportació solvent al tractament dels nuclis de població de l'espai rural i coherent amb l'estructura territorial i paisatgística de l'entorn.

Societat Catalana de Biologia

JUNTA DIRECTIVA

President:	PERE PUIGDOMÈNECH I ROSELL
Vicepresident 1r:	JAUME REVENTÓS I PUIGJANER
Vicepresident 2n:	ORIOL BACHS I VALLDENEU
Secretària general:	ÀUREA NAVARRO I SABATÉ
Vicesecretari:	JOSEP CLOTET I ERRA
Tresorera:	MONTserrat AGUADÉ I PORRES
Vocal 1r, Lexicografia:	MERCÈ PIQUERAS I CARRASCO
Vocal 2n, Recerca:	EMILI I TARTE I FRESQUET
Vocal 3r, Sessions:	MONTserrat VENDRELL I RIUS
Vocal 4t, Relacions Exteriors:	CRISTINA JUNYENT I RODRÍGUEZ
Vocal 5è, Publicacions:	CÈLIA MARRASÉ I PEÑA
Vocal 6è, Estudiants:	ARACELI ROSA I DE LA CRUZ
Delegat de l'IEC:	RICARD GUERRERO I MORENO
Nombre de socis:	1.422

La Societat Catalana de Biologia (SCB) conté les seccions especialitzades següents:

- Secció de Biofísica
- Secció de Biologia del Desenvolupament
- Secció de Biologia de la Reproducció
- Secció de Biologia Evolutiva
- Secció de Biologia Molecular
- Secció de Biologia Molecular del Càncer
- Secció d'Ecologia
- Secció d'Endocrinologia Experimental
- Secció d'Enzimologia i Regulació Metabòlica
- Secció de Fisiologia Vegetal
- Secció d'Hepatologia Bàsica i Experimental
- Secció d'Immunologia Experimental
- Secció de Microbiologia
- Secció de Neurobiologia Experimental
- Secció d'Estudiants
- Secció de la SCB a Alacant
- Secció de la SCB a les Comarques de Tarragona
- Secció de la SCB a Lleida
- Secció de la SCB a València.

Sessió inaugural del curs 2000-2001

El último reto: comprender la regulación genómica, Miguel Beato, Universitat de Marburg (Alemanya) i Universitat Pompeu Fabra. Sala Prat de la Riba, IEC. Barcelona, 9 de novembre de 2000.

Conferències

— *Molecular evolution of ecologically important traits in Arabidopsis and its wild relatives*, Thomas Mitchell-Olds, Institut d'Ecologia Química Max-Planck, Jena (Alemanya). Aula de graus, Facultat de Biologia. Barcelona, 6 d'octubre de 2000.

— *Fisiologia de l'illot pancreàtic trasplantat*. Edouard Montanya. Hospital de Bellvitge. L'Hospitalet de Llobregat. Aula 1, Facultat de Medicina, Campus de Sant Joan, Universitat Miguel Hernández (UMH). Alacant, 6 d'octubre de 2000.

— *Plant biotechnology: a pioneering activity at Gent University*, Marc van Montagu, Universitat de Gant, Gant (Bèlgica). Sala Prat de la Riba, IEC. Barcelona, 16 d'octubre de 2000.

— *Neogènesi de l'illot pancreàtic en la diabetis mellitus: efecte del tungstè*. Ramon Gomis, Hospital Clínic Provincial (HCP), Barcelona. Aula 1, Facultat de Medicina, Campus de Sant Joan, UMH. Alacant, 17 d'octubre de 2000.

— *La familia de la insulina como red de señalización en el desarrollo temprano*. Flora de Pablo, Centre d'In-

vestigacions Biològiques (CIB) - Consell Superior d'Investigacions Científiques (CSIC), Madrid. Aula 1, Facultat de Medicina, Campus de Sant Joan, UMH. Alacant, 24 d'octubre de 2000.

— *Biología de fanerógames marines: Una actualización crítica*. Miguel Ángel Mateo, Departament d'Ecologia, Universitat de Barcelona (UB), Barcelona. Aula de graus, Facultat de Biologia, UB. Barcelona, 2 de novembre de 2000.

— *Regulación funcional de las proteínas activadoras de Ras hSos1*. José María Rojas, Centre Nacional de Biologia Fonamental, Institut de Salut Carles III, Madrid. Sala d'actes, Centre d'Investigació i Desenvolupament (CID) - Consell Superior d'Investigacions Científiques (CSIC). Barcelona, 3 de novembre de 2000.

— *Reaccions d'histoincompatibilitat en esponges: mirada als orígens de la individualitat humana*. Xavier Fernández, Departament de Bioquímica i Biologia Molecular, Facultat de Farmàcia, UB. Sala d'actes de l'Institut de Ciències del Mar (ICM). Barcelona, 3 de novembre de 2000.

— *Prolactina en células mesenquimales obtenidas de médula osea*. Predestinación García, Centre de Biologia Molecular (CBM) - Universitat Autònoma de Madrid (UAM), Madrid. Aula 1, Facultat de Medicina, Campus de Sant Joan, UMH. Alacant, 3 de novembre de 2000.

— *Role of mRNA 5' cap structure and eIF4E cap binding protein in eukaryotic translation initiation*. Edward Darzynkiewicz, Departament de Biofísica, Universitat de Varsòvia, Varsòvia (Polònia). Sala d'actes del CID-CSIC. Barcelona, 6 de novembre de 2000.

— *Diversidad de plantas comestibles: una estimativa mundial*. Eduardo H. Rapoport, Laboratori Ecotono, Universitat Nacional del Comahue (Argentina). Saló d'actes, Biblioteca del Campus de Ciències, Universitat de València (UV). Burjassot, 8 de novembre de 2000.

— *Turbulència: mètodes i aplicacions*. Jaume Piera, Departament d'Ecologia, UB, Barcelona. Sala d'actes de l'ICM. Barcelona, 9 de novembre de 2000.

— *Phycomyces y los genes de colores*. Enrique Cerdá, Departament de Genètica, Facultat de Ciències, Universitat de Sevilla, Sevilla. Sala d'actes del CID-CSIC. Barcelona, 9 de novembre de 2001.

— *Models de funcionament integrat de l'illot pancreàtic*. Etefvina Andreu, Institut de Bioenginyeria, UMH, Alacant. Aula 1, Facultat de Medicina. Campus de Sant Joan, UMH. Alacant, 10 de novembre de 2000.

— *Biochronomorphos: un nou programa d'anàlisi d'imatge aplicat a l'estudi d'otòlits*. Antoni Lombarte, ICM, CSIC, Barcelona. Sala d'actes de l'ICM. Barcelona, 10 de novembre de 2000.

— *Diversity, ecology and evolution of bacterial species: lessons from studies of hot spring microbial mats*. David Wards, Universitat Estatal de Montana, Bozeman (Montana, EUA). Facultat de Biologia, UB. Barcelona, 13 de novembre de 2000.

— *Tall específic del genoma del virus de l'hepatitis C per la ribonucleasa P humana*. Anna Nadal, Hospital de la Vall d'Hebron, Barcelona. Sala d'actes del CID-CSIC. Barcelona, 15 de novembre de 2000.

— *La coberta de gel i neu dels llacs d'alta muntanya: un hàbitat particular*. Marisol Felip, Departament d'Ecologia, UB, Barcelona. Sala d'actes de l'ICM. Barcelona, 16 de novembre de 2000.

— *Acció dels anticossos contra proteïnes del sistema SNARE, sobre la secreció d'acetilcolina i sobre els corrents de membrana*. Jordi Aleu, Laboratori de Neurobiologia Cel·lular i Molecular, Facultat de Medicina, UB, Barcelona. Aula 1, Facultat de Medicina, Campus de Sant Joan, UMH. Alacant, 17 de novembre de 2000.

— *Origen de las especies por simbiogénesis*. Lynn Margulis, Universitat de Massachusetts-Amherst (EUA). Aula Magna, Facultat de Biologia, UB. Barcelona, 20 de novembre de 2000.

— *Trafficking of the wingless signal in the embryonic epidermis of Drosophila*. Jean-Paul Vincent, Institut Na-

cional per a la Recerca Mèdica, Londres (Regne Unit). Sala d'actes del CID-CSIC. Barcelona, 20 de novembre de 2000.

— *Interaccions entre algues i herbívors en el marc d'un espai protegit (illes Medes)*. Bernat Hereu, Departament d'Ecologia, UB, Barcelona. Sala d'actes de l'ICM. Barcelona, 23 de novembre de 2000.

— *Estudi de l'ecosistema marí mitjançant el model de simulació numèrica ERSEM (European Regional Seas Ecosystems Model)*. Jordi Solé, ICM, CSIC, Barcelona. Sala d'actes de l'ICM. Barcelona, 24 de novembre de 2000.

— *Estructuras de proteínas en las enfermedades de Chagas y en leishmaniosis*. Manuel Soriano, Institut de Química, Universitat Nacional Autònoma de Mèxic (UNAM), Ciutat de Mèxic (Mèxic). Sala d'actes del CID-CSIC. Barcelona, 29 de novembre de 2000.

— *Caracterización molecular de la familia de proteínas HERC relacionadas con el regulador de la condensación de cromosomas RCC1 y las ubiquitina ligasas*. José Luis Rosa, Departament de Ciències Fisiològiques II, Campus de Bellvitge, UB. Sala de reunions del Departament de Ciències Mèdiques Bàsiques (DCMB), Facultat de Medicina, Universitat de Lleida (UdL). Lleida, 29 de novembre de 2000.

— *Efectes ambientals del Pla Hidrològic Nacional*. Narcís Prat, Departament d'Ecologia, UB, Barcelona. Sala

d'actes de l'ICM. Barcelona, 30 de novembre de 2000.

— *Tall específic del genoma del virus de l'hepatitis C per la ribonucleasa P humana*. Anna Nadal, Hospital de la Vall d'Hebron, Barcelona. Aula Miquel Servet, Servei de Rehabilitació, HCP. Barcelona, 30 de novembre de 2000.

— *La maquinaria de transcripción génica: nuevos coactivadores para nuevas funciones*. Alberto Ferrús, Institut Ramon y Cajal, CSIC, Madrid. Aula de graus, Facultat de Biologia, UB. Barcelona, 30 de novembre de 2000.

— *Sistema autònom de fotografia submarina (SRS 3000): presentació i aplicacions*. Francesc Sardà, Anna Bozzano, Agustí Julià, Miquel Moll, ICM, CSIC, Barcelona. Sala d'actes de l'ICM. Barcelona, 1 de desembre de 2000.

— *Mecanismos oxidativos en las enfermedades priónicas*. Jesús R. Requena, Instituts Nacionals de la Salut (NIH), Bethesda (EUA). Sala de reunions del DCMB, Facultat de Medicina, UdL. Lleida, 4 de desembre de 2000.

— *Control de la migración celular en el desarrollo del sistema traqueal de Drosophila*. Muriel Boube, Institut de Biologia Molecular de Barcelona (IBMB) - CSIC, Barcelona. Sala d'actes del CID-CSIC. Barcelona, 13 de desembre de 2000.

— *Colonización y diversificación en islas: los coleópteros canarios como modelo*. Carlos Juan, Universitat de les

Illes Balears, Palma de Mallorca. Aula de graus, Facultat de Biologia, UB. Barcelona, 14 de desembre de 2000.

— *Aislamiento y caracterización de la familia de proteínas BAP, un nuevo grupo de defensinas específicamente expresadas en endospermo de maíz*. Antonio Serna, Institut Max-Planck, Colònia (Alemanya). Sala d'actes del CID-CSIC. Barcelona, 14 de desembre de 2000.

— *Factors i taxes de mortalitat de Pinus uncinata i Pinus sylvestris*. Oriol Bosch, Departament d'Ecologia, UB. Aula de graus, Facultat de Biologia, UB. Barcelona, 14 de desembre de 2000.

— *Estudios oceanográficos en la Bahía de Manzanillo, Estado de Colima, México (costa del Pacífico)*. Alejandro Morales, Universitat de Colima, Manzanillo (Mèxic). Sala d'actes de l'ICM. Barcelona, 15 de desembre de 2000.

— *Respuestas enzimáticas de la respiración vegetal amb implicacions globals*. Miguel A. González Meler, Universitat d'Illinois, Chicago (EUA). Unitat de Fisiologia Vegetal. Facultat de Biologia. Barcelona, 18 de desembre de 2000.

— *Una interacció RNA-proteïna que regula l'expressió gènica en múltiples etapes*. Josep Vilardell, Col·legi de Medicina Albert Einstein, Nova York (EUA). Sala d'actes del CID-CSIC. Barcelona, 3 de gener de 2001.

— *Estudio de la gastrulación en el ratón mediante mutagénesis con ENU*, María Jesús García-García. Institut

Sloan-Kettering, Nova York (EUA). Sala d'actes del CID-CSIC. Barcelona, 8 de gener de 2001.

— *Reconeixement molecular de superfícies proteïques*. Ernest Giralt, Departament de Química Orgànica, UB, Barcelona. Seminari M4, Facultat de Medicina, edifici M, Universitat Autònoma de Barcelona (UAB). Bellaterra, 11 de gener de 2001.

— *El gen Hox Abdominal-B de Drosophila y la especificación de la genitalia*. Ernesto Sánchez-Herrero, CBM-CSIC, Madrid. Sala d'actes del CID-CSIC. Barcelona, 17 de gener de 2001.

— *Noves dades sobre l'ecologia dels Sacoglosses, mol·luscs «cleptòmans»*. Joandomènec Ros, Departament d'Ecologia, UB, Barcelona. Aula de graus, Facultat de Biologia, UB, Barcelona, 18 de gener de 2001.

— *Defensa innata en invertebrats: la resistència de Tapes frente a la infecció per Perkinsus*. Josep Garcia Valero, Departament de Biologia Cel·lular, UB, Barcelona. Sala d'actes de l'ICM. Barcelona, 19 de gener de 2001.

— *Evidències de vida professional extraacadèmica per a biòlegs. Opcions professionals a la indústria farmacèutica*. Luis Ruiz, Almirall Prodesfarma, SA, Barcelona. Aula Magna, Facultat de Biologia, UB, Barcelona, 24 de gener de 2001. Presentació: Mar Fatjó, Secció d'Estudiants de la SCB.

— *Función de coactivadores de*

receptores nucleares en el cáncer de mama. Jaime Font, Centre d'Investigació del Càncer, Universitat de Salamanca, Salamanca. Sala de juntes del deganat. Facultat de Medicina, UdL. Lleida, 24 de gener de 2001.

— *DRacGAP, un nuevo gen de Drosophila, inhibe la señalización de la ría de EGFR/Ras durante el desarrollo del disco imaginal de ala*. Sonsoles Campuzano, CBM-CSIC, Madrid. Aula de graus, Facultat de Biologia, UB. Barcelona, 25 de gener de 2001.

— *Alcalinitat de l'aigua i meteorització química de la roca al llarg de l'Holocè en els Pirineus: implicacions per a la reconstrucció de pautes de precipitació*. Jordi Catalán, Departament d'Ecologia, UB, Barcelona. Aula de graus, Facultat de Biologia, UB. Barcelona, 25 de gener de 2001.

— *Seguiment d'un escull artificial. Primers resultats*. Laura Recasens, ICM, CSIC, Barcelona. Sala d'actes de l'ICM. Barcelona, 26 de gener de 2001.

— *Els grànuls de secreció com a oscil·ladors intracel·lulars*. Iván Quesada, Institut de Bioenginyeria, UMH, Alacant. Facultat de Medicina, Edifici de Departaments, Aula 2, UMH. Alacant. 26 de gener de 2001.

— *Inducción neural por factores de crecimiento en el embrión de pollo*. Ignacio Santiago Álvarez, Departament de Biologia Cel·lular, Facultat de Ciències. Universitat d'Extremadura. Aula 15, Fa-

cultat de Medicina. HCP. Barcelona, 31 de gener de 2001.

— *Control de la adhesión celular y el citoesqueleto en la morfogénesis de Drosophila*. Enrique Martín Blanco, CBM-CSIC, UAM, Cantoblanco, Madrid. Aula de graus, Facultat de Biologia, UB. Barcelona, 1 de febrer de 2001.

— *Dinàmica de nutrients en rius humanitzats: STREAMES*. Francesc Sabater, Departament d'Ecologia, UB. Aula de graus, Facultat de Biologia, UB. Barcelona, 1 de febrer de 2001.

— *Biomasa y estructura de las comunidades fitoplanctónicas en aguas de Canarias*. Kornelius van Lenning, ICM, CSIC, Barcelona. Sala d'actes de l'ICM. Barcelona, 2 de febrer de 2001.

— *Aproximación combinatorial en la búsqueda de nuevas moléculas bioactivas*. Teresa Carbonell. Departament de Bioquímica i Biologia Molecular, UV, València. Seminari del Departament de Bioquímica i Biologia Molecular, Secció de Ciències, UV. Burjassot, 2 de febrer de 2001.

— *De las moléculas a las especies: la genética en la conservación*. Fernando González. Institut Cavanilles de Biodiversitat i Biologia Evolutiva, UV, València. Aula de graus, Facultat de Biologia, UB. Barcelona, 8 de febrer de 2001.

— *Caracterización y detección del fitoplancton con técnicas de biología molecular*. Laure Guillou, ICM, CSIC,

Barcelona. Sala d'actes de l'ICM. Barcelona, 9 de febrer de 2001.

— *DV patterning of the neural tube in chordates*. Françoise Mazet, Universitat de Reading (Regne Unit). Aula de graus, Facultat de Biologia, UB. Barcelona, 12 de febrer de 2001.

— *Comunicació cel·lular per unions gap en el desenvolupament de Xenopus i pollet*. Jordi Domingo, Departament de Biologia Cel·lular, Campus de Bellvitge, UB, Barcelona. Aula de graus, Facultat de Biologia, UB. Barcelona, 14 de febrer de 2001.

— *Estructuras de dominios C2 de PKCs: Interacciones con membranas*. Ignasi Fita, Institut de Biologia Molecular (IBM) - CSIC, Barcelona. Aula del Seminari M4, Facultat de Medicina, UAB. Bellaterra, 15 de febrer de 2001.

— *Supervivència i diferenciació cel·lular en el sistema nerviós dels vertebrats*. Rosa Soler, UdL, Lleida. Aula 14, Facultat de Biologia, UB. Barcelona, 15 de febrer de 2001.

— *Les zones de ribera com a filtres de nitrogen. L'efecte del clima i de la càrrega de nutrients*. Andrea Butturini i Sergi Sabater, Departament d'Ecologia, UB, Barcelona. Aula de graus, Facultat de Biologia, UB. Barcelona, 15 de febrer de 2001.

— *Quantes reserves són necessàries per a la persistència d'una metapoblació marina en ambients marins fluctuants?* Jordi Bascompte, Estació

Biològica de Doñana, CSIC. Sala d'actes de l'ICM. Barcelona, 16 de febrer de 2001.

— *Papel del inhibidor del ciclo celular p27 en la patología de la arteriosclerosis*. Vicente Andrés García, Institut de Biomedicina, CSIC, València. Sala de reunions del DCMB, Facultat de Medicina, UdL. Lleida, 16 de febrer de 2001.

— *El dominio regulador de carbamil fosfato sintetasas*. Javier Cervera, Institut d'Investigacions Citològiques, València. Seminari del Departament de Bioquímica i Biologia Molecular, Secció de Ciències, UV. Burjassot, 16 de febrer de 2001.

— *Variabilitat interanual en els balanços de radiació, calor i temperatura a l'embassament de Sau*. Joan Armengol, Departament d'Ecologia, UB, Barcelona. Aula de graus, Facultat de Biologia, UB. Barcelona, 22 de febrer de 2001.

— *Anàlisi de sistemes d'expulsió activa i factors de transcripció relacionats amb la resistència a quinolones en Escherichia coli mitjançant microxips de DNA*. Jordi Villa, Departament de Microbiologia, Hospital Clínic de Barcelona, Barcelona. Aula Miquel Servet, Hospital Clínic de Barcelona. Barcelona, 22 de febrer de 2001.

— *El gen trme codifica a una nova GTPasa, que modifica els anticodons dels RNA de transferència*. Hugo Cabedo, Institut de Neurociències, UMH, Alacant. Facultat de Medicina, Edifici de

Departaments. Aula 2, Campus de Sant Joan, UMH. Alacant, 22 de febrer de 2001.

— *Funció del zooplàncton en les xarxes tròfiques de sistemes tropicals*. Albert Calbet, ICM, CSIC, Barcelona. Sala d'actes de l'ICM, Barcelona, 23 de febrer de 2001.

— *Canvis en l'activitat histona desacetilasa durant l'apoptosi*. Nelo Boix, Departament de Bioquímica i Biologia Molecular, UV, Burjassot. Seminari del Departament de Bioquímica i Biologia Molecular, UV, Burjassot, 2 de març de 2001.

— *Nutrición y crecimiento en larvas de cefalópodos*. Roger Villanueva, Departament de Recursos Marins Renovables, ICM, CSIC, Barcelona. Sala d'actes de l'ICM, Barcelona, 2 de març de 2001.

— *Evolució de la família dels receptors nuclears. Implicacions en la transició cordats-vertebrats*. Hèctor Escrivà, Escola Normal Superior, Lió (França). Aula de graus, Facultat de Biologia, UB, Barcelona, 8 de març de 2001.

— *El cromosoma Y i la història de les poblacions de la península Ibèrica*. Elena Bosch, Departament de Genètica, Universitat de Leicester (Regne Unit). Aula 101, Facultat de Ciències de la Salut i de la Vida, Universitat Pompeu Fabra (UPF), Barcelona, 9 de març de 2001.

— *El parc de Collserola com a exemple de gestió del medi natural en un*

entorn metropolità. Marià Martí, director gerent del Consorci del Parc de Collserola, Barcelona. Sala d'actes de l'ICM, Barcelona, 9 de març de 2001.

— *Filogenias moleculares y evolución de genomas*. Antonio Lazcano, UNAM, Ciutat de Mèxic (Mèxic). Sala d'actes, Biblioteca del Campus de Burjassot, UV, Burjassot, 13 de març de 2001.

— *MERIS (Medium Resolution Image Spectrometer): el sensor europeu per a detectar els colors de l'oceà*. Carolina Gabarró, Departament de Geologia Marina i Oceanografia Física, ICM, CSIC, Barcelona. Sala d'actes de l'ICM, Barcelona, 16 de març de 2001.

— *Los fantasmas y las moléculas: historia reciente del estudio del origen de la vida*. Antonio Lazcano, UNAM, Ciutat de Mèxic (Mèxic). Aula Magna, Facultat de Biologia, UB, Barcelona, 16 de març de 2001. Presentació: Ricard Guerrero, Departament de Microbiologia, UB. Activitat coorganitzada amb la Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica.

— *A deep look into eye development and evolution*. Walter Gehring, Centre de Biologia, Universitat de Basilea, Basilea (Suïssa). Aula de graus, Facultat de Biologia, UB, Barcelona, 22 de març de 2001.

— *Population dynamics in marine bacterioplankton*. Jarone Pinhassi, Departament de Biologia Marina, ICM,

CSIC, Barcelona. Sala d'actes de l'ICM. Barcelona, 23 de març de 2001.

— *Regulació del transporte de adenosina por alfa D-gluc*. Luis Sobrevía, Facultat de Biologia, Universitat de Concepció, Concepció (Xile). Aula 1, Facultat de Medicina, Edifici de Departaments, Campus de Sant Joan, UMH. Alacant, 23 de març de 2001.

— *Using NMR to monitor metabolic processes in erythrocytes*. Phillip Kuchel, Departament de Bioquímica, Universitat de Sidney, Sidney (Austràlia). Aula del Departament de Bioquímica i Biologia Molecular, Facultat de Química, UB. Barcelona, 26 de març de 2001. Amb el suport de la Xarxa Temàtica de Control i Optimització de Processos de Producció.

— *Modelling the metabolism and function of the beating heart*. Peter Mulquiney, Departament de Bioquímica, Universitat d'Oxford, Oxford (Regne Unit). Aula del Departament de Bioquímica i Biologia Molecular, Facultat de Química, UB. Barcelona, 26 de març de 2001. Amb el suport de la Xarxa Temàtica de Control i Optimització de Processos de Producció.

— *El biólogo, también en investigación clínica*. Estrella García Álvarez, cap de Projecte Clínic, Almirall Prodesfarma, SA. Barcelona. Aula Magna, Facultat de Biologia, UB. Barcelona, 29 de març de 2001. En col·laboració amb el Gabinet d'Orientació Universitària de la UB.

— *Anàlisi de la variabilitat genètica en poblacions d'organismes marins utilitzant tècniques de biologia molecular*. Xavier Domingo, UPF, Barcelona. Sala d'actes de l'ICM. Barcelona, 30 de març de 2001.

— *Efectes de l'estrès oxidatiu en proteïnes de Saccharomyces cerevisiae. Aspectes estructurals i fisiològics*. Elisa Cabiscol, DCMB, Facultat de Medicina, UdL. Lleida. Sala de reunions del DCMB, Facultat de Medicina, UdL. Lleida, 29 de març de 2001.

— *Multiple signaling pathways control processes late in petunia flower development*. David Weiss, Universitat Hebrea de Jerusalem, Jerusalem (Israel). Sala d'actes del CID-CSIC. Barcelona, 2 d'abril de 2001.

— Taula rodona: *Polifenoles y su actividad farmacológica*. Participants: Javier Palazón, Facultat de Farmàcia, UB; Claude Louis Leger, Universitat de Montpellier (França), i Álvaro Urbano, Facultat de Medicina, UB. Sala d'actes de la Reial Acadèmia de Farmàcia de Catalunya. Barcelona, 2 d'abril de 2001.

— *Alteració dels elements de regulació gènica mitjançant les antraciclins*. Josep Portugal, Institut de Biologia Molecular de Barcelona (IBMB) - CSIC. Barcelona. Biblioteca de la Unitat de Fisiologia Mèdica, Facultat de Medicina, UAB. Bellaterra, 3 d'abril de 2001. Seminari conjunt amb el Grup Multidisciplinar per a l'Estudi del Càncer de Mama.

— *Recent progress on statistical alignment methods*. Jotun Hein, Universitat d'Aarhus, Aarhus (Dinamarca). Aula de graus. Facultat de Biologia, UB. Barcelona, 5 d'abril de 2001.

— *Biogeografia de crisòfits*. Sergi Pla, Departament d'Ecologia, UB, Barcelona. Aula de graus, Facultat de Biologia, UB. Barcelona, 5 d'abril de 2001.

— *Geometric morphometrics: image analysis tools applied to ichthyological research*. Corrado Costa, Universitat de Roma, Roma (Itàlia). Sala d'actes de l'ICM. Barcelona, 6 d'abril de 2001.

— *Respiratory metabolism in bean roots and their phosphate deficiency stress*. Anna M. Rychter, Universitat de Varsòvia, Varsòvia (Polònia). Aula de Fisiologia Vegetal. Departament de Biologia Vegetal, UB. Barcelona, 6 d'abril de 2001.

— *Functional genes in biodiversity screening and comparative genetics in Brassicaceae*. Helmi Kuittinen, Universitat d'Oulu, Oulu (Finlàndia). Aula 5. Facultat de Biologia, UB. Barcelona, 6 d'abril de 2001.

— *Revolución genética en el campo médico: análisis de la población islandesa*. Jesús Sainz Maza, de CODE Genetics, Reykjavík (Islàndia). Auditori del Parc Científic de Barcelona. Barcelona, 6 d'abril de 2001.

— *Alteraciones en las células de músculo liso vascular durante la etapa*

precoz del desarrollo de la hipertensión arterial. Claudia Castro, UV, Burjassot. Seminari del Departament de Bioquímica i Biologia Molecular, edifici A, UV. Campus de Burjassot, Burjassot, 6 d'abril de 2001.

— *Replicación de viroides con ribozimas de cabeza de martillo: factores del hospedador*. José Antonio Daros, Institut de Biologia Molecular i Cel·lular de Plantes E. Primo Yúfera, València. Sala d'actes del CID-CSIC. Barcelona, 18 d'abril de 2001.

— *Problemes estructurals per a la compactació del DNA en els cromosomes metafàsics*. Joan-Ramon Daban, Departament de Bioquímica i Biologia Molecular, UAB. Sala 1, Parc Científic de Barcelona. Barcelona, 19 d'abril de 2001.

— *Life in cold water: the ecology of Antarctic marine benthos*. Andrew Clarke, Divisió de Ciències de la Vida Marina, British Antarctic Survey (Regne Unit). Sala d'actes de l'ICM. Barcelona, 20 d'abril de 2001.

— *Mantenerse en forma: paleontología de la división celular*. Miguel Vicente, Centre Nacional de Biotecnologia (CNB) - CSIC, Madrid. Sala de reunions del DCMB, Facultat de Medicina, UdL. Lleida, 20 d'abril de 2001.

— *Reunión de treball de la Secció de Biologia i Indústria*. Sala 1, Parc Científic de Barcelona. Barcelona, 24 d'abril de 2001.

— *De les lleis de Mendel al genoma humà: la revolució genètica. L'inici o la fi?* David Bueno, Departament de Genètica, UB, Barcelona. Aula Magna, Facultat de Biologia, UB. Barcelona, 25 d'abril de 2001. Amb la presentació del llibre *Gens i genoma: el programa de la vida*.

— *Recerca de reactius per al diagnòstic: del laboratori al mercat internacional.* Petraki Munujos, Departament R+D. Biosystéins SA, Barcelona. Aula 6, Facultat de Biologia, UB. Barcelona, 26 d'abril de 2001.

— *Efectes de la fragmentació de l'hàbitat sobre la biodiversitat a múltiples escales.* Guillem Chust, Departament d'Ecologia, UB, Barcelona. Aula de graus, Facultat de Biologia, UB. Barcelona, 26 d'abril de 2001.

— *Epidemiologia molecular d'astrovirus a Barcelona.* Susana Guix, Departament de Microbiologia, UB, Barcelona. Sala d'Oftalmologia, HCP. Barcelona. 26 d'abril de 2001.

— *De les lleis de Mendel al genoma humà: la revolució genètica. L'inici o la fi?* David Bueno, Departament de Genètica, UB, Barcelona. Sala d'actes, Biblioteca del Campus de Burjassot, UV. Burjassot, 26 d'abril de 2001. Amb la presentació del llibre *Gens i genoma: el programa de la vida*.

— *El papel de los cnidarios bentónicos en los procesos de transferencia de energía en ecosistemas antárticos.*

Covadonga Orejas, Institut Alfred Wegener, Bremerhaven (Alemanya). Sala d'actes de l'ICM. Barcelona, 27 d'abril de 2001.

— *Specification of anterior neural fates in the ascidian Ciona intestinalis.* Patrick Lemaire, IBDM, Marseille (França). Aula de graus, Facultat de Biologia, UB. Barcelona, 31 d'abril de 2001.

— *Món petit i distribucions potencials en xarxes de paraules.* Ramon Ferrer, Grup de Recerca en Sistemes Complexos, Universitat Politècnica de Catalunya (UPC), Barcelona. Aula de graus, Facultat de Biologia, UB. Barcelona, 3 de maig de 2001.

— *Homeostasis de sodio en plantas y hongos.* José Manuel Pardo, Institut de Recursos Naturals i Agrobiologia (IRNA) - CSIC, Sevilla. Sala d'actes del CID-CSIC. Barcelona, 4 de maig de 2001.

— *Tratamiento de datos de oceanografía física.* Mikhail Emelianov, ICM. CSIC, Barcelona. Sala d'actes de l'ICM. Barcelona, 4 de maig de 2001.

— *Efectes de l'estímul de fred en les propietats de membrana de les neurones sensorials del gangli del trigemin in vitro.* Carmen Cavanès, Institut de Neurociències, UMH. Alacant. Aula 1, Facultat de Medicina, Edifici de Departaments, Campus de Sant Joan, UMH. Alacant, 4 de maig de 2001.

— *Papel de los ácidos grasos*

oxigenados en las respuestas de las plantas. José Sánchez-Serrano, CNB-CSIC. Madrid. Sala d'actes del CID-CSIC. Barcelona. 7 de maig de 2001.

— *Els primats del zoològic de Barcelona.* M. Teresa Abelló, conservadora de primats del parc zoològic de Barcelona. Aula 4, Facultat de Biologia, UB. Barcelona, 8 de maig de 2001.

— *Environmental and political fate of MTBE (methyl tertiary butyl ether), a gasoline additive.* Jerry Last, Universitat de Califòrnia-Davis, Califòrnia (EUA). Aula Magna, Facultat de Biologia, UB. Barcelona. 9 de maig de 2001. Presentació: Ricard Guerrero, UB.

— *Hepatitis C. What a chimpanzee taught me.* Stephen M. Feinstone, Centre de Recerca i Avaluació Biològica, Administració d'Aliments i Droga, Bethesda (EUA). Aula Magna, Facultat de Biologia, UB. Barcelona. 9 de maig de 2001.

— *Xarxa de vigilància dels alguers de posidònia: perspectives als tres anys de la seva creació.* Pere Renom, Departament d'Ecologia, UB. Barcelona. Aula de graus, Facultat de Biologia, UB. Barcelona. 10 de maig de 2001.

— *Valor nutritiu de la matèria orgànica sedimentada disponible per a les comunitats bentòniques: una comparació estacional i geogràfica.* Sergi Rossi, ICM, CSIC, Barcelona. Sala d'actes de l'ICM. Barcelona, 11 de maig de 2001.

— *Chips de DNA, una herra-*

menta essencial en el anàlisis genómico. Trini Alberola, Departament de Bioquímica i Biologia Molecular, UV, Burjassot. Seminari del Departament de Bioquímica i Biologia Molecular, edifici A, UV. Campus de Burjassot. Burjassot, 13 de maig de 2001.

— *La interferència entre depredadors: un mecanisme generador d'heterogeneïtat espacial en ecosistemes.* Fede Bartumeus, David Alonso i Jordi Catalan, Departament d'Ecologia, UB, i Grup de Recerca en Sistemes Complexos, UPC, Barcelona. Aula de graus, Facultat de Biologia, UB. Barcelona, 17 de maig de 2001.

— *Estimulación de la función reproductiva en peces: función del neurotransmisor GABA (ácido gamma aminobutírico).* Mercedes Blázquez, ICM, CSIC, Barcelona. Sala d'actes de l'ICM. Barcelona, 18 de maig de 2001.

— *Telómeros y telomerasa de mamíferos: modelos animales para estudiar su papel en el cáncer, en el envejecimiento y en la reparación del DNA.* María Blasco, CNB-CSIC, Madrid. Sala d'actes del CID-CSIC. Barcelona, 18 de maig de 2001.

— *El sensor del calcio calmodulina se une a canales KCNQ mutados en enfermedades humanas.* Álvaro Villarroel, Institut Ramon y Cajal, CSIC, Madrid. Aula 1, Facultat de Medicina, Edifici de Departaments, Campus de Sant Joan, UMH. Alacant, 18 de maig de 2001.

— *Mecanismos y rutas de translocación de patógenos virales y subvirales en la invasión de la planta*. Vicente Pallás, Institut de Biologia Molecular i Cel·lular de Plantes (IBMCP) - CSIC, València. Departament de Bioquímica i Biologia Molecular, UV, Burjassot. Seminari del Departament de Bioquímica i Biologia Molecular, edifici A, UV. Campus de Burjassot. Burjassot, 18 de maig de 2001.

— *El desenvolupament del negoci (Business Development) a la indústria farmacèutica i biotecnològica*. Carles Domènech, Departament Corporatiu de Llicències, Almirall Prodesfarma, Barcelona. Sala 1, Parc Científic de Barcelona. Barcelona, 24 de maig de 2001. En col·laboració amb el Gabinet d'Orientació Universitària de la UB i amb el suport del Parc Científic de Barcelona.

— *Projecte RIUS*, Núria Morral, coordinadora del Projecte RIUS amb l'Associació Habitats. Aula de graus, Facultat de Biologia, UB. Barcelona, 24 de maig de 2001.

— *Impacte de la pesca de ròssec sobre les comunitats bentòniques i el sediment marí de fons fangosos*. Pilar Sánchez i Albert Palanques, ICM, CSIC, Barcelona. Sala d'actes de l'ICM. Barcelona, 25 de maig de 2001.

— *Heterocromatina telomèrica y silenciamiento en Saccharomyces cerevisiae*. Miguel Ángel Vega, Institut de Bioquímica Vegetal i de Fotosíntesi (IBVF) -

CSIC, Sevilla. Sala d'actes del CID-CSIC. Barcelona, 30 de maig de 2001.

— *Cultivos marinos: riesgos y remedios*. Felipe Fernández, Departament d'Ecologia, UB, Barcelona. Aula de graus, Facultat de Biologia, UB. Barcelona, 31 de maig de 2001.

— *Circovirus porcino tipo 2: un nuevo virus linfotrope y hepatotrope del cerdo*, Mariano Domingo, Departament d'Histologia i Anatomia Patològica, Facultat de Veterinària, UAB. Sala d'Oftalmologia, HCP. Bellaterra, 31 de maig de 2001.

— *Gene evolution at the transition from invertebrates to vertebrates as illustrated through the Amphioxus genes*. Georgia Panopoulou, Institut Max-Planck de Genètica Molecular, Berlín (Alemanya). Aula de graus, Facultat de Biologia, UB. Barcelona, 1 de juny de 2001.

— *Impacte de la pesca i el medi sobre el reclutament del lluç al mediterrani nord-occidental*. Jordi Leonart, ICM-CSIC, Barcelona. Sala d'actes de l'ICM. Barcelona, 1 de juny de 2001.

— *Regulación de la función del supresor tumoral PTEN mediante fosforilación*. Rafael Pulido, Institut d'Investigacions Citològiques de València, València. Seminari del Departament de Bioquímica i Biologia Molecular, edifici A, UV. Campus de Burjassot. Burjassot, 1 de juny de 2001.

— *Expressió prolongada del transportador de serotonina a l'escorça*

somatosensorial de la rata hipotiroïdea i les seves possibles implicacions en el desenvolupament de les aferències talàmiques. Pere Berbel, Departament d'Histologia, UMH, Alacant. Sala de reunions del DCMB, Facultat de Medicina, UdL, Lleida, 5 de juny de 2001.

— *Regulació de les funcions leucocitàries per receptors inhibidors: El paradigma de les cèl·lules NK.* Miquel López-Botet, Ciències Experimentals i de la Salut (CEXS) - Immunologia, UPF, Barcelona. Sala d'actes del CID-CSIC, Barcelona, 6 de juny de 2001.

— *Making sense of taste: On the trail of a sweet receptor.* Robert F. Margolskee, Institut Mèdic Howard Hughes, Facultat de Medicina Mount Sinai, Nova York (EUA). Sala d'actes del CID-CSIC, Barcelona, 6 de juny de 2001.

— *Evolución dirigida de enzimas hacia formas de elevada resistencia térmica.* Julio Polaina, Institut d'Agroquímica i Tecnologia d'Aliments (IATA) - CSIC, València. Sala de reunions del DCMB, Facultat de Medicina, UdL, Lleida, 7 de juny de 2001.

— *Founding language, bitter-sweet experiences in biotech.* Robert F. Margolskee, Institut Mèdic Howard Hughes, Facultat de Medicina Mount Sinai, Nova York (EUA). Sala 1, Parc Científic de Barcelona, Barcelona, 7 de juny de 2001. Amb el suport del Parc Científic de Barcelona.

— *Cultivos marinos: riesgos y re-*

medios. Felipe Fernández, Departament d'Ecologia, UB, Barcelona. Aula de graus, Facultat de Biologia, UB, Barcelona, 7 de juny de 2001.

— *Tratamiento de datos de oceanografía física.* Mikhail Emelianov, ICM, CSIC, Barcelona. Sala d'actes de l'ICM, Barcelona, 8 de juny de 2001.

— *Regulació de respostes cel·lulars a l'estrès oxidatiu en Schizosaccharomyces pombe.* Elena Hidalgo, Unitat de Senyalització Cel·lular, UPF, Barcelona. Sala d'actes del CID-CSIC, Barcelona, 13 de juny de 2001.

— *Bacteria and protozoa: Are there lower-size limits for effects of turbulence on plankton?* Magdalena Bayer, Francesc Peters i Oscar Guadayol, ICM, CSIC, Barcelona. Sala d'actes de l'ICM, Barcelona, 15 de juny de 2001.

— *Estudio y modificación de la respuesta al estrés en levaduras rínicas.* Purificación Carrasco, Departament de Bioquímica i Biologia Molecular, UV, València. Seminari del Departament de Bioquímica i Biologia Molecular, edifici A, UV, Campus de Burjassot, Burjassot, 15 de juny de 2001.

— *Control de la transcripció de TGF-beta per factors NFAT durant l'activació limfocitària i en resposta a immunosupressors.* Josep Aramburu, Departament de Ciències Experimentals i de la Salut, UPF, Barcelona. Sala d'actes del CID-CSIC, Barcelona, 20 de juny de 2001.

— *Tracking animal body plan evolution: phylogenies, characters and deep history reconstruction*. Ronald Jenner, Institut per a la Dinàmica de la Biodiversitat i els Ecosistemes, Amsterdam (Holanda). Aula de graus, Facultat de Biologia, UB. Barcelona, 21 de juny de 2001.

— *Papel de IGF-I y neurotrofinas durante la proliferación y diferenciación de células madre neuronales*. Carlos Vicario, CIB-CSIC, Madrid. Sala de reunions del DCMB, Facultat de Medicina, UdL. Lleida, 21 de juny de 2001.

— *Respuestas a l'estrès osmòtic controlades per MAP-cinases en llerat*. Francesc Posas, Unitat de Senyalització Cel·lular, UPF, Barcelona. Sala d'actes del CID-CSIC. Barcelona, 27 de juny de 2001.

— *Aplicació de les nanotecnologies a l'estudi de la mecànica cel·lular*. Daniel Navajas, Unitat de Biofísica i Bioenginyeria, UB, i Institut d'Investigacions Biomèdiques August Pi i Sunyer (IDIBAPS), Barcelona. Aula de graus, Facultat de Medicina, UAB. Bellaterra. 28 de juny de 2001.

— *Del virus i les proteïnes de moviment als pèptids i les proteïnes de membrana*. Marçal Vilar, Departament de Bioquímica i Biologia Molecular, UV, València. Seminari del Departament de Bioquímica i Biologia Molecular, edifici A, UV. Campus de Burjassot, Burjassot, 29 de juny de 2001.

— *Caracterización de un brote de hepatitis C detectado en una sala de urgencias de un hospital municipal*. Sandra Franco, Departament d'Hepatology, IDIBAPS, Hospital Clínic de Barcelona, Barcelona. Sala de Rehabilitació, Hospital Clínic de Barcelona. Barcelona, 28 de juny de 2001.

— *Peptide Nucleic Acid (PNA): a new tool for DNA analysis*. Maxim D. Frank-Kamenetskii, Departament d'Enginyeria Biomèdica, Universitat de Boston. Boston (EUA). Sala d'actes del CID-CSIC. Barcelona, 3 de juliol de 2001.

— *Control del cycle celular a Saccharomyces pombe*. Josep Ayté, Unitat de Senyalització Cel·lular, UPF, Barcelona. Sala d'actes del CID-CSIC. Barcelona, 4 de juliol de 2001.

— *Modelización y simulación de la estructura y actividad de receptores acoplados a proteínas G*. Leonardo Pardo, Unitat de Bioestadística, Facultat de Medicina, UAB. Sala 5, Parc Científic de Barcelona. Barcelona, 5 de juliol de 2001.

— *La inteligencia social en ximpanzés*. Josep Call, Institute Max-Planck d'Antropologia Evolutiva, Leipzig (Alemanya). Aula 101. Facultat de Ciències de la Salut i de la Vida, UPF. Barcelona, 9 de juliol de 2001.

— *El transport de coure en Arabidopsis thaliana*. Vicent Sancenón, Departament de Bioquímica i Biologia Molecular, UV. Seminari del Departament

de Bioquímica, Secció de Biologia, Campus de Burjassot, UV. Burjassot, 13 de juliol de 2001.

— *Utilització de constants d'acoblament dipolars per a la determinació d'estructures proteiques per RMN (ressonància magnètica nuclear)*. Miquel Pons, Departament de Química Orgànica, UB. Aula de graus, Facultat de Medicina, UAB. Bellaterra, 19 de juliol de 2001.

— *Desarrollo y aplicaciones de recubrimientos bioactivos*. José M. Martínez-Duart, Departament de Física Aplicada, UAM, Madrid. Aula 1, Facultat de Medicina, Edifici de Departaments, Campus de Sant Joan, UMH. Alacant, 19 de juliol de 2001.

— *¿Qué tienen en común para la levadura las vitaminas B₁ y B₆?* José Enrique Pérez, Departament de Bioquímica i Biologia Molecular, UV. Seminari del Departament de Bioquímica, Secció de Biologia, Campus de Burjassot, UV. Burjassot, 20 de juliol de 2001.

— *Implicació del compartiment endocític a la transducció del senyal*. Carles Enrich, Departament de Biologia Cel·lular i Anatomia Patològica, Facultat de Medicina, UB. Sala de reunions del DCMB, Facultat de Medicina, UdL, Lleida, 24 de juliol de 2001.

Cursos

Curs d'isòtops estables en ecologia i en processos biogeoquímics

Aula de graus, Facultat de Biologia, UB. Barcelona, del 20 al 24 de novembre de 2000. Organitzat pel Departament d'Ecologia de la UB i la SCB.

Assaigs biològics en investigació de productes naturals

Facultat de Farmàcia, UB. Barcelona, del 22 al 26 de gener de 2001. Curs teòric i pràctic. Coordinadors: Teresa Altabella i Carles Codina, Facultat de Farmàcia, UB.

XII Curs sobre Avenços en l'Estudi del Metabolisme

Campus de Bellvitge, UB, i Facultat de Física, UB. Barcelona, 1 i 2 de març de 2001. Coordinadors: Ramon Bartrons, Marta Cascante, Emili Itarte i Antoni Zorzano.

11è Curs Avançat d'Ecologia Microbiana L'Aldea (Baix Ebre), del 9 al 12 de juny de 2001. Professors: Lynn Margulis, Universitat de Massachusetts-Amherst (EUA); Isabel Esteve, UAB; Núria Gaju, UAB; Jacek Wierzcchos, UdL, i Carmen Ascaso, CSIC, Madrid. Director del curs: Ricard Guerrero, UB, Barcelona.

Gestió de projectes de recerca i desenvolupament: Curs introductori

Sala 1, Parc Científic de Barcelona. Barcelona, del 9 al 13 de juliol. Coordinador: Luis Ruiz, Parc Científic de Barcelona. Organitzat per la Secció de Biologia i

Indústria de la SCB. Amb el suport del Parc Científic de Barcelona. Barcelona.

Universitat Catalana d'Estiu - X Jornada de Biologia: Veïns invisibles: vida microbiana a les aigües, la seva importància per a la vida a la Terra i com els afecta el canvi global

Liceu Renouvier. Prada de Conflent (Catalunya Nord), del 20 al 24 d'agost de 2001. Coordinadors: Josep M. Gasol i Carles Pedrós-Alió, ICM.

Jornades

Del gen a la planta. Aplicacions en ciències de la salut

Organitzada per la Secció de Fisiologia Vegetal de la SCB. Coordinadora: Teresa Altabella, Facultat de Farmàcia, UB. Aula Magna, Facultat de Farmàcia. Barcelona, 12 i 13 de desembre de 2000.

Sessió científica sobre *El Premi Nobel de Fisiologia o Medicina 2000 concedit a Arvid Carlsson, Paul Greengard i Eric Kandel pels seus descobriments sobre la transducció de senyals en el sistema nerviós*

Hi intervingueren: Francesc Artigas, CSIC; Xavier Forn, UB, i Carles Solsona, UB. Coordinada per la Secció de Neurobiologia Experimental de la SCB. IEC. Barcelona, 11 de desembre de 2000.

Sessió inaugural de la Secció de Biologia i Indústria

Hi intervenen: Pere Puigdomènech, president de la SCB, i Luis Ruiz, coordinador de la Secció de Biologia i Indústria.

Taula rodona *Spin-offs. Start-ups. Biotechs i d'altres: per què Barcelona no és Califòrnia?* Ponents: José Luis Díaz, cap de Recerca Externa, Almirall Prodesfarma SA, Barcelona; Xavier Testar, director del Centre d'Innovació les Cúpules, Fundació Bosch i Gimpera, UB; Senén Vilaró, catedràtic de Biologia Cel·lular i creador de Celltec/UB. Sessió de treball per als interessats a col·laborar en les activitats de la Secció. Amb la col·laboració del Parc Científic de Barcelona. Sala 1, Parc Científic de Barcelona. Barcelona, 20 de febrer de 2001.

Sessió sobre ecologia microbiana: organismes, poblacions i comunitats

Coordinadors: Carles Pedrós-Alió, ICM, CSIC, i Ricard Guerrero, Departament de Microbiologia, UB. ICM, CSIC. Barcelona, 12 de gener de 2001.

Prevenició del càncer en el segle XXI

Organitzat per la Secció de Biologia Molecular del Càncer de la SCB. Coordinadors: Josep M. Argilés, Departament de Bioquímica i Biologia Molecular, UB, Barcelona, i Josep Portugal, IBMB, CSIC, Barcelona. Aula Magna, Facultat de Biologia, UB. Barcelona, 22 de març de 2001.

Prions, purins i pastures

Sessió conjunta de la Institució Catalana d'Història Natural i la Societat Catalana de Biologia. Aula Magna, Facultat de Biologia. Barcelona, 19 d'abril de 2001.

La qualitat de l'aigua litoral: poblacions de risc

Dins el programa de les Jornades Científiques *L'aigua i el medi*, organitzades per les societats filials: Institució Catalana d'Estudis Agraris, Institució Catalana d'Història Natural, Societat Catalana d'Estudis Jurídics, Societat Catalana d'Ordenació del Territori, Societat Catalana de Biologia, Societat Catalana de Geografia i Societat Catalana de Tecnologia. Sala Pere Coromines, IEC. Barcelona, 24 de maig de 2001.

Jornada d'homenatge a la professora Lynn Margulis

Amb motiu del seu nomenament com a doctora *honoris causa* de la Universitat de València, dins de la celebració del V centenari de la fundació de l'Estudi General. Sala d'actes de la Biblioteca de Ciències, Campus de Burjassot, 7 de juny de 2001.

VII Jornada de Biologia de la Reproducció

Organitzada per la Secció de Biologia de la Reproducció. Coordinadores: M. Gràcia Bozzo i Mercè Durfort. Departament de Biologia Cel·lular, UB, Barcelona.

Aula Magna, Facultat de Biologia, UB. Barcelona, 20 de juny de 2001.

I Jornada de Biologia Evolutiva

Organitzada per la Secció de Biologia Evolutiva de la SCB. Coordinador: David Comas, UPF. Sala Prat de la Riba, IEC. Barcelona, 16 de juliol de 2001.

*Simposis**III Simposi de Neurobiologia Experimental*

Organitzat per la Secció de Neurobiologia Experimental de la SCB. Coordinadors: Jordi Alberch, UB; Joan X. Comella, UdL; Agustina García, UAB; Cristina Suñol, CSIC, i M. Teresa Vilaró, CSIC. Sala Prat de la Riba, IEC. Barcelona, 13 i 14 de desembre de 2000.

*Congressos**Setzè Congrés de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana*

Entitat convocant: Fundació Alsina Bofill. Entitats organitzadores: Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i de Balears, Societat Catalana de Biologia, Acció Cultural del País Valencià, Societat Andorrana de Ciències i Universitat de València. Facultat de Biologia, UB. Barcelona, del 28 al 31 d'octubre de 2000.

IX Seminari conjunt de les seccions de Biologia Molecular i Biologia del Desenvolupament

Auditori de l'Escola Universitària Tècni-

ca en Teixits de Punt, UPC. Canet de Mar, 4 i 5 de juny de 2001.

Assemblea General

Celebrada a la Sala Pere Coromines de l'IEC, Barcelona, el 2 de maig de 2001.

Oceanic picoplankton: from ecology to ge-

nomics, Daniel Vaultot, Centre Nacional de la Recerca Científica, Roscoff (França).

Publicacions

Treballs de la Societat Catalana de Biologia, núm. 51 (2001): *Comunicar ciència*. [Editora: Cristina Junyent]

Societat Catalana de Comunicació

JUNTA DIRECTIVA

President:

JOSEP M. MARTÍ I MARTÍ

Vicepresidenta:

IMMA TUBELLA I CASADEVALL

Secretari:

ANTONI ESTEVE I AVILÉS

Tresorer:

ALBERT SÁEZ I CASAS

Vocals:

MONTSERRAT BONET I BAGANT

MARIA COROMINAS I PIULATS

LLÚCIA OLIVA DE LA ESPERANZA

Delegat de l'IEC:

JOSEP M. MUNTANER I PASQUAL

Nombre de socis.

117

Assemblea General ordinària

El dilluns 29 de gener de 2001 es va fer l'Assemblea General ordinària.

L'any 2001 no es van fer eleccions, tal com estableix el calendari aprovat el 23 de febrer de 1999, juntament amb la darrera modificació dels Estatuts, del període de transició en l'elecció de la Junta de Govern, que és el següent:

1999. Elecció de president, secretari i un vocal. (Mandat de 3 anys)

2000. Elecció de vicepresident, tresorer i dos vocals. (Mandat de 4 anys)

2002. Elecció de president, secretari i un vocal. (Mandat de 4 anys)

2004. Elecció de vicepresident, tresorer i dos vocals. (Mandat de 4 anys)

Activitats generals

— Assemblea General ordinària. Institut d'Estudis Catalans, 29 de gener de 2001.

— Sessions científiques: presentació pels investigadors de la seva darrera tesi o dels treballs de recerca.

— III Jornades sobre Recerques Cinematogràfiques.

— Manteniment i ampliació dels continguts de la pàgina web de la Societat (inauguració: 28 d'octubre de 1997; actualització constant).

— Col·laboració en el Màster internacional d'animació audiovisual.

Conferències

— Conferència inaugural: *Jay Rosenblatt i el cinema independent als Estats Units*, a càrrec de Jay Rosenblatt, cineas-

ta independent i professor a la Universitat de Standfort (San Francisco, EUA). Centre Internacional de Premsa del Col·legi de Periodistes de Catalunya. 3 de febrer de 2000.

— Sessions científiques:

• *La recerca sobre la indústria audiovisual dins de l'escenari europeu (1995-2000): principals temàtiques, dificultats i reptes*, a càrrec de Carmina Crusafon. Institut d'Estudis Catalans, 14 de desembre de 2000.

• *Posicionament de Joan Maragall respecte del català en el seu articulisme*, a càrrec de Jaume Comellas. Institut d'Estudis Catalans, 22 de febrer de 2001.

Jornades

— III Jornades sobre Recerques Cinematogràfiques

Museu d'Art Modern de la Diputació de Tarragona. Tarragona 14 i 15 de desembre de 2000.

El Museu d'Art Modern de la Diputació de Tarragona va acollir la tercera edició de les Jornades dedicades al cinema, estructurades en tres sessions de treball i una última de visita artísticocultural per la ciutat, amb l'objectiu d'aprofundir en l'estudi del període comprès entre l'adveniment i la implantació del cinema sonor a Espanya (1929) i l'esclat de la Guerra Civil (1936). El número 3 de *Cinematògraf* en recull les actes.

El programa per al dijous 14 de desembre de 2000 va incloure les intervencions següents:

• Inauguració de les III Jornades, per José Carlos Suárez Fernández, Unitat d'Investigació del Cinema de la URV.

Lectura de treballs. Moderador: Miquel Porter i Moix, catedràtic de la UB.

• «La política cinematogràfica de la Generalitat republicana: el Comitè de Cinema de la Generalitat de Catalunya», a càrrec d'Anna Duran i Padrós, UPF.

• «Cinema i cultura a Catalunya (1929-1936)», a càrrec de Joaquim Romaguera i Ramió, Associació Espanyola d'Historiadors del Cinema.

• «Josep Serra i Massana (1896-1980), pioner del cinema d'animació publicitari i l'entorn de l'animació catalana a l'època de la República», a càrrec de Jordi Artigas i Candela, Associació Internacional del Film d'Animació, ASIFA-CATALUNYA.

• «Els germans Salvans, animadors del cinema a Terrassa», a càrrec de Francesc Espinet i Burunat, UAB.

• «Sebastià Gasch contra el doblatge», a càrrec de Carles Singla i Casellas, UPF.

• «El cinema espanyol estrenat a la ciutat de Girona des de la implantació del cinema sonor fins a l'esclat de la guerra de 1936», a càrrec de Josep Ferrer i Serra, historiador de Girona.

- «Les associacions i el cinema als anys trenta a Torredembarra (del cinema amb soroll a l'enderrocament)», a càrrec de Javier García Puerto, Unitat d'Investigació del Cinema de la URV.

- «El cinema no professional durant la República i la Guerra Civil a les comarques del Camp de Tarragona», a càrrec de Pedro Nogales Cárdenas i de Maria del Pilar Mendoza Egea, Unitat d'Investigació del Cinema de la URV.

- «De la monosala al megaplex: exhibició cinematogràfica i concentració», a càrrec de Carles José i Solsona, Societat Catalana de Comunicació.

- Debat.

- Projectió de l'altre cinema de la Segona República: el cinema amateur, presentada per Anton Giménez.

El programa per al divendres 15 de desembre de 2000 va incloure les intervencions següents:

- Conferència marc «El cinema espanyol republicà», a càrrec de Romà Gubern.

Lectura de treballs. Moderador: Romà Gubern, catedràtic de la UAB.

- «L'entrada del cinema sonor a Espanya: problemàtica d'una readaptació comercial», a càrrec d'Ana Fernández Álvarez, Cinema-Rescat.

- «Las "Misiones pedagógicas" y la utopía cinematográfica de Val del Omar», a càrrec de Gonzalo Sáez de Buruaga, historiador de Madrid. Projectió

d'*Estampas 1932: Los pueblos, los humildes, los caminos*.

- «El "Reglamento de Policía de espectáculos públicos" de 1935», a càrrec de Josep Oriol Bassa i Bernadó, Federació Catalana de Cineclubs.

- «El comerç cinematogràfic espanyol (problemàtica de la distribució i de l'exhibició)», a càrrec d'Ana Fernández Álvarez, Cinema-Rescat.

- «Política i mirada documental a *Tierra sin pan* (Buñuel, 1933)», a càrrec de Mercè Ibarz, UPF.

- «Crítica y estética cinematográficas en la época de las vanguardias: la aportación de Guillem Díaz Plaja», a càrrec de Javier Herrera Navarro, Filmoteca Española.

- «Aspectes del cinema a les Balears durant la República», a càrrec de Cristòfol-Miquel Sbert i Barceló, historiador de les Illes Balears.

- «La era de los *talkies* ha sonado: el desembarco del cine sonoro en Bilbao», a càrrec de Txomin Ansola, Associació Espanyola d'Historiadors del Cinema.

- Debat final i conclusions, a càrrec de Joaquim Romaguera i Ramió, director de les III Jornades.

— XI Conferència Anual a Girona. La Societat Catalana de Comunicació clausurà el curs acadèmic amb la Conferència Anual a Girona el dia 9 de juny de 2001, a l'Institut d'Estudis Gironins amb el programa següent:

- Assemblea extraordinària. Únic

punt de l'ordre del dia: aprovació del tancament econòmic del 2000 i pressupost per al 2001.

- Taula rodona: *Xarxes i continguts*. Hi intervingueren: Emili Prado (UAB), Antoni Mercader (UPF), Pere Vila (Televisió de Catalunya), Carles de Alfonso (Consell de l'Audiovisual de Catalunya) i Antoni Esteve (Lavínia). Moderadora: Maria Corominas.

Debat.

- Presentació de comunicacions pels socis i relació de tesis. Introducció: Albert Sáez.

- Informe sobre l'estat de la comunicació, a càrrec de Josep Ramoneda.

- Visita facultativa al Museu del Call.

Activitats en col·laboració amb altres entitats

— IV Col·loqui: *Hemeroteques digitals: Experiències*. En col·laboració amb la Universitat Pompeu Fabra i l'Associació d'Arxivers de Catalunya. UPF, 28 de maig de 2001.

— Clausura del Màster internacional d'animació audiovisual, que s'esdevingué del 15 d'octubre de 2000 al 30 de juny de 2001, amb la projecció dels curts elaborats pels alumnes del curs. IEC, 19 de juliol de 2001.

Publicacions

Treballs de Comunicació, núm. 13-14 (desembre 2000).

Cinematògraf, núm. 3.

Societat Catalana de Filosofia**JUNTA DIRECTIVA****President:**

DÍDAC RAMÍREZ SARRIÓ

Vicepresident:

SALVI TURRÓ I TOMÀS

Tresorer:

ANDREU GRAU ARAU

Secretari:

IGNASI ROVIRÓ I ALEMANY

Vocals:

ANTONI BOSCH I VECIANA

RAMON COLETAS I CAUVET

MARIA RAMON CUBELLS I BARTOLOMÉ

FRANCESC FORTUNY BONET

MANUEL GARCÍA CARPINTERO

VÍCTOR GÓMEZ PIN

XAVIER IBÁÑEZ I PUIG

CARME MERCHÁN CANTOS

JOSEP MONSERRAT I MOLAS

MON PÁEZ I BLANCH

FRANCESC PEREÑA BLASI

JOSEP M. PORTA I FABREGAT

JOAN MANUEL DEL POZO

ANTONI PREVOSTI I MONCLÚS

JOSEP M. ROMERO BARÓ

MANEL SATUÉ I SILLUÉ

MERCÈ SOLER FERRATER

Delegat de l'IEC:

PERE LLUÍS FONT

Nombre de socis:

264

Activitats generals

Els dies 5 i 6 d'octubre de 2000, la Societat va participar en l'organització d'una nova edició dels Col·loquis de Vic, que van consistir en tres sessions mono-

gràfiques entorn dels àmbits següents del tema *La política*: a) «Els orígens de la política», b) «La formació de la tradició política» i c) «La política com a exercici».

El dia 6 de novembre de 2000, el senyor Bartomeu Forteza Puyal, professor de la Universitat Ramon Llull, va pronunciar la lliçó inaugural del curs 2000-2001, que duia per títol *Ètica de l'home i ètica del ciutadà. Una lectura filosòfica*.

El dia 25 d'abril es convocà una Assemblea General extraordinària de socis per a l'elecció i proclamació d'un nou Consell Directiu de la Societat Catalana de Filosofia.

Activitats de les seccions

La Societat Catalana de Filosofia ha continuat canalitzant la major part de la seva activitat a través de les seccions, les activitats de les quals es detallen a continuació.

Secció d'Hermetica i Platonisme

El treball d'aquesta Secció, constituïda com a laboratori d'investigació platònica, ha anat corroborant, des de 1992, la bondat del principi hermenèutic segons el qual el contingut de l'obra platònica és indestruïble de la forma dialogal o, si es vol, el principi segons el qual la dramàtica del diàleg platònic és una dimensió essencial del seu contingut filosòfic. Durant aquest curs les sessions dels dos primers trimestres es dedicaren a l'exposició dels resultats de les recerques més recents del grup d'investigació; el tercer trimestre es dedicà a la preparació del seminari de final de 2001 en col·laboració amb especialistes de l'àmbit internacional.

— Conferència *El Lisis de Plató: un exemple de sunousia dialògal*, a càrrec d'Antoni Bosch Veciana. 27 de setembre de 2000.

— Conferència *Aristòtil lector del Menó platònic*, a càrrec de Jordi Sales i Coderch. 23 de novembre de 2000.

— Conferència *El drama de Sòcrates: el poder demònic de Sòcrates parterot*, a càrrec de Xavier Ibáñez Puig. 14 de desembre de 2000.

— Lectura comentada «Nuclis i eixos de l'ensenyament platònic I: *Diàleg i sunousia*». 18 de gener de 2001.

— Lectura comentada «Nuclis i eixos de l'ensenyament platònic II: *Diàleg i sunousia*». 22 de febrer de 2001.

— Conferència *L'estructura del Polític de Plató*, a càrrec de Josep Monserrat Molas. 22 de març de 2001.

— Conferència *El lógos de Protàgores en la dialògica del Teetet*, a càrrec de Xavier Ibáñez Puig. 19 d'abril de 2001.

Secció de Filosofia Medieval

El dia 9 d'octubre de 2000, Noeli Dutra Rossatto, professor de la Facultat de Filosofia de la Universitat Federal de Santa Maria (Brasil), va pronunciar la lliçó inaugural del curs, que duia per títol *Epistemologia i història a Joaquim de Fiore*.

Durant aquest curs s'han estudiat les influències del gnosticisme en la filosofia medieval.

— Conferència *Ètica de la voluntat en P. J. Olivi*, a càrrec de Paloma Llorente.

Secció de Filosofia Moderna

— Sessió inaugural amb el seminari «La filosofia moral de Fichte», a càrrec de Salvi Turró. 27 de setembre de 2000.

— Conferència *La deducció del principi de la moralitat* (Sittenlehre, cap. I), a càrrec de Salvi Turró. 15 de novembre de 2000.

— Conferència *Les condicions formals de la moralitat* (Sittenlehre, cap. III, 1a secció), a càrrec de Francesc Forn. 20 de desembre de 2000.

— Conferència *Les condicions materials de la moralitat* (Sittenlehre, cap. III, 2a secció), a càrrec de Manuel Díaz. 17 de gener de 2001.

— Conferència *Lliçons sobre Déu i la immortalitat*, a càrrec de Sira Bayot. 21 de febrer de 2001.

— Conferència *Els articles de Forberg i Fichte sobre filosofia de la religió*, a càrrec de Ramon Coletas. 21 de març de 2001.

— Conferència *L'Apel·lació al públic*, a càrrec de Ramon Coletas. 18 d'abril de 2001.

— Conferència *Observacions, respostes i qüestions*, a càrrec de Lluís Salvador. 16 de maig de 2001.

— Conferència *Ressenya de l'obra L'Ètica a Fichte de Marco Ivaldo*, a

càrrec de Marta Nebot. 13 de juny de 2001.

Secció d'Estudis Fenomenològics

La Secció continuà la seva activitat regular d'anàlisi i comentari de les *Investigacions lògiques de Husserl*.

El dia 14 de desembre se celebrà un acte commemoratiu amb motiu del centenari del primer volum d'aquesta obra amb les conferències següents:

— Miguel García-Baró, de la Universitat Complutense de Madrid: *La herència de las investigaciones lógicas*.

— Rudolf Bernet, director de l'Arxiu-Husserl, de Lovaina: *Different Concepts of Logic and their Relation to Subjectivity*.

— Ernst Tugendhat: *Nietzsche y el problema de lo trascendental immanente* 2. 6 d'abril de 2001.

— Miguel Giusti, de la Universitat Pontifícia del Perú: *Entre la utopía y la nostalgia: en busca de un consenso dialéctico*. 8 de febrer de 2001.

Grup d'Estudis Sartreans

Després d'una sessió introductòria centrada en la problemàtica generada a l'entorn de *Els mots*, dirigida per Ignasi Roviró, el Grup d'Estudis Sartreans ha treballat en diverses obres significatives del teatre filosòfic de Sartre. La primera obra escollida va ser *Les mosques*, presentada per Xavier García-Duran. Posteriorment, el Grup va treballar *A porta*

tancada, dirigint la lectura Carlos Serate. Joan Vila Parereda va guiar l'estudi de *Les mans brutes* i Antoni Torrents va presentar *Els segrestats d'Altona*.

Secció de Filosofia Pràctica

Aquest curs s'ha dedicat a l'estudi d'un pensador del continent europeu, Max

Weber, comentant alguna de les seves obres cabdals, com són *L'ètica protestant i l'esperit del capitalisme* i *La política com a vocació i la ciència com a vocació*.

Publicacions

Anuari de la Societat Catalana de Filosofia, núm. xi (1999).

Societat Catalana de Física**JUNTA DIRECTIVA**

President:

ANTONI GIRÓ J ROCA

Vicepresidenta:

NÚRIA FERRER I ANGLADA

Tresorer:

IGNASI JUVELLS I PRADES

Secretari:

AGUSTÍ POCH I PARÉS

Vocals:

JOSEP CALDERER I CARDONA

FRANCESC COMELLAS I PADRÓ

FRANCESC GACIA I ESCAPA

JOSEP LLOSA I CARRASCO

XAVIER MAGRANS I FONTRDONA

FRANCESC PI I VILA

ROSER PINTÓ I CASULLERAS

ANTONI ROCA I ROSELL

SANTIAGO SURIÑACH I CORNET

RAMON VILASECA I ALAVEDRA

Delegat:

DAVID JOU I MIRABENT

Nombre de socis:

390

La Societat Catalana de Física col·labora actualment amb el Laboratori de Física Matemàtica, el Laboratori de Física de les Radiacions i el Laboratori d'Estudis Geofísics Eduard Fontserè.

Activitats

— Organització de les Trobades Científiques de la Mediterrània.

— Concessió del Premi Jordi Porta i Jué.

— Organització de l'Olimpíada de Física: sessions de preparació i realit-

zació de la fase catalana i de la fase estatal.

— Organització del cicle de conferències *Física oberta*.

— Participació en la publicació del *Butlletí de les Societats Catalanes de Física, Química, Matemàtiques i Tecnologia*.

— Publicació de la *Revista de Física*.

Trobades

XVI Trobades Científiques de la Mediterrània

L'ensenyament de la física: la transició secundària-universitat

Maó, 4, 5 i 6 de setembre de 2000.

Com en els darrers quinze anys, la ciutat de Maó ha acollit les Trobades Científiques de la Mediterrània que la Societat Catalana de Física organitza amb la col·laboració de l'Institut Menorquí d'Estudis, i que compten amb el suport de les institucions del Principat i de les Illes.

La Societat Catalana de Física té entre els seus membres un gran nombre d'ensenyants, tant de la universitat com dels diferents nivells de secundària. Hi ha, per tant, raons per mostrar una especial sensibilitat envers les ràpides transformacions d'un món com és el de la docència i l'aprenentatge. El ritme dels canvis demana, perquè puguin dur-se a terme, contactes entre els diferents col·lectius afectats, especialment el dels docents.

Amb aquesta finalitat la Societat ja va organitzar ara fa dos anys una jornada de debat entorn dels efectes de la reforma de l'ensenyament secundari, que en aquells moments estava a punt de completar-se. Més recentment, ha donat suport al Congrés Internacional Phyteb, que va tenir lloc a final d'agost de 2000 i va reunir a Barcelona una nombrosa representació internacional de professionals de l'ensenyament de la física.

Les Trobades són una ocasió excel·lent per discutir alguns d'aquests temes, particularitzant-los en un àmbit geo-

gràfic molt concret, el dels territoris de cultura catalana, i per fer-ho en un entorn distès i cordial. Si en aquestes condicions es reuneixen un seguit de professionals qualificats, els resultats poden ser profitosos per al conjunt del món acadèmic. Així ho va apreciar la Junta de la Societat, en triar el tema per a les Trobades. Per no perdre'ns en una temàtica massa extensa, hom va centrar el tema de la convocatòria en un àmbit ben específic, que va donar lloc al títol *L'ensenyament de la física: la transició secundària-universitat*.

Les Trobades es van estructurar en quatre sessions centrades en quatre àmbits: l'ensenyament als centres de secundària, l'ensenyament a la universitat, l'accés a la universitat i l'aprenentatge de la docència, respectivament. Com a cloenda d'aquesta ressenya s'expliciten les conclusions dels debats. Se subratllen alguns aspectes de les reunions, com és que la feina docent compta amb uns col·lectius de professionals amb més entusiasme per la tasca del que sovint molta gent pensa. L'apassionament en els debats que han tingut lloc n'és una prova. D'altra banda, aquesta dedicació a la professió no sempre es troba en justa correspondència amb la disponibilitat de mitjans per treballar. Finalment, constatem que els ensenyants tenen la impressió que els és difícil aconseguir que les seves inquietuds tinguin el ressò que els correspon en la societat i, particular-

ment, en les administracions públiques. Tenim el desig i l'esperança que la publicació dels resultats de les Trobades sigui important en aquest sentit.

Conclusions elaborades en les XVI Trobades Científiques de la Mediterrània:

1. El batxillerat condueix a la universitat, a altres cicles formatius o al món del treball. Per tant, la universitat no ha de marcar de manera exclusiva els objectius del batxillerat sinó que aquest ha de ser en bona mesura autònom.

2. La introducció de l'optatiu en els ensenyaments secundaris, obligatori i postobligatori, pot fer disminuir el nombre d'alumnes de física en el batxillerat, fenomen ja observat en alguns països. En cas extrem, la manca d'alumnes podria conduir a la desaparició d'assignatures en alguns centres.

3. Aquest fet, unit a la poca presència de físics que ensenyen física en els nivells d'educació secundària, dibuixa un panorama inquietant a curt i mitjà termini pel que fa al coneixement d'aquesta ciència en el nostre país, que es podria manifestar en una disminució de la demanda de realitzar estudis superiors de física. S'hauria de començar plantejant com estimular la presència de físics en els nivells de secundària.

4. En el batxillerat hi ha un contingut molt notable de física en les assignatures de mecànica, electrotènia, electrònica, informàtica i tecnologia, as-

signades al Departament de Tecnologia. L'existència d'aquests ensenyaments és poc conegut des de la universitat. D'altra banda, els professors d'aquestes matèries no comparteixen departament amb els de física, circumstància que no fa fàcil la coordinació entre assignatures afins.

5. La manca de personal de suport (laborants) és una dificultat important per a la realització d'activitats experimentals en els instituts de batxillerat.

6. La tendència a la disminució dels continguts conceptuals en els programes de física del batxillerat no ha de ser considerada dramàtica si sabem incrementar els aspectes formatius, particularment l'adquisició de les tècniques d'aprenentatge que s'expliciten en els continguts procedimentals i actitudinals. L'increment dels aspectes formatius és un fet en la secundària actual i caldria aprofitar aquest fet en els cicles universitaris.

7. L'activitat en el batxillerat està massa marcada per la preparació de les proves d'accés a la universitat, fet que distorsiona el treball en els centres de secundària.

8. Les Proves d'Aptitud i Accés a la Universitat (PAAU) actuals no són una eina prou eficaç per encaminar l'estudiant cap als estudis que són més adients per a ell, i es confon la seva funció amb la d'un examen de maduresa al final dels estudis secundaris. Tanmateix,

s'utilitzen com a element bàsic per seleccionar quins estudiants poden entrar als diferents centres.

9. Una dificultat afegida a la tasca del professor de batxillerat és haver d'ensenyar a alumnes que provenen d'ESO amb perfils molt diversos i que no sempre són els esperats.

10. La falta de connexió entre la universitat i l'ensenyament secundari es posa de manifest en diversos punts:

a) La poca relació entre les facultats d'especialitat i les facultats i instituts de Ciències de l'Educació. L'especialista en una ciència no sempre té massa preparació per saber com s'ha d'ensenyar i com cal avaluar.

b) La universitat podria tenir un paper molt més actiu en l'elaboració de material pedagògic per a l'ensenyament secundari, particularment equips per a activitat experimental.

c) La universitat podria obrir les seves portes a alumnes de batxillerat que realitzen els projectes de recerca previstos en l'ordenació d'aquests estudis.

11. La reforma en curs planteja problemes de tipus organitzatiu (horaris, diversitat de tasques, etc.), que no fan precisament fàcil el desenvolupament de projectes docents i l'activitat de formació permanent del professorat.

12. La qualitat del treball del professorat d'ensenyament secundari hauria de ser garantida per un sistema d'estímul.

13. Més comunicació entre organismes i associacions vinculats a les tasques docents n'augmentaria l'eficiència.

14. La investigació sobre objectius i mètodes docents és encara poc coneguda.

15. El professorat universitari té un coneixement molt escàs dels canvis que haurà de fer en els seus ensenyaments com a conseqüència de la reforma dels nivells secundaris. Entre el professorat universitari hi ha hagut desinformació sobre el temps real que els alumnes dels ensenyaments secundaris dediquen a l'aprenentatge de les ciències, i aquest problema sembla particularment greu a Catalunya.

16. En el currículum de la llicenciatura en física hom ha constatat dificultats per incorporar els alumnes tal com arriben de l'ensenyament secundari. La conseqüència més immediata és un alt índex de fracàs acadèmic. Val a dir que aquesta situació és compartida per altres estudis que inclouen la física entre les seves assignatures bàsiques.

17. La demanda de física en diversos plans d'estudi, i en particular els d'enginyeria està molt poc definida i sotmesa a condicionaments específics de cada centre. És difícil elaborar un projecte docent coherent en aquest context.

18. El quadrimestre o semestre zero pensat com a remei a la deficiència de la formació en secundària és un concepte poc clar, que ha rebut interpreta-

cions molt diverses i no desperta gaire entusiasme entre el professorat.

19. Hem constatat que l'assimilació de coneixements en tots els nivells de l'ensenyament és més petit que el que ens podrien fer pensar els índexs d'aprovatats registrats. Tanmateix, cal desdramatitzar aquest problema, que sovint es resol en ulteriors cicles formatius o amb la pràctica professional, si s'han adquirit bones tècniques de treball.

Premi per a estudiants

El jurat del Premi Jordi Porta i Jué per a estudiants, constituït per Roser Pinto, Paco Fayos i Amadeu Montoto, un cop analitzats els treballs presentats, acordà per unanimitat concedir el Premi a Jordi Sort Viñas, autor del treball *Enduriment magnètic induït per l'acoblament ferro-magnètic-antiferromagnètic en el sistema Co-NiO preparat per la mòlta mecànica* (abril de 2001).

Olimpíada de Física

Del dia 29 de març a l'1 d'abril de 2001 es va celebrar la fase final de la XII Olimpíada Espanyola de Física, fase de la classificació de la XXXII Olimpíada Internacional de Física. Aquesta edició tingué lloc a la ciutat de Tarragona i fou organitzada per la Societat Catalana de Física amb la col·laboració de la Universitat Rovira i Virgili. Com ja és ben conegut, a la fase final es presenten els estudiants seleccionats en cada fase local,

la qual és organitzada per cada districte universitari.

A Catalunya, la Societat Catalana de Física, amb la Coordinació de Física de les PAAU, i gràcies al finançament de la Generalitat de Catalunya, va organitzar la fase local catalana. En aquesta edició, les proves de selecció es van celebrar a mitjan mes de febrer a Barcelona, Girona, Lleida i Tarragona.

Després d'una acurada revisió de les proves realitzades pels estudiants presentats, la comissió catalana va seleccionar, per a la fase final, 20 estudiants com a representants de les universitats catalanes.

Els estudiants seleccionats van rebre de mans del president de la Societat Catalana de Física, en un acte públic celebrat el dia 25 de febrer a la seu de l'IEC, el diploma acreditatiu de la seva selecció i també un petit obsequi consistent en un lot de llibres de física que servirán per a ajudar a complementar-ne la formació en l'ensenyament universitari futur.

Cadascun dels 7 primers classificats per a l'Olimpíada espanyola rebé la quantitat de 60.000 pessetes de mans de les autoritats del Ministeri d'Educació i Cultura el dia del lliurament de premis de la fase final, quantitat que fou de 40.000 pessetes per als 7 classificats següents i 35.000 per a la resta de seleccionats.

En les proves de la fase final de la Olimpíada de Física van competir més

d'un centenar d'estudiants pertanyents a universitats repartides per tot el territori de l'Estat espanyol. Les proves van consistir en la resolució de tres problemes pràctics i d'un problema experimental.

L'acte de cloenda va ser presidit pel senyor Antoni Giró, director general d'Universitats i president de la Societat Catalana de Física, i pel senyor Josep Oliveras, vicerector de la Universitat Rovira i Virgili.

El lliurament de premis va resultar una sessió molt emotiva durant la qual es constatà el paper rellevant de la participació catalana: quart i cinquè lloc de la classificació general (Medalla d'Or i representació d'Espanya en la fase internacional, que es preveu celebrar a Turquia durant el mes de juliol), premis a la millor resolució d'un problema teòric i d'un problema experimental. Val a dir que 6 dels nostres representants han estat felicitats pel DURSI per les seves qualificacions obtingudes en les proves d'accés a la universitat.

Cicle de conferències

Dins del cicle de conferències *Física oberta*, se n'han fet les següents:

— «Entanglement, nonlocality and quantum information», a càrrec de Francesco de Martin, del Departament de Física i l'Institut Nacional per a la Física de la Matèria, Universitat La Sapienza de Roma. Sala Nicolau d'Olwer,

Institut d'Estudis Catalans, 23 d'octubre de 2000.

— «Xarxes Small-World», a càrrec de Francesc Comellas Padró, del Departament de Matemàtica Aplicada i Telemàtica, UPC. Sala de graus de la Facultat de Física de la Universitat de Barcelona, 22 de febrer de 2001.

— «Velocitats supralumíniques: de què?», a càrrec de Josep Llosa Carrasco, del Departament de Física Fonamental, UB. Sala de graus de la Facultat de Física de la Universitat de Barcelona, 15 de març de 2001.

— «Interacció radiació-matèria en cristalls fotònics», a càrrec de Jordi Martorell Pena, del Departament de Física i Enginyeria Nuclear, UPC. Sala de graus de la Facultat de Física de la Universitat de Barcelona, 5 d'abril de 2001.

La Societat ha participat en el cicle de conferències *Els Premis Nobel de l'any 2000*. Per parlar del Premi Nobel de Física concedit a Zhores I. Alferov, Herbert Kroemer i Jack S. Kilby, hi intervingué Lluís Prat, de la UPC (14 de desembre de 2000).

Taula rodona *Divulgació científica: reptes del segle XXI, quin és el paper de la divulgació científica a la nostra societat? I quin pot ser el seu futur en el nou segle, tot tenint en compte la dependència cada vegada més gran respecte de les noves tecnologies?* Amb motiu de la presentació del número 20 de la *Revista de Física*, dedicada a l'alta divul-

gació científica en català, que ara compleix deu anys d'existència, la Societat Catalana de Física organitzà una taula rodona en què intervingueren els senyors: Xavier Durán, químic i periodista científic; Antoni Roca, físic, Centre de Recerca per a la Història de la Tècnica, UPC; Xavier Roqué, físic, Centre d'Estudis d'Història de les Ciències, UAB, i Óscar Vilaroya, neuròleg i periodista científic. Museu de la Ciència de la Fundació "la Caixa", 26 d'abril de 2001.

Participació a la Universitat Catalana d'Estiu

La Societat Catalana de Física organitza la programació de l'àrea de ciència i tecnologia de la Universitat Catalana d'Estiu. Enguany el tema ha estat: «Nanociència i nanotecnologies», amb un total de quinze hores lectives (agost de 2001).

— *Les lleis quàntiques de la nanociència. Indeterminació i teletransport*, per Albert Bramon, UAB.

— *Electrònica molecular: descripció de possibles camps d'aplicació*, per Josep Rubio i Solà, UPC.

— *Nanotubs de carbó i nanofibres: aplicacions com a dispositius ac-*

tuadors i acumuladors d'energia, per Núria Ferrer, UPC.

La Revista de Física

La Societat Catalana de Física publica dos números cada any de la *Revista de Física*. Aquesta revista d'alta divulgació en física, que fa deu anys que s'edita, té un alt grau d'acceptació entre tots els físics de parla catalana i ha permès una connexió més gran entre la nostra comunitat, així com un coneixement acurat del que fan companys escampats per tot arreu. Un altre aspecte que cal assenyalar és que la continuïtat i la seriositat de la publicació han servit per a donar a conèixer la Societat Catalana de Física a llocs i persones als quals no hauria estat fàcil arribar per uns altres camins.

Durant aquest curs s'han publicat els números 19 i 20 de la *Revista de Física*.

Publicacions

Revista de Física, núm. 19 (segon semestre 2000).

Revista de Física, núm. 20 (primer semestre 2001).

Societat Catalana de Geografia

JUNTA DIRECTIVA

Presidenta:	MARIA DOLORS GARCIA RAMON
Vicepresident:	FRANCESC NADAL I PIQUÉ
Tresorera:	MONTSERRAT CUXART I TREMP
Secretari:	ENRIC BERTRAN I GONZÁLEZ
Vocal primer:	ANTONIO LUNA GARCIA
Vocal segon:	PAU ALEGRE I NADAL
Vocal tercer:	JESÚS BURGUEÑO I RIVERO
Vocal quart:	VICENÇ BIETE I FARRÉ
Vocal cinquè:	JOAN TORT I DONADA
Vocal sisè:	ENRIC MENDIZÁBAL I RIERA
Delegat de l'IEC:	MARC-AURELI VILA I COMAPOSADA († 04.06.2001)
Nombre de socis:	+20

Assemblea General ordinària

El 14 de juny de 2001 se celebrà l'Assemblea General ordinària de socis de la Societat Catalana de Geografia (SCG), corresponent al curs 2000-2001. S'hi aprovaren l'acta de l'anterior Assemblea General ordinària, la memòria d'activitats del curs 1999-2000, l'estat de comptes de l'any 2000 i el pressupost del 2001. Abans de procedir a la renovació dels càrrecs de la Junta de Govern que cessaven reglamentàriament, el president, senyor Vicenç Biete, que no es presentava a la reelecció, expressà el seu reconeixement a tots els companys de les juntes de govern que havia presi-

dit, amb un afectuós record per al vocal, senyor Joaquim Cabeza, que tampoc no es presentava a la reelecció. Un cop feta la votació, resultà elegida per unanimitat l'única candidatura presentada i la Junta de Govern restà constituïda de la manera indicada més amunt. En acabat, l'Assemblea ratificà la gestió de la Junta de Govern durant el curs 1999-2000.

Moviment de socis

Durant el curs 2000-2001, hi ha hagut 16 altes i 16 baixes. Després, però, de la revisió de la base de dades feta per l'IEC, el nombre actual de membres de la SCG

és de 420, dels quals 15 són honoraris i 405 són numeraris.

Activitats científiques

Conferències

El curs 2000-2001 començà oficialment el 28 de setembre de 2000, data en què la senyora Jacqueline Bonnamour, catedràtica de Geografia de la Universitat de París - La Sorbonne, pronuncià la conferència inaugural amb el títol *Au soleil et à l'ombre de la Politique Agricole Commune. La France rurale*.

El 22 de novembre de 2000, el senyor Joaquim M. Puigvert, professor d'història contemporània de la Universitat de Girona, parlà d'*Església i territori a la Catalunya contemporània*.

La SCG, en el marc de l'*Eurocongrés 2000 dels espais occitans i catalans*, va organitzar dues conferències:

El 13 de desembre de 2000, el senyor Alain Alcouffe, professor de ciències econòmiques de la Universitat de Tolosa 1, dissertà sobre «Cultura occitana e desenvolupament economic».

El 24 de gener de 2001, el senyor Jean-Claude Juan, geògraf, cap del Servei d'Economia i Planificació de la Cambra Regional de Comerç i Indústria de Provença-Alps-Costa Blava i Còrsega, parlà de «L'Occitanie, territoire écartelé par les stratégies des grandes métropoles sud-européennes».

El 21 de febrer de 2001, el senyor

Rubén C. Lois González, professor de geografia de la Universitat de Santiago de Compostela, tractà el tema *Nuevas realidades territoriales en Galicia*.

El 16 de març de 2001, el senyor Miquel Roca i Junyent, president de la Comissió d'Experts per a la Revisió del Model Territorial de Catalunya, pronuncià una conferència titulada *Informe sobre la revisió del model d'organització territorial de Catalunya*. Aquest acte fou organitzat conjuntament amb la Societat Catalana d'Ordenació del Territori i fou presidit pel president de l'IEC, senyor Manuel Castellet.

El 26 de març de 2001, la senyora Janice Monk, professora de geografia de la Universitat d'Arizona (EUA) i presidenta de l'Associació de Geògrafs Americans, pronuncià una conferència titulada *Teaching the «Other»: linking knowledge, emotion and action in geographic education*.

El 25 d'abril de 2001, el senyor Francesc Relaño, doctor per l'Institut Universitari Europeu de Florència, dissertà sobre *Mapamundis catalans: una tradició cartogràfica desaparebuda*.

El 16 de maig de 2001, la senyora Concepción Camarero, professora de geografia de la Universitat Autònoma de Madrid, tractà sobre *Conflictividad y fiabilidad geográfica y fiscal del Catastro de Ensenada*.

El 13 de juny de 2001, el senyor Jordi Borja i Sebastià, geògraf urbanista,

pronuncià la lliçó científica que serví de cloenda al curs 2000-2001 sobre *Espai públic i fer ciutat*.

Cicles de conferències

El 20 de desembre de 2000 i el 17 de gener de 2001, el senyor Jordi Sabater Pi, etòleg i primatòleg, i professor emèrit de la Universitat de Barcelona, pronuncià dues conferències en el marc del cicle titulat *L'Àfrica subsahariana: l'entorn i els homes*.

El mes de març de 2001 se celebrà un curset seminari, sota el títol *La població del món després del 2000: cap a la globalització de la transició demogràfica*. El dia 7 la senyora Isabel Pujadas, professora de la Universitat de Barcelona, pronuncià una lliçó titulada «La població del món després del 2000: tendències i prospectives», i la senyora Cristina López Villanueva, professora de la Universitat Ramon Llull, pronuncià una conferència amb el títol «Transició demogràfica i societats desenvolupades: les noves dinàmiques demogràfiques i familiars»; el dia 8 la senyora Dolors Sánchez Aguilera, professora de la UB, dissertà sobre «Els països en vies de desenvolupament: els protagonistes del canvi demogràfic del segle XXI», i la senyora Arlinda Garcia Coll, professora de la UB, parlà de «Les migracions internacionals: les tendències del passat i les noves trajectòries».

El mes d'abril de 2001 se celebrà un curset seminari titulat *Turisme rural i*

desenvolupament local a Catalunya, dirigit per la senyora Alba Caballé, professora de l'Escola Universitària de Turisme i Hostaleria, de la Universitat Autònoma de Barcelona. El dia 2 la professora Alba Caballé pronuncià una lliçó titulada «L'oferta de turisme rural a la Catalunya del segle XXI. Antecedents, situació actual i reptes de futur», i el dia 4 parlà de «La gestió del turisme rural en l'àmbit provincial: el Programa Barcelona Agroturisme Total». Aquest dia també intervingueren la senyora Marta Pallarès, consultora especialitzada en gestió dels espais rurals, que tractà de «Projectes de dinamització turística a la vall de Tuixén-Lavansa», i la senyora Montserrat Ferrer, del Departament de Promoció Econòmica de l'Ajuntament de la Seu d'Urgell, que parlà de «Propostes turístiques a la Seu d'Urgell».

Les conferències del curs acadèmic 2000-2001 comptaren amb una subvenció de l'IEC i se celebraren totes a la Casa de Convalescència.

Sortides d'estudi

El 31 de març de 2001 es féu una sortida a Manresa i al pla de Bages, coordinada pel senyor Jesús Burguenyo, professor de geografia de la Universitat de Lleida. Al matí, hom visità la Seu de Manresa, efectuà un recorregut a l'entorn d'aquesta ciutat, resseguí un tros de la Sèquia i féu cap al parc de l'Agulla, sota el guiatge del senyor Jordi Ludevid, arquitecte i ur-

banista. A la tarda, guiats pel senyor Francesc Mestres, tècnic urbanista de l'Ajuntament de Manresa, els assistents feren un recorregut per diversos barris de la ciutat. Finalment, la SCG va ser rebuda al Saló de Plens de l'Ajuntament, on l'alcalde, senyor Jordi Valls, explicà els projectes i línies d'actuació del consistori que presideix.

Els dies 6 i 7 de juliol de 2001 es realitzà una sortida d'estudi a la vall Fosca (Pallars Jussà), coordinada pels senyors Jesús Burguño, professor de la Universitat de Lleida, i Luis Urteaga i Francesc Nadal, professors de geografia de la UB. El dia 6 els participants arribaren a la vall Fosca i el dia 7 pujaren amb telefèric fins a l'estany Gento.

Aquest curs, i amb la coordinació del senyor Joan Tort, professor de la UB, s'ha organitzat el *III Cicle de Descobertes Urbanes*, que ha dedicat tres dissabtes a l'estudi de sengles realitats urbanes de Catalunya: la primera, al Prat de Llobregat, el 18 de novembre de 2000, coordinada pels senyors Joan Tort i Joan Fernández, es dedicà a copsar la transformació d'aquest espai deltaic a causa de la concentració d'infraestructures de gran impacte territorial; la segona, a la Garriga, el 10 de març de 2001, organitzada pels senyors Joan Tort i Joan J. Molina, orientada a l'estudi de l'evolució d'una ciutat que combina usos agraris i turístics tradicionals amb modernes funcions industrials i residencials, i la terce-

ra, a Mataró, el 19 de maig de 2001, dirigida pels senyors Joan Tort i Ramon Boter de Palau, es dedicà a l'anàlisi del creixement industrial, comercial i residencial d'una ciutat que, al llarg dels segles, ha exercit com a centre organitzador del Maresme.

Altres actuacions

El 24 d'octubre de 2000, se celebrà la presentació del llibre editat per la SCG *Salvador Llobet i Reverter: La geografia, entre ciència i passió*, del qual és autor el senyor Francesc Roma i Casanovas. En l'acte intervingueren, a més de l'autor, els senyors Enric Lluch i Antonio Gómez Ortiz, professors de la UAB i de la UB, respectivament, i el senyor Jaume Llobet, fill del biografiat.

El 9 de novembre de 2000, se celebrà la presentació del llibre coeditat per Rafael Dalmau i l'Institut Cartogràfic de Catalunya (ICC) *Mapes i cartògrafs a la Catalunya contemporània (1833-1941)*, del qual és autora la senyora M. Carme Montaner i Garcia. En l'acte intervingueren, a més de l'autora, els senyors Jaume Miranda, director de l'ICC; Antoni Roca, president de la Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica, i Pau Alegre, professor del Departament de Geografia de la Universitat Autònoma de Barcelona.

Durant la Setmana Santa d'enquany (del 8 al 16 d'abril) es féu un viatge a Jordània, amb visites a les ruï-

nes de Petra, a la mar Morta, al desert de Wadi-Rum i a les ciutats d'Amman i Damasc. El viatge fou organitzat per ARAC (A la Recerca d'Altres Cultures) i Cultural Travel Association, sota els auspicis de la SCG.

Els dies 19 i 26 d'abril i 3, 10, 17, 24 i 31 de maig de 2001, se celebraren les Jornades Científiques *L'aigua i el medi*, organitzades conjuntament per la Secretaria Científica de l'IEC, la Societat Catalana d'Ordenació del Territori, la Societat Catalana de Tecnologia, la Institució Catalana d'Estudis Agraris, la Societat Catalana d'Estudis Jurídics, la Institució Catalana d'Història Natural, la Societat Catalana de Biologia i la Societat Catalana de Geografia. L'acte corresponent a la SCG, el dia 31 de maig, comptà amb la intervenció del senyor David Saurí, professor de geografia de la UAB, que dissertà sobre «Natura, cultura i geografia del món de les rieres mediterrànies».

Premi Lluís Casassas i Simó per a estudiants

El 24 d'abril de 2001 fou lliurat el VI Premi Lluís Casassas i Simó al senyor Ramon Coll i Vengut pel treball *La denominació d'origen Alella. Un vinyar urbà*. El jurat era format pels senyors Abel Albet, Jesús Burgueño i Antonio Luna, professors de geografia de la UAB, de la UdL i de la UPF, respectivament.

Altres

La SCG s'ha adherit a l'*Eurocongrés 2000 dels espais occitans i catalans* i ha organitzat dos actes, esmentats a l'apartat de conferències d'aquesta memòria, en el marc de les activitats prèvies en aquest esdeveniment.

El senyor Vicenç Biete i Farré fou nomenat interinament per ocupar la vocalia quarta de la Junta de Govern de la SCG.

La SCG, des de març, forma part de la Societat Europea de Geògrafs, organisme que aplega una colla de societats geogràfiques del continent. Actualment, té seu a Brusselles i és presidida pel professor Henri Nicolaï, de la Societat Reial Belga de Geografia; el secretari és el professor Armando Molinari, de la Societat Geogràfica Italiana (www.societageografica.it/eugeo/eugeo.html), a través de la web de la qual es pot obtenir informació d'aquesta Societat de societats geogràfiques.

La SCG ha donat suport a les jornades *Govern i territori: nous elements per al debat sobre l'organització territorial de Catalunya*, celebrada el 28 de juny de 2000 a la seu de l'IEC, i *Revisió del model d'organització territorial de Catalunya*, efectuada el 3 d'abril de 2001, organitzades totes dues per l'Associació de Geògrafs Professionals de Catalunya.

Des de finals de curs, la pàgina web de la SCG (www.iec.es/scg) ofereix

les adreces electròniques dels socis que ho han autoritzat, els quals compten ara amb un nou canal d'informació de la SCG.

Obituari

El mes de juliol de 2000 morí el senyor Cristòfor Cardús i Canals, soci fundador i honorari de la SCG. El senyor Cardús mantingué fins el final del seus dies un pregon interès i un gran amor per la SCG, fins al punt que volgué deixar testimoni dels seus records en una entrevista publicada en el número 50 de *Treballs de la Societat Catalana de Geografia*.

El mes de novembre de 2000 morí el senyor Ernest Lluch i Martín, un dels intel·lectuals més compromesos i distingits del nostre temps. Home de personalitat polièdrica, serà recordat per la multiplicitat de facetes de la seva activitat professional, excellent economista i historiador, polític amb esperit de servei, articulista documentat i polemista ponderat. La SCG el recordarà, a més, com a geògraf, perquè tot i que formalment no ho fos, no hi ha gaire persones que coneguessin el país com ell. I ens restarà el record de la generositat del professor, que sempre va saber llevar temps a la recerca individual per dedicar-lo a ensenyar i a guiar el treball d'altres.

El mes de març de 2001 traspasà el senyor Albert Barella i Miró, actiu col·laborador de *Treballs de la Societat Catalana de Geografia*, on publicà

diversos articles sobre toponímia, fruit del treball i la reflexió a l'entorn de la seva passió per la cartografia antiga de Catalunya.

El mes de juny de 2001 morí el senyor Marc-Aureli Vila i Comaposada, membre de l'Institut d'Estudis Catalans i membre fundador i honorari de la SCG. Marc-Aureli Vila era el darrer supervivent dels vint-i-set signants de l'acta de fundació de la SCG enllà el 1935. Durant els darrers catorze anys ha estat delegat de l'Institut d'Estudis Catalans a la Junta de Govern de la SCG, amb una dedicació generosa que s'ha manifestat amb savis consells i una indefallible predisposició al treball científic. A la SCG li toca de reconèixer el vessant geogràfic de la seva personalitat, que ha donat com a fruit una extensa bibliografia, d'entre la qual destaca *Aportació a la terminologia geogràfica catalana*, perquè és recent, la qual cosa testimonia una dedicació que no es deturà amb l'edat, i perquè fou editada, amb l'aval de l'IEC, per la SCG. Tanmateix, hom no pot oblidar el polític que mantingué una fidelitat insubornable a Catalunya i a uns ideals, però que sabé estimar un altre país, la Veneçuela que l'acollí durant l'exili, on féu de professor de geografia i escriví bona part de la seva obra geogràfica.

Publicacions

Durant aquest curs 2000-2001 han estat editats els números 50 i 51 de *Treballs*

de la Societat Catalana de Geografia, de desembre de 2000 i de juny de 2001, respectivament. El primer és un volum especial de commemoració que comptà amb la participació de membres honoraris de la SCG i inclou diversos articles d'anàlisi històrica de l'entitat, així com el directori de socis, els índexs d'autors i temàtics dels cinquanta primers números de la revista. Aquests volums han es-

tat publicats amb una subvenció de la Diputació de Barcelona i amb el suport de l'IEC.

S'ha reeditat, gràcies a la gentilesa d'Edicions 62, responsable de la primera edició, el llibre *Fires i mercats a Catalunya*, de Lluís Casassas i Simó. La segona edició va precedida d'un assaig bibliogràfic de l'obra geogràfica de Lluís Casassas.

Societat Catalana de Llengua i Literatura

JUNTA DIRECTIVA

President:	AUGUST BOVER I FONT
Vicepresident:	JOSEP MASSOT I MUNTANER
Tresorera:	MONTSERRAT ALEGRE I URGELL
Secretari:	JOAN ANTON RABELLA I RIBAS
Vocals:	JOSEP PARÉ I JIMÉNEZ MILA SEGARRA I NEIRA
Delegat de l'IEC:	JOSEP MORAN I OCERINJAUREGUI
Nombre de socis:	324

Renovació de càrrecs de la Junta Directiva

El 16 de novembre de 2000 va tenir lloc l'Assemblea General de la Societat Catalana de Llengua i Literatura amb motiu de la renovació de tres dels càrrecs de la Junta Directiva: president, secretari i un vocal. Per als dos primers càrrecs solament s'havien presentat el president i el secretari vigents fins aquell moment, els senyors August Bover i Joan Anton Rabella, mentre que per al càrrec de vocal hi havia hagut dues candidatures, el senyor Josep Guia i Marín i la senyora Mila Segarra i Neira.

La participació va ser bona, ja que globalment hi va haver 91 vots (un dels quals va ser nul), la majoria rebuts per correu. El resultat fou el següent: el senyor August Bover obtingué 89 vots

favorables i 1 en blanc, per la qual cosa va ser reelegit com a president; el senyor Joan A. Rabella obtingué 88 vots favorables i 2 en blanc, i va ser reelegit com a secretari, i, pel que fa al càrrec de vocal, la senyora Mila Segarra va obtenir 69 vots, de manera que va ser reelegida, mentre que el senyor Josep Guia va obtenir 20 vots.

Conferències

— *Homenatge a Josep Anselm Clavé (Cent cinquantè aniversari del naixement del cant coral)*. Castelló de la Plana, 1 de desembre de 2000.

El programa consistí en els actes següents: la inauguració de l'exposició «Clavé al cor», amb la intervenció de Ramon Escolà, president de la Federació de Cors de Clavé; un acte acadèmic, i un acte musical.

La presentació de l'acte acadèmic va anar a càrrec dels senyors August Bover, president de la Societat Catalana de Llengua i Literatura, i Vicent Pitarch, membre de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans. A continuació tingué lloc una taula rodona amb la intervenció dels senyors Lluís Meseguer, de la Universitat Jaume I, que actuà com a moderador; Manuel Jorba, de la Universitat Autònoma de Barcelona («Clavé i la Renaixença»); Manuel Martí, de la Universitat de València («La cultura política republicana i les identitats nacionals»), i Xosé Aviñoa, de la Universitat de Barcelona («Clavé i la música»).

Quant a l'acte musical, van intervenir l'orfeó de la Universitat Jaume I i la coral Vicent Ripollés.

L'acte va comptar amb la col·laboració de la Federació de Cors de Clavé, el Conservatori Superior de Música de Castelló de la Plana, la Universitat Jaume I i l'Ajuntament de Castelló de la Plana.

— Joaquín Gorrotxategi, professor de la Universitat del País Basc (Euskal Herriko Unibertsitate): «Las antiguas lenguas de los Pirineos». Facultat de Filologia, Universitat de Barcelona, 4 d'abril de 2001.

Publicacions

COLÓN DOMÈNECH, Germà: *Les Regles d'esquivar vocables. Autoria i entorn lingüístic*. 2001. (Treballs de la Societat Catalana de Llengua i Literatura; 3)

Societat Catalana de Matemàtiques

JUNTA DIRECTIVA

President:	SEBASTIÀ XAMBÓ I DESCAMPS
Vicepresidenta:	ANNA POL I MASJOAN
Tresorer:	XAVIER MARTÍNEZ DE ALBÉNIZ
Secretària:	ANNA RIO I DOVAL
Vocals:	CLAUDI AGUADÉ I BRUIX MARTA BERINI LÓPEZ-LARA CARLES CURRÀS I BOSCH ANTONI GOMÀ I NASARRE JOSEP GRANÉ I MANLLEU F. XAVIER MASSANEDA I CLARÈS AGUSTÍ REVENTÓS I TARRIDA FREDERIC UTZET CIVIT PELEGRÍ VIADER I CANALS
Delegat de l'IEC:	JOAN GIRBAU I BADÓ
Nombre de socis:	1.011

En les reunions de la Junta Directiva de la Societat Catalana de Matemàtiques (SCM) dels dies 18 d'octubre i 19 de desembre de 2000 es renovaren els càrrecs de vicepresident i quatre vocals, i la Junta quedà integrada de la manera indicada més amunt.

Sumari d'activitats

XXXVII Olimpíada Matemàtica: sessions de preparació, publicació i realització de la fase catalana.

Organització de les Proves Kangourou 2001 per a alumnes de secundària, en el marc de l'organització europea *Le*

Kangourou sans Frontières, i publicació d'un recull de problemes per a ajudar a la preparació de les proves.

Organització d'un curs d'*Introducció a la Matemàtica dels Sistemes Criptogràfics*.

Celebració de la *Quarta Trobada Matemàtica*.

Organització de conferències i taules rodones.

Publicacions.

XXXVII Olimpíada Matemàtica

Els dies 15 i 16 de desembre de 2000 es va celebrar la fase catalana de la XXXVII

Olimpíada Matemàtica, amb un excel·lent nivell en la participació.

Es van classificar nou representants de Catalunya, que van poder participar en la fase nacional de la XXXVII Olimpíada Matemàtica, celebrada a Múrcia i Cartagena els dies 23 i 24 de març 2001.

L'equip que participà a l'Olimpíada Internacional, que va tenir lloc a Washington del dia 2 al 13 de juliol de 2001, estava format per quatre concursants catalans.

Per tal de millorar la qualitat dels participants catalans en les olimpíades matemàtiques, la SCM edita la publicació *Sessions de preparació per a l'Olimpíada Matemàtica*, amb orientacions teòriques i pràctiques sobre temes diversos, problemes resolts i molts més de plantejats, i, alhora, organitza a Barcelona unes sessions de preparació i dona suport a unes altres que es fan en diferents llocs de Catalunya, totes coordinades pel professor Josep Grané de la Universitat Politècnica de Catalunya. L'any 2000 les sessions han estat publicades també en suport informàtic (CD-ROM).

Les Proves Cangur

El dia 22 de març de 2001 gairebé 7.000 alumnes van voler sentir el gust de *fer matemàtiques* i es van animar a participar en la sisena edició de les Proves Cangur. Els participants es van reu-

nir per celebrar el Cangur 2001 en 98 centres de Catalunya i del País Valencià.

També per iniciativa de la SCM es va fer amb èxit notable la tercera edició d'aquestes proves a les Illes Balears.

En algunes poblacions es va celebrar una veritable *Festa de les matemàtiques* perquè, amb el suport d'unes quantes institucions i el professorat de secundària, es van organitzar actes lúdics o de matemàtica recreativa.

Per a l'organització es va comptar amb el suport fonamental del professorat responsable en els diversos centres i, des del punt de vista econòmic, amb el suport de l'IEC i del Departament d'Ensenyament, així com de les diverses universitats catalanes i l'empresa Pont Reyes, SA, distribuïdora oficial de Hewlett Packard, que hi va col·laborar per poder oferir uns premis interessants.

L'acte de lliurament de premis va tenir lloc el 10 de maig de 2001 al Centre de Cultura Contemporània de Barcelona i va ser presidit pel senyor Andreu Mas-Colell, conseller d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació.

Durant el curs 1996-1997, un equip de professors i professores van elaborar un recull de problemes agrupats en «pàgines de problemes» per facilitar als centres participants la tasca de prepara-

ció del seu alumnat. Durant els cursos següents aquest recull Cangur s'ha anat actualitzant i ampliant.

En les reunions del professorat col·laborador del Cangur, volem destacar la idea del concurs Relleus 2001, una activitat experimental de caràcter col·lectiu.

Premis

El tribunal qualificador de la fase catalana de la XXXVII Olimpíada Matemàtica, format pels senyors Josep Vaquer, Àngel Calsina i Xavier Rodríguez, va decidir atorgar tres medalles d'or, tres de plata i tres de bronze:

- Primers premis:** Maria Saumell Mendiola (2n de batxillerat, IES Lluís de Requesens, Molins de Rei)
 Francesc Fité Naya (2n de batxillerat, Escola Joan Pelegrí, Barcelona)
 Miquel Oliu Barton (2n de batxillerat, Aula Escola Europea, Barcelona)
- Segons premis:** Martí Prats Soler (2n de batxillerat, IES Montserrat, Barcelona)
 Roc Maymó Camps (2n de batxillerat, Institució Cultural del CIC, Barcelona)
 Artur Latorre Musoll (2n de batxillerat, IES Guillem de Berguedà, Berga)
- Tercers premis:** Sergio Millán López (1r de batxillerat, IES Santa Eulàlia, l'Hospitalet de Llobregat)
 Joaquim Cevallos Morales (2n de batxillerat, Aula Escola Europea, Barcelona)
 Pedro Valero Lanau (2n de batxillerat, Liceu Francès, Barcelona)

Finalment, fem constar els participants més destacats de cada categoria en les Proves Cangur 2001:

- Primers premis:** Carles Barneda Ciurana (IES La Bisbal, la Bisbal d'Empordà [nivell 1])
 Guillem Escolà Vergé (La Salle Bonanova, Barcelona [nivell 1])
 Carles Ventura Royo (Sant Pau Apòstol, Tarragona [nivell 1])
 Alba Millanes Romero (Solc, Barcelona [nivell 1])
 Daniel Rodrigo López (La Salle Montcada, Montcada i Reixac [nivell 2])
 Sergio Millán López (IES Santa Eulàlia, l'Hospitalet de Llobregat [nivell 3])
 Marçal Carolera Huguet (IES Menéndez y Pelayo, Barcelona [nivell 4])

- Segons premis: Adrià Colomé Figueras (IES Alella, Alella [nivell 2])
 Plamena Stoyanova Bojrova (IES Antoni de Martí i Franquès, Tarragona [nivell 3])
 Martí Prats Soler (IES Montserrat, Barcelona [nivell 4])
- Tercers premis: Maria dels Àngels Travesa Sucarrats (Escola Pia de Nostra Senyora, Barcelona [nivell 2])
 Xavier Pujol Algué (IES Lluís de Peguera, Manresa [nivell 3])
 David Ibáñez Alonso (Aula Escola Europea, Barcelona [nivell 4])

La Junta de la SCM va acordar distingir amb la insígnia de plata del Cangur als dos alumnes que van obtenir premi en tots els nivells en què van participar: Martí Prats Soler (IES Montserrat, Barcelona) i Josep Planelles Bort (IES Jaume I, Borriana).

Curs

Introducció a la Matemàtica dels Sistemes Criptogràfics

Primera edició: impartit pels professors Anna Rio i Josep González, de la Universitat Politècnica de Catalunya (UPC). Facultat de Matemàtiques de la UPC, del 4 de novembre al 2 de desembre de 2000.

Segona edició: impartit pels professors Anna Rio, de la UPC, i Jordi Guàrdia, de la UB. Facultat de Matemàtiques de la UPC, del 5 de maig al 2 de juny de 2001.

Quarta Trobada Matemàtica

L'any 1998 es van iniciar una sèrie de Trobades Matemàtiques, enteses com a petits congressos que representaven un lloc de reunió i intercanvi d'idees entre els investigadors dels Països Catalans.

Aquest any es va celebrar la Quarta Trobada Matemàtica el dia 20 d'abril de 2001, a l'Escola Universitària de Vilanova i la Geltrú, amb el programa següent:

— *Commutadors de l'anàlisi i interpolació*, a càrrec de Joan Cerdà (UB).

— *Com comptar esferes mirant un mirall*, a càrrec d'Ignasi Mundet (UAM).

— *Sobre alguns models matemàtics d'evolució biològica*, a càrrec d'Àngel Calsina (UAB i UdG).

— *Control no lineal: sistemes plans, sistemes d'estructura variable*, a càrrec d'Enric Fossas (UPC).

— *Teoría de la decisión, inferencia estadística y teoría de la información: una visión integrada*, a càrrec de José Miguel Bernardo (UV).

Conferències

— *Gaudí: Art i geometria*, a càrrec de Jordi Bonet Armengol, arquitecte i president de la Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi. Sessió inaugural del curs 2000-2001. Institut d'Estudis Catalans, 16 de novembre de 2000.

— Taula rodona: *Art i Matemàtica*, presidida pel senyor Manuel Castellet, president de l'Institut d'Estudis Catalans, amb els següents ponents: Sebastià Xambó, Oriol Pi de Cabanyes, Joan Girbau, David Jou i Salvador Alibau. Institut d'Estudis Catalans, 19 de desembre de 2000.

Els dies 19, 20 i 21 de desembre

de 2000, varen estar exposades les obres de la col·lecció «Matemàtica», de Salvador Alibau, artista plàstic.

Publicacions

Butlletí de la Societat Catalana de Matemàtiques, vol. 15, núm. 2 (desembre 2000).

Butlletí de la Societat Catalana de Matemàtiques, vol. 16, núm. 1 (juliol 2001).

GRANÉ, Josep [cur.]. *Sessions de preparació per a l'Olimpíada Matemàtica (octubre de 2000)*.

Recull de problemes Cangur 2001.

SCM/Notícies, núm. 14 (desembre 2000).

SCM/Notícies, núm. 15 (juny 2001).

Societat Catalana de Musicologia

JUNTA DIRECTIVA

President:	ROMÀ ESCALAS I LLIMONA
Vicepresident:	JOAQUIM GARRIGOSA I MASSANA
Secretari:	JOSEP M. GREGORI I CIFRE
Tresorer:	JORDI RIFÉ I SANTALÓ
Vocals:	MONTSERRAT ALBET I VILA XOSÉ AVIÑO A PÉREZ SERGI CASADEMUNT I FIAL FRANCESC CRESPI
Delegat de l'IEC:	MANUEL MUNDÓ I MARCET
Nombre de socis:	39

Activitats i trobades generals

— Convocatòria general dedicada a la memòria del senyor Ramon Aramon i Serra, cofundador i delegat de la Societat Catalana de Musicologia de l'Institut d'Estudis Catalans. 14 de desembre de 2000.

Anteriorment, es varen tractar en l'ordre del dia els punts següents:

1. Informació sobre l'adaptació del règim intern a la nova política d'acolliment de socis.

2. Suggestiments sobre la propera publicació del *Butlletí*.

3. *La personalitat musical del senyor Ramon Aramon*, recordatori a càrrec del senyor Anscari M. Mundó i del pare Gregori Estrada.

— Convocatòria per a la discus-

sió general sobre el document *El patrimoni musical històric a Catalunya*. 15 de febrer de 2001.

— Creació d'una nova línia d'activitats al voltant de la metodologia de la recerca. Visita a les instal·lacions de la Secció de Música de la Biblioteca de Catalunya, dirigida als nostres socis i a futurs socis i investigadors, especialment a estudiants de les universitats. 29 de març de 2001.

Els detalls de la visita varen ser:

1. Acol·lida per part de la Direcció de la Biblioteca de Catalunya.

2. Visita de les instal·lacions, recursos i fonts de recerca de la Secció de Música, a càrrec de la senyora Joana Crespi, sòcia de la Societat Catalana de Musicologia.

Exposició extraordinària dels fons de la Secció de Música a la Sala Cervantes.

— Presentació del document *El patrimoni musical històric de Catalunya*, redactat per Romà Escalas, Josep Maria Gregori i Jordi Rifé, en la reunió ordinària de la Secció Històrico-Arqueològica. La primera versió oberta va ser llegida amb l'objectiu d'incorporar els suggeriments necessaris per a la redacció definitiva. Document d'estudi i anàlisi del Patrimoni Musical de Catalunya, com a resultat de la situació de buit, estudiada i discutida entre els membres de la Societat Catalana de Musicologia, sempre que es tracten qüestions de tipus jurídic, legal i conceptual referides a qualsevol tipus d'esdeveniments i testimonis relacionats amb el fet musical, present i passat. 24 de maig de 2001.

Sessions de treball no collectives

— Reunions mensuals de la Junta per a la programació i organització de les trobades.

— Reunions de la Comissió de publicacions per a l'elaboració dels criteris de presentació del número 5 del *Butlletí*. En el decurs d'aquestes reunions es decidí de substituir el nom de *Butlletí* pel de *Revista Catalana de Musicologia*.

— Trobades de la Comissió organitzadora de les *II Jornades de Musicologia: Recerca i Interpretació* a Montserrat, integrada pels senyors Daniel Codina, Jordi Rifé, Josep M. Gregori, Romà Escalas i Xosé Aviñoa.

— En la trobada de la Junta del dia 19 d'abril de 2001 es decidí de passar el cobrament de les quotes per via bancària, així com la preparació d'una tramesa informativa i una campanya de captació de nous socis.

— La Junta també acordà amb el Servei de Publicacions de l'IEC de distribuir els excedents de les publicacions de la Societat Catalana de Musicologia a les principals biblioteques musicals d'escoles de música i instituts de Catalunya.

Societat Catalana de Pedagogia

COMISSIÓ GESTORA

JOSEP GONZÁLEZ-AGÀPITO (President)

NATÀLIA GARRIGA ROTA

LLUÍS BUSQUETS DALMAU

JOAN MALLART NAVARRA

MARTÍ TEIXIDÓ PLANAS

CONRAD VILANOU I TORRANO

Delegat de l'IEC:

JOAN TRIADÚ I FONT

Nombre de socis:

121

El dia 4 d'abril de 2001 es va reunir un grup de socis i sòcies, responent a la crida feta per a reconstituir la Societat Catalana de Pedagogia i organitzar la represa de les activitats. A aquesta reunió assistiren també els senyors Ricard Torrents, vicepresident de la Societat Catalana de Pedagogia, Josep González-Agàpito, secretari de la Secció de Filosofia i Ciències Socials, i Joan Triadú, delegat de l'Institut d'Estudis Catalans. En el decurs de la reunió es decidí

nomenar una comissió gestora, tot esperant la convocatòria d'eleccions de la Junta de Govern. Aquesta comissió queda integrada de la manera indicada més amunt.

Conferència

Els escenaris de l'educació i de la pedagogia, a càrrec del senyor Antoni Tort, degà de la Facultat d'Educació de la Universitat de Vic. Institut d'Estudis Catalans, 12 de juny de 2001.

Societat Catalana de Química

JUNTA DIRECTIVA

Presidenta:	PILAR GONZÁLEZ I DUARTE
Secretari:	JAUME OLIVELLA I NELLO
Tresorer:	XAVIER DOMÈNECH I ANTÚNEZ
Publicacions:	ORIOI ROSSELL I ALFONSO
Vocals:	PERE ALEMANY CAHNER RICARD BOQUÉ I MARTÍ MIQUEL ESTEBAN I CORTADA JAUME FARRÀS I SOLER JOSEP FONT I CIERCO MONTSERRAT GÓMEZ I SIMÓN JAUME PUY I LLORENS LÍDIA RODRIGO I LLOPIS MIQUEL SOLÀ I PUIG XAVIER SOLANS I MONTFORT GREGORI VALÈNCIA I PARERA ANTÒNIA M. VIDAL I ANDREU
Delegat de l'IEC:	SALVADOR ALEGRET I SANROMÀ
Nombre de socis:	516

Conferències

Cicle *Els nous horitzons de la química: els terrenys interdisciplinaris*

Continua el cicle de conferències, iniciat en el curs 1999-2000, dirigit als professionals de la química per donar informació sobre temes que els poden interessar.

Catàlisi amb metalls de transició.

Aula Magna de la Facultat de Química, Universitat Rovira i Virgili, 23 d'octubre de 2000.

— «Aplicacions de la catàlisi homogènia amb metalls de transició», a càrrec de Carmen Claver, del Departament de Química Inorgànica de la Universitat Rovira i Virgili.

— «Estratègies per a la recuperació de catalitzadors que contenen metalls de transició», a càrrec de Marcial Moreno-Mañas, del Departament de Química Orgànica de la UAB.

Sensors químics. Sala Pere Coro-

mines, Institut d'Estudis Catalans, 30 de novembre de 2000.

— «Els sensors químics com un exemple de sistema analític integrat», a càrrec de Salvador Alegret, del Departament de Química de la UAB.

— «Els sensors químics basats en micro sistemes: un camp multidisciplinari on la química no tan sols apareix en el nom», a càrrec d'Albert Cornet, del Departament d'Electrònica de la UB.

— «Principis i aplicacions dels biosensors en l'anàlisi de compostos d'interès industrial, mediambiental i biomèdic», a càrrec de M. Pilar Marco, del Departament de Química Orgànica Biològica, Institut d'Investigacions Químiques i Ambientals (IIQAB) - Consell Superior d'Investigacions Científiques (CSIC).

La química en l'entorn agrari. Escola Tècnica d'Enginyeria Agrària, Universitat de Lleida, 15 de maig de 2001.

— «Residus de plaguicides en aigua», a càrrec de Damià Barceló i Cullerés, del Departament de Química Ambiental de l'Institut d'Investigacions Químiques i Ambientals de Barcelona Josep Pascual Vila.

— «Productes d'interès derivats de lignocel·luloses», a càrrec de Xavier Farriol Roigés, de l'Escola Tècnica Superior d'Enginyeria Química de la Universitat Rovira i Virgili.

— «Additius i nutracèutics en alimentació», a càrrec d'Enric Riera

Valls, del Departament de Nutrició i Bromatologia de la UB.

Els nous materials. Institut de Ciència de Materials de Barcelona, Barcelona, 21 de maig de 2001.

— «Materials moleculars metàl·lics (conductivitat i magnetisme)», a càrrec de Jaume Veciana Miró, del Departament de Materials Moleculars i Supramoleculars de l'Institut de Ciència de Materials de Barcelona.

— «Superconductors a alta temperatura», a càrrec de Xavier Obradors Berenguer, del Departament de Materials Magnètics i Superconductors de l'Institut de Ciència de Materials de Barcelona.

— «Cristales líquidos», a càrrec d'Ana Omenat, del Departament de Química Orgànica de l'Institut de Ciència de Materials d'Aragó.

— «Fulerenos», a càrrec de José Luis Bourdelande, del Departament de Química Orgànica de la UAB.

Debats

Es manté la sèrie de debats començats el curs 1995-1996, dirigida als professors de química de nivell de batxillerat.

Desè Debat de Química: *Química@ i Internet.* Institut d'Estudis Catalans, 21 de novembre de 2000.

Internet pot ajudar als professors en el desenvolupament de la tasca docent, sia per trobar informació complementària en la preparació de les classes

i/o altres activitats, sia per orientar els alumnes.

— «Què és Internet? Els navegadors. Localització de recursos a Internet. Llistes de correus i grups de notícies sobre química», a càrrec de Pere Alemany, UB.

— «Llistes de recursos. Visites a algunes webs», a càrrec d'Ernesto Nicolás, UB.

Onzè Debat de Química. *El treball de recerca*. Institut d'Estudis Catalans, 6 de març de 2001.

Aquest debat està dedicat a la tasca que ha de desenvolupar el professorat en el treball de recerca que, des de la implantació de la LOGSE, ha de fer l'alumnat de segon curs de batxillerat.

— «A la recerca de la recerca al batxillerat», a càrrec de Claudi Mans Teixidó, UB.

— «El treball de recerca a la pràctica. Alguns exemples de treballs de recerca», a càrrec de Lluís Nadal Balan-dras de l'IES Lluís de Requesens de Molins de Rei.

Exposició

«Tot és química». Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya. Terrassa, novembre de 2000 - juliol de 2001.

L'exposició ha estat organitzada per la Societat Catalana de Química i el Museu de la Ciència i de la Tècnica de

Catalunya, amb el patrocini de diverses empreses químiques i institucions.

La senyora Pilar González, presidenta de la Societat Catalana de Química, ha actuat com a comissària d'aquesta exposició.

L'exposició serà itinerant per diferents ciutats de l'Estat espanyol, i es preveu la inauguració a Madrid l'octubre de 2001.

S'ha elaborat un vídeo que recull les parts mes significatives de l'exposició, que es presentarà públicament a l'inici del curs 2001-2002.

— Inauguració de l'exposició «Tot és química». Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya. Terrassa, 22 de novembre de 2000.

— Cicle de conferències *Tot és química*. L'exposició ha anat acompanyada per un cicle dirigit a un públic ampli a fi de difondre la contribució de la química a la vida quotidiana.

«Una obra d'art: les molècules de cada dia», a càrrec de John Emsley, Universitat de Cambridge, Regne Unit. Institut d'Estudis Catalans, 23 de novembre de 2000.

«Quin futur ens espera als químics?», a càrrec de José Elguero Bertolini, Institut de Química Mèdica, CSIC, Madrid. Institut d'Estudis Catalans, 25 de gener de 2001.

«El desenvolupament i la fabricació de principis actius farmacèutics», a càrrec de Miquel Ribalta, Esteve Quími-

ca. Institut d'Estudis Catalans, 22 de febrer de 2001.

«El món dels elements químics», a càrrec de Peter Atkins, Universitat d'Oxford, Regne Unit. Institut d'Estudis Catalans, 13 de març de 2001.

«Un dia sense química?», a càrrec de Xavier Durán, TV3. Institut d'Estudis Catalans, 29 de març de 2001.

«Fàbrica de molècules: millorar la natura», a càrrec d'Emilio Tijero, ERCROS. Institut d'Estudis Catalans, 26 d'abril de 2001.

«La innovació a la indústria química de polímers», a càrrec de Jesús Nieto, Dow Chemical. Institut d'Estudis Catalans, 24 de maig de 2001.

«Dicotomia entre química i natura», a càrrec de Fabián González, Bayer. Institut d'Estudis Catalans, 21 de juny de 2001.

Memorial Enric Casassas

El dia 3 de maig de 2001 es féu un homenatge a Enric Casassas i Simó, a l'Institut d'Estudis Catalans, per la seva intensa dedicació a la Societat Catalana de Química.

Amb aquest acte es pretén iniciar una sèrie anual de conferències que serveixin de punt de trobada i discussió de temes rellevants dins l'àmbit de la química analítica i de les àrees que li conflueixen, amb la creença que aquesta és la millor manera d'agrair al senyor Enric

Casassas els seus ensenyaments al llarg de molts anys.

— «Alguns aspectes destacables en l'obra científica del professor Enric Casassas. I. Química en solució; II. Química electroanalítica», a càrrec de Romà Tauler i Miquel Esteban, Universitat de Barcelona.

— «Chemical speciation: a key word for future developments in analytical and environmental chemistry», a càrrec de Jacques Buffle, Universitat de Ginebra.

Presentació

Presentació de la *Revista de la Societat Catalana de Química*. Sala Prat de la Riba, Institut d'Estudis Catalans, 15 de novembre de 2000.

Va presidir l'acte el senyor Manuel Castellet, president de l'IEC, acompanyat del senyor Antoni Oliva, director de la CIRIT, i del senyor David Serrat, director general de Recerca.

Taula periòdica

Aquesta *Taula periòdica dels elements* en quatre llengües: català, euskera, castellà i gallec, està patrocinada conjuntament per la Societat Catalana de Química, la Real Sociedad Bascongada de los Amigos del País i ALCO. Serà presentada al públic a l'inici del curs 2001-2002.

Premis per a estudiants

El premi de la Societat Catalana de Química 2001 fou atorgat al senyor David Robert Campaña pel treball *Semblança*

quàntica en QSAR. Nous desenvolupaments i aplicacions.

Així mateix, es van concedir dos accèssits: un a la senyora Rosa Maria Tribó i Rosal pel treball *Síntesi i caracterització de complexos arens de ruteni(II) amb lligands pirazole-fosfina i pirazole-fosfinit* i un altre al senyor Manuel Miró

Lladó pel treball *Desenvolupament de mètodes automàtics d'extracció sòlid-líquid en flux aplicats a la determinació de nitrits en aigües.*

Publicacions

Revista de la Societat Catalana de Química, núm. 1 (2000).

Societat Catalana de Tecnologia

JUNTA DIRECTIVA

President:

ESTANISLAU TOMÀS I MORERA

Secretari:

MARC BARRACÓ I SERRA

Tresorer:

ORIOI IZARD I BADIA

Vocals:

JOSEP ARNALDOS I VIGER

RICARD BOSCH I TOUS

JOAQUIM CASAL I FÀBREGA

ALFÀCIA CASALS I GELPÍ

JOSEP M. FUERTES I ARMENGOL

JERONI XAMPENY I BARÓ

Delegat de l'IEC:

ENRIC FREIXA I PEDRALS

Nombre de socis:

95

Conferències

Míriam Ripoll Ruiz, enginyera industrial de Catalana de Gas: *Viabilitat de processos industrials. Consideracions tècniques i econòmiques*. Departament de Mecànica de Fluids de la Universitat Politècnica de Catalunya, 7 de novembre de 2000. Organitzada conjuntament amb l'Escola Tècnica Superior d'Enginyers Industrials de Barcelona.

Xavier Correig Blanchar, doctor enginyer de telecomunicacions i professor a la Universitat Rovira i Virgili: *L'olfacte electrònic: una tecnologia per al segle XXI*. Institut d'Estudis Catalans, 28 de febrer de 2001.

Paulí Montaner Sangrà, doctor enginyer industrial: *Reflexions tècniques*

i estratègiques sobre el subministrament elèctric a Catalunya. Escola Tècnica Superior d'Enginyers Industrials de Barcelona, 20 de març de 2001.

Jornades

Jornada de reciclatge del plàstic. Institut d'Estudis Catalans, 28 de setembre de 2000.

Organitzada conjuntament amb el Centre Català del Plàstic. Hi intervingueren:

— Enric Ibáñez, d'ECOEMBRES: «La llei d'envasos i embalatges: resultats de la seva aplicació».

— Xavier Bosch, de la Junta de Residus: «Gestió de residus plàstics a Catalunya».

— Josep M. Alegre, de l'Associació Nacional de Recicladores de Plàstic: «El mercat dels plàstics reciclats».

— M. Lluïsa MasPOCH, del Centre Català del Plàstic: «Projectes de R+D: noves aplicacions de plàstics reciclats».

Qualitat i depuració dins de les Jornades Científiques *L'aigua i el medi*. Institut d'Estudis Catalans, 26 d'abril de 2001.

— Manuel A. Soler, de la Universitat Politècnica de Catalunya: «La qualitat de les aigües a la Unió Europea».

— Joan Garcia i Serrano, de la Universitat Politècnica de Catalunya: «Realització planificada d'aigües residuals urbanes».

Jornada tecnològica. Institut d'Estudis Catalans, 5 de maig de 2001.

Organitzada conjuntament amb

l'Associació del Professorat de Tecnologia de Catalunya. Tingué com a objectiu principal la presentació pública d'experiències educatives de l'àrea tecnològica, tant a l'ESO com al batxillerat o als cicles formatius.

Premi per a estudiants

El Premi per a estudiants de la Societat Catalana de Tecnologia 2000 ha estat concedit *ex aequo* als treballs *Desenvolupament de mòduls multixip de tipus D per a aplicacions de potència*, d'Anna Collado Miguens, i *Anàlisi i caracterització d'acobladors direccionals basats en estructures arrow*, d'Andreu Llobera Adan. Així mateix, es concedí un accèssit al treball *Restauració i rehabilitació de la Torre de les Aigües Armstrong de Palafrugell*, d'Elsa Pastor i Ferrer.

Jornades científiques de l'IEC

L'objectiu de les Jornades científiques de l'IEC és proporcionar informació d'elevada qualitat sobre temes d'actualitat i d'ampli interès científic a la comunitat científica del país mitjançant la presència a casa nostra de científics del més alt nivell internacional. Les Jornades són coordinades per un membre de l'IEC i reben el suport tècnic de la Secretaria Científica.

Durant el curs 2000-2001 s'han celebrat les següents Jornades científiques:

A cavall del 2000

A partir d'una idea dels membres de l'Institut, senyors David Jou i Jaume Bertranpetit, conjuntament amb la Fundació Caixa de Sabadell i l'Obra Social i Cultural de Sa Nostra i amb la col·laboració del Centre Unesco de Catalunya, s'han organitzat les jornades *A cavall del 2000* que, utilitzant la imatge dels quatre genets de l'Apocalipsi, han pretès reflexionar sobre el problema de la fam, de les malalties, la mort i la guerra tant des d'un vessant conceptual com des de la visió aplicada. Les conferències es van desenvolupar a Sabadell i a Palma de Mallorca.

El programa de les jornades fou:

— Sessió: Contra la fam

Conferència a càrrec d'Axel Kahn, Bio-Avenir, França: «Le défi alimentaire»

Conferència a càrrec de Jacques Vercueil, FAO, França: «Situación y perspectivas del hambre en el mundo»

— Sessió: Contra la pesta

Conferència a càrrec de Rafael Bengoa, OMS, Suïssa: «Confrontando enfermedades crónicas en la actualidad»

Conferència a càrrec de Luc Montagnier, World Foundation AIDS Research and Prevention, França: «La peste: comprendre»

— Sessió: Contra la mort

Conferència a càrrec d'André Klarsfeld i Frédéric Revah, Institut de Neurobiologie Alfred Fessard, França: «Biologie de la mort: mourir, est-ce bien utile?»

Conferència a càrrec d'Edgar Morin, UNESCO, França: «Anthropologie de la mort»

— Sessió: Contra la guerra

Conferència a càrrec de Federico Mayor Zaragoza, Fundación Ramón Areces: «Gosar dissenyar un món en pau»

Conferència a càrrec de Francisco Laguna Sanquirico, general de brigada d'infanteria: «Los ejércitos. ¿instrumentos de paz?»

Els catalans a la Mediterrània oriental a l'edat mitjana

Aquestes jornades, coordinades per la senyora Maria Teresa Ferrer, membre de la Secció Històrico-Arqueològica, es van celebrar durant els dies 16 i 17 de no-

vembre de 2000. L'objectiu fou estudiar la presència dels catalans a l'Orient cristià, és a dir, a l'Imperi bizantí, Grècia i les illes gregues, d'una banda, i d'estudiar, també, els catalans a l'Orient islàmic, tant les relacions polítiques i diplomàtiques amb el soldanat de Babilònia com les relacions comercials. Un altre bloc d'intervencions tractà aspectes generals a totes dues àrees, com són la incidència dels cors i la pirateria en les relacions polítiques i comercials o la xarxa de consolats de catalans a la Mediterrània oriental. Un darrer bloc es va centrar en l'estudi de la influència oriental en l'art i en la literatura, i també en l'impacte de les espècies en l'alimentació del món occidental.

El programa de les jornades fou:

— Presentació de les Jornades, amb la intervenció del president de la Secció Històrico-Arqueològica, senyor Albert Balcells, i de la coordinadora científica de les Jornades, senyora M. Teresa Ferrer, que parlà d'«Antoni Rubió i Lluch i els estudis sobre els catalans a la Mediterrània oriental»

— Sessió I. Les relacions amb l'Orient cristià

Conferència a càrrec d'Ernest Marcos, Universitat de Barcelona: «Els catalans i l'Imperi bizantí»

Conferència a càrrec de David Jacoby, Universitat Hebrea de Jerusalem: «Les catalans en Grèce»

Conferència a càrrec de Michel

Balard, Universitat de la Sorbona: «Les catalans dans l'Outre-mer génois aux XIIIe-XIVe siècles»

Conferència a càrrec de Chryssa A. Maltezou, Universitat d'Atenes: «Attività catalana in Creta Veneziana (XIV sec.)»

Conferència a càrrec de Catherine Otten, Universitat d'Estrasburg: «Chypre, un des centres du commerce catalan en Orient»

Conferència a càrrec d'Anthony Luttrell, exmembre de la Universitat de Malta: «L'isola di Rodi e l'ordine dell'Ospedale di San Giovanni di Gerusalemme»

Conferència a càrrec de Laura Balletto, Universitat de Gènova: «Tra Catalani e Genovesi nel Vicino Oriente nel Quattrocento»

Conferència a càrrec de Daniel Duran, Institució Milà i Fontanals: «Els catalans i mallorquins a la mar Negra i a Tartària»

— Sessió II. Les relacions amb l'Orient islàmic

Conferència a càrrec de Mercè Viladrich, Universitat de Barcelona: «Relacions polítiques i diplomàtiques amb el soldanat de Babilònia»

Conferència a càrrec de Damien Coulon, Universitat d'Estrasburg: «Le commerce avec la Syrie et l'Égypte au XIVe siècle»

— Sessió III. Aspectes generals de la presència catalana a la Mediterrània oriental

Conferència a càrrec de M. Teresa Ferrer, Institut d'Estudis Catalans: «Incidència del cors a les relacions amb l'Orient»

Conferència a càrrec de Joan-F. Cabestany, Institut d'Estudis Catalans: «Els consolats catalans d'ultramar a l'Orient (1264-1549)»

— Sessió IV. Les relacions culturals

Conferència a càrrec de Xavier Barral, Institut d'Estudis Catalans: «Alguns intercanvis artístics entre Catalunya i la Mediterrània oriental en època medieval»

Conferència a càrrec d'Albert Hauf, Institut d'Estudis Catalans: «Història *versus* ficció: Rodes, Grècia i l'Orient en els textos catalans medievals»

Conferència a càrrec d'Antoni Riera, Institut d'Estudis Catalans: «Les espècies orientals a Catalunya a la baixa edat mitjana»

Els premis Nobel de l'any 2000

Aquest cicle de conferències, coordinat des de la Secretaria Científica, va tenir lloc durant la setmana de l'11 al 15 de desembre. Hi van participar les següents societats filials: Societat Catalana de Biologia, Societat Catalana de Llengua i Literatura, Societat Catalana de Química, Societat Catalana de Física i Societat Catalana d'Economia. Aquest cicle, que es va encetar l'any passat amb els Premis Nobel de l'any 1999, té com a objectiu

aproximar-nos d'una manera rigorosa i planera, mitjançant unes conferències de científics de casa nostra, a la temàtica dels premis Nobel de cada any. Enguany el cicle de conferències ha presentat el programa següent:

— «Conferència sobre el Premi Nobel de Medicina concedit a Arvid Carlsson, Paul Greengard i Eric Kandel», a càrrec de Francesc Artigas, del CSIC, Xavier Forn i Carles Solsona, de la Universitat de Barcelona. Coordinada per la Societat Catalana de Biologia

— «Conferència sobre el Premi Nobel de Literatura concedit a Gao Xingjian», a càrrec de Dolors Folch, de la Universitat Pompeu Fabra. Coordinada per la Societat Catalana de Llengua i Literatura

— «Conferència sobre el Premi Nobel de Química concedit a Alan J. Heeger, Alan G. MacDiarmid i Hideki Shirakawa», a càrrec de Concepció Rovira, de la Universitat Autònoma de Barcelona. Coordinada per la Societat Catalana de Química

— «Conferència sobre el Premi Nobel de Física concedit a Zhores I. Alferov, Herbert Kroemer i Jack S. Kilby», a càrrec de Lluís Prat, de la Universitat Politècnica de Catalunya. Coordinada per la Societat Catalana de Física

— «Conferència sobre el Premi Nobel d'Economia concedit a James J. Heckman i Daniel L. McFadden», a càrrec de Jaume García, de la Universitat

Pompeu Fabra. Coordinada per la Societat Catalana d'Economia

La publicació amb les ponències presentades va sortir al carrer durant el mes de juny de 2001.

De fronteres i mil·lennis: la Franja, any 2001

Aquestes jornades, que van estar coordinades pel senyor Ramon Sistac, membre de la Secció Filològica de l'Institut, es van celebrar durant els dies 4 i 5 de maig a Lleida i a Fraga. L'objectiu de les jornades fou encetar una reflexió més sobre el paper passat, present i futur de les regions frontereres, tradicionalment enteses com a zones despersonalitzades, reinterpretades ara com un punt d'encontre de diverses cultures.

Les Jornades van tenir el programa següent:

— Lleida. Divendres, 4 de maig de 2001. Sessió I

Conferència a càrrec d'Artur Quintana, Universitat de Heidelberg: «Perspectives del català a la Franja»

Ponència a càrrec de Joan A. Argenter, Institut d'Estudis Catalans: «Visions exògenes: des de Catalunya»

Conferència a càrrec de Mercè Llop, Unitat de Llengües i Modalitats Lingüístiques d'Aragó, Govern d'Aragó: «Visions exògenes: des d'Aragó»

— Sessió II

Conferència a càrrec de Màrio Sasot, investigador de la literatura de

la Franja: «La literatura catalana a Aragó»

Ponència a càrrec d'Antoni Ben-gochea, professor i rapsode: «Al peu del canó»

Ponència a càrrec de Mercè Ibarz, Universitat Pompeu Fabra: «De la frontera»

— Sessió III

Conferència a càrrec de Joan Busqueta, Universitat de Lleida: «L'esclat d'un espai comú: a Lleida, l'Estudi General»

Ponència a càrrec de Joaquim Monclús, Fundació NOESIS: «Dels orígens»

Ponència a càrrec d'Alfred Agustí, Universitat de Lleida: «El paper de l'Església»

— Sessió IV

Conferència a càrrec de Francesc Ricart, Departament d'Ensenyament, Generalitat de Catalunya: «L'eclosió del català a la Franja: una percepció»

Ponència a càrrec de Juli Pallarol, professor i jurista: «La inferioritat jurídica de la llengua catalana»

Ponència a càrrec d'Hèctor Moret, filòleg i poeta: «El moviment associatiu»

— Fraga. Dissabte, 5 de maig de 2001. Sessió V

Conferència a càrrec de Ramon Morell, Universitat de Lleida: «Les relacions econòmiques per sobre de les administratives»

Conferència a càrrec de Salvador Plana, Ajuntament del Torricó: «El progrés del municipalisme»

Taula rodona: «Els ajuntaments davant la situació fronterera»

Aquestes jornades es van celebrar amb la col·laboració de l'Institut d'Estudis Ilerdencs, de l'Institut del Baix Cinca i de la Universitat de Lleida.

L'aigua i el medi

Durant 7 setmanes dels mesos d'abril i maig de 2001, amb una sessió setmanal, han tingut lloc les Jornades sobre *L'aigua i el medi*, amb la participació de la Societat Catalana d'Ordenació del Territori, la Societat Catalana de Tecnologia, la Institució Catalana d'Estudis Agraris, la Societat Catalana d'Estudis Jurídics, la Institució Catalana d'Història Natural, la Societat Catalana de Biologia i la Societat Catalana de Geografia. L'objectiu d'aquestes jornades va ser el d'oferir una visió interdisciplinària de l'aigua i el seu ús, abastant temes com la captació de l'aigua, la depuració, la gestió dels recursos hídrics, la normativa sobre l'aigua, l'aigua i la salut dels ecosistemes, la qualitat de l'aigua i, en particular, la qualitat dels ecosistemes litorals, i l'aigua i la distribució territorial al litoral mediterrani.

El programa de les Jornades va ser el següent:

— Societat Catalana d'Ordenació del Territori: *Recursos i captació*. 19 d'abril de 2001

Conferència a càrrec de Robert Vergés, Universitat Politècnica de Catalunya: «Balanç dels recursos hídrics a Catalunya»

Conferència a càrrec de Joan Comte, Depurbaix: «Propostes de futur en la reutilització d'aigües a Catalunya»

— Societat Catalana de Tecnologia: *Qualitat i depuració*. 26 d'abril de 2001

Conferència a càrrec de Manuel A. Soler, Universitat Politècnica de Catalunya: «La qualitat de les aigües a la Unió Europea»

Conferència a càrrec de Joan García i Serrano, Universitat Politècnica de Catalunya: «Reutilització planificada d'aigües residuals urbanes»

— Institució Catalana d'Estudis Agraris: *Gestió de recursos hídrics*. 3 de maig de 2001

Conferència a càrrec de Francesc Vilaró, Consorci d'Aigües Ter-Llobregat: «Gestió de l'aigua per al seu consum urbà i industrial»

Conferència a càrrec de Jordi Peix, Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca, Generalitat de Catalunya: «Gestió dels regadius»

— Societat Catalana d'Estudis Jurídics. 10 de maig de 2001

Conferència a càrrec de Joan Perdigó, Universitat de Barcelona: «L'aigua: una visió normativa»

— Institució Catalana d'Història Natural. 17 de maig de 2001

Conferència a càrrec de Narcís Prat, Universitat de Barcelona: «L'aigua i la salut dels ecosistemes»

— Societat Catalana de Biologia: *Qualitat de l'aigua litoral: poblacions de risc*. 24 de maig de 2001

Conferència a càrrec de Jordi Camp, Institut de Ciències del Mar, CSIC: «Introducció al medi litoral»

Conferència a càrrec de Francesc Pagès, Institut de Ciències del Mar, CSIC: «Està augmentant la freqüència d'aparició de meduses a les nostres costes?»

Conferència a càrrec d'Esther Garcés, Institut de Ciències del Mar,

CSIC: «Problemàtica de les proliferacions de microalgues al litoral català»

Conferència a càrrec de Francisco Lucena, Universitat de Barcelona: «Desenvolupament de models predictius de la qualitat microbiològica de l'aigua litoral»

Conferència a càrrec d'Albert Bosch, Universitat de Barcelona: «Implicacions de la presència de virus entèrics en l'entorn marí»

— Societat Catalana de Geografia. 31 de maig de 2001

Conferència a càrrec de David Saurí, Universitat Autònoma de Barcelona: «Natura, cultura i geografia del món de les rieres mediterrànies»